

**TEXT FLY WITHIN
THE BOOK ONLY**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198546

UNIVERSAL
LIBRARY

ಧಾರವಾಡ ಲಿಂಗಾಯತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಸಾಹಿತ್ಯಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಕಟನೆ : ೩
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ: ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳ, ಎನ್. ಎ.

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಂ

ಮಹಾಕವಿ ಶ್ರೀ ಪಡಕ್ಷರಿದೇವ

ವಿರಚಿತ

ಕಿ ರಾ ತ ರು ದ್ರ ಲೀ ಲೆ

ಅಥವಾ

ಶಬರಶಂಕರನಿಲಾಸಂ

ಸಂಪಾದಕ:

ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳ, ಎಮ್. ಎ.

೧೯೩೯

ಧಾರವಾಡ

ಲಿಂಗಾಯತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ

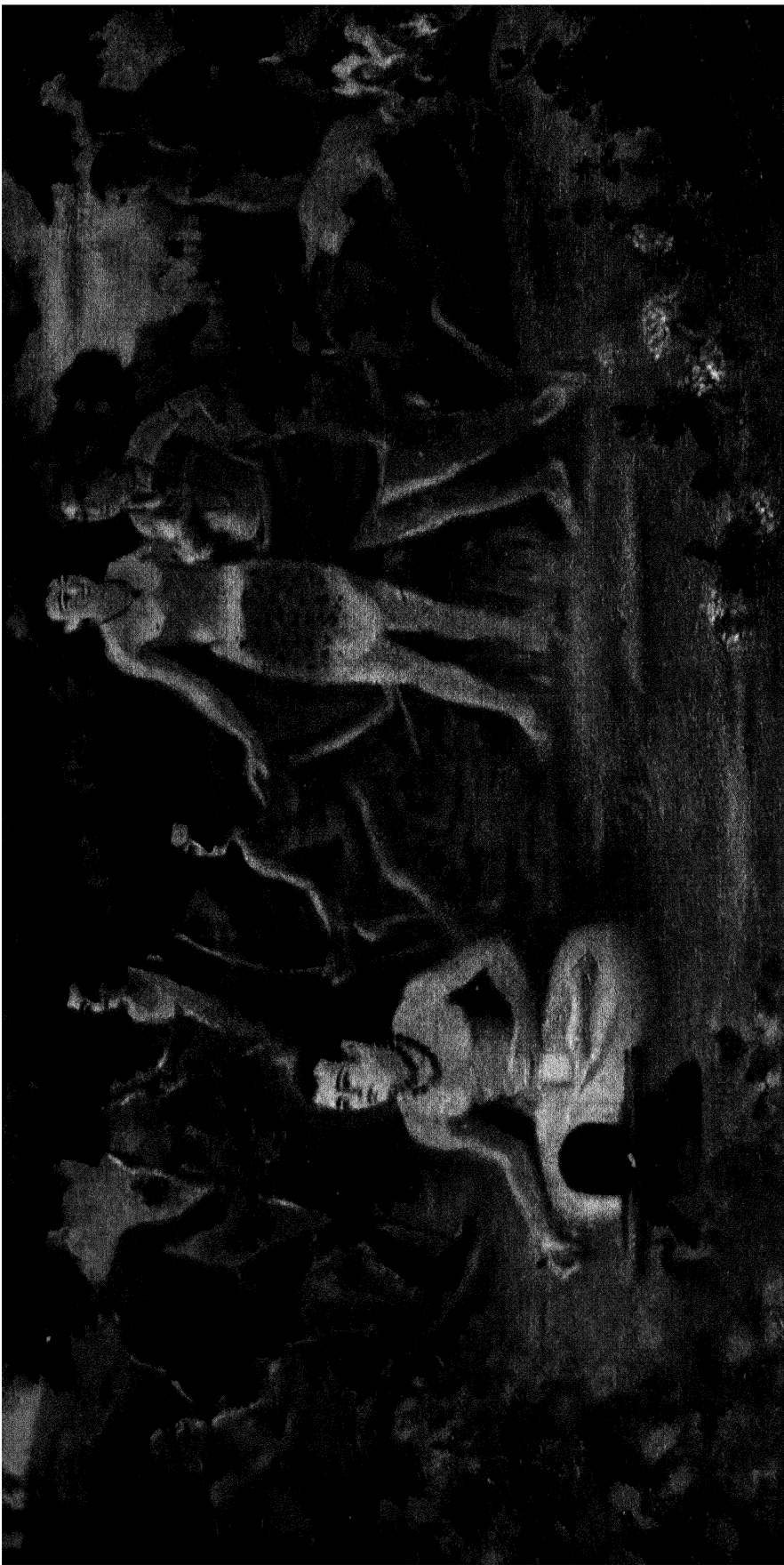
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕಾದಿಟ್ಟಿವೆ

ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ೨೩. ಎಸ್. ಬಿ. ಹರಿಹರ ಇವರು ತೋಂಟಿದಾರ್ಯ
ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ — ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಅರ್ಜುನನ ಮಣಲಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ

(ಶಬರಶಂಕರವಿಠಾಸ : ಆಶ್ವಾಸ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೦)

ಲಿಂಗರಾಜ ಪ್ರೆಸ್, ಧಾರವಾಡ

ಮು ನ್ನು ಡಿ

ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕೈಕೊಂಡ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಶಬರಶಂಕರ ವಿಳಾಸವು ಮೂರನೆಯದು. ಸರ್ವರಿಗೂ ಅದರಣೀಯವಾದ ಭಾರತದ ಕಥಾವಸ್ತು ವಿನೋಳಗಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಕವಿಯು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೇ ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ ಅದರಣೀಯವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ (ಕಾಲೇಜ್) ಮೊದಲಾದ ಉಚ್ಚಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಬಗೆದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಲೋಕಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಆಯ್ದ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಶುದ್ಧವಾದ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಅಭಾವವಿದ್ದುದರಿಂದ, ಆ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಸ್ಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವು ತಾಳೆವೋಲೆ, ಮುದ್ರಿತ ಹಾಗೂ ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ. ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದ ಚಾಲಕರು ತಾಳೆವೋಲೆಯ ಮೂರು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎರವು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಋಣಿಯಾಗಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವ ತ್ರಿವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ — ‘ಅರ್ಜುನನ ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ’ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು — ಶ್ರೀಮಾನ್ ದಾನಪ್ಪ ಹಾಲಜಾವಿ, ಎ. ಎಮ್., ಜಿ. ಡಿ. ಆರ್ಟ್ (ಮುಂಬೈ), ಮುಖ್ಯಾಧ್ಯಾಪಕ, ಕಲಾಮಂದಿರ, ಧಾರವಾಡ ಇವರು ಚಿನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ (ಸಾ. ಸ. ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೇ — ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಾಗಿಯೇ ‘ಕಿರಾತನೇಷದಲ್ಲೆಯ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಮಂದಾರವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುವ’ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವರು. ಇನ್ನುಳಿದ, ಷಡಕ್ಷರದೇವರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ — ೧. ಷಡಕ್ಷರಿಯ ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿ ೨. ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯ ತವೋಭೂಮಿ ೩. ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯ ಮಠ ೪. ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯ ಸಮಾಧಿ—

ಈ ಚಿತ್ರಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಕೀರ್ತನಕೇಸರಿ ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಿತಿಯವರು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಗ್ರಂಥದ ಶುದ್ಧಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಮರಡೂರ, ನಿವೃತ್ತ ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾಧಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಲೋಕಲ್ ಬೋರ್ಡ್, ಧಾರವಾಡ ಇವರಿಗೂ, ಅಚ್ಚಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನೂ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ, ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳ ಕೋಶವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೇಪು ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾಯರು, ಲಾಯಬ್ರೇರಿಯನ್, ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರಿಗೂ ಸಮಿತಿಯವರು ತುಂಬ ಉಪಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು, ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನೆಯು ನಡೆದಾಗ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು ಹಾಲಬಾವಿ, ಬಿ. ಎ., ಎಲೆಲ್, ಬಿ., ನಿವೃತ್ತ ಒಂದನೆಯ ವರ್ಗ ಸಬ್-ಜುಜ್, ಧಾರವಾಡ; ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಬುದ್ಧಯ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪುರಾಣಿಕ, ಧಾರವಾಡ; ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು ಕೊಪ್ಪಳ, ಎಮ್. ಎ., ಬಿ. ಟಿ., ಅಧ್ಯಾಪಕ, ರಾಜಾ ಲಖಮಗೌಡ ಸರದೇಸಾಯಿ ಹಾಯಸ್ಕೂಲ, ಧಾರವಾಡ — ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಮಿತಿಯವರು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುದ್ರಣವು ಮುಗಿಯುತ್ತ ಬಂದಿರಲು, ಮುಂಬೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಸಮಿತಿಯವರು ೧೯೪೧ ರ ಕಾಲೇಜು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಅದರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ, ಸುಂದರವಾಗಿ, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯವರು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಒಂದು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವರೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅವಲೋಕನೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬರುವಂತಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಸಂಪಾದಕರು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ರಮವನ್ನು ಸಹಿಸಿ, ಮೋಹಕವಾದ ಮುದ್ರಣದಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಮೈಕಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಚಿತ್ತಾರ್ಷಕವಾಗುವಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಧಾರವಾಡ ತೋಟದಾರ್ಯ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೃಗಳಾದ ಶ್ರೀಯುತರಾದ ಶಿ. ಬ. ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಎಂ. ಜಿ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ್ ಇವರಿಗೆ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ತಾ. ೯-೫-೧೯೪೦ನೆಯ ಗುರುವಾರ ದಿವಸ, ಧಾರವಾಡದ ವೀರಶೈವ ತರುಣರ ಕೂಟದಿಂದ ಜರುಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಸವಜಯಂತೃತ್ಸವದ ಶುಭಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಸಮಯೋಚಿತ ಸವಿಮಾತಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಅಮೃತಹಸ್ತದಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ನವಲಗುಂದ ಗವಿಮಠದ ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಿರಂಜನ ಬಸವಲಿಂಗ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಸಮಿತಿಯವರು ತಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಈ ಸುಸಮಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವೀರಶೈವ ತರುಣರ ಕೂಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಸಮಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಿಂದಿನ ಎರಡೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ, ಇದಕ್ಕಾದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪ್ರೇಮಾದರದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತು, ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವರೆಂದು ನೆರೆನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಧಾರವಾಡ — ತಾ. ೯-೫-೧೯೪೦
ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ ೧೯೬೨,
ವೈಶಾಖ ಶು. ೩ (ಬಸವ ಜಯಂತಿ)

}

ಶಿ. ಶಿ. ಬಸವನಾಳ,
ಅಧ್ಯಕ್ಷ,
ಲಿಂ. ವಿ. ಸಂ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿ

**ಶಬರಶಂಕರವಿಘಾಸದ ಶುದ್ಧ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ
ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮಾತೃಕೆಗಳು**

ಸಂಕೇತ

ತಾಳಿವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು :

(ಅ) ಶಿವಯೋಗಮಂದಿರದಿಂದ ಬಂದುವು :

೧.	೧೪೭ ನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿ	ಕ
೨.	೮೦ ,, ,,	ಚ
೩.	೧೩೨ ,, ,,	ತ

(ಆ) ಬೇರೆ ತಾಳಿವೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಗಳು :

೧ ನೆಯದು	ಗ
೨ ನೆಯದು	ಜ

ಕೈಬರೆಹದ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ :

(ಹುಳಹತ್ತಿ ಬಹಳ ಖಿಲವಾಗಿದೆ)

ವ

ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳು :

೧	ಶಿ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಪ್ರತಿ (೧೯೧೩)	ಯ
೨	ಧಾರವಾಡದ ಸಗರ ಇವರಿಂದ (೧೯೯೨) ಮುದ್ರಿತವಾದ ಪ್ರತಿ	ರ
೩	ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಶಾರದಾ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಇವರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರತಿ (ಸರ್ಟೀಕ)	ಲ
೪	ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕರ್ಣಾಟಕ ಬುಕ್ ಡಿಪೋ ಇವರಿಂದ (೧೯೧೪) ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರತಿ (ಸರ್ಟೀಕ)	ಸ

ಸೂಚನೆ : ಇನ್ನೆರಡು ನ್ಯಾಖ್ಯಾನವುಳ್ಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇವು ಶುದ್ಧಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ವಿಷಯ

ಪುಟ

ಮುನ್ನುಡಿ .

v-vii

ಗ್ರಂಥ ಪರಿಶೋಧನಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಮಾತೃಕೆಗಳು
ಪೀಠಿಕೆ

viii

೧

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಂ :

೧-೯೯

೧ ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ — ಶಂಕರಾಸ್ಥಾನವರ್ಣನಂ

೧-೨೦

೨ ,, ,, — ಶಂಕರಕಿರಾತಲೀಲಾಧಾರಣವರ್ಣನಂ

೨೧-೪೫

೩ ,, ,, — ವೃಗಯಾವರ್ಣನಂ

೪೬-೪೯

೪ ,, ,, — ಶಬರಶಂಕರ-ಪಾರ್ಥಯುದ್ಧವರ್ಣನಂ

೬೦-೮೬

೫ ,, ,, — ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಪ್ರದಾನಂ

೮೬-೯೯

ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

೧೦೧-೧೦೮

ಕಠಿಣಶಬ್ದಗಳ ಕೋಶ

೧೦೯-೧೧೮

ಶುದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ

೧೨೦

ಚಿತ್ರಗಳ ಪರಿವಿಡಿ:

೧ ಪಾರ್ಥನು ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದುದು.

ಮುಖಚಿತ್ರ

[ಶ್ರೀ. ಹಾಲಬಾವಿ ದಾನಪ್ಪನವರು, ಎ. ಎಂ., ಜಿ. ಡಿ. ಆರ್ಟ್ (ಮುಂಬೈ)]

೨ ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿ, ದನುಗೂರು. ಪೀಠಿಕೆ ಪುಟ

೨೨ ಎದುರು

೩ ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ತಪೋಭೂಮಿ, ದನುಗೂರು. ಪೀಠಿಕೆ ಪುಟ ೩

,,

೪ ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಮಠ, ದನುಗೂರು.

,,

,,

೬

,,

೫ ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಸಮಾಧಿ, ಎಳಂದೂರು.

,,

,,

೭

,,

‡ ೬ ಇಂದ್ರಕೀಲ ಪರ್ವತದಮೇಲಿರುವ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನ

ಕಂಬದ ಪೂರ್ವ, ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು

ಗಳಿಂದ ಕಾಣುವ ನೋಟ

,, ೨೬-೨೭

,,

೭ ಪರಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಕಿರಾತರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದುದು.

,, ೪೬

,,

[ರವಿವರ್ಮ]

೮ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಮಂದಾರವೃಕ್ಷದ ನೆಲೆಲಲ್ಲಿ

ವಿಶ್ರಮಿಸಿದುದು. ಪುಟ ೫೯ ಎದುರು

[೨೬. ಪಾಲಬಾವಿ ದಾಸಪ್ಪನವರು, ಎ. ಎಂ., ಜಿ. ಡಿ. ಆರ್ಟ್ (ಮುಂಚೆ)]

‡ ೯ ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ಶಿವನನ್ನೂ

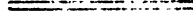
ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ದೃಶ್ಯ ಪುಟ ೬೪ ,,

‡ ೧೦ ಕಿರಾತ-ಅರ್ಜುನರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿ

ಯುದ್ಧಗಳ ದೃಶ್ಯ ,, ೭೩ ,,

‡ ೧೧ ಅರ್ಜುನನು ಶಿವನಿಂದ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ

ಪಡೆಯುವ ದೃಶ್ಯ ,, ೯೫ ,,

‡ ಈ ಗುರುತು ಇದ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು (Copyright, Archaeological Survey of India) ' ಭಾರತ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕೋಶಾಲಯ ' ದವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ದೊರೆತಿವೆ. ಅವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಉಪಕೃತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

To him no author was unknown

Yet what he wrote was all his own

—Sir John Denham

(೧)

‘ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲೆ’ ಅಥವಾ ‘ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ’ ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರದೇವಗಿರಿನೆಂಬವನು. ಈತನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವು ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಂತದೊಳಗಿನ ದನುಗೂರು ಎಂಬುದು. ಇದು ಈಗ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಳವಳ್ಳಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ಸೇರಿರುವುದು. ಈತನು ತನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳದೆ ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ :

ಶಿವನಕ್ಷೋರೇಣುಪ್ರಭವನಾದ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ, ಆತನ ಪುತ್ರ ನಿಗಮಾಗಮಸಾಗರ ನಾದ ರುದ್ರಮುನೀಂದ್ರ, ಆತನ ವಂಶೋದ್ಭವನಾದ ಉದ್ಧಾನಯೋಗಿ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ಅನ್ನದಾನೀಶ್ವರ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ಚಿಕವೀರದೇಶಿಕ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯ ತಾನು —

ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ಈತನು ವೀರಶೈವ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯರ ಗುರುಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದೂ ಚಿಕವೀರದೇಶಿಕೇಂದ್ರರ ಕರಸಂಜಾತ (=ಶಿಷ್ಯ) ನೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು; ಅಲ್ಲದೆ ಈತನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಗುರುಸ್ಥಲದ ಮಠದ ಪಟ್ಟಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಊಹಿಸಬಹುದು. ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ದನುಗೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಳಂದೂರು ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಈತನು ಎಳಂದೂರ ಷಡಕ್ಷರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೆ

೧ ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಷಡಕ್ಷರದೇವ’ ಯೆಂದೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ. ೨ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಅ. ೧, ಪದ್ಯ ೫೩ರಿಂದ ೬೮. ೩ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಅ. ೧, ಪದ್ಯ ೭೦, ೭೨, ೮೮, ಮೊದಲಾದುವುಗಳು ಈ ಊಹೆಗೆ ಸಾಧಕಗಳಾಗಿವೆ. ಈತನು ವೀರಶೈವನೆನ್ನಲು ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಅ. ೧, ಪ. ೧೭, ೧೮, ೬೭, ೬೮ ಮುಂತಾದುವು ಆಧಾರವಾಗಿರುವುವು.

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ದನುಗೂರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಳಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಈತನಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ದೇವಚಂದ್ರನು (೧೮೩೮ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ) ತನ್ನ ರಾಜಾವಳಿಕಥೆಯಲ್ಲಿ :

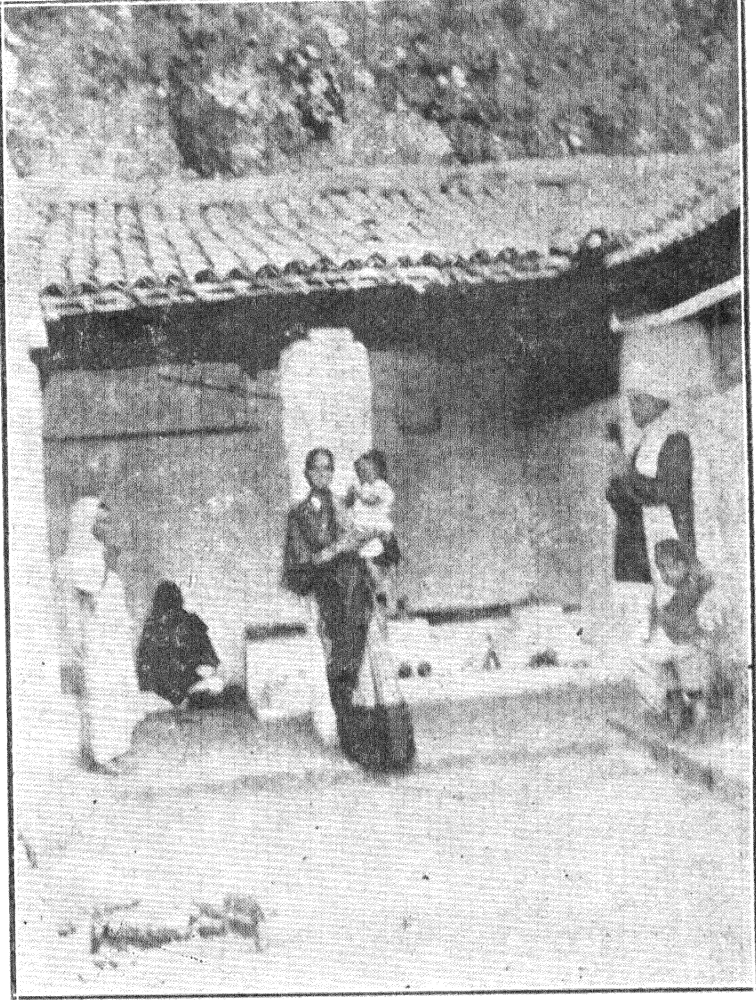
‘ ಷಡಕ್ಷರ ಚಿಕದೇವರಾಜನ ತಾಯಿಯಾದ ಎಳಂದೂರ ಅಮೃತಾಂಬೆಯ ತವರು ಮನೆಗೆ ಗುರುವಾದ ಆರಾಧ್ಯರ ಪುತ್ರನು. ಅಂತಃಪುರಜನಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಇವನು ಬರಿಸಿ ಈತಂ ಲೀಲಾವತಿ, ಕಾದಂಬರಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕವಸ್ತುಕಕಾವ್ಯದೊಳ್ ನಿಪುಣನೆನಿಸಿ ಕವಿಶೇಖರನಾದುದುಂ ರಾಜಶೇಖರಮೆಂಬ ಪ್ರೇಸತೊಂದು ಕೃತಿಯು ಮಾಡಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೆಲಕೆಲವು ಮಠಂಗಳಂ ಮಾನ್ಯಮುಂ ಬಿಡಿಸಿ ಪದ್ವುಪವಾಡಮೆಂದು ಅದ್ಭುತಂಗಳಂ ತೋರಿಸಿದಂ. ’

ಎಂದು^೧ ಬರೆದಿರುವನು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರ ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರು ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆದ ತಮ್ಮ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ :

‘ ದನುಗೂರು ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಎಳಂದೂರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು ವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ :— ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಡೆಂಬ ದೇಶವನ್ನು ಪಾಲನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುದ್ದುರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಾರುಮನೆಯ ಗುರುವಾಗಿದ್ದ ಷಡಕ್ಷರದೇವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಾರೂರಾದ ಎಳಂದೂರಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅನುಕೂಲತೆ ಪಡಿಸಿದ್ದನು. ’

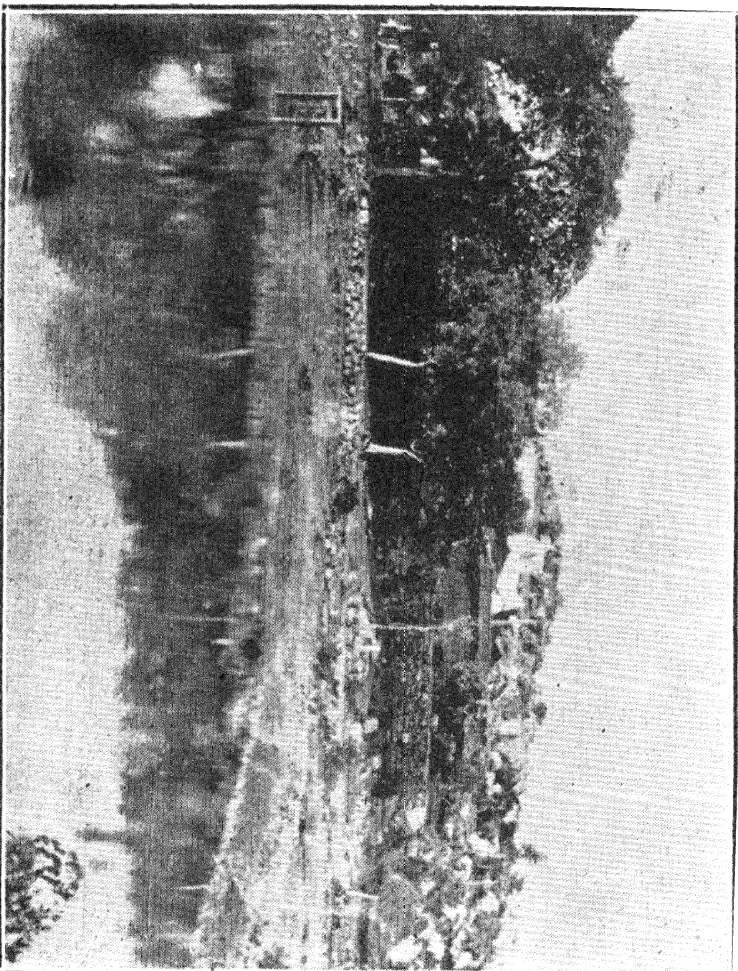
ಎಂದು^೨ ಬರೆದಿರುವರು. ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಈ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಬಹುತರವಾಗಿ ಸಮಂಜಸವೆನ್ನಬಹುದಾದ ಒಂದೆರಡು ಊಹೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬಹುದು: (೧) ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಮೈಸೂರ ಚಿಕದೇವರಾಯನ ತಾಯಿ ಯಾದ ಅಮೃತಾಂಬೆಯ ಇಲ್ಲವೆ ಹದಿನಾಡ ಮುದ್ದುರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ತವರು ಮನೆಯ ಗುರುವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಮೃತಾಂಬೆಯ ತವರುಮನೆಯೂ ಮುದ್ದುರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯ ತವರುಮನೆಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಒಂದೇ ಗುರುವಂಶದ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರಬಹುದು. (೨) ರಾಣಿವಾಸದ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮೈಸೂರ ಅರಸನಾಗಲಿ ಹದಿನಾಡ ಮುದ್ದುರಾಜನಾಗಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನನ್ನು ಎಳಂದೂರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಆತನಿಗಾಗಿ ಮಠ-ಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜರು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಮಠ-ಮಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಈತನು ‘ ಬಾಲೇಂದುಪುರವರಾಧೀಶ ಮುದ್ದುಭೂಮಿಪನ ಕುಲಗುರು ’ವಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಈತನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ‘ ಶಿವಾಧಿಕೃತತ್ನಾವಳಿ ’ ‘ ಭಕ್ತಾಧಿಕೃತತ್ನಾವಳಿ ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕೊನೆಯ ಗದ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಮಹಾಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳು : ೧
(ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕೃಪೆಯಿಂದ)

ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಗುರುಗಳ ಸಮಾಧಿ, ದನುಗೂರು

ಮಹಾಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳು : ೨
(ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸತ್ರಿಕೆಯ ಸರಪಾಡಕಲೆ ಕೃಷಿಯಿಂದ)

ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ತವೋಭೂಮಿ, ಐನುಗೂರು

ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ ದಿನವಾಗಲಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನಾದ ದಿನವಾಗಲಿ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈತನು ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೪-೫೫ ರಲ್ಲಿಯೂ^೧ ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೭ರಲ್ಲಿಯೂ^೨ ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿದು ಬರುವುದರಿಂದ ಈತನು ಬಾಳಿದ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವೆಂದು ಸ್ಥೂಲಮಾನವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಕವಿ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಡು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಮುದ್ದುರಾಜನೆಂಬವನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಎಳಂದೂರ ಗೌರಿಶ್ವರಾಲಯದ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.^೩ ಕವಿ ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯವನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕದೇವರಾಯನು (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೨-೧೭೦೪) ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ಆಳತೊಡಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಸಂದಿದ್ದುವು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕದೇವರಾಯನ ಕಾಲವು ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದಿಡಲು ತಕ್ಕದಾಗಿದೆ. ಈ ರಾಜನು ಸ್ವತಃ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಗೀತ-ಕಲಾಭಿಜ್ಞನಾಗಿದ್ದನಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಪೋಷಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಆಳಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಅನೇಕ ಕವಿಗಳೂ ಪಂಡಿತರೂ ಈತನ ಪ್ರೇರಣಾಹಿಂದೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದರೆಂಬುದು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯೇತಿಹಾಸದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ, ತಿರುಮಲಾರ್ಯ, ಚಿಕುಸಾಧ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೋವಿದರೂ ಕವಿವರ್ಯರೂ ಈತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಈತನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಶ್ರಯದಿಂದಲೇ ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದರು. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷನೂ ಆತನ ಹಿಂದೆ ತಿರುಮಲಾರ್ಯನೂ ಚಿಕದೇವರಾಯನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ರಾಜ್ಯಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಈತನಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯಚೂತವನವನ್ನು ಜೈತ್ರವಂತೆ ಪ್ರೋಪಿಸಲು ಸದಾ ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದ ಈ ರಾಯನಿಗೆ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತಗಳೆರಡಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ

೧ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧೪, ಪ. ೧೪೪. ' ಜಯ ' ವರ್ಷವು ಕ್ರಿ. ೧೬೫೪ ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವರ್ಷದ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೫ ಜಾನ್ಯವರಿ ೨೦ ನೆಯ ದಿನ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಂಗಳವಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯು ಬುಧವಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವಿಜಯ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಮಾಘ ಶುದ್ಧ ತೃತೀಯೆ ಬುಧವಾರ ಬರುತ್ತದೆ. ಕವಿ ಹೇಳಿದ ' ರತ್ನ ' ಎಂಬುದು ' ಪಂಚ ' ಅಥವಾ ' ನವ ' ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಸಂಕೇತವೆಂದು ತಿಳಿದು ಇಲ್ಲಿ ' ಪಂಚ ' ಎಂಬುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಆಗ ಶಾಲಿವಾಹನ ಶ. ೧೫೫೫ ಎಂದು ಆಗುವುದರಿಂದ ಸಂವತ್ಸರವು ' ವಿಜಯ ' ವಾಗುತ್ತದೆ; ತಿಥಿ, ವಾರಗಳು ಸರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ' ಜಯ ' ಸಂವತ್ಸರವೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ' ರತ್ನ ' ಕ್ಕೆ ' ಆರು ' ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ವಾರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಆಗುವುದು. ಆದರೆ ಪರ್ಯಾಯ ' ರತ್ನ ' ಎಂಬುದು ರೂಢಿಯಿಲ್ಲ. ೨ ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯ : ಆ ೪೨, ಪ. ೧೧೨. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಾರ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ೩ ಈ ಶಾಸನದ ಕೆಲವು ಸಂಕ್ತಿಗಳು ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು. ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಪೀಠಿಕೆ ಪು. iii ರಲ್ಲಿ ಉದಾಹೃತವಾಗಿವೆ.

ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅದಾಗಳೆ ಹೆಸರುವಡೆದಿದ್ದ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಸುಪರಿಚಿತನಾಗಿದ್ದ ನೆನ್ನಲು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ದೇವಕವಿ ತನ್ನ ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲದ ನಾಮಾಂಕಿತ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು :

‘ ಚಿಕದೇವರಾಯಂ ಕೋವಿದಶಿಖಾಮಣಿಯನಿಸಿದಂ; ತಿರುಮಲಾರ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದನನಿಸಿದಂ; ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾರತಿಯನಿಸಿದಂ; ಷಡಕ್ಷರಿ ಕವಿಶೇಖರ ನನಿಸಿದಂ ’

ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರು ಒಬ್ಬ ರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಲ್ಲವ ರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಒಂದೊಂದು ಗುಣದೊಂದಿಗಿರುವ ನೆಗಳ್ಳಿವಡೆದಿದ್ದರೆಂಬುದೂ ನಮ್ಮ ಅರಿತಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಮೇಲಾಗಿ ಆ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪೂಜೆಗೆ ಸಲ್ಲುವವನು ಷಡಕ್ಷರದೇವನೇ ಆಗಿದ್ದ ನೆಂಬುದೂ ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಧ್ವನಿತವಾಗುವುದು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ತಲೆಯೆತ್ತುವುದು. ಅದಾವುದೆಂದರೆ - ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಚಿಕದೇವರಾಯನ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನಾವನಾದರೂ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾಗಿ ಆತನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ ಈ ಕವಿಯು ಯಾವ ರಾಜನ ಹಂಗಿನೊಳಗೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ, ಈ ಊಹೆಗೆ ಆಧಾರಗಳಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿಶದ ವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು.

ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯು ಅನೋಘವಾದುದು; ಅದರಿಂದಲೆ ಕವಿಗಳು ‘ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾನೂತನಬ್ರಹ್ಮ ’ ರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ-ಸನ್ನಾಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅರಸರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇವರು ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಎಸಗುವರು. ತಮ್ಮ ಈ ಅಮಿತಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವು ಕವಿಗಳಿಗೂ ಉಂಟು. ಶೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ಮಹಾಕವಿಯು :

Not marble, nor the gilded monuments

Of princes, shall outlive this powerful rime.

ಎಂಬ^೧ ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಕಟ್ಟಬಹುದಾದ ಸ್ಮಾರಕ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತನ್ನ ಕವಿತೆಯೆ ಚಿರಜೀವಿಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟಿರುವನು. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ? ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ರಾಜರಿಗೂ ಕೂಡ ಅಮರತ್ವವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿರುವುದೆಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕವಿಯಾದ ದಂಡಿಯು :

ಆದಿರಾಜಯಶೋಬಿಂಬಮಾದರ್ಶಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಾಙ್ಮಯಂ

ತೇಷಾಮಸನ್ನಿಧಾನೇಽಪಿ ನ ಸ್ವಯಂ ಪಶ್ಯ ನಶ್ಯತಿ

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವನು.^೧ ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಕವಿಗಳಾದವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಲಹುವುದು 'ಗುಣಗಳ'ರಾದ ರಾಜರಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗುವುದು ಕವಿಗಳಿಗೂ ಸಹಜವಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ನೆಗಳ್ಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಕಂಡ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಲೌಕಿಕರೀತ್ಯಾ ಯುಕ್ತವೂ ಆಹುದು. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೆಲ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರಿಗಾಗಿ ತಮಗಿದ್ದ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿದ್ದಾರೆ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪೋಷಕನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಗುಣಾರ್ಣವನಾದ ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ 'ತಗುಟ್ಟಿ ಪೇಟ್ಟಿ'ದೂ ಮಹಾಕವಿ ರನ್ನನು ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯನನ್ನು ಭೀಮನೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದುದೂ—

'To take liberties with history in the name of art is a privilege of the writers of fiction, but only the glamour of a great name can hypnotise us into perceiving aestheticism in abject adulation'.

ಎಂಬಂತೆ— ಅದೊಂದು ದೋಷವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಮಹಾಕವಿಗಳಾದ ಇವರ ಗುಣ ಸನ್ನಿಪಾತದಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷವು ನಿಮಜ್ಜನವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಇವರು ದಕ್ಕಿಸಿ ಕೊಂಡರೆಂದು ಮತ್ತಿನ ಕಿರುಕುಳ ಕವಿಗಳು ಇವರ ಅನುಕರಣ ಮಾಡತೊಡಗಿ ಇಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರಲ್ಲಿ ಆರೋಪಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಹಸಗೆಡಿಸಿದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕಾಲಾತಿಕ್ರಮದಿಂದ ಇದೊಂದು ಅಸಹ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಬಳೆದು ಬಂದುದರಿಂದಲೇ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯೆಂಬ ಕವಿ^೨ :

ಹೊಲ್ಲದ ನೃಪರಿಗಿಲ್ಲದ ಗುಣಗಳಿಟ್ಟು

ಸೂಲ್ಲಿಪ ಕೃತಿಮಾರ್ಗವಲ್ಲ

ವೆಂದು ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ,

ಉಳ್ಳ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಕಡೆಗಂಡು ಬಣ್ಣಿಸ

ಬಲ್ಲನಾವನಾ ನೃಪನ

ಎಂದು ತನ್ನ ಕೃತಿನಾಯಕನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತೂ ಸದ್ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು ಸರಿಯಾದುದೆಂದೇ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಷಡಕ್ಷರದೇವನಾದರೂ ತನ್ನ ಆವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಆವ ರಾಜನನ್ನೂ ಬಣ್ಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನಾದರೊಬ್ಬ ರಾಜನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಈತನು ಇದ್ದುದೇ

ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಗೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗೆಯೆಯೂ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಭೇದದ ಬಗೆಯೆಯೂ ಉದಾತ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ತಾನೇ ವರ್ಣಿಸಿದಂತೆ

ಬರೆಬರೆದಂತದಂ ತೊಡೆದು ತೊಟ್ಟನೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮೆಲ್ಲನೊಂದುಮಂ
ಸರಸಪದಾರ್ಥಮಂ ತಡಿಕಿ ಕಾಣದೆ ಕಳ್ಳು ಪರೋಕ್ತಿ ಯುಕ್ತಿಯಂ
ವಿರಚಿಸುತಂತುಮಿಂತುಮಳಿಗಬ್ಬನುಂ —

ಆಗಿಸುವ ಅಳಿಗವಿಗಳ ಮಾಲಿಕೆಗೆ ತಾನು ಸೇರಿದವನಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವೂ, 'ಆಲೋಕಿತಕಾವ್ಯಬೃಂದದೊಳಗಿಲ್ಲದ ಮಂಜುಳಯುಕ್ತಿಪುಂಜ'^೧ ದಿಂದ ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಭಾರತಿಗೆ ನವಸೀಮಂತರತ್ನವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲನೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಷಡಕ್ಷರದೇವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಈತನಿಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಪೋಪನಂತೆ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯು ಎಳವರಯದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದಿತೆಂಬುದು

ಎಳವರಯದೊಳಖಳಕಳಾ
ವಿಳಾಸಮಂ ಕಂಡು ಮಚ್ಚಿ ಬರೆ ಕವಿತಾಕೋ
ಮಳೆಯವಳ್ಳೆದೊಯಿತ್ತುಂ ಯತಿ
ತಿಳಕಂ ನೀನೆನಿಪುದಿಳೆಗಿದಚ್ಚರಿಯಲ್ಲೇ

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಿಂದ^೨ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಎಳವರಯವೆಂದರೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ವರ್ಷವೆಂಬುದು ಆತನ

ನೆರೆದೇಕಾದಶನರ್ಷದ
ಹರಯದೊಳಭವಪ್ರಸಾದಬಲದಿಂ ಕವಿತಾ
ತರುಣಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ
ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ವರಯಿಸಿದಳರಿಡೆನೆ ವಿಬುಧರ್

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ^೩ ತಾನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಆಂಗ್ಲ ಕವಿ ಪೋಪನು:

Why did I write? What sin to me unknown
Dipp'd me in ink, my parents', or my own?
As yet a child, nor yet a fool to fame
I lisp'd in numbers, for the numbers came.

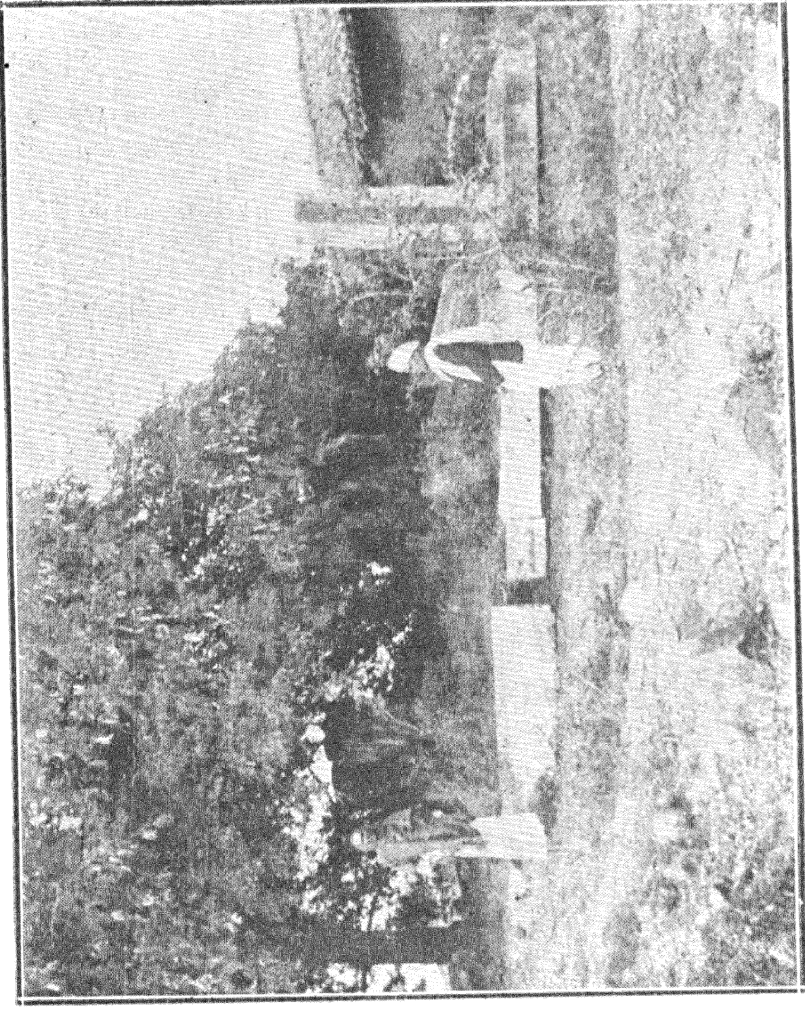
ಎಂದು^೪ ತನಗೆ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕವಿತ್ವಶಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಇಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳ ಸಾಪಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಸಂದೇಹಪಟ್ಟಂತೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ತನ್ನ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಡಿಗಣಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ಶಕ್ತಿಯು ತನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗಜನಿತವಾಗಿ ಲಭಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು 'ಬಹುತರಜನ್ಮ ಕೋಟಿಗಳೊಳಾರ್ಜಿಸಿದುತ್ತಮಪುಣ್ಯದೇಱ್ಗಿಯಿಂ'^೫ ಕೈಸಾರ್ಡ 'ಸತ್ಕವಿತ್ವದಿವಿ

೧ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ: ಆ ೧, ಪ. ೨೩. ೨ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ: ಆ ೧, ಪ. ೨೪.

೩ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ: ಆ ೧, ಪ. ೨೦. ೪ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ: ಆ ೫, ಪ. ೬೦.

೫ Epistle to Dr. Arbuthnot: ll 125-8. ೬ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ: ಆ ೫, ಪ. ೬೧.

ಮಹಾಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿಜೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳು : ೩
(ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲ್ಪಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕೃಪೆಯಿಂದ)

ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಮಠ, ದಸುಗೂರು

ಮಹಾಕವಿ ಷಡಕ್ಷರಿದೇವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರಗಳು : ೪
(ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರ ಕೈಸೆಯಿಂದ)

ಷಡಕ್ಷರಿಕವಿಯ ಸಮಾಧಿ, ಎಳಂದೂರು

ಷಣ್ಮಣಿ^೧ ಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಿದ ಪುಣ್ಯಮಾತ್ರ
ವಲ್ಲದೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯೂ ಈ ಶಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ
ದ್ದಿತೆಂಬ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನು

• ಆರಾರೇಱರ್ ಶಾಸ್ತ್ರ
ಶ್ರೀರೋಹಣಗಿರಿಯನಲ್ಲಿ ನವಕವಿತಾಚಿಂ
ತಾರತ್ವಂ ಜೊರೆಗುಮೆ ಮಾ
ರಾರಿಯ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದಂಗೆ ಧರಣೀತಳದೊಳ್

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಅಮೋಘವೂ ಅವಮೌಲ್ಯವೂ
ಪುರಾಕೃತಪುಣ್ಯಜನಿತವೂ ಪರಶಿವಕೃಪಾಪೋಷಿತವೂ ಆದ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು
ಅಸಾತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಕವಿಯು ಮಾಡಿ
ಕೊಂಡುದು ಯಥಾಯೋಗ್ಯವೆಂದೇ ಬಗೆಯಬೇಕು. ಅಂತೆಯೇ ಕವಿಯು

ರಸೆಯೊಳ್ ರಸವತ್ ಕವಿತೆಯ
ನುಸಿರಲ್ ಪಡೆದಸಮನಯನನಂ ಪೊಗಟದೆ ಮಾ
ನಿಸರಂ ಸುರರಂ ಪೊಗಟ್ಟುದು
ಕಸವರಮಂ ಕಳೆದು ಕಸವನಾಂತವೊಲಕ್ಕುಂ

ಎಂದು^೨ ಭಾವಿಸಿ,
ವರ್ಣತತಿಮಾತ್ಮಜನಕರ
ಪರ್ಣಾಪರಮೇಶರೆಂಬ ನಿಗಮೋಕ್ತಿಯನಾ
ಕರ್ಣಿಸಿ ತನ್ನುತಿಗೆಯ್ಯದ
ದುರ್ಣರಕೃತಿಕರನೆ ಲಬ್ಧ ವರ್ಣವರಾಕಂ

ಎಂದು^೩ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಲೌಕಿಕಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವವರನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ತಾನು ಮಾತ್ರ :

ಆದಱಿಂದೆ ಮಹಿತಮಹಿಮಾ
ಸ್ವದನಂ ಶಿವನಂ ತದೀಯಶರಣವ್ರಜಮಂ
ಪಡೆದು ಮುದಮೊದನೆ ಬಲ್ಲಂ
ದದೆ ನುತಿಪೆಂ ನುತಿಸೆನುಡು ಸುರರಂ ನರರಂ

ಎಂದು^೪ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿರುವನು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ

೧ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಆ ೫, ಪ. ೬೧. ೨ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೨೯. ಇದರೊ
ಡನೆ ನಾಗವಮುಗನ ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನದ ೪೫೨ ನೆಯ ಪದ್ಯನಾದ :

ಶ್ರುತಿನಾರಿನಿಧಿಯ ಪಾರಮ
ನತಿಪ್ರಬಂಧಾಭಿಯೋಗರಾರೆಯ್ದೆ ದೊಡಂ
ಕೃತಪುಣ್ಯಂಗಳ್ಲದೆ ನಿ

ಶ್ರುತಕವಿತಾರತ್ನಮಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುಗುಮೇ— ಎಂಬುದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿರಿ.

೩ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೨೧. ೪ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೨೦.

೫ ,, ,, ,, ಆ ೧, ಪ. ೨೨.

ಪೂಣ್ಣು ನುಡಿದು ಭಲದಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದವರಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನೆ ಮೊದಲಿಗ ನಲ್ಲ. ಇವನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಸುರಂಗಕವಿಯು ತನ್ನ 'ನಾಲಗೆಯಂ ಗಿರಿಶಂಗೆ ಮಾಱದೆ' ನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಅದರಂತೆ ಆತನಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನವ ರಾದ ಚಾಮರಸ, ರಾಘವಾಂಕ ಮುಂತಾದವರಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಧದ ಪೂಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವರು^೧. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮುಂಚೆಯೆ ಹರಿಹರದೇವನು 'ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮನ ಶರಣರಂ ಪಾಡಿ ಕೈವಲ್ಯವರನಾದ'ನೆಂದು^೨ ಷಡಕ್ಷರದೇವನೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಇದೊಂದು ವೀರಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದೂ ಹರಿಹರನಿಂದ ಬಳಿದು ಬಂದುದೆಂದೂ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತುವುದು. ಪಂಪಭಾರತ ವನ್ನು ಬರೆದ ಆದಿಪಂಪನೂ-ಬೇರೊಬ್ಬ ಪಂಪನೊ-ಎಂಬಂತೆ ತನ್ನ ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ:

ಕವಿತೆಯೊಳಾಸೆಗೆಯ್ವ ಫಲವಾವುದೊ ಪೂಜೆ ನೆಗಟ್ಟಿ ಲಾಭಮೆಂ
ಬಿವೆ ವಲಮಿಂದ್ರಪೂಜೆ ಭುವನಸ್ತುತಮಸ್ವ ನೆಗಟ್ಟಿ ಮುಕ್ತಿ ಸಂ
ಭವಿಸುವ ಲಾಭಮೆಂಬಿನೆ ಜಿನೇಂದ್ರಗುಣಸ್ತುತಿಯಿಂದೆ ತಾಮೆ ಸಾ
ರನೆ ಪೆಹರೀವುದೇಂ ಪೆಹರ ಮಾಡುವುದೇಂ ಪೆಹರಿಂದಮಪ್ಪುದೇಂ

ಎಂದೂ^೩ ಹರಿಹರನ ಸಮಕಾಲೀನನಾಗಲಿ ಆತನ ತರುವಾಯದವನೇ ಆಗಲಿ ಆದ ಜನ್ಮ ಮಹಾಕವಿಯೂ :

ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ ಸುರೇಂದ್ರಧೇನುವದು ಪುಣ್ಯಾಯತ್ತಮಾ ಕಾಮಧೇ
ನುವೆ ಕೆಯ್ ಸಾರ್ದೊಡಮಾ ವಚಸ್ಸುಧೆಯನನ್ಯರ್ಗಿತ್ತು ಕಾಱುಬೆಕ್ಕಿಗೂ
ಡುವನೊಲ್ ತುಯ್ಯಲನಿಂದ್ರವಂದಿತನನರ್ಹದಾದೇವನಂ ಭರ್ತ್ಯಮಾ
ಡುವುದಾತಂ ಕಣಿದಾತನಲ್ತೆ ತಳೆಯೊಳ್ ಸಾಲಂ ಭವದ್ವಂದದಾ

ಎಂದೂ^೪ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರಲ್ಲಾ ? ಇವರಿಗೂ ವೀರಶೈವರಿಗೂ ಕಾವ್ಯಧ್ಯೇಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಲ್ಲೆಂದ ಬಂತು ? ಕೊನೆ ಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಅಹುದು; ಭಾರತದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮತಪ್ರಚೋದಿತವೆಂದು ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ಜೈನ, ವೀರಶೈವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ—ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಯಾ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸ್ಥೂಲ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭೇದಗಳು ಅವರವರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಧ್ಯೇಯ-ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ —

^೧ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಪುರಾತನವಿಲಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೨೯.   ೨ ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ : ಗತಿ ೧, ಪ. ೧೧-೧೨; ರಾಘವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕಾವ್ಯ : ಸ್ಥಲ ೧, ಪ. ೨೨.   ೩ ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೧೯.   ೪ ಆದಿಪುರಾಣ : ಆ ೧, ಪ. ೨೬.   ೫ ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ : ಆ ೧, ಪ. ೬೦; ಹೀಗೆಯೇ ಸುರಂಗಕವಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಪುರಾತನವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ೧, ಪ. ೨೪ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕರ್ಮದ ಸಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಅನೇಕಭವಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಾತ್ಮಗಳು ತೊಳಲುವುವೆಂಬ ನಂಬುಗೆ ಜೈನರಿಗೂ ' ಹಿಂದೂ ' ಮತಾನುಯಾಯಿಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ; ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಯಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಲಾಭವಿರುವುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೀರಶೈವರ ನಂಬುಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿದೆ. ವೀರಶೈವ ದೀಕ್ಷೆಯಾದೊಡನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಭವವನ್ನು ನೀಗುವನೆಂದೂ, ಮುಂದೆ ಆ ಮತದ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಇದೇ ಜನ್ಮವೇ ಅವನಿಗೆ ಕಡೆಯದಾಗುವುದೆಂದೂ ಅವರು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪರಲೋಕದ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಮರಣವನ್ನು ' ಲಿಂಗೈಕ್ಯ 'ವೆಂದು ಬಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಭವವು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರವರ ಮತಗ್ರಂಥ, ಪುರಾಣ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವುದರಿಂದ ಪರಮತೀಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವೀರಶೈವರು ' ಭವಿ 'ಗಳೆಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿವನೊಬ್ಬನೆ ಭವರಹಿತನು, ಭವರೋಗವೈದ್ಯನು; ಇತರ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಕ್ಕಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಜನ್ಮಗಳನ್ನೆತ್ತುವುದು ಶಿವನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ' ಲೀಲಾ ' ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತನೂ ಆತನ ಭಕ್ತರೂ ಇನ್ನುಳಿದ ದೇವಮಾನವರಿಂದಲೂ ಮಿಗಿಲಾದವರು. ಅಂತೆಯೇ ಶಿವನ, ಶಿವಶರಣರ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದೇ ಯೋಗ್ಯವಾದುದೆಂದು ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳ ನಂಬುಗೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ನಂಬುಗೆಯು ಹರಿಹರದೇವನಿಂದ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ವರೆಗೆ ಬಳೆದು ಬಂದಿರುವುದು ಅವರಿವರ ಕೆಳಗಣ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ಪಂಪಾಶತಕದಲ್ಲಿಯೆ :

ಮನುಜರ ಮೇಲೆ ಸಾವನರ ಮೇಲೆ ಕನಿಷ್ಠರ ಮೇಲೆ ಪದ್ಯಮಂ
ತನತನಗಿಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ರವಿ ಕರ್ಣ ದಧೀಚಿ ಬಲೀಂದ್ರನೆಂದು ತಾ
ನನವರತಂ ಪೊಗಟ್ಟು ಕೆಡಬೇಡೆಲೆ ಮಾನವ ನೀನಹರ್ನಿಶಂ
ನೆನೆ ಪೊಗಟರ್ಚಿಸೆಮ್ಮ ಕಡುಸೊಂಪಿನ ಪೆಂಪಿನ ಪಂಪೆಯಾಳ್ ನಂ

ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ' ವಿಪುಳಯಶೋವಿತಾನಗುಣಮಿಲ್ಲದನಂ ಪ್ರಭುಮಾಡಿ ಪೂರ್ವ ಭೂಮಿಸರಂ ಪುಗಿಸಿ ಪೋಲಿಸುವ '೨ ರೂಢಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಿರುವನು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು :

ಭವದೊಳ್ ಬರ್ಹಮರಕರ್ಕಳಂ ಭವವಿಮುಕ್ತಾರ್ಥಂ ಶರಣಬೊಕ್ಕೊಡೇ
ನವರೇನೀವರೆ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಭವಹರಂ ನೀನಲ್ಲದಿಷ್ಟಾರ್ಥಮಂ
ತನೆ ಮಾಡಲ್ ಸುರಪಾದಪಂ ನೆರಗುಮಾ ಬರ್ಬೂರವೃಕ್ಷಂಗಳೇ
ವುವೆ ಕೇಳಿಂತಿರೆ ನೀನೆ ಮೋಕ್ಷವರದಂ ಶ್ರೀಶೈಲಜಾವಲ್ಲಭಾ

ಎಂದು ಅನ್ಯಮತಗಳ ಪುರಾಣಪುರುಷರನ್ನೂ ಆರಾಧ್ಯದೇವರನ್ನೂ ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪರಮತಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಮತಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವುದು ತಪ್ಪೋ ಒಪ್ಪೋ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ವಿಷಯ; ಆದರೆ ಮತಪ್ರಸಾರಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ನಂಬುಗೆಯು ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತೆಂಬುದು ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಅಂಶ. ಈ ನಂಬುಗೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತಗಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಪುರಾತನರೂ ನೂತನರೂ ಆದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಕುರಿತು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪುರಾಣರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸತೊಡಗಿದರು; ಆಗಾಗ ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈಶ್ವರನ ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೋ ಅಸಾಂತರವಾಗಿಯೋ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ (ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವಾದ) ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲೆ, ಹಂಶ್ಯಂದ್ರಕಾವ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕೆಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯಧ್ಯೇಯವಾಗಿರುವುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಇವರು ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಕೋರದೆ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಈ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೇಂದೇ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುವ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಹ ಸರಳಶೈಲಿಯನ್ನು ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇದುವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಣಾಲಂಕಾರಮಂಡಿತೆಯಾಗಿ ಕೇವಲ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಕೈಕಾಲು ಮುದುಡಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತಿಯು ಲೋಗರ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಳಿದಾಡತೊಡಗಿದಳು; ಸಲುಗೆಯಿಂದ 'ಚಾಪಿಯ ಮೇಲೆಯೆ' ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಈ ರೀತಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನಿಗೆ ಚಿಕದೇವರಾಯನ ಇಲ್ಲವೆ ಇನ್ನಾವನಾದರೂ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ದೊರಕಿದುದು ಆತನು ಕವಿಯೆಂಬ ಲೆಕ್ಕದಿಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆತನು ವೀರಶೈವ ಮತದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಗೇ ಧರ್ಮಗುರುವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಗುರುತ್ವದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆತನಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಮೊದಲಿಂದಲೂ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆತನ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು 'ಇಳಾಪತಿಪೂಜಿತ ಪಾದಪಂಕಜ' ^೧ ನಾಗಲು ಆತನಿಗೆ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಚಿಕದೇವರಾಯನು ರಾಜ್ಯಾರೂಢನಾಗುವ ಮೊದಲೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಉದ್ಧಾಮ ಕವಿಯೆಂದು ನಾಮಾಂಕಿತನಾಗಿದ್ದನು.

೧ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೩, ಪ. ೪೨. ೨ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೭೨.

ಈ ಕವಿಯು ವೀರಶೈವರಾದ ಕೆಳದಿರಾಜರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜೆವಡೆದಿದ್ದನೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆತನ ವೀರಭದ್ರೋದಾಹರಣಗದ್ಯವು ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದು.

(೨)

ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದನು; ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಅಗಾಧ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಆತನಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ಪೊನ್ನ ಮಹಾಕವಿಯಂತೆ ' ಸಕ್ಕದಂ ಕನ್ನಡಮೆಂಬೆರಡುಂ ಕವಿತೆಯನಮಳ್ವೆತ್ತ ರಂತಿರೊಡನಡಪಿದೊ ' ನೆಂಬುದು ಉಭಯ ಕವಿತಾವಿಶಾರದ (-ವಿಚಕ್ಷಣ) ಎಂಬ ಆತನ ಬಿರುದಿನಿಂದಲೇ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಈ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಚೋಳಭೂಪಾಲನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕುರಿತು ' ಕವಿಕರ್ಣರಸಾಯನ ' ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಶಿವನ ಸರ್ವೋತ್ತಮತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾಧಿಸುವ ' ಶಿವಾಧಿಕೃತತ್ವಾವಳಿ, ' ಭಕ್ತನ ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ' ಭಕ್ತಾಧಿಕೃತತ್ವಾವಳಿ ' ಎಂಬೆರಡು ಮತಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಶಿವಸ್ತವಮಂಜರಿ, ವೀರಭದ್ರೋದಾಹರಣಗದ್ಯ, ಬಸವಾಷ್ಟಕ, ನೀಲಾಂಬಿಕಾಸ್ತೋತ್ರ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕಬ್ಬಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಿಂತಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಈತನಿಗೆ ಅಭಿಮಾನವೂ ಅನುರಾಗವೂ ಇದ್ದುವೆಂಬುದು:

... .. ಮೊದಲ

ಗ್ಗದಸಕ್ಕದಮಿರೆ ಕನ್ನಡ

ಮುದಯಿಸಿ ರಂಜಿಸದೆ ಕರ್ಣಕಮನೀಯತೆಯಿಂ

ಎಂಬ^೧ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಉಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದ ದೆಸೆಯಿಂದಲೂ ಈತನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯಂತವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕೃತವಾದುದರಿಂದಲೂ ಈತನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳುವ.

ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ, ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯ, ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ ಎಂಬ ಮೂರು ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವೇ ಮೊದಲು ರಚಿತವಾದ ಗ್ರಂಥ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಗುಬ್ಬಿಯ ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೧೩) ರ ಭಾವಚಿಂತಾರತ್ನದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡುದಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ^೨. ಮಲ್ಲಣಾರ್ಯರು ' ವರ್ಣಕ ' ದಿಂದ (ಎಂದರೆ ಷಟ್ಪದಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ) ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ತಾನು ' ವಸ್ತುಕ ' ವಾಗಿ (ಎಂದರೆ ಚಂಪೂ ರೂಪವಾಗಿ) ರಚಿಸಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದೇ ಈ ಕಥೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಭಾವಚಿಂತಾರತ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಸಿಳ್ಳೆನೈನಾರರ ತಮಿಳು ಗ್ರಂಥ

೧ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೬೨. ೨ ಶಾಂತೀಶ್ವರಪುರಾಣ : ಆ ೧, ಪ. ೧೦.

೩ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೪೦. ೪. ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೭೪.

ದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಥೆಗೆ ಜೋಳಮಂಡಳದ ಅಧಿಸತಿಯಾದ ಸತ್ಯೇಂದ್ರಜೋಳನೆ ಕಥಾನಾಯಕನು. ಆತನ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪರಾಕಾಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವುದ ರೊಡನೆ ಆತನ ಸತ್ಯಸಂಧತೆಯನ್ನೂ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರತೆಯನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸುವುದು ಮೂಲಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ಉದ್ದೇಶವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಕಥಾಸಂವಿ ಧಾನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಸತ್ಯೇಂದ್ರಜೋಳ ನನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ನೂಂಕಿ ಆತನ ಮಗನಾದ ಮಂತ್ರಲಕ್ಷಣನನ್ನು ರಾಜಶೇಖರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕಥಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇವರಿಂದ ಮೂಲ ಕಥೆಗೆ ಒಂದು ಹೊಸಪರಿಯ ಕಳೆಯೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲದೆ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಅಂಗಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾದ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಕಥೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೋಷಕವಾಗುವ ತೆರದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಎಡೆಗಳನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ರಸಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸವು ಶೃಂಗಾರಪ್ರಚುರವಾದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಯನ್ನು ಲಿಂ. ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಉಪೋದ್ಘಾತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

‘ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಜೈನಮತಸ್ಥರು ನೇಮಿಚಂದ್ರನಿಂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಲೀಲಾವತಿ ಎಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂಬಾರಿ ಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಆನೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಿಯ ತೊಟ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಾ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಮಠದ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು, ಆತನ ಶಿಷ್ಯರು ನೋಡಿ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರನ್ನು - ಇದೇನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ, ಇದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಗ್ರಂಥ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಕವಿಕುಂಜರಲೀಲಾವತಿಯ ಮೆರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದು ಸರಿ, ಈ ಆನೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತೊಟ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು - ನಗುತ್ತಾ ಓಹೋ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೋ ? ಈ ಗ್ರಂಥವು ರಸಭರಿತವಾದುದು. ಆ ರಸವು ಸ್ರವಿಸಿ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೀತೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತೊಟ್ಟಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ - ಎಂದು ಕುಚೇಷ್ಟೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ಶಿಷ್ಯರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಷಡಕ್ಷರದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆತನು ಕೇಳಿ - ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ರಸಭರಿತ ವಾದ ಗ್ರಂಥವಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಬಹುಮಾನವು ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಷ್ಯರ ಕೂಡ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ತಡೆಸಿದನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವರು ಅರಮನೆಯ ಅಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೂರಲಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಚಾರಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು - ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ರಸಭರಿತವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕಾಶಿಯಿಂದ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಲೀಲಾವತಿಯು ರಸಭರಿತವಾದುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ತೋರಿದರೆ ಆಗ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು

ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕವಿಕುಂಜರ ಲೀಲಾವತಿಯ ಮುಖ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಓದಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜಶೇಖರದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವರ್ಣನಾಂಶಗಳನ್ನು ಓದಿ ತಾನೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ — ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ರಸಭರಿತವಾದುದೆಂದು ಕೇಳಲು, ವಿದ್ವಾಂಸರೆಲ್ಲರೂ — ಲೀಲಾವತಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢವಾದಾಗ್ಯೂ ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸದಷ್ಟು ರಸಪುಷ್ಟಿಯುಳ್ಳದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಒಟ್ಟಾಗಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕವಿತಾ ವಿಷಯವಾಗಿ —

ಜಿಹ್ವಾಂತರ್ನಟದಂಬುಜಾಸನವಧೂಪಾದಪ್ರವಾಳಸ್ಪುರನ್
ಮಂಜೀರದ್ವಯಮಂಜುನಾದವಿಭವಶ್ರೀಗರ್ವಸರ್ವಂಕಷಾಃ
ಜೀಯಾಸುರ್ಭವತಃ ಷಡಕ್ಷರವಿಭೋ ಕುಂದಾರವಿಂದಾವಲೀ
ಮಂದಾರದ್ರುಮಮಂಜುರೀ ಮಧುರ್ಮುರೀ ಮಾಧುರ್ಯಧುರ್ಯಾಗಿರಃ

ಎಂದು ಯೋಗ್ಯತಾಪತ್ರವಂ ಕೊಟ್ಟರೆಂಬ ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ಒಂದು ಐತಿಹ್ಯವು ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದು.

ಇದೇ ಲೀಲಾವತಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವು— ಎಂದರೆ ಕವಿರಾಜಕುಂಜರನಾದ ನೇಮಿಚಂದ್ರನು (ಬಾಣ) ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಸುಡಿಸಿ ತನ್ನ ಲೀಲಾವತಿಗೆ ಕಪ್ಪನಿಡಿಸಿದನು ಎಂಬುದು — ಉಂಟೆಂದು ದೊಡ್ಡಯ್ಯ (ಸು. ಕ್ರಿ. ೧೫೫೦), ಬಾಹುಬಲಿ (ಕ್ರಿ. ೧೫೬೦), ಕುಸುಮಾವಳಿಯನ್ನು ಬರೆದ ದೇವಚಂದ್ರ (ಕ್ರಿ. ೧೮೩೮) ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಐತಿಹ್ಯವು ಷಡಕ್ಷರದೇವನನ್ನು ಒಂದೆಡೆ (ಸು. ಕ್ರಿ. ೧೧೮೦ ರಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ) ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯದ ಕರ್ತೃವಾದ ರುದ್ರಭಟ್ಟನೊಡನೆಯೂ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ (ಸು. ಕ್ರಿ. ೧೭೦೦ರಲ್ಲಿದ್ದ) ಜೈಮಿನಿಭಾರತದ ಕರ್ತೃವಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೊಡನೆಯೂ ಸಂಬಂಧಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂಬುದು ಕೆಳಗಣ^೧ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ:

ಶಿವಕಲಾಬ್ಧಶಕ ಶುಕ್ಲ ವರ್ಷಮಾ
ಧವಸಿತಾರ್ಕದಿನಜೀವನಾರದೊಳ್
ಭವಿಗಳೆಲ್ಲ ವರರುದ್ರಭಟ್ಟನೇ
ಕವಿಯೆನಲ್ಕೊರೆದನೊಂದು ಕಾವ್ಯಮಂ
ಅರಸಲ್ ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯಮೆನಿಪಾ ಕಬ್ಬ
ಮುರುದೋಷಪೂಗಪರಿಚಿತಮಾಗೆ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ
ವರರದಂ ರಾಜಶೇಖರವಿಲಾಸಕೆ ಪಡಿಯನೊರೆಯದಿರೆ ರುದ್ರಭಟ್ಟಂ

೧ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ: ಭಾಗ ೧, ಪು. ೨೫೯-೬೦.

೨ ನು. ಕೈಸರವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣದ(ಕ್ರಿ. ೧೮೮೮)ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ: ಪು. xxiii

ಪರಿಭವಕೆ ಗುರಿಯಾದನೆಂದು ಸಭಿಕರ್ ಪೇಳ್ವ
ಪರಿಯರಿತು ಕರುಣದಿಂದಾ ಪಡಕ್ಷರದೇವ
ಬಿರುದುಗಳ ಕೊಂಡು ಮಗುಳಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿ ಪೊರೆದನದ ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನು

ಹರಿಚರಿತದಿಂ ಕೂಡಿ ಹರಿಮೇಧಪರ್ವಕಥೆ
ಯೊರೆದ ವಾದಿಕಪಟ್ಟದಿಗಳಿಂದ ಜಯಮಿನಿಯ
ವರಸೂಕ್ತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಭಾವಗರ್ಭಿತನಾಗೆ ರಸಿಕರ್ಕಳನುಮೋದಿಸಲಾ
ಪರಿಪರಿಯಲಂಕಾರ ರಸಭಾವಪುಷ್ಟಿಯಿಂ
ಮೆರೆದುದು ಗುಣೇಂದುಕಳೆಪರಿಮಿತಾಬ್ದದ ಶಕದ
ಹರಿವಾರ ಕಾರ್ತಿಕದ ಸಿತಪಂಚಮಿಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಶರದಿಂ ಸಂಗಮನಲು

ಕನ್ನಡಗಬ್ಬಿಗರಾತನ
ಮನ್ನಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನೊರ್ವನೇ ಕವಿರತ್ನಂ
ಸನ್ನತನೆಂದುರೆ ಬಿರುದಂ
ಚಿನ್ನದೆ ' ಕವಿಚೂತಚೈತ್ರ ' ನೆನೆ ಬರೆದಿತ್ತರಾ

ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಮೂವರು ಕವಿಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಅವರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಶೋಧಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವು ಪ್ರಚಾರವಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯವು ಬಹುಕಾಲ ಜನರ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿತ್ತೆಂದೂ ಮುಂದೆ ಜೈಮಿನಿಭಾರತಕ್ಕೆ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಬಂದಿತೆಂದೂ ಊಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾವುದೂ ಇರಲಾರದು. ಹೀಗೆ ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಇದು ವರೆಗೂ ಉಳಿದಿರುವುದೆನ್ನವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಬಸವರಾಜವಿಜಯ — ಇದಕ್ಕೆ ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯವೆಂದು ರೂಢಿಯ ಹೆಸರು — ಎಂಬುದು ಪಡಕ್ಷರದೇವನ ಎರಡನೆಯ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿ. ಚಂಪೂರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೪೨ ಅಶ್ವಾಸಗಳೂ ೩೫೦೦ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇರುವುವು. ವೀರಶೈವ ಮತಪ್ರಚಾರಕನಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆಯಿದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ ಕವಿಯ ಅಂಧ್ರ ಬಸವಪುರಾಣವೂ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಭೀಮಕವಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವೂ ಶಂಕರಕವಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಂತರವೂ ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಹರಿಹರದೇವನ ' ಉದಿತಮಾರ್ಗ 'ವನ್ನು^೧ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಆತನ ಬಸವದೇವರಾಜ ರಗಳೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು — ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯದಲ್ಲಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ — ಅಶ್ವರ್ಯಕರವೇ ಸರಿ.

ಇವಕ್ಕೆ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಪಡಿಮೂಡಿದ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಗಿಂತಲೂ ಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಉದಾತ್ತವಾಗಿದೆ-ಎಂದು ಕವಿಯು ಭಾವಿಸಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಯ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಲ್ಲವೆಂಬ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭವನೀಯವಾದ ಕಾರಣ ವನ್ನೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಪುರಾಣದ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನೇ ಕವಿಯು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರೂ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚಾರಿತ್ರಕ್ಕೆ ಕುಂದಕವಾಗಬಹುದಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಆತನ ಔಚಿತ್ಯಜ್ಞಾನದ ನಿದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಕವಿಯು ಹಗುರಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತದಂತಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿರುವುದು ಆತನ ಚಾತುರ್ಯದ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ವಾಗಿ — ಆಗಂತುಕವಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಹೇಳಬಹುದು — ಬರುವ ಹಲವು ಪುರಾತನ ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾದ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ ಈ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಬಸವಚರಿತ್ರೆ ಪುರಾಣವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆಯೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಇವುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದಲಾದರೂ ಇತರ ಶೈವರು ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಬಹುದೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದಲೂ ಕವಿಯು ಇವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ' ಒಂದಿದ ಶೃಂಗಾರಮದಲ್ಲವೊಂದೆ ರಸವೊಂಬತ್ತಿಯೊ ಡಂಬಟ್ಟುವೆ 'ಂಬಂತೆ ನಾನಾಬಗೆಯ ರಸಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದು ದಿವ್ಯರತ್ನವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮನಂಬುಗುವ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯವು ಕಥನಕವನ (narrative poems)ಗಳ ಕಣಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದು. ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಶೃಂಗಾರದ ಅತಿರೇಕವಾಗಲಿ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಗಳ ಬಾಹುಲ್ಯವಾಗಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯ ತೊಡಗಿದಾಗ — ರಾಜಶೇಖರವನ್ನು ಬರೆದು ಇಸ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋದುದರಿಂದ — ಕವಿಯು ಮಧ್ಯಮವಯಸ್ಕನಾಗಿರಬಹುದು; ಆದುದರಿಂದ ವಯೋಧರ್ಮಕ್ಕನುಸಾರ ವಾಗಿಯೂ ಆಗಿನ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿಯೂ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಬಲ ಭಾವನೆಯ ರೆಕ್ಕೆಗುದುರೆಯನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛಾವಿಹಾರಮಾಡಲು ಬಿಡದೆ ಕಡಿವಾಣದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ತಡೆದಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನ ಗಾಂಭೀರ್ಯವೂ ಕವಿಯ ಈ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿತ್ತೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತದ ' ಮಾರ್ಗ 'ದೊಡನೆ ಕನ್ನಡದ ' ದೇಶಿ 'ಯ ಹಿತವಾದ ಬೆರೆಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಶೈಲಿಯು ಬಹು ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯವು ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ

ಶೇಷವರ್ಗದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೊಂದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ; ದೊರೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಿದೆ.

(೩)

ಪ್ರಕೃತ ಗ್ರಂಥವಾದ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸವು ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದು. ಇದೂ ಚಂಪೂರೂಪವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ೪೬೭ ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದರಿಂದ — ರನ್ನನ ಗದಾಯುದ್ಧ, ಜನ್ನನ ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ, ಆಂಡಯ್ಯನ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ — ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾದ ಲಘುಕಾವ್ಯಗಳ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು ಸೇರತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾವಸ್ತು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು; ಮಹಾಭಾರತದ ಅಕ್ಷಯ ಭಾಂಡಾಗಾರದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುದು.^೧ ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಭಾರವಿಕವಿ ಈ ವಸ್ತುವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹದಿನೆಂಟು ಆಶ್ವಾಸಗಳ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥಾವಿಷಯವು ಆದಿಪಂಪನ ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ^೨, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತನ ಚಿನ್ನಬಸವಪುರಾಣ^೩ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವುದಂತೂ ಸುಖ್ಯ.^೪

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ಬಂದ ತೆರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವೆವು :

(೧ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ) ಸಾಗರಪರಿವೃತವಾದ ಕನಕಾಚಲವು ' ವಿಶ್ವಕರ್ಪಿಶ್ವರನು ಉಮೇಶನೇ ' ಎಂದು ಬಿಡಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟು ನಟ್ಟ ಮಿಸುನಿಗಂಬದಂತೆ ನಿಂತಿರುವುದು. ಖಚರರ ಹಲವು ಲೀಲಾವಿಲಾಸಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗುಡುವ ನಂದನಾ ವಳಿಗಳು ಅದರ ತಟದಲ್ಲಿರುವುವು. ಆ ಪರ್ವತದ ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಭೈರವರ ಕಾಪಿನ ಸೀಮೆಯಿಂದೊಳಗೆ ಸಕಲವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ ಶಿವನ ರಾಜಧಾನಿ. ಅಲ್ಲಿ ಉಚಿತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ಓಲಗಸಾಲೆ; ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಆಸ್ಥಾನ; ಅದರಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಮಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಹಾಬಿಂದುವೆಂಬ ಮೆಲ್ವಸೆಯಲ್ಲಿ ವರಾಭಯಶೂಲಮೃಗಾಂಕಹಸ್ತನಾಗಿ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ವಿರಾಜಿಸುವ ಗಿರಿಜೆಯೊಡನೆ ಪರಶಿವನು ಗಾಡಿಯಿಂದ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಓಲಗದ ಎಡಬಲಮುಂಗಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೈನುಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಚ್ಯುತೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ಅವರವರ

೧ ಮಹಾಭಾರತ : ವನಪರ್ವ : ಅಧ್ಯಾಯ ೩೫ ರಿಂದ ೪೦. ೨ ಆ ೭, ಪ. ೭೨ ರಿಂದ ಆ ೮, ಪ. ೨೭ರ ವರೆಗೆ. ೩ ಕಾಂಡ ೪, ಸಂ. ೧೩, ಪ. ೧ ರಿಂದ ೬೯ರ ವರೆಗೆ. ೪ ಅರಣ್ಯಪರ್ವ : ಸಂ. ೫ ರಿಂದ ೭ರ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ.

ಪತ್ತಿಯರು, ಗಣಸಮೂಹ, ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರೇ ಮುಂತಾದ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನರಿತು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ನೃತ್ಯವಾದ್ಯಸಂಗೀತಾದಿ ಕಳಕಳವು ಸಭೆಯನ್ನು ತೀವಿದೆ.

(೨ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ) : ಆಗ ತಪಸ್ವಿಗಳ ತಂಡವೊಂದು ತವಕದಿಂದ ಶಿವನ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಪರಿತಂದು ದಂಡಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ಈಶ್ವರಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವುದು. ತನ್ನ ಹಲವು ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮಾಡಿದ ಅವರ ಸಂಸ್ತವಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನು ಸಂತಸಬಟ್ಟು, 'ನಿಮ್ಮ ತಪೋವನ ಆವ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿದೆ ? ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು, ಹೇಳಿ'ರೆಂದು ಅರಿತೂ ಅರಿಯದವನಂತೆ ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಅವರು : “ ಇಂದ್ರಕೀಲ ವೆಂಬ ಪರ್ವತವು ಮುನಿಗಳ ಬೀಡು, ಮುಕ್ತಿಯ ತವರ್ಮನೆಯಾಗಿ ಎಸೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವಾದೊಂದು ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಶುಕ ಶಾಂಡಿಲ್ಯಾದಿ ಮಹಾಮುನಿಗಳೂ ಸದಾ ಮೃಡಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತರಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಕಿರೀಟ, ಬಿಲ್ಲು, ಬತ್ತಳಿಕೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡ ಭದ್ರಾಕಾರದ ಅಪೂರ್ವವಿಭ್ರಮದ ಸುಂದರ ಯುವಕನೊಬ್ಬನು ತಪೋವನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ತೀರ್ಥೋದಕವನ್ನು ಮಿಂದು ಶೈವವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸಮಾಪದ ಒಂದು ತಳಿತ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲಲು — ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಇದೇ ಉಚಿತಸ್ಥಾನವೆಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾದುದರಿಂದ— ಅಲ್ಲಿಯೆ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, 'ಇದೇನು ನಿನ್ನ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷ ? ಒಂದೆಡೆ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಜಪಮಾಲೆಯ ಶಾಂತಿಸಮುನ್ನಿತ ಸ್ಥಿತಿ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಬೆನ್ನ ಬಿಲ್ಲು-ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಕಯ್ಯ ಕೂರಸಿ, ಭೀಕರಾಕಾರ ? ನಿನ್ನಂತಹ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ವಿಡಂಬನೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು 'ಹೊರವೇಷ ಎಂತಹದೆ ಇರಲಿ, ಮಾನಸಾಬ್ಜದಲ್ಲಿ ಶಿವನಡಿಗಳನ್ನು ಜಾನಿಸುತ್ತ ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆನು' ಎಂದನು. ಇಂದ್ರನು — ' ಎಂತೆಂತಹ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೇ ಒಲೆಯದ ಪರಶಿವನು ಮುನ್ನೆಂದೂ ತಪವರಿಯದ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಒಲೆಯುವನು ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ' ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭನಾದರೂ ಶಿವನು ಭಕ್ತಿಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಸುಲಭನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಘನತಪವೆಸಗಿ ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವೆನು; ಇಲ್ಲವೆ ಹರಣವನ್ನು ತೊರೆಯುವೆನು' ಎಂದು ಪೂಣ್ಡು ನುಡಿದುದಕ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ, ತನ್ನ ನಿಜರೂಪದೋರಿ ಹರಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತ ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಶಿವಧ್ಯಾನ ತತ್ಪರನಾದನು. ಆಹಾರಸೇವನೆಯನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಬಳಿಕ ವಾಯುಸೇವನೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಪೋವನದ ತಾಪಸರಾದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶಾಂತಿ ಭಂಗವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ; ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ

ಚಿಂತನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಆ ತಪಸ್ವಿಯನ್ನು ಆ ಗಿರಿತಟದಿಂದ ಹೋಗಿಸಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೆ ನಮಗೆ ಬೇರೊಂದೆಡೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಬೇಕು ” ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುವರು. ಶಿವನು ‘ ಅಂಜಬೇಡಿರಿ, ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಇಂದ್ರನಂದನನಾದ ಅರ್ಜುನನು. ವೇದವ್ಯಾಸರು ಇಂದ್ರಕೀಲದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದು ರಿಪುಸಂಹಾರ ಮಾಡೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ತಪವ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆತನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಸಲಿಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವೆನು ’ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವನು.

(೩ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ) : ಭಕ್ತನಾದ ಅರ್ಜುನನ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಈಶ್ವರನು ಬೇಂಟೆಯ ಉಜ್ಜುಗವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಕಿರಾತವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸುವನು; ಪಾರ್ವತಿ ಪುಳಿಂದಿಯ ವಿಳಾಸ ತಾಳುವಳು. ಆಕೆಯ ಪರಿವಾರದವರಾದ ನಾನಾಶಕ್ತಿಯರೂ ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಬೇಡಿತ್ತಿಯರಾಗುವರು. ಶಿವನ ಮೇಳದವರಾದ ಗಣಾಳಿ ರುದ್ರತತಿ ಮುಂತಾದುವು ಬೇಡಪಡೆಯಾಗುವುವು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಡಗೊಂಡು ಬೇಂಟೆಯ ಸರ್ವಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಶಿವನು ಇಂದ್ರಕೀಲಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಡೆತರುವನು. ಅಲ್ಲಿಯ ವನ್ಯವೃಗಗಳ ಬೇಂಟೆಯಾಡುತ್ತ ಬೇಡವಡೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ಮಂದಾರವೃಕ್ಷದ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ, ಪಾರ್ವತಿದೇವಿ ಆತನಿಗೆ ತಾಳವೃಂತದಿಂದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತ ಬಳಿ ನಿಂತಿರಲು, ಬೇಂಟೆಯ ಹೊಸಪರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವನು.

(೪ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ) : ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಗಿರಿಯ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಕದಾನವನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನು ಬೇಂಟೆಯ ಕಳವಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾವರಾಹರೂಪದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಭಯಂಕರಾಕಾರದ ಆ ಹಂದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ‘ ಕುಟ್ಟು, ತಿವಿ, ಕೊಲ್ಲು ’ ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಬೇಡರು ಅದನ್ನು ಕವಿಯಲು, ಅವರನ್ನು ಆ ಹಂದಿ ಘನರೋಷದಿಂದ ತುಡುಕಿ ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು ಅಳವಿನೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೀಳತೊಡಗುವುದು. ಅದರ ಅಸಮಸಮರಾಟೋಪವನ್ನು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಬೆಂಗೊಟ್ಟೊಡುವ ಅಮರವ್ಯಾಧರನ್ನೂ ಅವರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಈಶ್ವರನು ಕಂಡು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಭಯಹಸ್ತವೆತ್ತಿ ಅವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಂದಿಯನ್ನು ದಿವ್ಯಬಾಣದಿಂದ ಎಸೆಯುವನು. ಆ ಬಾಣದ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಆ ಹಂದಿ ಮೂರ್ಛಹೋಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನನು ತಪವಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡುವುದು. ಈ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಜುನನು ಕಣ್ಣರೆದು ನೋಡಿ ಮುಂದಿದ್ದ ಭೀಕರಾಕೃತಿಯ ಹಂದಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬನದ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಕಟವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಬಗೆದು, ಗಾಂಡೀವದಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಅದನ್ನು ಹೊಡೆದು ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿಸುವನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದರ ಬೆನ್ನನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಈಶ್ವರನು ‘ ಈ ಹಂದಿ ನಮ್ಮದು, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಭೂತಗಣಕ್ಕೆ ಹೇಳಲು,

ಅರ್ಜುನನು ಕೆರಳಿ 'ಇದು ನನ್ನ ಬಾಣದಿಂದ ಉರುಳಿದೆ, ಮುಟ್ಟಿದಿರು. ಎಲೈ ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೊಲ, ಹುಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು; ಅತುಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅದು ನಡೆಯಲಾರದು' ಎನ್ನುವನು. ಈಶ್ವರನು (ಆತನ ಧೈರ್ಯಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಿಯ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೋರಿಸುತ್ತ) ನಸುನಕ್ಕು 'ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಹಾಗಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ಖಡ್ಗ ಧನು ಶರ ಎತ್ತು, ನಿನ್ನ ತಪವೆತ್ತು, ವಿಚಿತ್ರವಲ್ಲವೆ?' ಎನ್ನಲು, ಅರ್ಜುನನು 'ನನ್ನ ತಪದ ಚಿಂತೆ ನಿನಗೇಕೆ? ತಪಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಮೃಡನೆ ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, ಆತನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ನನಗೆ ಇದು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನೀನು ನನ್ನೊಡನೆ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಮಾನನಲ್ಲ; ಧೀರನಾವನನ್ನಾದರೂ ಕರೆ' ಎನ್ನುವನು. ಈಶ್ವರನು 'ನಿನ್ನ ತಪೋನೀತಿ ಏನಾದರೇನು? ನಿನ್ನ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಷ್ಟು ನೋಡೋಣ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರಿಸು' ಎಂದು ಮೂದಲಿಸಲು, ಅರ್ಜುನನು ಕೋಪದಿಂದ ಶಿವನಮೇಲೆ ಅಸಂಖ್ಯ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವನು. ಶಿವನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಡರಿಸಿ ಬಿಡಲು, ಅರ್ಜುನನು 'ಎಲೈ ಶಬರ, ನಿನ್ನ ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನ ಹೊಗಳತಕ್ಕದು' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವನು. ಈಶ್ವರನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಡಿದೊಗೆಯುವನು. ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಲು ಅರ್ಜುನನು ಕೋಪದಿಂದ ಗಾಂಡೀವದಿಂದಲೇ ಶಿವನನ್ನು ಹೊಯ್ಯಲೆತ್ತುವಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಆ ಬಿಲ್ಲನ್ನೇ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುವನು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಕೈ ಬರಿದಾದರೂ ಪಾರ್ಥನು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಕೋಪೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸೂಡ ತೊಡಗುವನು. ಅವನ್ನೂ ಈಶ್ವರನು ಬಾಣದಿಂದ ಕಡಿದೊಗೆದು, 'ಎಲೆ ಗೊರವ, ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ನಿನ್ನ ಭಲ-ಬಲಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾದುವು. ಬೇರೆ ಬಾಣಗಳಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳು, ನಾನೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೇಣಕಲು, ಅರ್ಜುನನು 'ಇಷ್ಟೇಕೆ ಉಬ್ಬಟೆ? ಪುಳಿಂದ, ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧವು ನಿಲ್ಲಲಿ. ಮುಷ್ಟಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ. ನನ್ನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು. ನಿನ್ನ ಬೇಡಪಡೆ ನೋಡಲಿ' ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುವನು. ಈಶ್ವರನು ಆತನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯ ಮುಂದೆ ಹೊಗಳಿ, ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗುವನು. ಇಬ್ಬರೂ ಭುಜಸ್ಥಾಲನಮಾಡಿ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕಡಂಗಿ ತುಡುಕುವರು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಿವಿಯುವುದೂ ಹೊಡೆಯುವುದೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆತ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ — ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕಾದಿ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊಗಳಿಕೊನೆಗೆ ಅರ್ಜುನನು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಈಶ್ವರನಮೇಲೆ ಎರಗುವನು. ಆತನ ಅಬ್ಬರವನ್ನು ಸೈರಿಸಿ ಈಶ್ವರನು ಅವನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಲು ಅರ್ಜುನನ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮೂಗಿನ ಎರಡು ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನೆತ್ತರು ಒಗುವುದು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಈಶ್ವರನು ಮರುಗಿ ಕೆಯ್ತೆಗೆದು ನಿಲ್ಲುವನು. ಅರ್ಜುನನ ಧೈರ್ಯ-ಬಿಂಕ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಯವಾಗುವುವು. ಸೋತೆನೆಂಬ ದುಃಖವು ಅವನನ್ನು ಆವರಿಸುವುದು. ಬೇಡನೊಬ್ಬನು ತನ್ನಿಂದ ಅಗ್ಗಲಿ

ಸಿದನೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತ ಈ ಬಗೆಯ ಅಪಮಾನವು ತನಗೆ ಬಂದುದು ಶಿವನ ಮರವೆಯಿಂದ ಎಂದು ಬಗೆದು — ಶಿವನ ಕೃಪೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆಂದು ಶಿವಾಗ ಮೋಕ್ಷ ವಿಧಿಯಿಂದ ಮಣಲ ಲಿಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಲವು ಹೂವುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಭಕ್ತನಾದ ತನಗೆ ರಿಪುಜಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಶಬರನಿಗೆ ಅಭಿಮುಖನಾಗಿ ' ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡೋಣ, ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಾಗಿದೆ ಎನಗೆ. ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಬರುವವನನ್ನೂ ಈ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸದೆಯುವೆನು ' ಎಂದು ಭುಜ ತಟ್ಟುತ್ತ ಆತನನ್ನು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದ ಹೂಗಳು ಆತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಸ್ಮಿತನಾಗುವನು. ಇದನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇರೆ ಹೂಗಳನ್ನು ತಂದು ಲಿಂಗದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಸೂಡಿ ಪೂಜಿಸಿ ಶಬರನನ್ನು ನೋಡಲು, ಆ ಹೂಗಳೂ ಆತನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಈತನೆ ಪರಶಿವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತನ್ನ ಮರುತ್ತನಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನೆ ಬಹುವಾಗಿ ಹಳಿದು ಕೊಂಡು, ಭಯಭಕ್ತಿಪರವಶನಾಗಿ ಪರಶಿವನೊಡನೆ ಸೆಣಲೆಳಸಿದ ತನ್ನ ಉದ್ಧತ ವೃತ್ತಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಾಗಿಯೆ ಶಿವನು ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಆತಂಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವೋರುವನು.

(೫ನೆಯ ಆಶ್ವಾಸ): ಪಾರ್ಥನು ಅನಂದಪರವಶನಾಗಿ ಹರನನ್ನು ಪಲವಂದದಿಂದ ನುತಿಸಿ ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಶಿವನು ಆತನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ' ನಿನ್ನ ಕಟೋಕ್ತಿಗಳೆ ಮಂತ್ರ, ನಿನ್ನ ಶರಗಳೆ ಹೂಗಳು, ನಿನ್ನ ಮುಷ್ಟಿಯುಧವೇ ನನ್ನ ಪಾದಪೂಜೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವೇನು? ' ಎಂದು ಕೇಳಲು, ' ಸಮಸ್ತ ರಿಪುವೃಂದವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸು ' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ಸರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಈಶ್ವರನ ಪಾದಕ್ಕೆ ರಗಿ ಆತನು ಕೊಟ್ಟ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವನು. ಆಮೇಲೆ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಆತನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಅಂಜನಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸುವಳು. ಅನಂತರ ಪಾರ್ವತಿ-ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವನು. ಶಿವನು ದೇವಗಣದೊಡನೆ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮರಳುವನು.

(೪)

ಈ ಕಥಾಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಮಹಾಭಾರತ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ, ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ, ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯ ಇವುಗಳಿಗೂ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಗಳಿರುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತ್ವದುವೆನಿಸಿದ ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇವೆ :

(೧) ಮೂಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ — ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವನವನಗಳನ್ನಲಿಯುತ್ತ ದ್ವೈತವನಕ್ಕೆ ಬರುವುದು, ಅಲ್ಲಿ ಕೌರವರ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ನೆನೆದು ದ್ರೌಪದಿ-ಭೀಮರು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಹೇವಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು, ಆತನು ಅವರನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವ್ಯಾಸರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರವರ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೈಗೂಡಲೆಂದು ಹರಸಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದರೆ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಪರಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಆತನಿಂದ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಆ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನೇ ತಕ್ಕವನೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮಾಡುವುದು, ಅರ್ಜುನನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡುವ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು, ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವುದು, ಅವಳ ಹಿತವಚನ — ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕಥೆಗೆ ಪೂರ್ವಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇವನ್ನೇ ಇನ್ನಿಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಭಾರವಿ ತನ್ನ ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯದ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ತುಂಬಿದ್ದಾನೆ. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥಾಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನೇ ಕಥಾನಾಯಕನು; ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ — ಶೈವಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರ — ಈಶ್ವರನೇ ಕಥಾನಾಯಕನು. ಆದುದರಿಂದ ಶಿವನ ನಿವಾಸವಾದ ಕನಕಾಚಲ, ಆತನ ರಾಜಧಾನಿ, ಆತನ ಆಸ್ಥಾನ-ವೈಭವ — ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದ್ರಕೀಲಪರ್ವತದ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಹೊಸ ತಪಸ್ವಿಯ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ತಮಗುಂಟಾದ ತಾಪವನ್ನು ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಿವೇದಿಸಿ ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಈಶ್ವರನೇ — ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶವು ವೈರಿಪರಾಜಯವೆಂತಲೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ವ್ಯಾಸರ ಉಪದೇಶವೇ ಕಾರಣವೆಂತಲೂ — (ಒಂದೇ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ) ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಭಾರವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದರೂ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲೆಯೆಂದು ಕರೆದುದರ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

(೨) ಅರ್ಜುನನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ಅಲ್ಪವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆತನ ತಪಸ್ತೇಜಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ತರಹರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪದಕ್ಕೆ ದಾಳಿ ತಟ್ಟಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಜುನನ ತಪೋಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೇನಕಾದಿ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು 'ಮನಸಿಜನ ಬೆಂಬಲ, ಆರು ಋತುಗಳ ನೆರವು'ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜುನನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು

ಮಾಡಿದರೂ ಕೃತಕಾರ್ಯರಾಗದೆ ಮರಳಿದರೆಂಬ ಸನ್ನಿವೇಶವೊಂದು ಕಿರಾತಾರ್ಜುನಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಆಶ್ವಾಸಗಳುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವುದು. ಇದೇ ಪ್ರಸಂಗವು ಪಂಪ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬಂದಿರುವುದು. ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಪಲತೆರದಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಡಕ್ಷರದೇವನು ತನ್ನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಮಗನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಲು ತಂದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನೆಂಬ ಮಾತೇ ಅನುಚಿತವೆಂದಾಗಲಿ ಮೂಲಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದಾಗಲಿ ಕವಿ ಭಾವಿಸಿರಬಹುದು.

(೩) ಈ ಕಥಾಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಸಂಗವಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ — ಬಾಹುಯುದ್ಧವೆಂದು ಕಿರಾತಾರ್ಜುನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ — ಶಿವನ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ರಕ್ತರಂಜಿತಗಾತ್ರನಾಗಿ ಅರ್ಜುನನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನೇ ಪರಾಜಿತನಾದನೆಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಕಿರಾತಾರ್ಜುನಿಯಲ್ಲಿ—ಹೊಡೆದಾಟದ ರಭಸದಲ್ಲಿ ಕಿರಾತನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಪುಟನೆಗೆದಾಗ ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಪ್ವಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಜುನನು ಬಗೆಯುತ್ತಿರಲು, ಈಶ್ವರನು ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಿಜರೂಪದೋರಿದನೆಂದು — ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ. ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಪಂಪನು ಇನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ :

ಇಕ್ಕಿದನಭವಂ ಪಾರ್ಥನ
ನಿಕ್ಕಿದನಾ ತ್ರಿಪುರಹರನರ್ಜುನನೆನೆಗೆ
ಲ್ಲಕ್ಕೆ ಮುಡಿಗಿಕ್ಕುವಂತೆವೊ
ಲಿಕ್ಕಿದನವಯವದೆ ನೆಲದೊಳರಿಗಂ ಹರನಂ

‘ ಅಂತು ನೆಲಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಗಂಟಲಂ ಮೆಟ್ಟಿದಾಗಳ್ ’ ಈಶ್ವರನು ನಿಜರೂಪದೋರಿದನೆಂದು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವನು. ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರತ್ನನು — ದುರ್ಯೋಧನನು ಪಾಂಡವರ ನಿರಾಕರಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತಾನೆ^೧ :

ಬಿಡದಾರಾಧಿಸೆ ಮುನ್ನಮೆ
ಕುಡಲಾಹದೆ ಬಲಾಕೆ ಗಂಟಲು ಮೆಟ್ಟಿದೊಡಿ
ಟ್ಟಿಡೆಯೊಳ್ ಕೊಟ್ಟಂ ಗೆಲ್ಲಂ
ಗುಡುವಂತೆ ನರಗೆ ಪಾಶುಪತಮಂ ರುದ್ರಂ

ಹೀಗೆ ಬಾಹುಯುದ್ಧದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಎರಡೂ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಗಳು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನು ಶಿವನ ಗಂಟಲು ಮೆಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಮಾತು ಹೆಚ್ಚು ಅಸಂಭವವೆಂದು ತೋರುವುದರಿಂದ,

ಇಂತಹ ಅಘಟಿತಘಟನಾಚಮತ್ಕಾರಗಳು ಕವಿಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವುದುಂಟೆಂದು ನೇಮಿಚಂದ್ರನು :

ಕಟ್ಟುಗೆ ಕಟ್ಟದಿರ್ಕೆ ಕಡಲಂ ಕಪಿಸಂತತಿ ವಾಮನಕ್ರಮಂ
ಮುಟ್ಟುಗೆ ಮುಟ್ಟದಿರ್ಕೆ ಮುಗಿಲಂ ಹರನಂ ನರನೊತ್ತಿ ಗಂಟಲಂ
• ಮುಟ್ಟುಗೆ ಮುಟ್ಟದಿರ್ಕೆ ಕವಿಗಳ್ ಕೃತಿಬಂಧದೊಳಲ್ತಿ ಕಟ್ಟಿದರ್
ಮುಟ್ಟಿದರೊತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಿದರದೇನಳವಗ್ಗಳಮೋ ಕವೀಂದ್ರರಾ

ಎಂಬೀ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಇಲ್ಲಿ ಭಾರತ ವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ, ಶಿವನು ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಿವಿಯಲು, ಅವನ ಮೂಗಿನಿಂದಲೂ ಬಾಯಿಂದಲೂ ನೆತ್ತರು ಸೂಸಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾದನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜಗದೇಕವೀರನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ತಾಳಿದ ಅರ್ಜುನನು ಹುಲಬೇಡ ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ತಾನು ಸೋತೆನಲ್ಲ ಎಂಬ ಹೇವದಿಂದ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶಿವನನ್ನು ಮರೆಹೋಗುವುದೂ ಆಗ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಪರಶಿವನು ತನ್ನ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಕಪಟಕಿರಾತನಾಗಿ ಬಂದಿರುವನೆಂಬ ಅರಿವು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವುದೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಮತ್ಕಾರಿಕವಾದ ಘಟನೆಗಳೆಂದು ಕವಿ ಭಾವಿಸಿರಬೇಕು.

(೪) ಅರ್ಜುನನು ಮಣಲಲಿಂಗಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಿರಾತನನ್ನು ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ತಾನು ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಸೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳು ಕಿರಾತನ ಮಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ, ಕಿರಾತನು ಶಿವನೇ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಆತನಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾರತ ದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥಾಸರಣಿಯನ್ನು — ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಆಖ್ಯಾನ (version)ವನ್ನು — ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಶಿವನ ಪಂಚವಿಂಶತಿಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲೆಯೂ ಒಂದೆಂದು ಶೈವರಿಂದ ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶೈವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಿದ್ದ ಕಥೆಯೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಥಾನಕವೂ ಒಂದೇಯಾಗಿರಬಹುದು. ಮೂಲಭಾರತಕ್ಕೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಭಾರತಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಈ ಮೂಲಕ ವಾಗಿರುವುವೋ ಇಲ್ಲವೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಂಟಾದುವೋ ಇಲ್ಲಿ

ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಚೆನ್ನಬಸವಪುರಾಣವನ್ನು ನೋಡಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ; ಆದರೆ ಆ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ಈ ಕಥಾಭಾಗವು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ರಚಿತವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶಿವಾಧಿಕೃತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಕಥೆ ಬಹು ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವುದೆಂದು ಬಗೆದೇ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ತನಗೆ ಉಚಿತವೆಂದು ತೋರಿದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ಹಲವು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

(೫)

ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಕ್ಕೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾರತದ ಕೈರಾತಪರ್ವಕ್ಕೂ ವಿಷಯವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸಂಗತಿಗಳ ಅನುಪೂರ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ತೆರದಲ್ಲಿಯೂ ಹಲವು ಹೋಲಿಕೆಗಳು ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗುವುವು. ಕವಿಯು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅನುಸರಣಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಸಕ್ಕದ್ವರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಾಸವಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದು. ಆದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾವನೆ ಸರ್ವಥಾ ತಪ್ಪಾದುದೆಂದು ಕಂಡುಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಭಾವಚಿಂತಾರತ್ನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ವೃಷಭೇಂದ್ರವಿಜಯವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಸವಪುರಾಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ತೆರದಲ್ಲಿ, ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸವನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕವಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾವಗಳ ಇಲ್ಲವೆ ಶೈಲಿಯ ' ಮಕ್ಕಾಮಕ್ಕಿ ' ತೆರದ ಶುಷ್ಕಾನುಕರಣವಲ್ಲ; ವರ್ಣಕವನ್ನು ವಸ್ತುಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಆತನ ಪರುಷಹಸ್ತದ ಪ್ರಭಾವ. ಈ ವಿಧಾನದ ಸತ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದಕ್ಕೆಂದು ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು.

(೧) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಶೈಲಿ ಕನ್ನಡದ ಶೈಲಿ; ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಿದೆ, ಗಂಡಿದೆ, ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆವಾತಿನ ಒರಟೂ ಇದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಶಬ್ದಸಂಪತ್ತಿ ಇರುವುದಾದರೂ ಯಾವ ಶಬ್ದವಾದರೇನು — ' ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ ' ಶಬ್ದಗಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ, ತನ್ನ ಇಂಗಿತವು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿದರಾಯಿತು — ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಆತನದು. ಒತ್ತಿಹೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದ ಭಾವವನ್ನು ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ಹೇಳಲು ಆತನು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಷಡಕ್ಷರದೇವನಾದರೋ :

೧ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೆ ' ಕೌಂತೇಯವಿಜಯ, ' ' ಯುಧಿಷ್ಠಿರವಿಜಯ, ' ' ಭಾರತಮಂಜರಿ, ' ' ಬಾಲಭಾರತ ' ನೊದಲಾದ ಹಲವು ಕಾವ್ಯಗಳು ಮಹಾಭಾರತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು.

ಒರೆಯೆ ಸುವರ್ಣರೇಖೆ ಮಿಗೆ ಬಾರದೊಡಂ ಪೊಸಚಿನ್ನದಂತೆ ಕಂ
ಡರಸಿದೊಡ್ಡುಕಾಂಡಮೆನೆ ಸೀಯನೆ ಸದ್ರಸಮುಣ್ಮದಿದೊಡಂ
ಸರಗೊಳಿಸುತ್ತೆ ತಾಳೆ ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಂತೆ ಕೊರಲೆ ಕಾಂತಿಯಂ
ನೆರೆಪದೊಡಂ ರಸಜ್ಞ ಸುಮನೋಜ್ಞಮೆ ಕಾನ್ಯಮದುಂ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್

ಎಂಬಿ ಉದಾತ್ತಭೈಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟ ಕವಿ; ಅದುದರಿಂದ
ಅತನದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶೈಲಿ — ಎಂದರೆ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಶೈಲಿ; ಗಂಭೀರವಾದ ಮೃದ
ಮಧುರವಾದ ಸಂಸ್ಕರಣೀಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಘಟಿತವಾದ ಶೈಲಿ. ಈ ಮಾತಿನ
ಹದನವನ್ನು ಕೆಳಗಣ ಉದಾಹರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

(೧) ಕರ್ಣಾಟಕಭಾರತದಲ್ಲಿ :

ಹಾಱುತಾಯುಧವೆಂದು ಭೀತಿಗೆ
ಮಾಱುಹೋದನೆ ವೀರರಸ ನೋಱಿ
ಯಾಱುತೇ ನಿಜಬಾಹುಸತ್ತ್ವದೊಳುಂಟೆ ಖಯಖೋಡಿ
ಮಾಱು ಹತಕಂತುಕದವೊಲು ಪುಟ
ವೇಱುತಿದೆ ವಿಕ್ರಮ ಭಡಾಳಿಸಿ
ಬೀಱುತಿದೆ ಭುಜ ಭಾರಿಯಂಕವ ದೇವಿ ನೋಡೆಂದೆ

ಅರ್ಜುನನ ಆಯುಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿವನು ಈಳ್ತುಕೊಂಡಾಗ ಅರ್ಜುನನು ಅವನನ್ನು
ಬಾಹುಯುಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು, ಶಿವನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ
ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದ ಮಾತುಗಳಿವು. ಇಲ್ಲಿ 'ಖಯಖೋಡಿ,
ಭಡಾಳಿಸು' ಮೊದಲಾದ 'ಅನ್ಯದೇಶ್ಯ' ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ; ಬಾಹುಸತ್ತ್ವದ
ವಿಚಾರ ಎರಡಾವರ್ತಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಶಬರಶಂಕರ
ವಿಳಾಸದ ಮುಂದಣ ಪದ್ಯವನ್ನು ಇದರೊಡನೆ ಪಡಿಯಿಡಬಹುದು :

ಕಾದುವ ಕೆಯ್ದು ಪೋದುದೆನುತಳ್ಳಿದನೇ ಭುಜಶೌರ್ಯಶಕ್ತಿಗೆಂ
ಟಾದುದೆ ಸಾರವೀರರಸನೇಂ ಬಿಸಿಗುಂದಿದುದೇ ಸಹಾಯಮಂ
ಸಾದರಮೊಚ್ಚತಂ ಪಡೆವೆನೆಂಬಭಿಲಾಷೆಯನಾಳ್ತದೇ ಮನಂ
ಕಾದಲೆ ನೋಟ್ಟುದೀತನ ಸಮಗ್ರಪರಾಕ್ರಮಮುರ್ವಿ ಪೆರ್ಚುಗುಂ

ಇಲ್ಲಿ ಉಕ್ತಿಸಾಮ್ಯವಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದವೈಪರೀತ್ಯವಿದೆ; ಅನ್ಯಸಹಾಯವನ್ನು ಅರ್ಜುನನು
ಬಯಸಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಅಸಹಾಯಶೌರ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

(೨) ಕರ್ಣಾಟಕಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಅಂಜನಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ
ಅದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಾರ್ವತಿಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾಳೆ :

೧ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸ : ಆ ೧, ಪ. ೫೧.

೨ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತ : ಅರಣ್ಯಪರ್ವ, ಸಂ. ೭, ಪ. ೭೫.

೩ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಆ ೪, ಪ. ೬೭.

ಒಂದು ದಶ ಶತ ಸಾವಿರದ ಹೆಸ
 ರಿಂದ ಲಕ್ಷವು ಕೋಟಿಯಗಣತ
 ದಿಂದ ನಿನಗಾಂತಧಟಿರಿಪುಗಳ ತಿಂದು ತೇಗುವುದು
 ಬಂದು ಬೆಸನನು ಬೇಡುವುದು ತಾ
 ನೊಂದು ಶರರೂಪಾಗೆನುತ ಮುದ
 ದಿಂದ ವರಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನಿತ್ತ ಳರ್ಜುನಗೆ ೧

ಇದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶ್ರುತನಾದ ಪೂರ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ
 ಪೂರ್ಣಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ಷಡಕ್ಷರದೇವನಿಗೆ ಅರ್ಜುನನ ಇಸುಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ
 ರನ್ನನ ಕೆಳಗಣ ಪದ್ಯವು^೨ ನೆನಪಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ :

ಮೊಡೆಯಿಂದಂ ತೆಗೆನಾಗಳೊಂದು ತುಡುವಾಗಳ್ ಪತ್ತು ಬಾಣಂ ಧನುರ್-
 ಗುಣದಿಂದಂ ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ನೂಲು ಪರಿವಾಗಳ್ ಸಾಸಿರಂ ವೈರಿಮಾ
 ಗಣಮಂ ಛೇದಿಸುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ನಡುವಾಗಳ್ ಕೋಟಿ ಸೇನಾಂಗದೊಳ್
 ಗಣನಾತೀತಮಿದೆಂದೊಡೇವೊಗಟ್ಟದೋ ಬಿಲ್ ಬಲ್ಮೆಯಂ ಪಾರ್ಥನಾ

ಆ ದಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದ ಕೆಳಗಣ^೩ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕವಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ
 ಎನ್ನಬಹುದು :

ಮೊದಲೊಳಿದೊಂದು ಪತ್ತು ತುಡುವಲ್ಲಿ ಶತಂ ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಸಿರಂ
 ಪದಮಿಡುವಲ್ಲಿ ವೈರಿಶರಸಂಹತಿಯಂ ತಣುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಮ
 ಗ್ಗದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಸಮರಾಂಕಣದೊಳ್ ಗಣನಾವಿಹೀನಮ
 ಪ್ಪುದು ರಿಪುವ್ಯಂದಮಂ ತವಿಸಿ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆಯ್ದು ಗುಮಾ ಮಹಾಶರಂ

ಆದರೆ ಲಕ್ಷ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ
 ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತ ಹೋಗುವ
 ಶರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಣನಾತೀತವಾಗುವುದು ಯಾವಾಗಯೆಂಬುದನ್ನು ರನ್ನನು
 ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಅದನ್ನೂ ಹೇಳಿ ರನ್ನನಿಗೇ ಶುದ್ಧಿಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವ ' ಎಂಟೆರ್ದೆ '
 ಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು
 ಉಚಿತವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ
 ವಾಗಿದೆ.

(೩) ಅರ್ಜುನನು ಭಯಂಕರವಾದ ಶರವೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಕಪಟಕಿರಾತನಾದ
 ಶಿವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟರೂ ಶಿವನು ಬೆದರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು
 ಕೆಳಗಣ^೪ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ :

೧ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತ : ಅರಣ್ಯಪರ್ವ, ಸಂ. ೨, ಪ. ೧೦೬.

೨ ಗದಾಯುದ್ಧ : ಅ ೩, ಪ. ೩.

೩ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಅ ೫, ಪ. ೫೧.

೪ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತ : ಅರಣ್ಯಪರ್ವ, ಸಂ. ೨, ಪ. ೧೦.

ಮಂಜು ಮುಸುಕಿದೊಡೇನು ಪರ್ವತ
ವಂಜುವುದೆ ಹಾಲಾಹಲವ ನೋಣ
ನೆಂಜಲಿಸುವುದೆ ವಡಬಸಿಖಿ ನನೆವುದೆ ತುಷಾರದಲಿ
ಕಂಜನಾಳದೆ ಕಟ್ಟುವಡೆವುದೆ
ಕುಂಜರನು ನರಶರದ ಜೋಡಿನ
ಜುಂಜವೊಳೆಯಲಿ ಜಾಹ್ನವೀಧರ ಜಾಹುವನೆ ಎಂದ

ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು^೧ ಮೇಲಿನದ ರೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು :

ಮಂಜಿನ ಪುಂಜಮೊತ್ತರಿಸಿ ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಂಕೆ ಭರ್ಯಾರ್ಥಗೊಳ್ವನೇ
ಕಂಜಸಖಂ ಪತಂಗತತಿ ಪಾಯೊಡೆ ಬೆರ್ಚುಗುಮೇ ದವಾಗ್ನಿ ವಾ
ತಂ ಜವದಿಂ ಪಳಂಚೆ ಗಿರಿ ಕಂಪನವಾಂಪುದೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಾ
ತಂ ಜಡಿದೊತ್ತೆ ಜಾಹು ಪೆಣಸಾರ್ವನೆ ಧೀರಧನಂಜಯಾಂಬಕಂ

ಮಂಜು ಪರ್ವತವನ್ನೂ ಮುಸುಕಬಹುದು, ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ ಮುಸುಕಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರ್ವತವು ಬೆದರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅದರೆ ಅದನ್ನು ಬೆದರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಪರ್ವತಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಇದೆ. ಹಾಲಾಹಲವನ್ನು ನೋಣ ಎಂಜಲಿಸದೆಂದು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಹಾಲಾಹಲದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತೋ ನೋಣದ ಜಾಣ್ಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಂತಾಯಿತೋ? ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ ಎಡೆಗುಡದೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಲವತ್ತರವಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿಯೆ ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ.

(೪) ಶಿವನೆ ಕಿರಾತವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರವಾದೊ ಡನೆಯೆ ಆತನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಹಲವು ವಿಧವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಶಿವನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ; ಆಗ ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಸಾಂತ್ವನ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬರೆದ ಪದ್ಯವಿದು^೨ :

ಕೂಡೆ ಮೆಯ್ದಡವಿದನು ಮಿಗೆ ಮುಂ
ಡಾಡಿದನು ಮನ ನೋಯದಿರು ನೀ
ಮಾಡಿದುಪಹತಿಯೆಂಬುದೆನಗರ್ಚನೆ ನಮಸ್ಕಾರ
ಕೋಡದಿರು ಕೊಂಕದಿರು ಭಕ್ತಿಗೆ
ನಾಡೆ ಮೆಚ್ಚಿದನೆನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
ಖೋಡಿಯಿಲ್ಲೆಲೆ ಮಗನೆ ಈ ಗುಹಗಣಪರಾಣೆ

೧ ಶಬರತಂಕರವಿಳಾಸ : ಅ ೪, ಪ. ೪೪.

೨ ಕರ್ಣಾಟಕಮಹಾಭಾರತ : ಅರಣ್ಯಪರ್ವ, ಸಂ. ೭, ಪ. ೯೫.

ಇದೇ ಭಾವವನ್ನು ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಎಷ್ಟು ರಮ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಕರಣೀಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಣಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ :

ಪದೇದರ್ಮದಪ್ಪಿದಂ ಗುಹಗಜಾಸ್ಯರನಪ್ಪುವ ತೋಳ್ಗಳಿಂದೆ ಮಾ
ಣದೆ ನರನಂ ಮೃಡಂ ಪರಸಿದಂ ನಿಗಮಂಗಳ ಪೆತ್ತ ಬಾಯ್ಗಳಿಂ
ಮುದಮಲರ್ವಂತೆ ಮೆಯ್ದಡಪಿದಂ ವರವೀವ ಕರಾಬ್ಬದಿಂದೆ ನೋ
ಡಿದನಖಿಳಾಗಮಂ ತೆಮರ್ವ ಕಣ್ಣಿನಾ ನರನೇಂ ಕೃತಾರ್ಥನೋ
ನಿನ್ನ ಕಟೊಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಮೆನಗೆಚ್ಚ ಶರಾವಳಿ ಪುಷ್ಪಸಂಚಯಂ
ನಿನ್ನ ಸರೋಪವೀಕ್ಷಣದ ದೀಧಿತಿ ದೀಪಿಕೆಯರ್ಚ ನೋಚಿತಂ
ನಿನ್ನ ಧನುರ್ಲತಾಹತಿಯ ಬಾಸುಣಿ ಪೂಗಳ ಮಾಲೆಯೊಚ್ಚತಂ
ನಿನ್ನ ಯ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಮದು ಮತ್ಪದಪೂಜೆ ನಿಜಂ ಧನಂಜಯಾ

ಷಡಕ್ಷರದೇವನಿಗೆ ಗುಹಗಜಾಸ್ಯರ ನೆನಪು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯದಿಂದಲೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ಇತರ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಟ್ಟನೆ ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನ್ನು ಮನಂಬುಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮೂಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಂದರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಲೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನಿಗೆ ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದೆ.

(೫) ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಔಚಿತ್ಯಜ್ಞಾನವೂ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯೂ ಅನ್ಯಾದೃಶ್ಯವಾಗಿ ದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು. ಶಿವನು ಕಿರಾತ ವೇಷವನ್ನು ತಾಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ :

ತೆಗೆದು ತಲೆಮಾಲೆಯನು ಹಸುರಂ
ಗಿಗಳ ತೊಟ್ಟನು ಸುತ್ತವರೆ ಹೀ
ಲಿಗಳ ಹರಹಿನ ಪಾರಿವದ ಚಲ್ಲಣವ ನೆಂತಣಿಸಿ
ಬಿಗಿಜಡೆಯ ಶಶಿಮುಖಕೆ ಪತ್ರಾ
ಳಿಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಕಿರಾತವೇಷದ
ವಿಗಡದೇವರ ದೇವ ಕೊಂಡನು ಚಾಪಮಾರ್ಗಣವ

ಈ ವರ್ಣನೆಯು ಬೈಲಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋಗು ಹಾಕುವ ನಟನ ವೇಷವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿಯು :

ಜಡೆಗಳ ಬಂಬಲೆ ತಲೆದಳಿರ್ ಫಣಿ ಸುತ್ತಿದ ಬಳ್ಳಿ ತಾಳ್ ಬಾನ್-
ಗಡಲದು ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಗಣಿವೂಗಣಿ ತೆಳ್ಳಣಿ ಬಗ್ಗ ಸಮ್ಮದೊ
ಳ್ಳುಡೆ ಪೊಸ ಚಿಲ್ಲಿಣಂ ಕರಿಯ ಕುಪ್ಪಸಮಾನೆಯ ಕೃತ್ತಿಯಂಗದೊಳ್
ತೊಡೆದ ವಿಭೂತಿಯುದ್ಧಮಪರಾಗವಿಲೇಪನಂ ... ..

ಇತ್ಯಾದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಾತರೂಪ ಧಾರಣವನ್ನು ' ಘನಸ್ವತಂತ್ರ ' ನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿ ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಅಳವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವುದರಿಂದ ಕರ್ಣಾಟಕಭಾರತಕ್ಕೂ ಶಬರಶಂಕರ ವಿಳಾಸಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಾಮ್ಯ-ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಹೊರಮೆಯ್ಯ ಹೋಲಿಕೆಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ ಹೊರತು ಒಳದಿರುಳಿನವಲ್ಲ. ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಸರಣಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವವರು ಹಲವರಿರಬಹುದು; ಅವರೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಕದನವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು.

(೭)

ಪಲಮೊಗವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕವಿತಾಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬರಿಯ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಿಂದಲೇ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲೆಳಸುವುದು ' ಅಸದಳವಹ ಕಜ್ಜ ' ವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಕವಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಆಗಬಹುದು. ಆದರೂ ಈ ಪುಟ್ಟ ಕಬ್ಬದಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಪ್ರತಿಭೆಯ ಹಲವು ಕುರುಹುಗಳು ಕಣ್ಮೊಳಿಸುವುವೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಗೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕೃತಿಗಾಗಿ ಕಾವ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕವಿ ತೋರಿಸಿದ ಚಾತುರ್ಯ, ಕಥಾ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಆತನು ತೋರಿಸಿದ ಔಚಿತ್ಯಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಮುಂಚೆಯೇ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಣೆಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಈತನ ವರ್ಣನೆಗಳ ವಿಚಾರ. ಷಡಕ್ಷರದೇವನು ಪ್ರಬಲಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯುತ ನಾದುದರಿಂದ ಇವನ ವರ್ಣನೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಸ್ಮಯಜನಕವಾಗಿರುವುದುಂಟು; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವನು ವರ್ಣನಪ್ರಿಯನಾದ ಕವಿಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿ ವರ್ಣನಭಾಗವೆ ಹೆಚ್ಚು; ಕಥಾಭಾಗವು ಕಡಿಮೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮುದ್ರ, ಮೇರುಪರ್ವತ, ಅಲ್ಲಿ ಉಪವನ, ಶಿವನ ರಾಜಧಾನಿ, ಸುತ್ತಲಿನ ಅಗಸೆಗಳು, ಆಸ್ಥಾನ, ಶಿವನ ಸಭೆ-ಮುಂತಾದುವು ಕಥಾ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ಮಿಕ್ಕ ವರ್ಣನೆಗಳಾದುದರಿಂದ ಬೇಸರಿಕೆ ಬರುವಂತಿವೆ, ಆದರೆ ನೂತನವಾಗಿಯೂ ಚಮತ್ಕಾರಿಕವಾಗಿಯೂ ಇರುವವೆನ್ನುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಕೀಲಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯ ತಪೋವನದ ವರ್ಣನೆಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ, ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿದೆ. ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು ಹಲವು ಕವಿಗಳು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆದರೆ ಈತನಿಗೆ ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಚ್ಚಿನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮರವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ, ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದೇ ಕೃತಿ

ಯಲ್ಲಿ ಆ ಮರವು ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ವನಾಬ್ಧಿಯ ಹಡಗಿನಂತೆ, ಒಮ್ಮೆ ಕಾಯ್ದ ಕಲ್ಪಕುಜದಂತೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಾಮನ ಸಾಮಜದಂತೆ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ' ಕಾಮನ ಸಾಮಜ ' ಹೇಗೆ — ಎಂದು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಆ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯವಭೇದವು ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ :

ಶಾಮಲಾಂಗಮಾಗಿ ತೀವಿ ತಳ್ತ ಭೃಂಗವೃಂದದಿಂ
ಕೋಮಲಪ್ರವಾಲಶಾಖೆಯೆಂಬ ದೀರ್ಘಶುಂಡದಿಂ
ವಾಮಮಾಗಿ ತಾಳ್ತ ಮಾಕರಂದದಾನವಾರಿಯಿಂ
ಕಾಮಸಾಮಜೋಪಮಾನವಾದುದೊಂದು ಮಾಮರಂ

ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸಿನ ವರ್ಣನೆ ಬಹು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿದೆ : ' ಮುಱಿಪೊಂದದೆಲ್ಲೆಡದ ಕಣ್ ' ಇತ್ಯಾದಿಯಾದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಂಗಸಾಮರಸ್ಯದ ರಹಸ್ಯವೂ, ' ನೀನಾಂಬೆರಡಲಿಡುದುದು ' ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಾನುಭವದ ಗುಟ್ಟೂ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಶಿವನ ಬೇಂಟೆಯುಜ್ಜುಗದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ, ಅವರ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಕಿರಾತರೂಪಧಾರಣವು ಮನೋರಂಜಕವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಬೇಂಟೆಯ ವರ್ಣನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ — ಕವಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸೋತಿದ್ದಾನೆ, ಜೋತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಆದರೂ ಈತನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವಿಸ್ತುಲಿಂಗತತಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗುಟ್ಟುತ್ತಿವೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಕಿರಾತ-ಅರ್ಜುನರ ಸಂದರ್ಶನ, ಸಂವಾದ, ಸಂಗ್ರಾಮ — ಇವುಗಳೇ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಜೀವಾಳ; ರಸವತ್ತಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ, ಚಿರಪರಿಚಿತವೂ ಆಗಿವೆ. ಕಾವ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಮಾಡಿದ ಶಿವಸ್ತವನವು ಆತನ ನೆವದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಯ ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಹಾಡಿದ ಸಂಸ್ತವನವಾಗಿದೆ. ಷಡಕ್ಷರ ದೇವನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಲಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ-ಪರಮೇಶ್ವರರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿ ಆಶ್ವಾಸದ ಆದ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣೊಳಿಸುವವಲ್ಲದೆ, ಕಾವ್ಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ದೊರೆತಾಗ ಇವುಗಳ ಅಲರಸರಿಯೇ ಓದುಗರನ್ನು ಆವರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಸೆಯುವ ಪರಿಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಕವಿ ಕೈಕೊಂಡ ವಿರಾಮಚಿಹ್ನೆಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ

೧ ವ್ಯವಭೇದವಿಜಯ : ಅ ೪, ಪ. ೩೪.

೨ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಅ ೨, ಪ. ೧೦೫.

೩ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಅ ೨, ಪ. ೧೦೫.

ದುರ್ಜನನಿಂದೆಯು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯದನುಸಾರ ವಾಗಿದೆ; ಆದರೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ಯವಿದೆ.

ಷಡಕ್ಷರದೇವನಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗವಾದ ಪ್ರತಿಭೆಯೊಡನೆ ಕಾವ್ಯಸಂಪತ್ತಿನ ಇನ್ನಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಚಯವೂ ಕಾವ್ಯರಚನಾಭ್ಯಾಸವೂ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಶಬ್ದಾರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳ ನಾನಾ ಬಗೆಗಳಿಗೆ ಈತನ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಮೈಸೂರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಕನ್ನಡ ಕೈಪಿಡಿ'ಯ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಅಲಂಕಾರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ಘೃತವಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿಯ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡುನೇ ಹೆಚ್ಚು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದೊಳಗಿನವೂ ಹಲವಿರುವುವು.

ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಿರಿದುದರಲ್ಲಿಯೇ ಬಹು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ :

‘ ಈತನು ಆಧುನಿಕ ಕವಿಯಾದರೂ ಇವನ ಶೈಲಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿಯೂ ಮನೋಹರ ವಾಗಿಯೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಇವನ ವರ್ಣನೆಗಳು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವನ ಕಂದಗಳು ಬಹಳ ರಮಣೀಯವಾಗಿವೆ. ’

ಈತನ ಶೈಲಿಯ ಮುಖ್ಯಗುಣ ‘ ಓಜಸ್ವಿತೆ ’ ಎಂದು ಹಲವು ವಿಮರ್ಶಕರು ಒಪ್ಪಿರು ವರು; ‘ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದ ಪುಂಜರಂಜಿತ ’ವಾಗಿರುವುದೇ ಇದರ ಪ್ರಧಾನದೋಷವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ — ಆದಿಪಂಪ, ರನ್ನ, ಅಗ್ಗಳ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಕರ್ತೃಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತಪದಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು; ಮಾಡಿದನಿತ್ಯಕ್ಕೆ — ಪೂರ್ವಪರಂಪರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಈತನ ಪ್ರಭುತ್ವ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ ವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಶೆ — ಇವೇ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೂ ಈತನ ಶೈಲಿ ಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ‘ ಮಾರ್ಗ ’ದ ಬಿಗುವಿಗೂ ಕನ್ನಡ ‘ದೇಸಿ’ಯ ಸರಲತೆಗೂ ಅವೆರಡರ ಲಲಿತವಾದ ಮಿಶ್ರಣಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ಗಳನ್ನು ಈತನ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೇ ಕೊಡಬಹುದು. ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾದ ಚಮತ್ಕಾರಿಕ ವಾದ ಶ್ಲೇಷಗಂತೂ ಇವನದು ಎತ್ತಿದ ಕೈ.

೧ ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸ : ಅ ೧, ಪ. ೧೫-೧೬. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ‘ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಾಡನರೊನಜರ್ ’ (ಅ ೧, ಪ. ೪೨) ಎಂದೂ, ‘ ಜಾಣರ್ಗಳಲ್ಲದವರುಂ | ಪೂಣೆಗರಣುಯದೆ ಯುನುಜಾದವೋಲನಗುಣದಾ || ತಾಣಮದಿನಿಸೆಡೆವೊತ್ತೊಡೆ | ಮಾಣದೆ ಜಡಿದದನೆ ಕೃತಿಗಳಂ ಕೆಡೆ ನುಡಿನರ್ || ’ (ಅ ೩, ಪ. ೪೦) ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನೃಪತುಂಗನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಂತಹ ವಿಮರ್ಶಕರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರಬೇಕೆಂದೂ, ಹಾಗಿದ್ದರೆ ದುರ್ಜನರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಪರಂಪರೆಗೆ ಕಾರಣವಿರುವುದೆಂದೂ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಲ್ಲವೆ ?

೨ ಕರ್ಣಾಟಕಕವಿಚರಿತೆ ಭಾಗ ೨ : ಪು. 443.

(೨)

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯನಂದನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಲೆಂದು ಚಂಪೂಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೊರಟ ಕಾವ್ಯಶ್ರೀಗೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕೃತಿಗಳೆ ಚರಮವಿರಾಮಸ್ಥಾನ; ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಕೆ ಮುಂದೇನಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಲು ನಾಲ್ಕೆಂಟು ಅಡಿಯಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಅದೇ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಿವೆ ಮುಂದಿನ ಚಂಪೂಕೃತಿಗಳು. ಪುರಾತನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವುಳ್ಳ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. 'ರಮ್ಯಾಣಿ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಧುರಾಂಶ್ಚ ನಿಶಮ್ಯ ಶಬ್ದಾನ್' ಎಂಬಂತಹ ಅನುಭವ. ಕಾಳಿದಾಸಾದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕವಿಗಳಲ್ಲದೆ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ಅಗ್ಗಳ, — ಹರಿಹರದೇವನಂತೂ ಸರಿಯೆ — ರುದ್ರಭಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಭಾವ, ವರ್ಣನೆ, ಪದಪ್ರಯೋಗ - ಇವುಗಳ ನೆನಪು ಈ ಕವಿಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ಆಗುವುದುಂಟು. ಈತನು ಆಧುನಿಕನಾದುದರಿಂದಲೂ ಹಿಂದಣ ಉದ್ದಾಮ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡವನಾದುದರಿಂದಲೂ ಹಿಂದಣವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಬೇಕು, ಮಾರಬೇಕು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತರ, ವಿಮರ್ಶಕರ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹತ್ತುವ ತೆರದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಛಾಯೆಗಳು ಇವನಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವುವು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಬರಿಯ ಛಾಯೆ ಮಾತ್ರ. ಪೂರ್ವಕವಿಗಳಿಂದ ಸೂಚಿತವಾದ ಭಾವ-ವರ್ಣನೆ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ತಿದ್ದಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಈ ಕವಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಅನ್ಯಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸ, ಶೆಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್ ಮೊದಲಾದ ಕವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಪಂಪ-ರನ್ನರಂತಹ ಪ್ರಥಮಶ್ರೇಣಿಯ ಕವಿಗಳೂ ತಮಗಿಂತ ಹಿಂದಣವರ ಕೃತಿಗಳಿಂದಲೆ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ; ಹಲವೆಡೆ ಅನೇ ಪದಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗುವಂತೆ ಕಥಾಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥವ್ಯಕ್ತಿ, ರಸಸೃಷ್ಟಿ, ಪಾತ್ರಪೋಷಣೆ, ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ಶೈಲಿ—ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುವು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಸ್ವೋಪೋಜ್ಞತೆ, ಅವರವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಅದುದರಿಂದಲೆ, 'To borrow and be better in the borrowing is no plagiarism' ಎಂದೊಬ್ಬ ಅಂಗ್ಲಮಹಾಕವಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ — ಇಂತಹ ಕವಿಗಳ ತಲೆಗೆ ಕೃತಿಚಾರ್ಯದೋಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಲೇಕುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಅಯುಕ್ತವಾಗುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದೆರಡು ಪದಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆ ದೊರಕಿದರೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ 'ಪೆರರರ್ಥಕೆ ಕೈದುಡುಕಿದ'ನೆಂಬ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದೂ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವುದು. " ಸ್ವೋಪಾರ್ಜಿತವಾದ ವಿಪುಲ ಶಬ್ದ

ಸಂಪತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶೆಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನಂತಹ ಮಹಾಕವಿಯ ಬೊಕ್ಕಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪರಪದಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನಾಗುವಂತಿದೆ? ಇಂತಹ ಕವಿಗಳು 'ಇದಂ ಮಮ, ಏತದ್ ತವ' ಎಂಬ ಹ್ವದ್ರಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿದವರು"^೧ ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ವಿಮರ್ಶಕರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಷಡಕ್ಷರ ದೇವನ ಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಬೇಕು.

(೮)

ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ಯ-ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನ ಕೃತಿಗಳು ಜನಾನುರಾಗದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈತನ ರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸವು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶನ ಜೈಮಿನಿಭಾರತದೊಡನೆ ಲೋಕಪ್ರಿಯತೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಪಡೆದಿದ್ದಿತು. ಆ ಹಿರಿಮೆ ಈಗ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಲು ಓದುಗರ ಅಭಿರುಚಿ ಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಮಾರ್ಪಾಟವೊಂದೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗು ವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಸಾಹಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಥಮ ಆಘಾತವಾದ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 'ಸುಶಿಕ್ಷಿತ'ರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ ಮೊದಲಾದ ವಿದೇಶೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆದರವೂ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ — ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಪುರಾತನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ — ಕಠಿಣವೆಂದೂ, ನೀರಸವೆಂದೂ, ವೈವಿಧ್ಯದ ಅಭಾವವೆಂದೂ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಶರಣವೆಂದೂ — ಅನಾದರವೂ ತಲೆದೋರಲಾರಂಭಿಸಿದುದೂ ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಕವಿಗಿಂತ ಹಿಂದಣವರಾದ ಕೆಲ ಉದ್ಧಾಮ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳು ಅದೇ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಈತನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅವಜ್ಞೆಯುಂಟಾಗಿರಬಹುದು. ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಈತನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಈತನ ಉತ್ಕಟ ಮತಾಭಿಮಾನವೂ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು : ಏಕೆಂದರೆ, ಮತಮತಗಳ ವೈಷಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸ ಬೇಕಾದರೆ ಅವುದಾದರೊಂದು ಮತದ ನಿತಾಂತ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕೃತಿಗಳ ಅವಜ್ಞೆಯೇ ಪರಿಣಾಮಕಾರಕವಾದವೊಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂಬ ತಪ್ಪುತಿಳಿ ವಳಿಕೆ ಕೆಲದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ರೂಢವಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ 'ಹರಹರಾ ಶ್ರೀಚಿನ್ನಸೋಮೇಶ್ವರಾ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತವನ್ನು 'ನರನೆಲಾ ಕೇಲ್ದಿ ಪುದೀ

^೧ "Shakespeare can take his 'borrowed plumes' from whatever humble bird he likes...These gods are beyond the range of our pettifogging 'meums and tuums.' Their pockets are so rich that a few coins that do not belong to them are no matter either way."— A. G. Gardiner

ಬುದ್ಧಿಯಾ ' ಎಂದೂ ' ಪಾಲಿಸಯ್ಯಾ ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರಾ ' ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ' ಪಾಲಿಸಯ್ಯಾ ಕರುಣಸಾಗರಾ ' ಎಂದೂ ತಿದ್ದಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಆಗ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗೀಗ ಮತ್ತೆ ಮಾರ್ಪಡಲಾರಂಭಿಸಿರುವುದು. ಪರಧರ್ಮಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ನಿಜವಾದ ಮರ್ಮವು ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರ ಜೀವನ-ಕಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ, ಆಯಾ ಮತಪ್ರಚೋದಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕುತೂಹಲವು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಶುಭಲಕ್ಷಣ. ಅಂತೂ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ನಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾಳುವೆವೋ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾವು ಉದ್ಧಾಮರಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವರ್ಗದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವೆವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಷಡಕ್ಷರದೇವನನ್ನು ಮರೆಯುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲ, ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಪುಟ ೪ ಸಾಲು ೨೪ 'guilded' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'gilded' ಎಂದು ಓದಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಶ್ರೀ ಗುರುಬಸವಲಿಂಗಾಯ ನಮಃ

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಂ

ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಸೃಗ್ಧರೆ

ಶ್ರೀಮತ್ಪಲ್ಲವಾಣರೂಪಂ ಶರಭವನಗಜೋತ್ಪಂಗನಭ್ರಾಂತಯೋಗಾ
ರಾಮಾಂಚತ್ಪಾದಪದ್ಮಂ ಸುರುಚಿಗಣಪವಿಭ್ರಾಜಿತಂ ಸಾರಸತ್ವ
ವ್ಯಾಮಿಶ್ರಾಹೀನಚಂಚತ್ಯಟಕನಧಿಕದಿವ್ಯಾಗಮಂ ಸ್ವಸ್ಥಿಲೋಕ
ಸ್ತೋಮಂ^೧ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುವೆಮ್ಮಂ ಪೊರೆಗೆ ವಿತತಭಾಸ್ವತ್ಪ್ರಕಾಶಂ ಗಿರೀಶಂ *

ಚಂಪಕ.

ಸುರರಮಣೀಕದಂಬಕಬರೀಭರಕಾಂತಿಕಳಿಂದಜಾಂಬುನಿ
ಸ್ಫುರಿತಪದಾಂಬುಜಾತೆ ಕರಿರಾಣ್ಮುಖಪಣ್ಮುಖಮಾತೆ ಸದ್ಗುಣಾ
ಭರಣೆ ಕೃಪಾಸುಧಾರಸತರಂಗಿಣಿ ಸಾರಕಳಾಧುರೀಣೆ ಶಾಂ
ಕರಿ ಪೊರೆಯೆನ್ನ ನನ್ನಿತಶುಭೋದಯೆ ಶೈಲಜೆ ಸರ್ವಮಂಗಳೇ

ವಿಳಸಿತಕೃಷ್ಣವೇಣಿ ಸುಸರಸ್ವತಿ ಸನ್ನತತುಂಗಭದ್ರೆ ಮಂ
ಜುಳಕಪಿಲಾಂಗಿ ಭೀಮರತಿ^೨ ಸಂಗತಶೈಂಧವಿ ಧೂತಪಾಪೆ ಮಂ
ಗಳರುಚಿಪೂರ್ಣಪುಷ್ಕರಣಿ ಗೋಮತಿಯೆಂದೆನಿಸಿದ್ ನಿತ್ಯನಿ
ರ್ಮಳೆ ಸಲೆ ಮಾಲೈ ಹೈಮವತಿ ಸದ್ವಿಮಳತ್ವಮನೆಮ್ಮೊಳಾವಗಂ

೧ ಸ್ತೋಮ (ತ, ಯ, ಲ) ೨ ರಥಿ (ಯ, ರ, ಲ, ಸ) ೩ ಗತೆ (ಸ)

* ಈ ಪದ್ಯದ ಬದಲು 'ಯ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವಿದೆ:

ಶ್ರೀಮತ್ಪದ್ಮಾಕ್ಷಮುಖ್ಯಾಮರಮಕುಟಮರುತ್ಸನ್ನಣಶ್ರೇಣಿಭೃಂಗ
ಸ್ತೋಮಾಂಚತ್ಪಾದಪದ್ಮಂ ಗಿರಿವರತನಯಾನೇತ್ರನೀಲಾಬ್ಜಚಂಚತ್
ಸೋಮಂ ಭಕ್ತಾಘಕಲ್ಪದ್ರುಮನಮಿತಕೃಪಾಸಾಗರಂ ಭವ್ಯಲೀಲೋ
ದ್ಧಾಮಂ ಕೂರ್ತೀಗೆ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯನೆಮಗೆ ವೃಷಾಧೀಶಪತ್ರಂ ತ್ರಿಣೇತ್ರಂ

ಮತ್ತೇಭ.

ಹರಭಕ್ತಿಪ್ರಮದಾಮುಖೈಕಮುಕುರಂ ಶೈವಾಗಮಾಂಭೋಜಭಾ
ಸ್ತುರಬಿಂಬಂ ಗುಣರತ್ನಭೂಷಣನುಮೇಶಧ್ಯಾನಸಂಪನ್ನನ
ಕ್ಷರಸದ್ಭಕ್ತಕಳೇವರಂ ವೃಡಮತಾಂಭೋರಾಶಿರಾಕಾಸುಧಾ
ಕರನಾದ್ಯಂ ವೃಷಭೇಶ್ವರಂ ಸಲಹುಗೆಮ್ಮಂ ಭಕ್ತಕಲ್ಪದ್ರುಮಂ *

೪

ಚಂಪಕ.

ಅವಿಕಳಶಕ್ತಿಯುಕ್ತರಕಳಂಕಚರಿತ್ರರನಂತಸದ್ಗುಣಾ
ರ್ಣವರಭವಸ್ವರೂಪರಖಿಳಾಗಮವೇದಿಗಳದ್ವಿತಾನ್ಯವಾ
ದಿವರರಮಂದಕೀರ್ತಿಯುತರರ್ಥಿಸುರೋರ್ವಿಜರಪ್ರತರ್ಕ್ಯಗೌ
ರವರಭಿನಂದ್ಯರಕ್ಕೆಮಗಶೇಷಪುರಾತನರೀಶ್ವರಾರ್ಚಕರ್

೫

ಹರಸುಕುಮಾರಷಣ್ಮುಖನ ದಕ್ಷಮುಖಾರಿಯ ಲಿಂಗಸಂಗವಿ
ಸ್ಫುರಿತನ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಭೃಂಗಿಯ ರೇಣುಕದಾರುಕಾದಿಭಾ
ಸುರಮಹಿಮಾಂಕಸತ್ಪ್ರಮಥವರ್ಯರ ಪಾದಪಯೋರುಹಕ್ಕೆ ಭ
ಕ್ತಿರಸದಳುಕೆಯಿಂ ನೆಗಟ್ಟಿಪೆಂ ಕರಣತ್ರಯದಿಂ ಪ್ರಣಾಮಮಂ

೬

ಮತ್ತೇಭ.

ಕನಕಕ್ಷಾಮ್ರಧರವಪ್ರದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟು ವಪ್ರಕ್ರೇಡೆಯಂ ನೀಳ್ಕಿ ನಾ
ಕನದೀವಾರಿಯನೀಂಟಿ ಪೂತ್ಕರಿಸಿ ತತ್ಪಂಕೇಜಮಂ ಕೊಂಡು ಭೋಂ
ಕನೆ ನೀರಾಟಮನಾಡಿ ಪಾಲ್ಗಡಲೊಳುದ್ಯದ್ಬಾಲಲೀಲಾಪ್ರವ
ರ್ತನಮಂ ತಾಲ್ದಿಭವಕ್ತನೀ ಕೃತಿಗಜಸ್ರಂ ಮಾಲ್ಚಿ ನಿರ್ವಿಘ್ನಮಂ

೭

ಶ್ರುತಿಸುತ್ಯವೀರಶೈವಾ

ಶ್ರೀತರ ಪರಾಭೂತದುರ್ಮತಪ್ರಕರರ ಸ

ಮೃತಶಿರ ವಿತತಪ್ರಭಾವರ

ಚತುರಾಚಾರ್ಯರ ಪದಾಬ್ಜಕಾಂ ನಳಿತನಸ್ವೆಂ

೮

ಗುರುಸೋಮನಾಥಹರಿಹರ

ಹರಕವಿಸದ್ಮರಸಮುಖ್ಯರಂ ಬಲವಂದಾ

ದರದಿಂದೆ ಮಣಿದು ನೆಗಟ್ಟಿ ಪೆ

ನುರುತರಶಿವಲೀಲೆ ಮಿಸುಪ ಸತ್ಯತಿಯನಿದಂ

೯

೧ ಸಾನುವೊಳ್ (ಯ) ೨ ನೀಳ್ಕಿ (ಜ, ಯ, ರ) ೩ ನ್ನುತ (ಯ, ಲ)

೪-೪ ಕಾನ

(ಕ, ಯ, ವ) ೫ ಪೇಟ್ಟಿಪೆ (ಗ, ತ)

* ಈ ಪದ್ಯವು 'ಯ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಂದಿವೆ.

ಚಂಪಕ.

ಕಿವಿಗಮದಾರ್ಗೇ ನಲ್ನುಡಿಯೊಡಂಬಡೆ ಬಂಧದಳುಕೆ ದೇಸಿಯು
ತ್ಸವಮನೊಡರ್ಚೆ ಸೊಂಪು ಸುಲಿದಾಡೆ ರಸಂ ಪೊಸತಾಗಿ ಕಾಚ್ಚುರಂ
ಕವಿಯೆ ಪೊದಟ್ಟು ಭಾವಮದು ನಾಂಟಿ ರಸಜ್ಞರ ಚಿತ್ತಮಂ ಮನೋ
ಭವನಲರಂಬಿನಂತೆ ಕೃತೀವೇಟ್ಟುದು ಕಬ್ಬಿಗನುರ್ಬಿ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್

೧೦

ಸುಕವಿಮುಖೇಂದುವಿಂದೊಗೆದ ಸತ್ಯತಿಚಂದ್ರಿಕೆ ಪರ್ಬಿ ಸದ್ಬದ್ಧ
ಪ್ರಕರಚಕೋರಮಂ ತಣಿಸಿ ವರ್ಧಿಸಿ ನೇತ್ರಯಶಸ್ಸುಧಾಬ್ಧಿಯಂ
ಸಕಳರಸಜ್ಞಹೃತ್ಕುಮುದಸಮ್ಮುಖದಮಂ ನೆಗಟ್ಟರ್ಪಿನಂ ಸಮು
ತ್ಪ್ರಕತಿಯನೇಕೆ ತಾಳು ಮದಳುಕೊಳ್ ಖಳಚಕ್ರಚಯಂ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳ್

೧೧

ಮತ್ತೇಭ.

ಗಲಿತಾಲಂಕೃತಿ ವೀತಧಾತು ಶಿಥಿಲೀಭೂತಾಂಗಿ ದೋಷಸ್ತಜಾ
ಕುಲೆ ಭಾಸ್ವದ್ರಸವೃತ್ತಿವರ್ಜಿತೆ ಸದಂತತ್ವಾತಿ ನಿರ್ಮುಕ್ತೆ ರಿ
ಕ್ತಲಸತ್ಪದ್ಧತಿ ಶಯ್ಯಿಗಿಂಬಿನಿಸದಾದಂ ದುರ್ಗುಣಂಬೆತ್ತ ದು
ರ್ಬಲವದ್ವಷ್ಟತಿವೃದ್ಧಿ ಸದ್ರಸಿಕಚೇತೋರಾಗಮಂ ಮಾಲ್ಟಿಳೇ

೧೨

ಜ್ವರತಪ್ತಂ ಸುಧೆಯಂ ಸುಧಾಂಬುನಿಧಿಯಂ ಭೇಕಂ ಸುಧಾರೋಚಿಯಂ
ವಿರಹಾವಿಷ್ಟನನಂತರತ್ನರುಚಿಯಂ ಘೂಕಂ ರಣದ್ವೀಣೆಯಿಂ
ಚರದೊಳ್ಪಂ ಬಧಿರಂ ಲಸನ್ಮುಕುರಮಂ ಜಾತ್ಯಂಧನುದ್ಯದ್ಗುಣಾ
ಕರಸತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಮನಜ್ಞನೇಂ ಪಟಿಯೆ ಕುಂದಾದಪ್ಪುದೇ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್

೧೩

ಧರೆಯೊಳ್ ಸದ್ಬದ್ಧನುರರೀ
ಕರಿಸಿದ ಸತ್ಯತಿಯನಧಮನೇಗೆಯ್ವನೊ ಭಾ
ಸ್ಮರಕರಗೃಹೀತನಳಿನಮ
ನುರುದೋಷಾಕರನದೆಂತುಮೇಂ ಕೊರಗಿಪನೇ

೧೪

ತಿಗಟಲ್ ಲಬಲ್ಲಂ ಖಳನೇಂ
ನೆಗಟಲ್ ಬಲ್ಲನೆ ನವೀನಕೃತಿಯಂ ಶಾಖಾ
ಮೃಗಮಲರ ಮಾಲೆಗೀಟಲ್
ಮಿಗೆ ಬಲ್ಲದದಲ್ಲದಂತಿರೇಂ ರಚಿಯಿಕುಮೇ

೧೫

೧ ತಾಗೆ (ಚ) ೨ ದಟ್ಟ (ಜ, ರ) ೩ ನಾಂಟಿ (ಕ, ಜ) ೪ ರುರ್ಬಿ (ಚ) ೫ ಸಮ್ಮ (ಕ)
೬ ತಸ್ಸಾರ (ರ) ೭ ಬಿತ್ತು (ಚ) ೮-೮ ಬಲ್ಲ ಖಳಂ ತಾಂ (ಚ, ಜ); ಬಲ್ಲಂ ಖಳ ತಾಂ
(ಗ, ತ)

ಪಿರಿದಾಯಾಸದೇ ಗುಣಮಂ
 ದೊರೆಕೊಳಿಸಿದೊಡಂ ಖಲಂಗೆ ಗುಣಮಂ ಪಶ್ಚಾತ್
 ಕರಿಸಿ ಗುಣಿಯಂ ವಿಭೇದಿಸ
 ಪರಿ ತೀಕ್ಷ್ಣಮುಖಂಗೆ ಸೂಚಿಯಂತಿರೆ ಸಹಜಂ

೧೬

ಅಜನಜಡನೆಂದು ನುಡಿವುದು
 ಕುಜನತೆ ಜಡಜಾತಜಾತನೆಂತಜಡನವಂ
 ಸುಜನವಿರೋಧಿಯನಜಡಂ
 ಸೃಜಯಿಪನೆ ಪರೋಪತಾಪಫಲನಂ ಖಲನಂ

೧೭

ಇನಿವಣ್ಣಳೆರೆ ಬಿಸುಟ್ಟೊ
 ಯ್ಯನೆ ವನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ಕಾಕನೊಲ್ವುದು ಗಡ ಬೇ
 ವಿನ ಪಣ್ಣಂ ಲೇಸಂ ಬಿ
 ಟ್ಟಿನಿಸುಂ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಷಮಂ ಖಲನೊಲ್ವಂ

೧೮

೪ ಪಟುಕೆಯ್ಯಂ ಖಲನೆಂದಾಂ
 ಮುಳಿಯೆಂ ಗುಣಗಣಮನುಮಳಮಣಿದರ್ಪಣಮೇಂ
 ತೊಳಗದೆ ಬೆಳಗೆ ತದೀಯೋ
 ಜ್ವಳತೆಗೆ ಕಾರಣಮಿದೆಂದು ತಿಳಿದುದುಂದಂ

೧೯

ಖಲಬುದ್ಧಿಗೆ ಸತ್ಪಾವ್ಯದೊ
 ಳಲರ್ದ ಗುಣಂ ದೋಷಮಾಗಿ ತೋರ್ಕುಂ ರವಿಯು
 ಜ್ವಲರುಚಿ ಕೌಶಿಕದೃಷ್ಟಿಗೆ
 ಸಲೆ ಮರ್ಬೆನಿಸಂತಿರಾತ್ಮದೋಷೋನ್ನತಿಯಿಂ

೨೦

ತಣೆವಣಮಿಲ್ಲನೈರ ಗುಣ
 ಗಣಮಂ ಸಲೆ ಪೊಗಟ್ಟು ತೆಗಟ್ಟು ಸುಜನನ ಖಲನು
 ಲ್ಪಣರಸನೆಗಮಿಂತಿದು ಲ
 ಕ್ಷಣಮಿರ್ವರ್ಗಂ ವಿಧಾತ್ಯವಿಹಿತಂ ಜಗದೊಳ್

೨೧

೧ ಸೂಚಿ (ಗ, ತ) ೨ ನೊಲ್ವು (ಗ, ಚ, ಜ, ತ) ೩ ಟ್ಟಿನಿಸಂ (ಚ) ೪-೪ ಪಳಿ ಕೈಪುಂ ಖಳಗೇಂ
 (ಗ, ಚ, ಜ) ೪-೫ ಪಳಿಕೈವಂ ಗುಣಗಣಮಂ | ಖಳನೆಂದಾಂ ಮುಳಿಯೆನ (ಯ, ಲ)
 ೬-೬ ಪೊಗಳೆ ತೆಗಳೆ (ಯ)

ಘನರಸಮಂ ಪದೇದೀಂಟುವ

ವಿನುತಂ ಚಾದಗೆ ಕುವಾರಿಯಂ ಕುಡಿವುದೆ ನೂ

ತನರಸವತ್ಯತಿಗಳಸುವ

ಮನುಜಂ ಮಱಿದಾದೊಡಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳಸುವನೇ

೨೨

ಅಳಿಯಲರಂಗಿ ಗಿಳಿ ಪಣ್ಣಂ

ತಳಿರಂ ಸಿಕನೊಲ್ವ ತೆಱವೆ ಕುಜದೊಳ್ ಕೃತಿಯೊಳ್

ವಿಳಸಿತಪದಮುಮನರ್ಥಮ

ನಳಂಕೃತೌ ಪ್ರಹಿತಭಾವಮಂ ಕೆಲರೊಲ್ವರಾ

೨೩

ರಸವತ್ಪ್ರವೃದ ರಸಮಂ

ರಸಿಕರ್ಕಳ್ ಬಲ್ಲ ತೆಱದಿನಱುವರೆ ಗಾಂಪರಾ

ಸಸಿಜೊನ್ನದಿನಿದನಱುವನೆ

ಮಿಸುಪ ಚಕೋರಂಗಳಂತಿರುಬಿದ ಬಗಂಗಳಾ

೨೪

ಪ್ರಣುತಗುಣನಿಧಿಗಳತಿಲಾ

ಕ್ಷಣಿಕರ್ ಮೃಡಭಕ್ತಿಭಾವಿತರ್ ಸದ್ವಿಬುಧರ್

ಪ್ರಣಯದಿನೆನ್ನೀ ಕಬ್ಬಮ

ನಣಿಯರಮಾಲಿಸುಗೆ ತಿದುಗೋವುಗಳೆ ಸತತಂ

೨೫

ಚಂಪಕ.

ಇದು ಪೊಸರೀತಿ ನೋಡಿದು ನವೀನಮಲಂಕೃತಿ ನವ್ಯಭಾವಮಿಂ

ತಿದು ನವವೃತ್ತಿ ಲೇಸಿದು ರಸಸ್ಥಿತಿ ನೂತ್ನಮಿದಲ್ತೆ ನೂತನಂ

ಪದರಚನಾವಿಲಾಸಮಿದು ಕಬ್ಬಮಪೂರ್ವಮಿದೆಂದು ಕಬ್ಬಿಗರ್

ಪದೆಯೊಲವಿದೆ ಕೀರ್ತಿಸೆ ನಿಮಿಚುರ್ವೆನೀ ಸುಭಗಪ್ರಬಂಧಮಂ

೨೬

ಉತ್ಸಲ.

ಜೇಂಗೊಡದಂತೆ ರ್ಪೀಂಕರಿಪ ತುಂಬಿಗಳಿಂಚರದಂತೆ ಪೆಂಪನಾ

ಳ್ಳಿಂಗಡಲಂತೆ ಪಣ್ಣಿಸೆವ ಮಾನುರದಂತೆ ಪಯೋಜದಂತೆ ಬೆ

ಳ್ಳಿಂಗಳ ಸೊಂಪಿನಂತೆ ಸುಸಿಲಾಸೆಯ ನಲ್ಲಳ ನೋಟದಂತೆ ಚಿ

ತ್ತಂಗೊಳಲಾರ್ಪುದೀ ಕೃತಿ ಪಡಕ್ಷರಿದೇವಕೃತಂ ರಸಜ್ಞರಾ

೨೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಘನಕಾಂತಾಸ್ತನಮಂ ಕುಲೀನಜನಮಂ ಸದ್ವೃತ್ತಶೋಭಾವಹಂ
ವನಮಂ ಮಾಧವನಂ ಪ್ರಕೀರ್ಣಸುಮನೋಜಾತೋತ್ಸವಂ ಕಂಜಕಾ
ನನಮಂ ಭೂವರನಂ ರಸಾತಿಶಯಸೌಭಾಗ್ಯೋದಯಂ ಪೋಲ್ತು ಪೆಂ
ಪಿನಲಂಪಿಂದೆಸೆಗುಂ ಪ್ರಬಂಧಮಿದು ಸರ್ವೋರ್ವೀನುತಂ ಸಂತತಂ

೨೮

ಉತ್ಪಲ.

ಮಾಣೆಸಿ ಕಂಬಳಾರ್ಪಿತರ ಗಾನಮನಂತಿರವೇಚ್ಚು ವಾಣಿಯಾ
ವೀಣೆಯ ನುಣ್ಣುವೆತ್ತ ಸರಮಂ ಕಡೆಗಣ್ಣಿ ನಿಜಾಗ್ರದೇಶದೊಳ್
ಜಾಣೆಸೆದಿರ್ಪಿನಂ ಪದೆದು ಪಾಡುವ ಗಂದರರಂ ಕಡಂಗಿ ಕ
ಲ್ಯಾಣಿಯ ಕಾಂತನಾಲಿಸುಗೆ ಸದ್ರಸಮೊಪ್ಪುವ ಮತ್ಪ್ರಬಂಧಮಂ

೨೯

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಜ್ವಲದೊರ್ವಜ್ವಾಲೆ ಫಾಲಾಂಬಕಶಿಖಿಯಹಿ ಭೂಷಾಹಿ ಡಿಂಡೀರಮಾ ಪಾಂ
ಡುಲಸದ್ಭಸ್ಮಂ ಪ್ರನಾಳೋತ್ಕರಮರುಣಜಟಾಮಂಡಲಂ ವಿದ್ಯುದುದ್ಯ
ಜ್ವಲದಂ ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನಂ ರಾಜಸೆ ಭೃತಭುವನಂ ಭೂರಿಸತ್ವಾಶ್ರಯಂ ನಿ
ಸ್ತುಲಗಾಂಭೀರ್ಯಂ ಕರಂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿದನಭವಾಕಾರಮುದ್ರಂ ಸಮುದ್ರಂ

೩೦

ಮತ್ತೇಭ.

ಕುಡಿದಂ ಕುಂಭಜನೆನ್ನನಾತ್ಮವಧುವೋಳ್ ಕೂರ್ಡಿದನೆಂದಿಂದರಂ
ಕಡೆದಂ ತನ್ನಹಿತಾದ್ರಿಗಾಂ ಶರಣಮೆಂದಾ ರಾಘವಂ ಕಟ್ಟಿ ಮೇಣ್
ತಡೆದಂ ಕಾದೊಳಕೆಯ್ದನೆಂದು ಪಗೆಯಂ ಹಾಲಾಹಲಂಗೊಟ್ಟೊಡಂ
ವೃಡನೊರ್ವಂ ಮುಳಿಯಂ ಗಡೆಂದುಲಿವವೋಲುದ್ವೋಷಿಕುಂ ಸಾಗರಂ

೩೧

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮಗನೊರ್ವಂ ಪುಟ್ಟಿ ದೋಷಾಕರನೆನಿಸಿದನೆನ್ನೊಳ್ಳಿಗಳ್ ಪಾಲುಗೆಯ್ತಂ
ಮಿಗೆ ನಿಚ್ಚಂ ಪಂಕಜಾತಾಶ್ರಿತೆಯೆನಿಸಿ ಕುಬ್ಜದ್ವರ್ಗದೊಳ್ ಕ್ರೀಡಿಸಳ್ ನಾ
ಕಿಗಣಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಮೇಣ್ ಕವರ್ದುದಕಟ ಭಂಗಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾದೆನೆಂದಾ
ತ್ಮಗತೌರ್ವಾಗ್ನಿಚ್ಛಲಂಬೆತ್ತಟಲುರಿಯೊಳಕೊಂಡಂತೆ ತೋರ್ಕುಂ ಸಮುದ್ರಂ

ಚಂಪಕ.

ಪ್ರತಿಗಜಮೆಂದು ಕೌರ್ಮುಗಿಲನೀಡಿವಾನೆಗಳಿಂ ಪಯೋದಗ
ರ್ಜಿತಕಗಿದೋಡುವಂಚೆಗಳ ಬಾಯ್ಕಳಿನೊಕ್ಕಮೃತಂಗಳಂ ತುಡುಂ
ಕುತೆ ಮಿಗೆ ನುಂಗುವಂಬುಚರದಿಂ ಬಡಬಾನಲನೆಂದು ವಿದ್ವಮ
ಪ್ರತತಿಯನಿರ್ಕೆಲಕ್ಕೊಲಿವ ನಕ್ರದಿನದ್ಭುತಮಾಯ್ತು ಸಾಗರಂ

೩೩

ಚಂಪಕ.

ಪರಿವ ಪಡಂಗು ಬಲೈರೆಯ ಸಾಲ ಬೆಡಂಗು ನವೀನವಿದ್ರುನೋ
ತ್ಕರದ ಪೊದಟ್ಟಿ ಶುಕ್ತಿಜದಳುಕೇ ಸರೋಜದ ಗುಣ್ಣು ತೀರಭಾ
ಸುರತರತಾಳನಂದನದಲಂಪು ಪುಟಲ್ಗೊಡರ್ಪು ಚೆಲ್ವ ಬಿ
ತ್ತರಿಸೆ ಪೊಡರ್ಪುನೆತ್ತು ಬಗೆಗೊಂಡುದು ಪೂರ್ಣಗುಣಂ ಮಹಾರ್ಣವಂ

೩೪

ಪರಿವೃತಮಾದ ತದ್ವನಧಿ ವಾರಿಸಮುನ್ಮಿಳಿತಾಲವಾಲದಂ
ತಿರೆ ಮಕರಂದಪೂರಮೆನೆ ನಿರ್ಝರಮಲ್ಲೆ ಷಗಿದ್ ವಾರ್ಧರೋ
ತ್ಕರಮಳಿರಾಜಿಯಂತೆಸೆಯೆ ಪೂತಲದೊಪ್ಪುವ ಕರ್ಣಿಕಾರಭಾ
ಸುರನಗದಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿದನಾಳ್ವುದು ಭೂರಿಸುವರ್ಣಭೂಧರಂ

೩೫

ನಿಶಿತವಿಷಾಣದಿಂ ಮೃಡವೃಷಾಧಿಸನೀಡಿಱುದೆತ್ತಿ ತತ್ತ್ವತ್ನ
ಪ್ರಸರಮೆ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಲಿಸಿಯಂತಿರೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಧೀಶನೊರ್ವನೆ
ನಿಸಿದನಿಮೇಶನೆಂದು ಬಿದಿ ಶಾಸನಮಂ ಬರೆದಿಟ್ಟು ನಟ್ಟ ನ
ಲ್ಮಿಸುನಿಯ ಕಂಬದಂತೆಸೆದುದಾ ಗಿರಿ ದೇವನದೀಮಿಳತ್ಪಟಂ

೩೬

ಮತ್ತೇಭ.

ಮರಮೆಲ್ಲಂ^೪ ಸುರಪಾದಪಂ ಮಿಸುಪ ಕಲ್ಲೆಲ್ಲಂ ಮಣಿಶ್ರೇಣಿ ನಿ
ರ್ಝರಮೆಲ್ಲಂ ಸುಧೆ ಧೇನುವೆಲ್ಲಮನಿಶಂ ಸ್ವರ್ಧೇನುವೃಂದಂ ವನೇ
ಚರರೆಲ್ಲರ್ ಖಚರರ್ ಲತಾಪ್ರತತಿಯೆಲ್ಲಂ ಕಲ್ಪವಲ್ಲಿಕುಲಂ
ಪಿರಿದಿಂತೊಪ್ಪುಗುಮೆಂದೊಡಾ ಗಿರಿಯ ಪೆಂಪಂ ಬಣ್ಣಿಸಲ್ ಬರ್ಕುಮೇ

೩೭

ಚಂಪಕ.

ಪೊಳೆವ ಹರಿನ್ಮಣಿದ್ಯುತಿಯನರ್ಕನ ವಾಜಿ ಕಟುಂಕೆಗೆತ್ತು ಸಾ
ರ್ವಳಸುಗುಮಿಂದ್ರನೀಲರುಚಿಯಂ ಪೊಸಕಟ್ಟಲೆಗೆತ್ತು ತತ್ತ ಬಾಂ
ಬೊಟಿಯ ರಥಾಂಗಯುಗ್ಮಮಗಿದಾಗಳೆ ಬಿರ್ಚುಗುಮಲ್ಲಿಯುತ್ತಳಾ
ವಳಿ ತಿಳಿಜೊನ್ನಮೆಂದಲಗುಮಾ ನಗದಿಂದುಮಣಿಪ್ರಕಾಶಮಂ

೩೮

ಮಿಗದೇರನ ಮಿಗಮಲ್ಲಿಯ

ಮಿಗವಗೆಯ ರವಕ್ಕೆ ಪೆಳರ್ದು ನೋಟ್ಟುಂದಮದೇಂ

ಸೊಗಯಿಸಿದುದೊ ಸವಿನೋಟದ

ಬಗೆಯಂ ಖಚರಾಬಲಾಳಿಗುಪದೇಶಿಪವೋಲ್

೩೯

ಚಂಪಕ.

ಪೊಸಸುಸಿಲೋಳ್ ಮನೋರಮಣನಿಟ್ಟ ನಖಕ್ಷತಮಂ ಕುಚಾಗ್ರದೊಳ್
ಮಿಸುಪ ಸೆಱಂಗನೋಸರಿಸಿ ನೇಹದೊಳೀಕ್ಷಿಸ ಮುಗ್ಧಿ ಮಿಂಚೆ^೧ ಮಿಂ
ಚಸವಸದಿಂ ಮುಗಿಲ್ ಪದೆದು ನೋಟ್ಟುದಿದೆಂದು ಮುಸುಂಕಿ ಮೇಲುದಂ
ಮಸಗಿದ ಲಜ್ಜೆಯಿಂದೆಱಗಿದಳ್ ಕರದಿಂ ತಿರುಪುತ್ತೈ ಹಾರಮಂ

೪೦

ಸುರತರುಮೂಲನೀಲಮಣಿವೇದಿಕೆಯಗ್ರದೊಳಿದುರ್ ಪಾಡುವ
ಚ್ಚರಿಯರ ಗಾನದಿಂಪು ಕಿವಿಯಂ ಪುಗೆ ಪೋಗದೆ ನಿಂದ ತನ್ನ ಮೆ
ಯೈರಲೆಯ ಮೆಯ್ಯೊಳೆಟ್ಟ ಪುಳಕಾಂಕುರಮಂಗಮನೆಯ್ವಿ ನಾಂಟಿ ಕಾ
ಟ್ಟುರಮೆನೆ ಸೂಸುಗುಂ ಶಶಿ ಸುಧಾರಸಮಂ ನೆರೆದೀಂಟಿ ನಿರ್ಜರರ್

೪೧

ಜಡಭರಿತಂ ನೀರದಮಿದ
ಱೋಡನಿರ್ಪುದಯುಕ್ತಮೆಂದು ತಟಿದಂಗನೆ ತಾಂ
ಕಡೆಗೊಗೆದಂತಿರೆ ಮುಗಿಲಿಂ
೨ ಸಿಡಿದು ಕೆಲಕ್ಕೊಗೆದ^೨ ಖಚರಿಯೇನೊಪ್ಪಿದಳೋ

೪೨

ನೀಲಾಬ್ಜಂ ನೀರ್ವುಟ್ಟಿನೆ
ನೀಲಾಬ್ಜಮನಡರ್ದು ತಳರ್ವ ಬಿಜ್ಜೋದರಿ ಕ
ಣ್ಣೋಲ^೩ಮನಮರ್ಚಿದಳ್ ಪಱಿ
ಗೋಲೋಳ್ ಪೋಪಂತೆ ಗಗನಮೆಂಬಂಬುಧಿಯೋಳ್

೪೩

ಚಂಪಕ.

ನೆರೆದ ಬಲಿಶ್ಚೆಯಿಂ ನೆಗೆಳೆಯಲಾಱದ ನೀರೆಯನೇಱಿಸುತ್ತಿ ಪೇ
ಚರನೊಲವಿಂದೆ ತನ್ನ ಪೆಗಲೋಳ್ ಬಿಗಿದಭ್ರಪಥಪ್ರದೇಶದೊಳ್
ಬರುತಳವಾಱಿ ತಾನುಮವರ್ವರನಂಬುದಮೆಯ್ವಿ ಪೊತ್ತುದ
ಚ್ಚರಿಯೆ ಘನಾಹ್ವಯಂಗೆ ಪರನಿರ್ವಹಣಪ್ರ^೪ಕೃತಿಪ್ರವರ್ತನಂ

೪೪

ತೊಡವಿನ ಕೆಂಬರಲ್ ಪಸಿರ್ವರಲ್ಗಳ ಸಾಲ್ವೆಳಗಿಂದ್ರ ಚಾಪಮಂ
ಪಡೆಯೆ ಪೊದಟ್ಟ ಕಣ್ಣಿಡೆಗದಿರ್ ಕುಡಿಮಿಂಚನೊಡರ್ಚೆ ಜಾಱಿ ಸೋ
ಮುಡಿ ಸುರಿತರ್ಪ ಕಮ್ಮಲರೆ ಪೆರ್ಮುಱಿಯಾಗಿಸೆ^೫ ಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ
ತೊಡನಡರ್ದಂಬುದಕ್ಕೆ ನೆಗೆವಚ್ಚರಿಯಚ್ಚರಿಯಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದಳ್

೪೫

೧ ಮಿಂಚು (ಜ, ತ) ೨-೨ ಸಿಡಿಲ್ಲ ಕೆಲಕ್ಕೊಗೆವ (ಯ); ಸಿಡಿದು ಕೆಲಕ್ಕೊಗೆವ (ಚ, ಜ, ತ)
೩ ಣ್ಣೋಲ (ಯ) ೪ ನಡೆ (ರ) ೫ ಣೋಪ (ಯ) ೬ ಗಿರೆ (ಯ)

ಚಂಪಕ.

ಇನಿಯನೊಳಾದ ಬಲ್ಮಳಿಸಿನಿಂ ಮುಗಿಲಂ ಮುಱಿಗೊಳ್ವುದುಂ ಪಳ
ಚ್ಚನೆ ಸೆಳೆಮಿಂಚು ಕಣ್ಣೊಣರೊಳುಳ್ಳೆ ಚಿಳಿಲ್-ಛಿಟಲೆಂದು ಮೇಘನಿ
ಸ್ವನಮದು ಪೊಣ್ಣೆ ಕಣ್ಣುಗಿದು ಬೆರ್ಚಿ ವಿಯಚ್ಚರಿ ಭೋಂಕನೆಯ್ವಿ ನ
ಲ್ಲನನಮದೃಷ್ಟಿದಳ್ ಪೊಗಲ್ವಾನಂ ಮುಗಿಲಂ ಬೆರಲೆತ್ತಿ ಮನ್ಮಥಂ

೪೬

ನಗತಿಖರಾಗ್ರದಿಂ ಸರಭಸಂ ನೆಗೆವಚ್ಚರಿಯುನ್ನತಸ್ತನಂ
ಮಿಗೆ ಮುಗಿಲಂ ಪಳಂಚಲೆದು ಪೊಯ್ಯೆ ಕಳೇವರಮೆಲ್ಲ ನುರ್ಗೆ ನೊಂ
ದೊಗದಿಟುವಂಬು ಕಣ್ಣಿನಿವೊಲಾಗಿರೆ ಮೇಣದು ಶೋಕರಾವನುಂ
ನೆಗಲ್ವಿದೊ ತಳ್ಳದೆಂಬಿನಮಳುಂಬಮದೊಪ್ಪುಗುಮಂಬುದಸ್ವನಂ

೪೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಸುರಭೂಜಾತದ ತಳ್ತ ತಣ್ಣೆಟಲ ಚಂದ್ರೇಂದ್ರಾಶ್ರಮೀರಂಗಳೊಳ್
ತರದಿಂ ಮಂಡಿಸಿ ನೋಡುವಾಡುವ ಲಸತ್ಸಂಗೀತಮಂ ಪಾಡುವಾ
ದರದಿಂದೊಳ್ಳುಡಿದೋರ್ಪ ಸಿಂಗರಿಪ ನಾನಾಲೀಲೆ ಕೆಯ್ಗಣ್ಣೆ ಕಿಂ
ಪುರುಷರ್ ಕಿನ್ನರರಚ್ಚರರ್ ಬಿನದಿಪರ್ ತತ್ಕಂದರಸ್ಥಾನದೊಳ್

೪೮

ಚಂಪಕ.

ಜವನ ಲುಲಾಯಮಿಂದರನ ದಂತಿ ಮುಕುಂದನ ಪರ್ದು ಪದ್ಮಸಂ
ಭವನರಸಂಚೆ ದುರ್ಗಿಯ ಮೃಗಾಧಿಪನಿಂದುನ ಪೆರ್ವೊಲಂ ಮನೋ
ಭವನ ಶುಕಂ ಕುಮಾರನ ಕಲಾಪಿ ಸಮೀರನ ಪುಲ್ಲಿ ಸಂತತೋ
ತ್ಸನಯುತನೊಪ್ಪುಗುಂ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿ ತದದ್ರಿ೦ತಟೇವನಂಗಳೊಳ್

೪೯

ಉತ್ಪಲ.

ತಂಗದಿರ್ಗಲ್ಲ ಗಹ್ವರದ ಚಿಂದಳಿರ್ವಾಸಿನೊಳತ್ತಮಿತ್ತ ಚೆ
ಲ್ವಿಂಗಿಡೆಯಾಗಿ ಸೂಸಿದರಲುಂ ನಲುಧಂಬುಲಮುಂ ಮೃಗೋದ್ಭವಂ
ಸಂಗಳಿಸಿದ್ ಕುಂಕುಮಪರಾಗಮುಮಾರ್ವೆಪುಪ್ಪುದಾಳಿಯುಂ
ಪಿಂಗದೆ ದೇವದಂಪತಿಯ ಕೂಟಮನೇಂ ಪಿಸುಣಾಡಲಾತುಮೋ

೫೦

ಚಂಪಕ.

ತಳಿರಲರುಳ್ಳಲರ್ಮಿಡಿ ಪೊದಟ್ಟಿಳಗಾಯ್ ನಸುದೋರೆ ದೋರೆವಣ್
ಕಳಿತೆವೆಚ್ಚಪಣ್ಣಿ೪ಡಿದು ಬೀಗಿದ ಬಿಣ್ಣೊನೆಯಾಂತು ಬಾಗಿ ಸಾ
ದಳಿ ಗಿಳಿವಿಂಡು ಕೋಗಿಲೆಗಳಬ್ಬರದೆತ್ತಿರವಾಂತ ಶಾಖೆ ಸಂ
ಗಳಿಸಿದನೋಕಹಪ್ರಕರದಿಂ ಬಗೆಗೊಂಡುದು ಶೈಲನಂದನಂ

೫೧

ಉತ್ಪಲ.

ಪಾಡುವ ತುಂಬಿ ತೊಂಡುಗೆಡೆವಗ್ಗದ ಪಂಡಿತವಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಚಿ ಬಾಯ್
ಗೂಡಿ ವಿಲಾಸದಿಂ ಕೆಲೆವ ಪಾರಿವನೊಯ್ಯನೆ ಕೇಗಿ ನಲ್ಮೆಯಿಂ
ದಾಡುವ ಸೋಗೆಳಿ ಮಾಮರದೊಳಿದು ಕುಕಿಲ್ವ ಪಿಕಂ ವಿಯೋಗಿಗೇಂ
ಮಾಡದೆ ಪೋಕುಮೇ ಮದನನಂಡಲೆಯಂ ನಗನಂದನಂಗಳೊಳ್

೫೨

ಚಂಪಕ.

ನಳಿನಿಯನಪ್ಪಿ ತುಂಬಿಗುರುಳಂ ನೆಣಿ ನೇರ್ಪಡೆ ತಿದಿ ಚುಂಬಿಸು
ತ್ತೆಳಸಿ ಸರೋರುಹಾನನಮನಂಟಿ ರಥಾಂಗಕುಚಂಗಳಂ ಸರಃ
ಸ್ಥಳದೊಳೆ ಕೂಡಿ ಘರ್ಮಕಣಮೆಂಬಿನಮಂಜುಕಣಾಳಿದಾಳ್ವದೇಂ
ಸುಟಿದುದೊ ಮೆಲ್ಲನಾಳ್ವ ಮೊಲತಿಶ್ರಮಮಂ ವನಮಂದಮಾರುತಂ

೫೩

ತೊಳಗಿದುದಿಂತು ರಂಜಿಪ ಕನತ್ಯನಕಾಚಲದಗ್ರದೊಳ್ ಮಹೋ
ಜ್ವಳಮಣಿಶಾಲಮಾದಿಕಮಠಂಬರಮಾಟನುನಾಳ್ವಗಟಾ ಸುಧಾ
ಸಳಿಲಸಮೃದ್ಧಿ ಮಿಂದ್ರಮಣಿಯಾಳ್ವರಿ ಬಜ್ಜರಗೊತ್ತಳಂಗಳ
ಗ್ಗಳಿಸಿರೆ ಪೆರ್ಮೆವೆತ್ತು ಪುರವೈರಿಪುರಂ ಕಳಧೌತಗೋಪುರಂ

೫೪

ಉತ್ಪಲ.

ಬಾಂದಳಮಂ ಪಳಂಚಲೆವ ತುಂಗವೃಷಧ್ವಜದಿಂದೆ ತಳ್ತು ಚೆ
ಲ್ಪೊಂದಿದ ಭರ್ಮಹವ್ಯಾದಿನಳಂಕೃತಿವೆತ್ತು ಗಣೇಶ್ವರಸ್ಫುರ
ನ್ಮಂದಿರಪಂಕ್ತಿಯಿಂದಮೃತಪೂರ್ಣಸರಸ್ಸುರಭೂರುಹೋಲ್ಲಸ
ನ್ನಂದನದಿಂ ವಿರಾಜಿಸಿದುದಗ್ಗದ ಚಾರುಪುರಂ ಪುರಾರಿಯಾ

೫೫

ಮಹಾಸುಗ್ಧರೆ

ಭವಸೇವಾಯಾತಲೋಕೇಶ್ವರಪರಿವೃತತೂರ್ಯಪ್ರಣಾದಂ ಪ್ರಬದ್ಧೋ
ತ್ಸವಗಚ್ಛದ್ಭದ್ರಭಾಸ್ವತ್ಸುರಗಜಗಳಘಂಟಾಥಣತ್ತಾರಮುನ್ನಿ
ದ್ರವಿಲಾಸಸ್ಪೈರನಿಯದ್ಗಣಕಳಕಳಮುದ್ಗೀರ್ಣಾಲೀಲಾಚಲದ್ವಿ
ವ್ಯವಧೂಮಂಜೀರರಾವಂ ಮಿಸುಗೆ ಸೊಗಯಿಕುಂ ತತ್ಪುರೀರಾಜಮಾರ್ಗಂ

೫೬

ಶಾರ್ದೂಲ.

ಆ ಕೈಲಾಸದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಧದೊಳಿರ್ಪಂ ಹಂಸನಾಹಂ ತ್ರಿಣೇ
ತ್ರಾಕಲ್ಪಂ ಕನಕೋಪವೀತಕನಕೋದ್ಯದ್ವಂಡಪಾಶಾಕ್ಷಮಾ
ಲಾಕಾಂತಂ ವೃತಸಸ್ತಕೋಟಿಸಮಭಾಸ್ವದ್ಧೈರವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯೆಂ
ಬಾ ಕಾಂತಾಮಣಿಗೂಡಿ ಮಾಣದಸಿತಾಂಗಾಖ್ಯಂ ಮಹಾಭೈರವಂ

೫೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಅನಲಾಕ್ಷಂ ಭೃತಖಡ್ಗಶೂಲವಿಲಸತ್‌ಖಟ್ಟಾಂಗಧಕ್ಕಂ ಕನತ್
ಕನಕಾಂಗಂ ವೃಷವಾಹನಂ ಪ್ರವಿಲಸನ್ಮಾಹೇಶ್ವರೀಯುಕ್ತನೋ
ಲ್ದನಿಶಂ ದ್ವಾದಶಕೋಟಿಭೈರವಯುತಂ ಕಾದೊಪ್ಪುಗುಂ ಭೀಷ್ಮದಂ
ಷ್ಠನನಂತಂ ರುರುಭೈರವಂ ಹರಪುರಿಕಾಲಾಧ್ವಗಿದಿಗ್‌ದ್ವಾರದೊಳ್‌ಗಿ

೫೮

ಶುಕಶೂಲಾಯುಧವಜ್ರಶಕ್ತಿಧರನಾದಿತ್ಯಪ್ರಭಂ ಚಾರುಚಂ
ದ್ರಿಕೇವಾಹಂ ದಶಕೋಟಿಭೈರವಯುತಂ ಕೌಮಾರಿಯೆಂದೆಂಬ ಕಾಂ
ತೆ ಕರಂ ರಂಜಿಸೆ ಚಂಡಭೈರವನುದಾರಾತ್ಮ್ಯಂಬಕಂ ಕಾಮನಿಂ
ದಕಳಂಕಂ ಸಲೆ ಸೇವಿಸಂ ರವಿಸುತಾಶಾದ್ವಾರಮಂ ಲೀಲೆಯಿಂ

೫೯

ಗರುಡಾರೂಢನುಪಾತ್ತಚಕ್ರಜಲಜಂ ಕೌಮೋದಕೀಶಾರ್ಜುನೋ
ಪ್ಪಿರೆ ನಾರಾಯಣಿಗೂಡಿ ನೈರೃತದಿಶಾದ್ವಾರಸ್ಥಿತಂ ಕಣ್ಗೆ ಬಂ
ಧುರನಾದಂ ಸಲೆ ಪಂಚಕೋಟಿಗಣಿತೋದ್ಯದ್‌ಭೈರವರ್ ಸೇವಿಸು
ತ್ತಿರೆ ತನ್ನಂ ಘನಯೋಗಿನೀಪರಿವೃತಂ ಕ್ರೋಡಾಹ್ವಯಂ ಭೈರವಂ

೬೦

ನವಮೇಘಾಂಶುಜಟಾಧರಂ ಮುಸಲಶಂಖಂ ಖೇಟಕಂ ಖಡ್ಗಮೋ
ಪ್ಪುವ ನಾಲ್ದೋಳ್‌ಗಳಿನಾಱುಕೋಟಿ ಭಟರಿಂದೊಸ್ಪಿದುರ್ ವಾರಾಹಿಯೆಂ
ಬವಳೊಳ್ ಕೂಡಿ ಲುಲಾಯವಾಹನದೆ ಕಣ್ಗೆಂಬಾದನುನ್ಮತ್ತಭೈ
ರವನುದ್ಯದ್ವರುಣಾಶೆಯೊಳ್ ಪುರದ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡದೊಳ್ ಶೂಲಿಯಾ

೬೧

ಚಂಪಕ.

ಅಡರ್ದು ಮದೇಭಮಂ ಪಿಡಿದು ಶಕ್ತಿಧನುಃಪವಿತ್‌ತೋಮರಂಗಳಂ
ಬಿಡೆ ಕನಕಾಂಶು ರಂಜಿಪೊಡಲಿಂ ಶಚಿಯೆಂಬಳೊಳೊಂದಿ ರಂಜಿಸು
ತ್ತಿಡವಲದೊಳ್ ತ್ರಿಕೋಟಿಸಮಸಾಹಸಭೈರವರೊಪ್ಪೆ ಕಾದು ನಿಂ
ದೊಡನೆಸೆದಂ ಮರುದ್ದಿಶೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳೊಲ್ಲ ಕಪಾಲಿಭೈರವಂ

೬೨

ಉತ್ಪಲ.

ಮಂಡಿಸಿ ಕಾಕವಾಹನದೆ ಘಂಟಿಕೆ ಶೂಲಕಪಾಲಧಕ್ಕೆಗಳ್
ಚಂಡಕರಂಗಳೊಳ್ ಪೊಳೆಯೆ ಪನ್ನೆರಡೊಂದಿದ ಕೋಟಿಭೈರವರ್
ತಂಡದೆ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರೆ ಕುಬೇರದಿಶಾಶ್ರಿತನಿರ್ದನಲ್ಲಿ ಚಾ
ಮುಂಡಿಯೊಳೊಂದಿ ಧೂಮ್‌ರುಚಿಕಾಯದ ಭೀಷಣನೆಂಬ ಭೈರವಂ*

೬೩

೧-೧ ದಿಗ್ಭಾಗಮಂ (ಯ, ರ, ಲ); ದಿಗ್ಭಾರಮಂ (ಜ) ೨ ದ್ರಕಿ (ಗ, ತ, ಯ) ೩ ದಾರಂ
೪ ಕಾದು ನಿಂ (ಯ) ೫ ಶರ (ಯ) ೬ ನಡೆ (ರ) ೭ ಧೂಮ್ರ (ಯ, ಲ)

* ಈ ಪದ್ಯವು 'ಯ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೬೨ನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಂದಿದೆ.

ಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ಧರೆ

ಗಿರಿಕಾರೂಢಂ ಗದಾಖೇಟಕಫಲಕಮಹಾಖಡ್ಗಹಸ್ತಂ ಸುವರ್ಣ

ಸ್ಫುರಿತಾಂಗಂ ಫಾಲನೇತ್ರಂ ಸ್ವಸಮಬಲಲಸದ್ಭೈರವರ್ ಕೋಟಿಯೆಂಟೊ

ಪ್ಪಿರೆ ಸಂಹಾರಾಖ್ಯನಿರ್ಫಂ ಬಳವೆರಸಿ ಮಹಾಕಾಳಿಯಾಣ್ಣಂ ಕಳಾಭಾ

ಸುರನೊಲ್ದೀಶಾನದಿಗ್‌ದ್ವಾರದೊಳೆ ವಿಭವದಿಂ ಭೈರವಂ ಭಸ್ಮಭೂಷಂ ೬೪

ವೇಚನ

ಇಂತು ಸಂತತಮೆಸೆವ ಪೃಥುಳಬಲರೆನಿಪ್ಪಷ್ಟಭೈರವರ ಕಾಪಿನ ಸೀಮೆಯಿಂ
ದೊಳಗೆ ಫಣಿವರಂಗಾದೊಡಮೆಣಿಸಲರಿದೆನಿಸ ಪೆಂಪಂ ಪಡೆದತಿಪ್ರಕಾಶಮನತಿ
ಕೌತುಕಮನತ್ಯಂತವೈಭವಮನುರುತರ ಸೌಂದರ್ಯಮನೊಳಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೆ
ಮಂಗಳಮಾಗಿ ಮನಕೆ ಮನೋಹರಮೆನಿಸಿ ಸೊಗಯಿಸ ಶಿವರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ,
ಚಂಪಕ.

ಘನತರಮಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಋಗಾಗಮಮೇಕಲಕ್ಷಯೋ

ಜನಮಿತಗೋಪುರಾಕೃತಿಯೊಳೊಪ್ಪುಗುಮಿಂದುವಳಕ್ಷಮಲ್ಲಿ ಕಾಂ

ಚನಮಯವೇತ್ರಹಸ್ತನೆಸೆಗುಂ ಚತುರಬುದಸದ್ಗಣಾವೃತಂ

ವನಜಭವಾದಿಗಳ ಸಮಯಮುಂ ಸಲೆ ಪಾರ್ವರೆ ನಂದಿಕೇಶ್ವರಂ ೬೫

ತೊಳಗಿದುದೇಕಲಕ್ಷಮಿತಯೋಜನದುದ್ದದ ನೀಲವರ್ಣಮು

ಜ್ವಳಿಸಿರೆ ಗೋಪುರಾಕೃತಿಯನಾಳ್ವ ಯಜುಃಶ್ರುತಿ ದಕ್ಷಿಣಾಶೆಯೊಳ್

ಬಳವದನಂತರೋಮಶಗಣಾವೃತನಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಿಸಂ ವಧಾ

ವಿಳಸಿತವೀರಭದ್ರವಿಭು^೧ ಖಡ್ಗಧನುಃಶರಖೇಟಕಾನ್ವಿತಂ ೬೬

ಅತಿಸಿತಮೇಕಲಕ್ಷಪರಿಲಕ್ಷಿತಯೋಜನದುದ್ದಮಾಳ್ವ ನೀ

ಳ್ವತಿಸಯಸಾನುವೇದಮದು ಗೋಪುರಮಾಗಿ ವಿರಾಜಿಕುಂ ಪಯಃ

ಪತಿದಿಶೆಯೊಳ್ ಬಟಾಕ್ಕದರ ಬಂಕದೊಳೊಪ್ಪುಗುಮುಜ್ವಳಾಂಗನ

ನ್ವಿತಬಹುಸಂಖ್ಯರುದ್ರಗಣಸೇವಿತನಗ್ಗದ ನೀಲಲೋಹಿತಂ ೬೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಗಣಿತಂ ಗಾವುಸವೊಂದು ಲಕ್ಷಮೆನೆ ಕೈಕೊಂಡುದ್ದಮುಂ ತಾನಥ

ರ್ವಣವೇದಂ ಘನಗೋಪುರಾಕೃತಿಯೊಳಿರ್ಕುಂ ತಾಳ್ವ ಪೊಂಬಣ್ಣಮುಂ

ಪ್ರಣುತಾಂಗಂ ಬಡಗಲ್ ಗಣಾಳಿಸಹಿತಂ ತದ್‌ದ್ವಾರದೊಳ್ ಶೌರ್ಯ^೨ಭೂ

ಷಣನಿರ್ಕುಂ ಪುದಿ^೩ದೇಬ್ಬಿಯಿಂ ಸಲೆ ಮಹಾಕಾಳಂ ಕರಾಳಾಯುಧಂ ೬೮

೧ ಯಿಂದೊ (ಯ) ೨ ದಿಗ್ಭಾಗ (ರ, ಲ) ೩-೪ ನತಿಭಾಸುರ (ಚ) ೫ ವಳೂನ (ಚ)

೫ ದುದ್ದತಿ (ಜ); ದುದ್ದದೆ (ಯ) ೬ ಭೃತ (ಚ) ೭ ಸೌರ್ಯ (ಕ, ಗ, ತ) ೮ ಪದೆ (ಯ, ಲ)

ಚಂಪಕ.

ಬಳಸಿಡಿದಿದ್ ಮಾಣಿಕದ ಮಂಟಪರಾಜಿಯ ರನ್ಯಹನ್ಯೂಸಂ
ಕುಳದ ಕನತ್ಸುನರ್ಣಮಯಶಾಲದ ನಾಲ್ದಿಸೆ ಗೋಪುರಂಗಳು
ಜ್ವಳಿಸುವ ದಾರವಟ್ಟದ ಬೆಡಂಗಮರ್ದೋಪ್ಪಿರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಣ್
ಗೊಳಿಸಿದುದೇಕಕೋಟಿಮಿತಯೋಜನಮೋಲಗಶಾಲೆ ಶಾಲಿಯಾ

೬೯

ಮರಕತವೇದಿ ಮಾಣಿಕದ ಬೋದಿಗೆ ನೀಲದ ಕಂಬಮಿಂದುಕಾಂ
ತರುಚಿರಕುಟ್ಟಿನುಂ ಪವಳಮೊಳ್ಳೊಲೆ ರನ್ನದ ಜಂತೆ ಪುಷ್ಕರಾ
ಗರುಚಿ ವಿತರ್ದಿ ಮೌಕ್ತಿಕಲಸತ್ಪಲಶಂ ಪರಿಶೋಭೆನೆತ್ತು ಬ
ಜ್ವರದ ಕವಾಟಮೊಂದೆ ಕರಮೊಪ್ಪಿದುದೀಶಸಭಾನಿಕೇತನಂ

೭೦

ಉತ್ಪಲ.

ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪೊಳೆನ ದಂತಿಯ ಮಾಜ್ಜಿಯೊಳಬ್ಬ ಜಾಂಡಮ
ತ್ಯುನ್ನತತತ್ಸಭಾಗೃಹಮಹಾಘೃಣಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಕುಮು
ದ್ಯುನ್ನಳಿನಾಪ್ತದೀಧಿತಿಯ ಮುಂದಣ ಮಿಂಬುಲುನಂತೆ ತತ್ಸಭಾ
ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಪುದು ಪನ್ನಗರಾಜಃಫಣಾಮಣಿವ್ರಜಂ

೭೧

ವಚನ

ಅಂತೊಪ್ಪುವನಲರವಿಶಶಿಕೋಟಿರುಚಿಯಂ ಪಟಿದು ಪಜ್ಜಳಿಪ ವಿಪುಲಪ್ರಭಾ
ಮಂಡಲಂ ಪುದಿದ ಮಹಾಸ್ಥಾನಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದೊಳೇಕಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋಜನದನಿತು
ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮನಿತುನ್ನತಿಯನಾಳ್ವ ಕಣ್ಗೊಳಿಪ ಚಿಂತಾಮಣಿಮಹಿತಮಂಗಳ
ಮಯಮಹಾಪೀಠಮನೀಶಾನದಿಶೆಯೊಳ್ಳೆಶ್ವರ್ಯಮೆ ಮೃಗೇಂದ್ರಾಕಾರಂಚೆತ್ತು
ವಿನುಳಧರ್ಮಮೆ ವೃಷಭಾಕೃತವಡೆದನಲಾಶೆಯೊಳ್ ಸುಜ್ಞಾನಮೆ ಶಾಂತಿದೇವತಾ
ರೂಪದಿಂ ನಿರೃತಿಯತ್ತಲ್ ವೈರಾಗ್ಯಮೆ ವೈಭವಸ್ವರೂಪದಿನಿಲದಿಶೆಯೊಳ್ ಪರಿ
ವಿಡಿಯಿಂ ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರಂಗಳೊಳ್ ಭೂತರೂಪಂದಾಳ್ವ ಧರ್ಮ
ಮುಮಂ ವಿಕಟಾಂಗಮೆನಿಸ ಜ್ಞಾನಮಂ ಘೋರವೇಷಂಬಡೆದ ವೈರಾಗ್ಯಮಂ
ವಿಕೃತಕಾಯಾನ್ವಿತಮಾದನೈಶ್ವರ್ಯಮಂ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದುಮಿಂತೆಣ್ಣೆಸೆಯೊಳ್ಣಿರಿಜಿಂ
ಪೊತ್ತು ಸೇವಿಸುತ್ತಮಿರೆ ತದಂತರಾಳಭಾಸುರಮೆನಿಸಿ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಘಣಿರಾಜಂ ನಾಳಮಾಗುತ್ತಿರೆ ಮಿಸುವೆಸಳೆಂಟಾಗೆ ನಿವ್ಯಾಜದಿಂ ಸಂ
ದಣಿಮಾಡ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಮುಂ ವಾಮೆಯೆ ಮೊದಲೆನಿಸಾ ಶಕ್ತಿಗಳ್ ಕಣಿ-ಕಾಲ
ಕ್ಷಣಮಂ ತಾಳೊಪ್ಪೆ ವಿದ್ಯಾಧಿಪರೆ ತೊಳಪ ತತ್ತ್ವೇಸರಾಕಾರದಿಂ ಸಂ
ದಣಿಸುತ್ತಂ ತೋರೆ ಸೂರ್ಯಾನಲಶತಿಯುತನೊಪ್ಪಿದುದಂಭೋಜಪೀಠಂ

ವಚನ

ತತ್ಪದ್ಮಸೀತದೋಳ ಕೌಸುಂಭತಲ್ಪಮೆನೆ ಕೆಂಬೊಳೆಪಿಂ ತೊಳಪ ಮಹಾಬಿಂದು
ವೆಂಬ ಮೆಲ್ವಸೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಡಿಯಿಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು,

ಮತ್ತೇಭ.

ಚಿದಚಿತ್ತೈರಕನದ್ವಿತೀಯನನಘಂ ವೇದಾಂತವೇದ್ಯಂ ಕಲಾ
ಸ್ವದನಾದ್ಯಂತವಿದೂರನಾರ್ಯನಜಡಂ ವಿಶ್ವಾಧಿಕಂ ವಿಶ್ವಮೂ
ರ್ತಿ ದಯಾವಾರ್ಧಿ ಜಗಜ್ಜನಿಸ್ಥಿತಿಲಯಾಧಾರಂ ಮಹಾಭೋಗಮೋ
ಕ್ಷದನಬ್ಜಾಕ್ಷಮುಖಾಮರಾರ್ಚಿತಪದಂ ಕಣ್ಗೊಪ್ಪಿದಂ ಶಂಕರಂ

೭೩

ಉತ್ಪಲ.

ಬಾಂಬೊಟಿ ತಳ್ತ ಕೆಂಜಡೆಯ ಬಲ್ಮಡಿ ತಾಳ್ತ ಶಶಾಂಕಲೇಖಿ ಭಾ
ಳಾಂಬಕಮುಲ್ಲಸತ್ಪಣಿಪಕುಂಡಲಮಾಯತಬಾಹುವೃತ್ತಿ ವ
ಸ್ತ್ರಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳ ನುಣ್ಣರೆ ವರಾಭಯಶೂಲವೃಗಾಂಕಪಾಣಿಯಂ
ಕಂಬಿಡದೊಪ್ಪುವದ್ರಿಜೆ ವಿರಾಜಿಸೆ ರಂಜಿಸಿದಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ

೭೪

ತಾಪಗೃತ್ರಯಾಪಹಾರಿ ವಿ

ರೂಪಾಕ್ಷಂ ಭುಜಗಭೂಷನನಘನವಿದ್ಯಾ

ಲೋಪಂ ಭೃತೌ ಸಿತಕಿ ಭಸಿತಾಕಿ

ಲೇಪಂ ಕಣ್ಣೆಸಿದನಭವನನುಪಮವಿಭವಂ

೭೫

ಚಂಪಕ.

ಎಳವೆಟಿಯಾಂತ ರತ್ನಮಕುಟಂ ಮಣಿಭೂಷಣಮಿಂದುಬಿಂಬಮಂ
ಜುಳವದನಂ ನವಾರುಣಕರಾಂಶುಕಮುಜ್ವಳಕಾಯಕಾಂತಿ ಸಂ
ಗಳಿಸೆ ಮೃಡಾಂಕಪೀಠಮನಳಂಕರಿಸುತ್ತೆ ಶುಭಾಂಗಿ ಸರ್ವಮಂ
ಗಲೆ ರತಿಕೋಟಿಯಂ ಪಲುದು ರಂಜಿಸಿದಳ ಪದವೆತ್ತ ಚೆಲ್ವಿನಿಂ

೭೬

ಮಿಸುಪಲರ್ಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ತಿಳಿಜೊನ್ನಮಿದೆಂಬಿನಮಾಳ್ ಭೂಷಣ
ಪ್ರಸರದೆ ರನ್ನದೊಳ್ವೆಳಗು ಜೆಂಬಿಸಿಲಂತಿರೆ ತಾಳ್ವಲಂಪನೆ
ಣ್ಣೆಸೆಯೊಳಲರ್ದು ಪರ್ಬಿ ವಿಸಟೆಂಬರಿಯುತ್ತಿರೆ ಮಂತ್ರದೇವತಾ
ವಿಸರಮೊಟ್ಟು ಸೇವಿಸೆ ಪದಾಬ್ಜಮನದ್ರಿಜೆ ಕಣ್ಣೆ ತೋರಿದಳ

೭೭

೧ ಪಾಪ (ಚ)

೨ ಧೃತ (ಯ); ಭಾ (ರ, ಲ)

೩-೩ ಭಸ್ಮ (ಗ, ತ, ರ)

ಮತ್ತೇಭ.

ಕರದೊಳ್ ಕಾನಕಚಾನುರಂಬಿಡಿದು ವೇದವ್ರಾತಮಂ ಪೆತ್ತ ಭಾ
ಸುರಗಾಯತ್ರಿ ಕಡಂಗಿ ಡಾಳಿಸೆ ಮಹಾಸಾವಿತ್ರಿ ತಾಳ್ವಲ್ಲಿ ನಿಂ
ದಿರೆ ಶಕ್ತಿವ್ರಜಮಾನ್ಯೆ ಪೊಂಡವಕೆಯಾಂತಿದಾರ್ದಿದೀವೀಸಮು
ತ್ಪರಮೊಲ್ದಾಂತಿರೆ ರನ್ನವಾವುಗೆಯನೊಪ್ಪಿದ್ಧಂ ಭವಾನೀಧನಂ

೭೪

ವಚನ

ಮತ್ತಮಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ ವೈದ್ಯಮದಂತೆ ವೀತೌಕ್ಷಣರುಚಿಮಹಾಧ್ವನಿಯುಕ್ತ
ಘನಗಣಸಮೇತನುಂ, ಸದಾರಾಜಹರಿಸಮಂಚಿತನುಂ; ವನದಂತೆ ಸಮುನ್ಮಿಳಿತ
ವಿಶಾಖಾಂಕನಗಜಾತಾನ್ವಿತನುಂ, ಮಧುರಸಾರೋಜ್ವಲಸುಮನೋವಿರಾಜಿತನುಂ;
ವಿಸಿನದಂತನೇಕಪಾರಿಜಾತಾಚ್ಛಪುನ್ನಾಗಕದಂಬಾಕಲಿತಪದನುಂ, ಸುರಸಭಾಸಮಾ
ನಸಶಕ್ತಿಶರಭವಾರಚಿತವಿಭ್ರಮನುಂ; ಸಮುದ್ರದಂತೆ ನಿಜಸದಾಶ್ರಿತಾಹೀನ
ಭೋಗಸ್ವಪದಚ್ಯುತಶ್ರೀಸುಖಪ್ರದನುಂ, ಅನಂತಾಚಲಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಸ್ವಪ್ರಭಾವಮು
ಕ್ತಾಳಿಪರಿಮಿಳಿತನುಂ;

*ವಿಷಧರನಾಗಿಯುಂ ಚಿರಪ್ರಭಾಸಂಗತನುಂ, ಭುವನಪತಿಯಾಗಿಯುಂ ಮಜ
ಡಾಶ್ರಯನುಂ ನರಗರ್ವಸರ್ವಾಪೌಕನಾಗಿಯುಂ ಮರ್ಜುನರುಚಿಯುಂ, ಸಾಮಜ
ಪಪ್ರಿಯನಾಗಿಯುಂ ಪಂಚಾನನಪ್ರಥಿತನುಂ, ಸದ್ಯೋಜಾತನಾಗಿಯುಂ ಭವರ
ಹಿತನುಂ, ಸವೈದ್ಯಮಾಂಗವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿಯುಂ ಜಾತರೂಪರುಚಿಮದ್ವಿಗ್ರಹನುಂ,
ಅಜಾತಶತ್ರುವಾಗಿಯುಂ ಮನಂತಾರಿಪುರಾರಾತಿಯುಂ, ಸದಾಲೋಕಭರಿತನಾಗಿಯುಂ
ಮಂಧಕಾರಾತಿಪ್ರಥಿತನುಂ, ಸಕಲಾದಿತ್ಯಗ್ರಹಣೋಪಯುಕ್ತನಾಗಿಯುಂ ಮಧಿಕೋ
ಪರಾಗರಹಿತನುಂ, ಶುಕಾಮೃತಫಲಪ್ರದನಾಗಿಯುಂ ಮವನಸ್ವಭಾನುಂ, ಕಾಮದೇ
ಹೋಪೇಶನಾಗಿಯುಂ ದರ್ಪಕೋಪಗತವಿಗ್ರಹವಿದಾರಣನುಮೆನಿಸಿದ್ಧ ನಂತುಮಲ್ಲ
ದೆಯುಂ,

ಚಂಪಕ.

ಹರಿತನಯಾರಿಯೆಂದೆನಿಸಿಯುಂ ಧವಳಾಂಶುಕಧಾರಿ ನೀಲಕಂ
ಧರನೆನಿಸಿದುರ್ಮಾದೃತಸುಮಾನಸಹಂಸನುಪಾತ್ಮಸಿಂಧುರಾ
ಜರುಚಿರನಾಗಿಯುಂ ತತಜಡಾಶ್ರಯವಿಸ್ತಿಯನಪ್ರಮೋಹ ಭಾ
ಸುರನೆನಿಸಿದುರ್ಮಮನ್ವಿತನಯಸ್ಥಿ ತಿಯೊಪ್ಪಿದನದ್ರಿಜಾಧನಂ

೭೫

೧-೧ ಯುಂ ವಾಣ್ಯಾದಿ (ಯ, ರ, ಲ); ಯಂತಿದಾರ್ದಿದಿ (ಚ) ೨ ವಿತತ (ಯ, ರ, ಲ)
೩-೩ ಹುಸಸಮಂಚಿ (ಯ); ಹರಿಹರಿಮುಂಚಿ (ಲ) ೪ ಪದಾ (ಯ, ರ, ಲ,) ೫ ನಿರ್ವಾಪ
(ಯ, ರ, ಲ) ೬ ಮೋದ (ಚ)

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ “ವಿರೋಧಾಭಾಸ” ಎಂದು ಮುಂದಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕುರಿತು
ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ವಚನ

ಮತ್ತಮಾಗಳೋರಣಂಗೊಂಡು ೧ ಶರಚ್ಛಶಾಂಕ೧ರುಚಿಯೊಳ್ ೨ ಸೆಣಸಲೆ ೩ಳಸಿ
ನೆಗೆವಾವೆನಿಸಿ ರಂಜಿಸ ಧವಳಚಾಮರಮಂ ಬಿಂಕದಿಂ ಕೊಂಕಿ ನಿಂದು ಸೂಟುಟು
ತೋಳ್ಳಂ ೪ನೆಗಸಿ ಡಾಳಿಪ ಗಾಯತ್ರಾದಿಪರಮಶಕ್ತಿಯರಿಂ, ಕರಾಂಬುಜಂ ಸೆಟಿ
ವಿಡಿದ ಪೂರ್ಣೇಂದುವೆಂಬಂತೆಸೆವ ೪ ಮಣಿದರ್ಪಣಮನಣಿಯರಂಬಿಡಿದು ಸಿರಿಮೊ
ಗಕ್ಕೆ ತೋರ್ಪ ಕಳಾಮಾಲಿ ೫ನಿಯರಿಂ, ಪಾಡಿ ಪಸಿದು ಬಸವಟುಡ ಕಂಬಳಾಶ್ವತ
ರನಾಶ್ವಾಸಿಪಂತಲರ ಬಿಜ್ಜಣಿಗೆಯಿಂದೆಲರನೊಡರ್ಚಿ ಬೀಸುವ ರೋಹಿಣಿಯಿಂ,
ಮಂಗಳಗೀತೆಯಂ ಪಾಡಿ ಮಣಿವೆಳಗಿನಾರತಿಯಂ ಬೆಳಗುವ ಭಾನುಭಾಮೆಯಿಂ,
ನಿಜಕರತಳೋದ್ಧೃತಸಹಸ್ರದಳಪುಂಡರೀಕಮೆನೆ ಮಿಸುಪ ಮೌಕ್ತಿಕಚ್ಚತ್ರಮಂ
ತಳೆದೋಲಗಿಸ ರಮಾದೇವಿಯಿಂ, ಸಲ್ಲಲಿತವಲ್ಲಕಿಯ ಮೆಲ್ಲಲಿಯೊಡನೆ ಪಂಚ
ಮದಿಂಚರಂ ಮಿಗೆ ಸವಿ ಸವೆಯದ ಸಾರಸಂಗೀತಮಂ ಕೇಳಿಪ ೬ಕೇಳಿಕೆ ೭ವಿಡಿದ
ಭಾರತಿಯಿಂ, ಮಧುರಶೀತಳಸುರಭಿಸಲಿಲಸಂಭೃತಕನಕಭೃಂಗಾರಮಂ ೮ ಶೃಂಗಾ
ರಂಜಿತ್ತು ಪಿಡಿದು ನಿಂದ ವರುಣಾಂಗನೆಯಿಂ, ಕೆಂಬರಲ ಕಾಳಂಜಿವಿಡಿದು ಮಿಸುಪ
ಪುಲೋಮಜಾದಿರಮಣಿಯರಿಂ, ಸರಸಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಪಟುಮರ್ಘಗೊಂಡು ನೊರೆದೆ
ಟಗುವ ಪಟಮೆವಟುದುಟುಗಲಿಂ ತಳ್ತ ನಟುಗಂಪನುಗುಳ್ಳರೆವಿರಿದರಲ ಮಾಲೆ
ಯಿಂ ಪದತಳಮಂ ಪದೆದಲಂಕರಿಸ ರತಿಯುವತಿಯಿಂ, ಶೂಲಂಕಪಾಲಖಡ್ಗಂ
ಪರಶ್ವಾದ್ಯಾಯುಧಂಬಿಡಿದು ಬಟುನೆಲಸಿ ನಿಂದ ಮಾತೃಕಾದೇವಿಯರಿಂ, ಕರಾಂಬು
ಜಂಗಳಂ ನೊಸಲೊಳಿರಿಸಿ ಬೆಸನಂ ಸಾರ್ದು ನಿಂದ ಯೋಗಿನಿಯರಿಂ, ಕರೆಕರೆದು
ಸಮ್ಮುಖಂಗೆಯ್ವ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯರಿಂ, ಪರಸಿ ಪಾಡುವನಸೂಯೆ ಮೊದಲಾದ
ಮುನಿವನಿತಿಯರಿಂ, ಸಹಜಗಿಸದ್ಗುಣಗಣಮಂ ೧೧ ಸರಸರವದಿಂ ಸಾರ್ದು ಸಂಕೀ
ರ್ತನಂಗೆಯ್ವ ಶ್ರುತಿಸತಿಯರಿಂ, ಶೃಂಗಾರಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂಗಂಬಡೆದನೇಕರೂಪದಿಂ
ನಿಂದಂತೆ ಪೊಂದೆರೆ ಸರಿಯೆ ಪುಷ್ಪಪುಟಹಸ್ತದಿಂ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗೆದರ್ದು ಮೋಹಿಸಿ
ನಿಂದು ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ಸಭಾಸದರೆಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿ ಚತುರತರಚತುರ್ವಿಧನರ್ತನಮಂ
ಬಿತ್ತರಿಸ ರಂಭಾದಿದಿವ್ಯನರ್ತಕಿಯರಿಂ, ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವದೊಳ್ ನಿಂದು ಶಿವಂ
ಸಹಸ್ರನಾಮಮಂ ಜಪಿಸಿಸುತ್ತಿಸೆವ ಮುಕುಂದನಿಂ, ದಕ್ಷಿಣದೊಳಕ್ಷೇಣರವದಿಂ
ಲಕ್ಷ್ಮಣಂಬಿಡಿದು ಚತುರ್ಮುಖದಿಂ ರುದ್ರಸೂಕ್ತರಥಂತೆ ೧೨ರಾದಿಮಂತ್ರಮನೋದು
ವಬ್ಜಭವನಿಂ, ವಿವಿಧವಿನಿಯೋಗಮಂ ಮಾಟ್ಟಿ ಲೋಕೇಶ್ವರರಿಂ, ಕರೆಗಣ್ಣುವಾ

೧-೧ ಶಾರದಶಶಾಂಕ (ಯ) ೨-೨ ಸಲ್ವೆ (ಚ, ತ) ೩ ತೋಳಂ (ಜ) ೪ ನವ (ಯ)
೫-೫ ನಿಯಿಂ (ಚ, ಜ, ಯ, ರ, ಲ) ೬ ಗೀತಿ (ಯ, ರ, ಲ, ವ) ೭-೭ ಕಳೆ (ಯ); ಕೇಳಿ
(ವ) ೮-೮ ಕಲಶಮಂ (ರ) ೯ ಮುರಿ (ಜ) ೧೦-೧೦ ಕಪಾಲಕಂಕಾಲಖಡ್ಗ (ಯ)
೧೧-೧೧ ಮೆನೆ ಸಂದಣಿಮಾದಿ ಗುಣಗಣಮಂ (ಯ); ಸಂದಣಿಯ ಗಣಮಂ (ರ) ೧೨-೧೨
ದೊಳ್ ಶಿವ (ಜ, ಯ, ರ, ಲ) ೧೩ ರಥಾಂತ (ಕ)

ನಂದಾಶ್ರುವಿಂ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದ ಪುಳಕದಿಂ ಸಾತ್ವಿಕಭಕ್ತಿವೆರಸು ಪೊರೆಯೇರಿ ನೊಸ
ಲೊಳನುರ್ಚಿದಂಜಲಿಪುಟದಿಂ ಪೊಗಟ್ಟು ಪರಮತಪೋಧನರಿಂ, ನೆರೆದೊತ್ತರಿಸ ಸುರ
ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಗಂಧರ್ವಾದಿಗಳ ವಿಸರದಳವಿಗಳೆದ ಕಳಕಳಮಂ ಪೊಂಬೆತ್ತನುನೆತ್ತಿ
ಹೋ ಸಾರ್ .ತೊಲಗಿಂದು ನಿವಾರಿಸಿ ಸಮುಚಿತಸ್ಥಾನದೊಳಿಂಬುಕೆಯ್ಸುವ ಭೀಮ
ಕಂಠಿಕಾಳಿಗಳೆಂಬವೇತ್ರಧರರಿಂ, ಸಮಯಂಬಡೆದು ಸಾದೋಯ್ಯನೆ ಕರ್ಣಾಭರಣ
ಮಂ ಪೊರ್ದಿ ಸಮುಚಿತಕಾರ್ಯವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ವ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನಿಂ, ಸದ್ಧರ್ಮಮೆ
ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತು ಸಮದೃಷ್ಟಿಯೊಳ್ ನಿಂದ ವೃಷೇಂದ್ರನಿಂ, ಬಹುವಿಧವಿಕಟವೇಷದಿಂ
ವಿಕೃತಿದೋಷ ನಗೆಯಂ ಬೀಳು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸ ಭೃಂಗಿರಿಟಿಯಿಂ, ಸಂಗೀತಮಂ
ಪಾಡಿ ಮೋಹಿಸ ಗರುಡಗಂಧರ್ವಚಾರಣರಿಂದೋರಣಂಬಿಡಿದೋರಂತೆ ನಿಂದ
ವೀರಪ್ರಮಥರಿಂ, ನೆರೆನೆರೆದು ತರಂಗೊಂಡು ಸಂದಣಿಸಿ ನೆಲಸಿದ ಸುರವಿಸರದಿನ
ನಂತಾಶ್ವರ್ಯಮನನೂನಸೌಭಾಗ್ಯಮನಮಂದಸೌಂದರ್ಯಮನಪೂರ್ವತರವಿಲಾಸ
ಮನೊಳಕೊಂಡೆಣಿಕೆಗತರ್ಕ್ಯಮಾಗಿ ಪೆಂಪನಾಳ್ವು^೧ ಪರಮನ ಸಭೆ^೨ ಕಣ್ಣೊಳಿ
ಸಿದುದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಉತ್ಪಲ.

ಪಾಡುವ ಕಿನ್ನರರ್ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುವಚ್ಚರಿಯರ್ ಪೊದಟ್ಟು ಕೊಂ
ಡಾಡುವ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಗಳುಘೇ ಜಯಯೆಂದಡಿಗೆಯ್ದೆ ಮೆಯ್ಯನೀ
ಡಾಡುವ ತಾಪಸರ್ ಮಣಿದನರ್ಘ್ಯಸುವಸ್ತುವನೊಲ್ಲ ಕಾಣ್ಣೆಯಂ
ನೀಡುವ ನಿರ್ಜರೇಂದ್ರರೊಸೆದೊಪ್ಪಿದರೋಲಗದೊಳ್ ತ್ರಿಶೂಲಿಯಾ

೪೦

ವಚನ

ಮತ್ತಮಾಸಭೆ ಘನಾಗಮದಂತೆ ಮಂಜುಲಾಸ್ಯಚಂಚತ್ಕಲಾಪನೀಲಕಂಠ
ಮಂಡಿತಮುಂ, ಸಮುದ್ಗತಸುಮನಃಕದಂಬಾಳಿಕಲಿತಮುಂ^೪; ಛಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರದಂತೆ
ಸ್ವಾಗತಮತ್ತೇಭಶಾರ್ದೂಲಮುಖಬಹುವಿಧಸುವೃತ್ತಗಣಬಂಧುರಮುಂ, ಸದಕ್ಷರ
ನಿಯಮಯತಿ^೫ವಿರಾಜಿತ^೬ಮುಂ; ವ್ಯಾಕರಣದಂತೆ ವಿತತಾವ್ಯಯಪ್ರತ್ಯಯಪ್ರಕೃತಿ
ನಿಯುಕ್ತಮುಂ, ಸಮಸ್ತಕಾರಕಕ್ರಿಯಾಪದಸಮಾಶ್ರಿತಮುಂ; ನ್ಯಾಯದಂತೆ
ಬಹುಗುಣ^೭ಕರ್ಮವಿಶೇಷಸಮನಾಯಸಮನ್ವಿತಮುಂ, ಸಸಿದ್ಧಾಂತನಿರ್ಣಯಪ್ರ
ಯೋಜನಜಾತಿರಂಜಿತಮುಂ; ವೇದಾಂತಸಂತಾನದಂತೆ ಕೈವಲ್ಯೋದಿತಶಿವಸಂಕಲ್ಪ
ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರಮೈತ್ರೇಯಪರಮಹಂಸವಿಭ್ರಾಜಿತಮುಂ, ಪ್ರಣವರುಚಿಸಮುದಿತಸ
ಗುಣಬ್ರಹ್ಮರಮಣೀಯಮುಂ;

*ಅದಿತ್ಯವಸುವಿಸರಾನ್ವಿತಮಾಗಿಯುಮಸಿತೌತಮೋಮಿಳಿತಮುಂ, ಸ್ಫುರಿತಾಮಳ
ಕೀಲಾಕ್ಷಾ ನಳಾಳಿಕದಾರುಕರೇಣುಕಾಂತಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿಯುಂ ಸದಾಶ್ರಿತಾವನಭಾಸ್ವ
ವಮುಂ, ಸುರಭಿಗಂಧವಾಹಬಂಧುರಮಾಗಿಯುಂ ಸದಾನಂದಿಭೃಂಗ್ಯಂಚಿತಮುಂ,
ಭೀಮಧರ್ಮಪ್ರವೀರಪದಾಲಂಬಿತಮಾಗಿಯುಂ ಗುರುಗಾಂಗೇಯಸುರವಿಭವಾ
ನ್ವಿತಮುಂ, ಸವಿಧಗತಾ ಪಸಾಟೋಪಮಾಗಿಯುಂ ಸಮುಜ್ವಲಸೌಮ್ಯಾಂಗಾರ
ಕವಿ^೧ ರಾಜಿತಮಿ^೨ ನಿಸಿದುರ್ದಂದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಚಂಪಕ.

ನಿಯತವಿನಾಯಕಾನ್ವಿತಮಿದೆಂದೆನಿಸಿದುರ್ದಮಹೀ ನಭೋಗಭಾ
ಗ್ಯಯುತಮುಪಾತ್ತಭಾನು^೩ ವೆನೆ ಸಂದುಮಧಃಕೃತಭಾನು^೪ ಜಾತಮಾ
ರಯೆ^೫ ಘನಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿಯುಮಚಂಚಲಮಚ್ಯುತಶೋಭಿ ತನ್ನೊಳೊ
ಪ್ಪಿಯುಮಜಡೋದಯಸ್ಥಿತಿಯುಮೆಂದೆನಿಸಿದುರ್ದಮ ತತ್ಸಭಾಗೃಹಂ ೮೧
ವಚನ.

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ಮನೋಜ್ಞತರಮೆನಿಸಿ ನಿರುಪಮಾನವಿಭವಂಬೆತ್ತು ಪುಟವಿಟ್ಟ
ಕುಂದಣದಿಂದ ಕೋಟಿಮಡಿಮಿಗಿಲೆನಿಸ ನಿಜಕಲೇ^೧ವರಚ್ಛವಿ^೨ ಪುದಿದೆತ್ತಂ ಪತ್ತುಗೆ
ಗೊಂಡು ಪಸರಿಸೆ ಗಜಾಜಿನಂ ತಳತಳಿಪ ಸುವರ್ಣಾಂಬರದಂತೆ ಶೋಭಿಸೆಯುಂ,
ತೊಡೆದ ಭಸಿತಾಲೇಪಂ ಕಾಶ್ಮೀರಾಂಗರಾಗದಂತೆ ರಂಜಿಸೆಯುಂ, ಮಣಿಕಲಿತ^೩ ಫಣಿ
ಕುಂಡಲಂ^೪ ಕನತ್ಯನಕಕರ್ಣಾಭರಣದಂತೆ ಕಮನೀಯಮಾಗಿಯುಂ, ತೊಟ್ಟ ಕಪಾಲ
ಮಾಲಾಭರಣಂ ಮಿಸುಪ ಮಿಸುನಿಯಾಭರಣದಂತೆ ತೊಳತೊಳಗಿಯುಂ, ನಿಜತನು
ಸಹಜಸುಗಂಧದಿಂದ ತಳ್ತು ಕೊರಲ ಗರಲಂ ತಳೆದ ವೃಗಮದರೇಖೆಯೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯೆ
ಯುಂ, ಶಾಂತರಸಂ ಸಂಗಳಿಸಿದಳಿಕವಿಳಸಿತಶಿಖಿನಯನಂ ಗೈರಿಕಲಲಾಮಮನನುಕರಿ
ಸೆಯುಂ, ಕರಕೋಕ್ ನದದರುಣರುಚಿಮುಸುಂಕಿದಜಕಪಾಲಂ ಮಣಿಮಯಪಾತ್ರೆ
ಯೊಪ್ಪಮನಪ್ಪುಕೆಯ್ದು ವಿರಾಜಿಸೆಯುಂ, ಅನನ್ಯಸಾಮಾನ್ಯವಿಭ್ರಮಂ ತೈಲೋಕ್ಯ^೫
ಮಂ ಸಿಂಗದಾಳ್ವ ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯಯೋಗ್ಯಲಕ್ಷಣಂ ತನ್ನೊರ್ವನೊಳ್ ನೆಲಿಸಿ ನಿಂದು
ದೆಂಬ ಬಗೆಗಡರ್ಪಾಗಿ ಮಿಸುಪುಂಡಪರಮೈಶ್ವರ್ಯವಿಭ್ರಾಜಿತಂ, ಸಕಲಕಲ್ಯಾಣ
ಗುಣಮಣಿಗಣರತ್ನಾಕರಂ, ಜಗದಂಡಕರಂಡಷಂಡನಿರ್ಮಾಣಂ^೬ ಪ್ರವೀಣನುಂ^೭
ತ್ಪ್ರಗುಣ್ಯವಾಸನಾತೀತಂ, ತ್ರಯಾಸೀಮಂತಿನೀಸೀಮಂತರತ್ನಾಭರಣಂ, ನಿರತಿಶಯ

೧ ಮನ್ವಿತ (ಯ) ೨ ಸವಿಗದತಾ (ಚ) ೩-೩ ರಾಜಿತಮುಮೆ (ಯ) ೪ ಸಾನು (ಚ) ೫-೫
ವಾಮಹಾಜಯ (ರ) ೬-೬ ಯೆಂದೆನಿಸಿ (ಯ) ೭-೭ ವರದ ಭವಿ (ಕ, ಚ) ೮-೮ ಫಣಿಪ
ಕುಂಡಲ (ಗ, ತ) ೯ ಕನತ್ನೋಕ (ಚ) ೧೦ ತೈಲೋಕ (ತ) ೧೧-೧೧ ಪ್ರವೀಣಂ (ಯ)

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ “ವಿರೋಧಾಭಾಸ” ಎಂದು ಮುಂದಿನ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕುರಿತು
ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಮಂಗಳಕಲಾಕೇಳೀನಿವಾಸಂ, ನಿಜಶಕ್ತಿಲತಾಕಂದಳಿತಪ್ರಸಂಚಪಲ್ಲವಂ, ಪ್ರಣವ
ಪಂಕೇರುಹಪರಮಹಂಸಂ, ಜನ್ಮಜರಾರುಜಾಮರಣವಿವರ್ಜಿತವಿಮಳಕಳೇವರಂ,
ಭಜಕಭವಾಮಯನಿವಾರಣಮಹಾಭಿಷಿಕ್ತನುಂ, ಭಕ್ತಜನಮನೋರಥಪಾರಿಜಾತನ
ನಾದ್ಯಂತನವಿದ್ಯಾರಹಿತಂ, ಸರ್ವಜ್ಞಂ, ನಿತ್ಯತೃಪ್ತಮನಾದಿಪ್ರಬೋಧಂ,
ಸ್ವತಂತ್ರನಲುಪ್ತಾನಂತಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನದ್ವಿತೀಯವೈಭವಂ, ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾ
ಯಕನಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸಚ್ಚಿದಾನಂದ^೧ಮಯಂ,^೨ ಸಕಲಹೃದಯಗುಹಾನಿವಾಸನವಾಜ್ಞ
ನಸ^೩ಗೋಚರಂ,^೪ ವಿಶ್ವಾಧಿಕಂ, ವಿಶ್ವಭೇದ್ಯ^೫ನುಮಾಸಹಿತಂ,^೬ ಮುಕ್ತಿಯ ಮುಗ
ಳಂತೆ, ಚಿತ್ತಿನ ಬಿತ್ತಿನಂತೆ,^೭ ಸತ್ಯದ ಸಾರ^೮ದಂತೆ, ನಿತ್ಯತೆಯ ನಿಲವಿನಂತೆ,^೯ ಆನಂದ
ದಾಗರ^{೧೦}ದಂತೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಪರಮಸೀಮೆಯಂತೆ, ಕರುಣದ ಕಡಲಂತೆ,
ಧರ್ಮದಪರ್ಮೆಯಂತೆ, ಸಿಂಗರದ ಸೀಮೆ^{೧೧}ಯಂತೆ, ಮಂಗಳದ ಮೈಮೆಯಂತೆ,
ಕಾಂತಿಯ ಕರುವಿನಂತೆ, ಶಾಂತಿಯ ಸರ್ವಸ್ವದಂತೆ, ಸರ್ವದೇವತಾಸಾರ್ವಭೌಮನ
ನವಧಿವಿಭವನದ್ವಿತೀಯನೊಪ್ಪುತಿರ್ದನಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ,
ಚಂಪಕ.

ಕುವರನನೊರ್ಮೆ ಮುದ್ದಿಸುತಪರ್ಣೆಯ ವಕ್ರಮನೊರ್ಮೆ ನೇಹದು
ತ್ಸವದೊಳೆ ನೋಡುತುಂ ಪ್ರಮಥವರ್ಯರನಾದರಿಸುತ್ತಮೊರ್ಮೆ ಪಾ
ಡುವ ಸುರಸುಂದರೀರವಮನಾಲಿಸುತೊರ್ಮೆ ಪೊದಟ್ಟು ರಂಭೆಯಾ
ಡುವ ನವಲಾಸ್ಯಕೊರ್ಮೆ ಮಿಗೆ ಮಚ್ಚುತಿ^೧ ಭೋಗಿವಿಭೂಷ^೨ನೊಪ್ಪಿದಂ ೪೨
ಮತ್ತೇಭ.

ಪೆಟಿಸಾರ್ ಕೋಣಸ ನೂಂಕದಿರ್ ಪವನ ವಿತ್ತಾಧೀಶ ನೀಂ ಕಾಣೈಯಂ
ನೆಟಿನೀಡಂತಕ ಸಂತಮಿರ್ ಗಳಪದಿರ್ ಲೋಕೇಶ ಪಾಕಾರಿ ಬಂ
ದೆಟಿಗೈ ಮಾಧವ ಕುಳ್ಳಿರಿಲ್ಲಿ ರಜನೀಶಂಗಬ್ಬನೀಕಾಂತ ನೀಂ
ತೆಟಿಸಂ ಮಾಡೆನುತಲ್ಲಿ ಕೂಡೆ ಜಡಿದಂ ಮಾಕಾಲನಾ ಕಾಲದೊಳ್ ೪೩
ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಪವನಂ ಸೌರಭ್ಯಮಂ ಪನ್ನಗಪತಿ ಮಣಿಸಂದೋಹಮಂ ಮಾಣದೊಲ್ಲ
ರ್ಣವಮುದ್ಯನ್ಮಾಕ್ತಿ ಕಶ್ರೀಣಿಯನುರುಕನಕಾನೀಕಮಂ ಶ್ರೀದನಬ್ಬೋ
ದ್ಭವನೊಳ್ಳಿಂ ನವ್ಯವಸ್ತುವ್ರಜಮನಮಲಮಂದಾರಮಾಲಾಳಿಯಂ ನಾ
ಕಿವರಂ ಕೆಯ್ಯಾಣೈಗೆಯ್ದಂಘ್ರಿಗೆ ಮಣಿದೊಲವಿಂ ಕೀರ್ತನಂ ಗೆಯ್ಯುತಿರ್ದರ್

೧-೧ ಪ್ರಬೋಧಸ್ವತಂತ್ರ (ಯ, ತ) ೨-೨ ಮಯನುಂ (ಚ) ೩-೩ ಗೋಚರನುಂ (ಜ)
೪ ಸೇವ್ಯ ೫ ಸಹಿತನುಂ (ಜ) ೬-೬ ಸತ್ಯದ ಸಾಗರ (ಕ, ವ) ೭-೭ ಆನಂದಸಾಗರ
(ಯ, ರ, ಲ) ೮ ಮೇರೆ (ಯ) ೯-೯ ಪನ್ನಗಭೂಷ (ಯ)

ಶಾರ್ದೂಲ.

ಶ್ರೀರಾಮಾರಮಣಾರವಿಂದಭವಜಂಭಾರಾತಿಮುಖ್ಯಾಮರ
ಸ್ಥಾರಾಂಚನ್ಮುಕುಟಪ್ರಬದ್ಧಮಣಿರುಜ್ಜ್ವಲೀರಾಜಿತಾಂಘ್ರಿದ್ವಯಂ
ಕಾರುಣ್ಯಾಕರನಪ್ರಮೇಯಮಹಿಮಾಧಾರಂ ಪರಂಜ್ಯೋತಿರಾ
ಕಾರಂ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿದ್ಧನೈಂದವಕಲಾಶ್ರೀಶೇಖರಂ ಶಂಕರಂ .

೮೫

ಗದ್ಯ

ಇದು ನಿಖಿಲಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಸುರಾಸುರೇಂದ್ರವರದಕರುಣಾವರಣಪರಮಶಿವಲಿಂಗ
ತರುಣಪತಂಗಸಂಗತಮಂಗಳಹೃದಯಾರವಿಂದಬಂಧುರಸರಸಜ್ಜನ^೧ ಮಾನಿತೋಭಯ
ಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರಿದೇವ ವಿರಚಿತಮಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲಾಕಥನವಿಪುಳ
ಪ್ರಬಂಧದೊಳ್ ಪ್ರಥಮಾಶ್ವಾಸಂ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಂ

ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಕರನಗತನಯಾಸ್ಯಸು
ಧಾಕರಲಸದಮೃತರುಚಿಚಕೋರಂ ಗುಣರ
ತ್ನಾಕರನವನತಗಜನರ
ಕ್ಷಾಕರನಮಗೀಗೆ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ

೧

ವಚನ

ಮತ್ತಮಾಗಳ್

ಚಂಪಕ.

ಕೆದರ್ದ ಜಟಾಳಿ ಜಾಟಿದ ಮೃಗಾಜಿನಮುಣ್ಣಿದ ಘರ್ಮವಾರಿಯಿಂ
ಕದಡಿದ ಭೂತಿ ಕಂದಿದ ಮೊಗಂ ನಿಡುಸುಯ್ಯಿಸುಪಿಂದಮಿರ್ಪುಗುಂ
ದಿದ ತುಟಿ ಕಂಪನಂಬಡೆದ ಕೆಯ್ಯ ಕಮಂಡಲು ವಕ್ಷದೊಳ್ ತೊಡಂ
ಕಿದ ಗಳದಕ್ಷಮಾಲೆ ಬಿಡದೊಂದಿರೆ ಬಂದುದು ತಾಪಸವ್ರಜಂ

೨

ವಚನ.

ಅಂತು ತವಕಂಬೆತ್ತು ತಳ್ಳಂಕದಿಂ ಮಲ್ಲಟಿಗೊಂಡು ಮನದೊಳುರ್ಬಿದುಬ್ಬಸದು
ಬೈಗಂ ಪರ್ಬಿ ಪರಿಕಲಿಸೆ ತಮತಮಗೆ ತಾಳಲಸದಳಮಾದ ಪೊಸತವಸಿಯೊರ್ವಂ
ನೆಗಟ್ಟ ತಪದಿಸಕದ ಮಸಕಮನಸಮನಯನಂಗೆ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ಯ ಬಗೆಯಂ ಬಗೆದಂ
ದಿಂದ್ರಕೀಲನಗೇಂದ್ರತಪೋವನದ ತಪೋಧನರಾ ತಳ್ಳದೆತ್ತಿಂದು ಕೈಲಾಸದ ಮಣಿ
ವಾಗಿಲೊಳ್ ಶೈಲಾದಿಯಂ ಕಂಡು ದಂಡಪ್ರಣಾಮಂಗೆಯ್ದು ಕರಾರವಿಂದಂಗಳಂ
ಮುಗಿದು ನಿಂದು,

ಉತ್ಪಲ.

ಇಂದುಧರಸ್ವರೂಪ ಭುವನತ್ರಯದೀಪ ಜಿತೇಕ್ಷುಚಾಪ ಸಾ
ನಂದರಸಾಂತರಂಗ ಸದಯಾಂಚದಪಾಂಗ ಶುಭಾನುಷಂಗ ಸಂ
ಕ್ರಂದನಮುಖ್ಯಸೇವ್ಯ ಸಕಲಾಗಮಭಾವ್ಯ ಸಮಸ್ತಭವ್ಯಸ
ನ್ನಂದನಚೈತ್ರದೇವ ಜಯ ದಿವ್ಯಕಲೇವರ ನಂದಿಕೇಶ್ವರಾ

೩

ವಚನ

ಎಂದು ಭಕ್ತಿಮಿಗೆ ಪೊಗಟ್ಟು ನಿಜಾಗಮನಕಾರ್ಯಮಂ ವಿಜ್ಞಾಪನಂಗೆಯ್ಯ
ಮುನಿವರರನುಚಿತೋಕ್ತಿಯಿಂ ಮನ್ನಿಸಿ ಶೈಲಾದಿ ಸಭೆಯಂ ಪೊಕ್ಕು ಸರ್ವೇಶ್ವ
ರಂಗಱುಪಿ ತದನುಜ್ಞೆಯಿಂ ತಾಪಸೇಂದ್ರರನೊಳಗಣ್ಣೆ ಪುಗಿಸಲೊಡನಾ ಸಭಾಂತ

ರಾಳರತ್ನಜ್ಯೋತಿಯೆನಿಸಿ ರಮಣೀಯನಾಗಿ ಸಾಲಂಕಾರಸಾರತರದಿವ್ಯಸಿಂಹಾಸ
ನಾಸೀನನಾಗಿದುರ್ಮಾರಮಣನಂ ಕಂಡು ಮೆಯ್ಯೆಚ್ಚಿದ ಪರಮಸಾತ್ವಿಕ
ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪಾದಾಙ್ಗುಲದೊಳ್ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ಮಣಿದೆಬ್ಬು ನಿಟಲತಟಘಟಿತಕರಸಂಪುಟ
ರಾಗಿ ಸಾಲ್ಗೊಂಡು ಸಮುಚಿತಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಸಂದಣಿಸಿ ನಿಂದು,
ಚಂಪಕ.

ಜಯಜಯ ಜಾಹ್ನವೀಧರ ಜನಾರ್ದನಪೂಜ್ಯ ಕಪದಿ ಕರ್ಮಸಂ
ಚಯಜಲದಪ್ರಭಂಜನ ನಿರಂಜನ ನಿರ್ಮದ ಭಕ್ತಹೃತ್ಕುಶೇ
ಶಯತರುಣಾರ್ಕ ತಂತ್ರನಿಗಮಸ್ತುತ ನಿರ್ಜಿತಕಾಲ ಭೂಧರಾ
ಶ್ರಯ ಭುಜಗೇಂದ್ರಹಾರ ಭುವನೇಶ್ವರ ಬಾಲಶಶಾಂಕಶೇಖರಾ
ಉತ್ಪಲ. ೪

ಅಂಬರಕೇಶ ಶಂಬರವಿಪಕ್ಷಮದಾಂಬುಜಕುಂಭಿ ಜ್ಯಂಭಿತಾ
ಶಾಂಬರ ಕಂಬುಶಂಬಿರುಚಿಡಂಬರವಿಗ್ರಹ ವೀತದಂಭ ಹೇ
ರಂಭಕಲಾಪಿನಾಹಪಿತ ತುಂಬುರಕಂಬಲಗಾನಲೋಲ ರೋ
ಲಂಬಿ ಸಿತಾಂಬುದಿ ಪ್ರಭ ಗರಾಂಕಿತಕಂಧರ ಶಾಂಭವೀಧವಾ
ಚಂಪಕ. ೫

*ಮನುಮುನಿವಂದ್ಯ ಮಾನ್ಯ ಮಿಹಿರಪ್ರಭ ಮಿನಸಪದಾಳಿ ಮುಕ್ತಿಭಾ
ಮಿನಿಯ ಮನೋಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿ ಮೃಡ ಮೇರುಮಹೀಧರವಾಸ ಮೈಮೆವೆ
ತ್ತನುಸಮ ಮೋಹಶೈಲಪವಿ ಮೌನಿಸಮರ್ಚಿತ ಮಂಗಳಾಂಗ ಮ
ಸ್ತನಿಹಿತಚಂದ್ರ ಸದ್ಗುಣಿತವೈಭವ ರಕ್ಷಿ ಪುದದ್ರಿಜಾಧವಾ
ಮತ್ತೇಭ. ೬

ಸನಕಾದ್ಯರ್ಕಳ ಮಾನಸಾಂಬುಜಮರಾಳಂ ನೀನೆ ವೇದಾಂತನಂ
ದನಕೇಳೀರಸಲೋಲದಿವ್ಯಶುಕರಾಜಂ ನೀನೆ ನಾದಾಂತಕಾಂ
ಚನಹಮ್ಯಾಂತರಭಾಸಮಾನಮಣಿದೀಪಂ ನೀನೆ ಶೈವಾಗಮೌ
ಘನಭೋಮಧ್ಯಮನೋಜ್ಞ ಬಾಲಮಿಹಿರಂ ನೀನೇ ಭವಾನೀಧವಾ
ಮಹಾಸ್ತ್ರಗೃಹಿ ೭

ಕುಡಿಮಿಂಚಂ ತಳ್ತು ನಿರ್ಘೋಷಣಮೆಸೆವ ಮಹಾಪುಷ್ಪಳಾವರ್ತಕಂ ನೋ
ಲಿಕ್ಕಿಡಿದೆಂಬಂತುಗ್ರದಂಷ್ಟಂ ಪೊಳೆಯೆ ಪಟುತರಧ್ವಾನದಿಂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ
ರ್ಪಿಡಿದುದ್ಯತ್ಪಾರದಿಂ ನೀಳ್ವಳಿ ಸೆಳೆದ ಭೀಮಾಂಗಭೃನ್ಮೃತ್ಯುವಂ ನಿ
ನ್ನಡಿಯಿಂದಾದಿಕ್ಕಿ ತತ್ತಾಪಸಶಿಶುವನೊಲಿಕ್ಕಿವಿದಯ ರಾಜಮೌಳೀ ೮

೧ ಪದಾ (ಚ, ಯ) ೨ ಶಂಭುಶಂಖ (ಯ) ೩-೪ ನಿಭಾಂಬರ (ಯ);

ನಿಭಾಂಬುದ (ರ, ಸ) ೪ ರಥಾ (ರ) ೫ ವನ (ರ, ಸ)

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ "ಗುಣಿತಾಕ್ಷರಿ" ಎಂಬ ಸೂಚನೆ ಇದೆ.

ಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ಧರೆ

ಮಿಗೆ ಮೂಲೋಕಂಗಳಂ ಗೆಲ್ಲಧಿಕಮದದೆ ಪಂಚಾಸ್ತ್ರಮಂ ತೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟು
ಜ್ಜುಗೌದಿಂ ಕಂದರ್ಪನಾಪಿಂ ಕುಟಿಲಕುಸುಮಕೋದಂಡಮೊಳ್ ಸಾರ್ಕೆವಂದೈ
ನೊಗ ನಿನ್ನಂ ಮಾಣದೆಚ್ಚಂದರೆದೆಱಿದುರಿಗಣ್ಣಿಂ ಕರಂ ಪೊಣ್ಣೆ ನೀಳ್ವಾ
ಶುಗಮಿತ್ರಂ ಚುರ್ಚಿದಯ್ ದಲ್ ನೆಱಿ ಕರಿಮುರಿವೋಪನ್ನಮದ್ರೀಂದ್ರಚಾಪಾ

ನರವಾಹಂ ಬಳ್ಳೆ ಶಕ್ರಂ ಸೆಡೆಯೆ ಹುತವಹಂ ಕಂದೆ ಕಾಲಂ ಕರಂ ಕುಂ
ದೆ ರಮೇಶಂ ಕುರ್ಗಿ ಧಾತ್ರಂ ಪೆಳಱಿ ದಿನಕರಂ ಹೆಮ್ಮದಂಬೋಗೆ ಸರ್ವಾ
ಮರರೆತ್ತಂ ಭೀತಿಯಿಂದಂ ಪಡಲಿಡೆ ಜಗಮಂ ನುಂಗಲೆತ್ತರ್ಪ ರೌದ್ರಾ
ಕರಕಾಲಕ್ಷೇಪಮಂ ನೀಂ ತಳೆದು ಸಲಪಿದಯ್ ವಿಶ್ವಮಂ ವಿಶ್ವನಾಥಾ ೧೦

ಚರಣನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೂರ್ಮಂ ಕುಸಿಯೆ ಫಣಿಫಣಾನುಂಡಲಂ ಬಳ್ಳೆ ಬಾಹಾ
ಪರಿಘೌಘಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ತಿರ್ಪನೆ ತಿರುಗೆ ಮಹಾಪುಷ್ಕಲಾವರ್ತಕಂ ಭಾ
ಸ್ಕರಚಂದ್ರಾದಿಗ್ರಹವ್ರಾತಮುಮರುಣಜಟಾಘಾತದಿಂ ಸೂಸೆ ತಾರೋ
ತ್ಕರಮೆತ್ತಂ ಮೆಟ್ಟುತಂಧಾಸುರನನೆಸಗಿದಯ್ ನೃತ್ಯಮಂ ವೃತ್ಯವೈರೀ ೧೧

ರವಿಚಂದ್ರರ್ ಗಾಲಿಗಳ್ ಸಾರಥಿ ಬಿದಿ ಪಳವಾತಶ್ವಮುವೀತಳಂ ಭೂ
ರಿವರೂಢಂ ಮೇರು ಚಾಪಂ ಪೆದೆ ಫಣಿಸತಿ ಬಾಣಂ ಮುಕುಂದಂ ಸಮಂತಾ
ಗೆ ವಿಶೇಷಾಟೋಪದಿಂ ಮುಪ್ಪೊಟಲನುರಿಸಿ ದೇವಾಂಗನಾಬಂಧನಂ ಪಿಂ
ಗುವಿನಂ ನೀಂ ರಕ್ಷಣಂ ಗೆಯ್ಯದೊಡುಟುವರೆ ದೇವರ್ಕಳರ್ಥೆಂದುಚೂಡಾ ೧೨

ವಿಳಿಯಾಂಭೋರಾಶಿಯಂ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಘುಳುಘುಳುಧ್ವಾನದಿಂ ಪರ್ಬಿಧಾತ್ರೀ
ತಳಮೆತ್ತಾಕಾಶಮೆತ್ತಿಣ್ಣಿಸೆಯ ಪಸರಮೆತ್ತೆಂಬವೋಲ್ ತುಂಗಭಂಗಾ [ಳ]ಮಂ
ವಳಿಯಿಂ ಧೀಂಕಿಟ್ಟು ಮೂಲೋಕಮನಳುರ್ವ ಮಹಾಗಂಗೆಯಂ ಮೂರ್ಧದೊ
ಜುಳಪುಷ್ಪಂದಾಳ್ವ ಪೊಲ್ ತಾಳ್ವಿರದೆ ಪೊರೆದೆ ಸರ್ವೋರ್ವಿಯಂ ಪಾರ್ವತೀಶಾ

ಚಂಪಕ.

ದಿವಿಜರನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕೆ ಸುರಕಾಂತೆಯರಂ ಸೆಱಿಗೆಯ್ದು ಸೊರ್ಕಿ ಸಾ
ರ್ಕೆವರೆ ಜಲಂಧರಂ ಗೆಲಲೊಡರ್ಚಿ ಜವಂ ಮಿಗೆ ಚಕ್ರಮೊಂದನ
ರ್ಣವದೊಳೆ ಪಾದದಿಂ ನೆಗಟ್ಟು ಮೇಣದರಿಂ ಕೊಱಿಳಿದಾಂತೆ ತದ್ವನೂ
ದ್ಭವನ ಶಿರೋಬ್ಜಮಂ ಪೊಗಟಿ ಶೌರಿಮುಖಾಮರರಿಂದುಶೇಖರಾ ೧೪

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ಬಳವದ್ವೋದ್‌ಂಡದರ್ಪಂ ನಿಮಿರೆ ದಶಮುಖಂ ವೌರ್ಬ್ಯದಿಂ ನೈಜಗೇಹಾ
ಚಳಮಂ ಪೊತ್ತೆತ್ತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಸಚಲಪದಾಂಗುಷ್ಠದಿಂದೊತ್ತೆ ನೀಂ ಬಾ
ಯ್ಗೊಳೆತ್ತಂ^೧ ಸೂಸೆ ನೆತ್ತರ್ ತಿರುಗೆ ನಯನಮಾ ರಕ್ಕಸಂ ಕಕ್ಕಸಂಬೆ
ತ್ತೊಳುತ್ತುಂ ಬಿಟ್ಟು ಪಾತಾಳದೊಳೆ ಮಿಡುಕನೇ ಪೇಟಾ^೨ ತ್ರಿಶೂಲಾಂಕಪಾಣೀ

ಹರಿಗತ್ತಯ್ ಚಕ್ರಮಂ ವಾಕ್ಪತಿಗೆ ನಿಗಮಸದ್ವಿದ್ಯೆಯಂ ದಿವ್ಯಭೋಗೋ
ತ್ಕರಮಂ ಗೋತ್ರಾಹಿತಂಗತ್ಯಧಿಕರುಚಿಯನರ್ಕಂಗೆ ಪೀಯೂಷಭಾಸ್ವತ್
ಕರಮಂ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಚಂಚನ್ನಿಧಿಯನುರುಕುಬೇರಂಗೆ ಸಂಜೀವನಶ್ರೀ
ವರಮಂ ಕಾವ್ಯಂಗೆ ವಾಚಸ್ಪತಿಗೆ ಸುಮತಿಯಂ ಕೂರ್ಮಯಿಂ ನೀಲಕಂಠಾ ೧೬

ಜಗಮೆಲ್ಲಂ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನೆಯೊಳೆ ಜನಿಯಿಕುಂ ಬಾಲ್ಕುಮಳ್ಳಾಡುಗುಂ ಸ
ಗ್ಗಿಗರೆಲ್ಲರ್ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಬುಜದ ಭಜನದಿಂ ಸಂಪದಂದಾಳ್ವರರ್ಕೇಂ
ದುಗಳೆಂದುಂ ನಿನ್ನ ತೇಜೋಬಲದೆ ಬೆಳಗುವರ್ ಲೋಕಮಂ ಮಾಯೆ ನಿನ್ನಾ
ಜ್ಞೆಗೆ ಸಂದೆಲ್ಲಾ^೩ಗಳುಂ ವರ್ತಿಪಳೆನೆ ನಿನಗಾರ್ ಸಾಟಿ ಪೇಟಾ^೪ ಭಾಳನೆತ್ರಾ

ಅನವದ್ಯಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಂ ನಿರುಪಮಮಹಿಮಂ ನಿತ್ಯನಾದ್ಯಂತಶೂನ್ಯಂ
ಘನತೇಜೋರಾಶಿ ಪೂರ್ಣಂ ಪ್ರಣವಪರಿಗತಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪಂ
ವಿನುತಾಜಾಂಡಾದಿಬೀಜಂ ಶ್ರುತಿಚಯಚಕಿತಸ್ತುತ್ಯನೇಕಂ ಪರಂ ಪಾ
ವನಶೀಲಂ ನೀನೆ ದಲ್ ನಿನ್ನಿರವನಟಿವರಾರ್ ವಿಶ್ವದೊಳ್ ಭೋಗಿಭೂಷಾ ೧೭

ಜಗದಾತ್ಮರ್ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಭೆಯೊಳಬಿಳಮಂ ಕಾಣ್ಕುಮಂಭೋಜಗರ್ಭಾ
ದಿಗಳೆಲ್ಲರ್ ನಿನ್ನ ವಾಙ್ಮಾನದಿ^೫ನಟಿಗುಮಶೇಷಾರ್ಥಮಂ ನಿನ್ನ ಸನ್ನೂ
ರ್ತಿಗಳೆಂ ಬಾಲ್ಕಿಪ್ಪುದೆಂದುಂ ಚರಮಚರಮಗಣ್ಯಂ ಮುನೀಂದ್ರರ್ ಪೊಗಟ್ಟು^೬
ಜ್ಜುಗದಿಂದಂ ನಿನ್ನ ನಾಮಾವೃತದೆ ಪಡೆದಪರ್ ಮುಕ್ತಿಯಂ ವಾಮುದೇವಾ ೧೮

ಪವಳಂ ಚಿದ್ವಿಂ^೭ದು ದೀವ್ಯ^೮ನೃಣಿಗಣಮಣಿಮಾದ್ಯಷ್ಟಕಂ ಭೂರಿಭೂಭೃ
ನ್ನಿಹವಂ ತತ್ತ್ವಾಳಿ ತಾನಾಗಿರೆ ಮಿಸುಪ ಭವಚ್ಛಕ್ತಿವಾರಾಶಿಯೊಳ್ ಪೊ
ಣ್ಣುವುದೇ^೯ಗಳ್ ಪದ್ಮಜಾಂಡಪ್ರಕರಪರಿಲಸದ್ಬುದ್ಬದಶ್ರೇಣಿ ಮಾಯಾ
ಪವನವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಲ್ಲಿಯೆ ಮಗುಟ್ಟಿಟಿಗುಂ ಸರ್ವಗೀರ್ವಾಣನಾಥಾ ೨೦

೧ ಳೆತ್ತಲ್ (ಚ) ೨ ದಾವಾ (ರ, ಸ) ೩ ಘಳ (ಜ) ೪ ವಾಙ್ಮಾತ್ರದಿ (ರ) ೫ ಪೊದಳ್ಳು
(ಯ) ೬-೬ ದುವುದ್ಯ (ಜ) ೭ ದೀ (ತ, ಯ)

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ಉರುಲಿಂಗಾಕಾರದಿಂ ನೀನಿರೆ ಹರಿವಿಧಿಗಳ್ ಪಾದಮಂ ಮೌಳಿಯಂ ಕಂ
ಡರೆ ಬಹ್ವಾಯಾಸದಿಂದಾದೊಡಮುಱಿಸಿಯುಮೆಲ್ಲಾ ಗಳುಂ ಸರ್ವಬೋಧಾ [ಮಿ
ಕರಮಾನ್ನಾಯೌಘಮುಂ ಕೀರ್ತಿಸಿಯುಮುಱಿದುದೇ ನಿನ್ನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಂ
ಕೃರ ಮಾತೇಂ ದೇವ ನಿನ್ನು ನ್ನತಿಯನುಱಿವೊಡಾಕಾಶಗಂಗೋತ್ತಮಾಂಗಾ ೨೦

ಸಲೆ ಮೂವತ್ತಾಱು ತತ್ತ್ವಂಗಳ ತುದಿನೆಲೆಗಿನಿಂದಾಶನುಂ ನೀನೆ ನಿತ್ಯೋ
ಜ್ಜ್ವಲಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಪ್ರಕಟಿತವಿಭವಂ ನೀನೆ ಸರ್ವೇಶ ನಿರ್ವ್ಯಾ
ಕುಲಮಿರ್ಪತ್ತಯ್ದು ಸಲ್ಲಿಲೆಗಳನಸದಳಂ ತಾಳ್ಪವಂ ನೀನೆ ಭಕ್ತಾ
ವಲಿಗೆಂದುಂ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದನೆನಿಸಿದನುಂ ನೀನೆ ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧೂ ೨೧

* ಕರಿದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ ಕಾಲಾಂತಕ ಕಿಟಿಹರ ಕೀಲೋಜ್ಜ್ವಲನ್ನೇತ್ರ ವಿಶ್ವಾಂ
ಕುರ ಕೂಟಸ್ಥೇಶ ಕೇಕಿಧ್ವಜಪಿತ ಭಜಕಾನೀಕಕೈವಲ್ಯ ಕೋಕಾ
ಸುರಹೃತ್ಸಂಸೇವ್ಯ ಕೌಟಿಲ್ಯರಹಿತ ಜಿತಕಂದರ್ಪ ಕಸ್ತೂರಿಕಾತ್ಮಿಡ್
ಗರಭಾಸ್ಪದ್ಗ್ರೀವ ಚಂದ್ರದ್ವಿಗುಣಿತರುಚಿ ನೀಂ ಪಾಲಿಸೆಮ್ಮಂ ಕಪರ್ದೀ ೨೨

ಕರೆಗಣ್ಣುವ ಸುಖಜಲಮು

ಬ್ಬರಿಸುವ ರೋಮಾಂಚವೆಸೆಯೆ ಗದ್ದದಗಳಿತಾ

ಕ್ಷರಮುಂ ಸಂತವಿಡುತ್ತುಂ

ಗಿರಿಶನನೊಲವಿದೆ ಪೊಗಟ್ಟಿರಾ ಮುನಿವರ್ಯರ್ ೨೪

ವಚನ

ಇಂತೆಂದು ಪೊಗಟ್ಟು ಮಗುಟ್ಟುಂ ಮಣಿದ ಮುನಿವರರ ಸಂಸ್ತವಕ್ಕೆ ಸಂತಸಂ
ಬಟ್ಟು ಕಂತುಹರಂ ಕಾರುಣ್ಯರಸಂ ತೆರೆಮಸಗುವ ನಿಜಕಟಾಕ್ಷದಿಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಆನ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ತ

ಪೋವನಮಾಯೆಡೆಯನುಱಿದಿದೇಂ ಕಾರಣಮಾ

ತಾವಿಗೆ ಬಂದಿರಾವುದು

ಬೇವಸಮದನೊರೆವುದೆಮ್ಮೊಳೆಂದನುಮೇಶಂ ೨೫

೧ ತುದಿಯೊಳೆ (ಯ)

೨ ನಿದಾಂತ (ಜ)

೩ ಕಿರಿ (ಗ, ತ)

* ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ “ಗುಣಿತಾಕ್ಷರಿ” ಎಂದು ಸೂಚನೆ ಇದೆ.

ವಚನ

ಎಂದು ಸರ್ವಜ್ಞಂ ತಾನಾಱಿಯದನಂತೆ ಬೆಸಗೊಲ್ವಿನಮಾ ತಪೋಧನರೊಳೊ
ವಂ ಪ್ರಗಲ್ಭತಾಪಸಂ ಕಿಂಕರತೆಯನಾಳ್ವ ಕರಾಂಬುಜಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ದೈನ್ಯಂ
ದೋಱಿ ನಿಂದು,

ಅವಧರಿಪುದಖಿಳನಿರ್ಜರ

ನಿವಹಕಿರೀಟಾಗ್ರಘಟಿತನಿಜಚರಣ ಕೃಪಾ

ರ್ಣವ ಭವಹರ ಹರ ಗಿರಿಜಾ

ಧವ ದೇವ ಮದೀಯಮಹಿತವಿಜ್ಞಾ ಪನಮಂ

೨೬

ಮಹಾಸೃಗ್ಧರ

ಮಣಿಕೂಟಂ ಮಂಜುಳಪ್ರಸ್ಫುಟಮಣಿಮಕುಟಂ ನಿರ್ಝರಂ ತಾರಹಾರಂ

ಕ್ಷಣರೋಚಿಸ್ವರ್ಣಯುಕ್ತಂ ಸುರಪಮಣಿಮಹಾಕುಂಡಲಂ ಪಾರ್ಶ್ವಮೇಘಂ

ಪ್ರಣತೋದ್ಯತಾನನಂ ಪ್ರಸ್ಫುರಿತಹರಿತವಸ್ತ್ರಂ ಸಮಂತಾಗೆ ಭೂಭೃದ್

ಗುಣಿರುಂದ್ರಂ ಕಾಂತಿಸಾಂದ್ರಂ ಕರಮೆಸೆದುದು ತಲ್ಲಿಂದ್ರಕೀಲಾಚಲೇಂದ್ರಂ

ಚಂಪಕ.

ಮುನಿಗಳ ಬೀಡು ಮುಕ್ತಿಯ ತವರ್ಮನೆ ಪೆರ್ಮೆಯ ಗೊತ್ತು ಘೋರಕಾ

ನನದೆಡೆ ಸಿಂಹಮುಖ್ಯವೃಗದಿಕ್ಕೆ ಮಣಿವ್ರಜದಾಗರಂ ಮಹಾ

ಘನಸುರಸಿದ್ಧಚಾರಣರ ಚಾವಡಿ ಸಯ್ವಿನ ಸೀಮೆ ದಿವ್ಯನಂ

ದನದ ನಿವಾಸಮಾ ನಗಮದಂ ಮಿಗೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರ್ಗೆ ಗೋಚರಂ

೨೭

ಸುರಮಣಿಯಿಂದೆ ತಳ್ಳು ಘನಭೋಗಸಮಾಶ್ರಿತನಾಗಿ ವಂಶಭಾ

ಸುರತೆಯನಾಳ್ವ ಚಂದನಲಸತ್ತಿಳಕಂದಳೆದಾತ್ತನಿರ್ಜರ

ತ್ವರುಚಿರನಾಗಿ ಸಾನುಗತಸ್ತ್ವನುಪಾಶ್ರಿತದಿವ್ಯನಂದನಂ

ಸರಸನನಂತಭೂಷಿತನಿಳಾಧರರಾಜನದೇಂ ಮನೋಜ್ಞನೋ

೨೮

ಉದಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ಚಂದ್ರಮನುಮಸ್ತನಗಾಗ್ರದೊಳಿರ್ಪ ಭಾನವುಂ

ಪದೆದು ವಿಳಾಸದಿಂ ತಳೆದ ಶಂಖದ ಚಕ್ರದ ಮಾಲಕ್ಕಿಯಂ ಮನ

ಕ್ಕೊದವಿಸೆ ಪೀತವಾಸದವೊಲೊಪ್ಪಿರೆ ಗೈರಿಕಧಾತು ಮೇಘಮೊಂ

ದಿದ ಗಿರಿ ಕೃಷ್ಣಲೀಲೆನಡೆದೊಪ್ಪುಗುಮಂತದು ತಳ್ಳ ಸಂಜೆಯೊಳ್

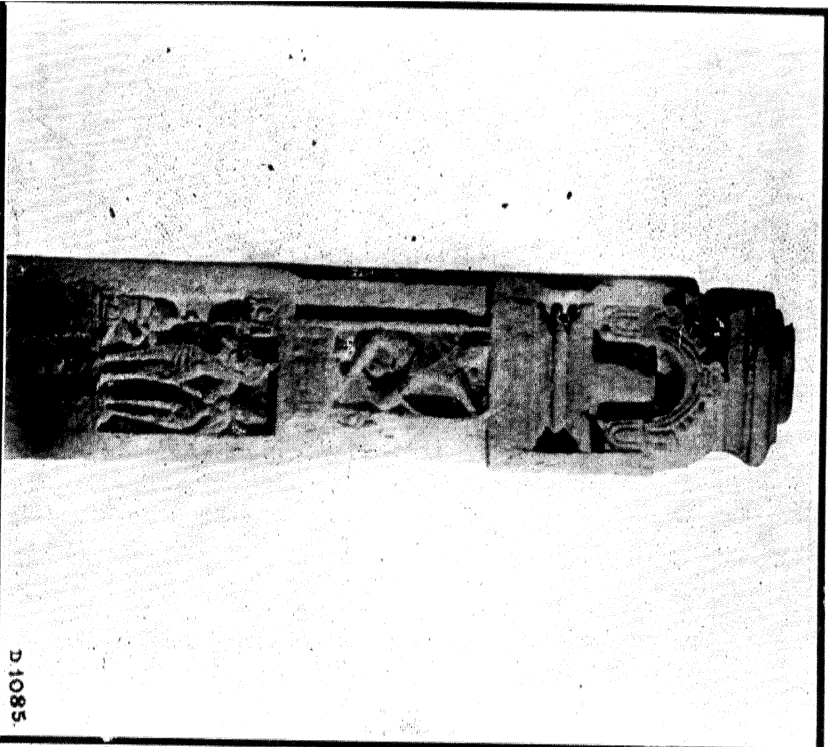
೩೦

೧ ಮುಕ್ತಂ (ತ)

೨ ಗಣ (ಯ)

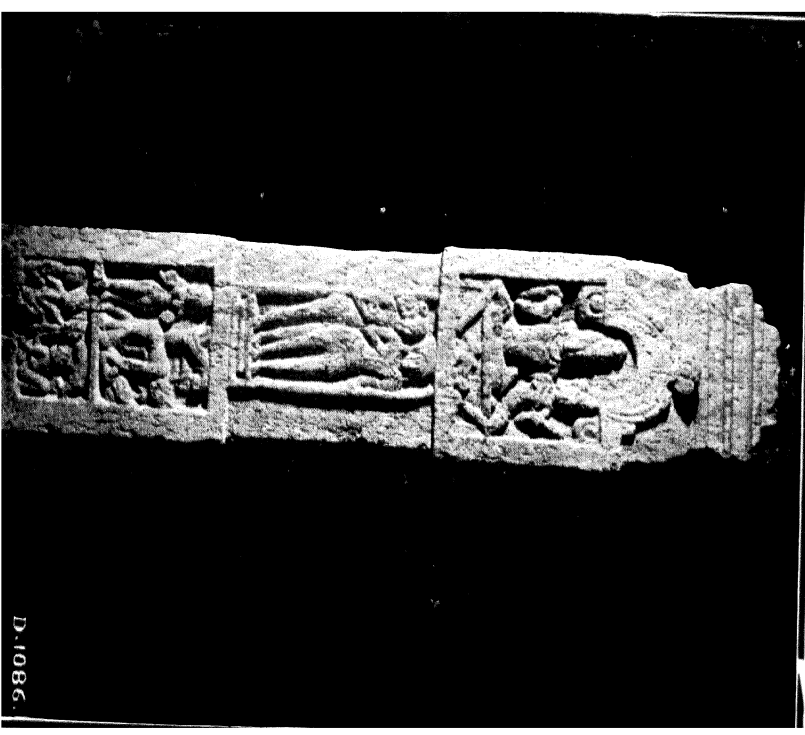
೩-೩ ಯ ತಾಳ್ವ (ರ, ಸ)

ಇಂದ್ರಕೀಲ ಸರ್ವತಥ ಮೇಲಿರುವ ಕಿರಾತಾಜುನ ಕಂಬದ

D. 1085.

ಇಂದ್ರಕೀಲ ಸರ್ವತಥ ಮೇಲಿರುವ ಕಿರಾತಾಜುನ ಕಂಬದ

D. 1086.

ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ನೋಟ. ಬಜನಾಡ (ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿಲ್ಲೆ)

(By the Courtesy of the Director-General of Archaeological Survey of India)

ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ನೋಟ. ಬಜನಾಡ (ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿಲ್ಲೆ)

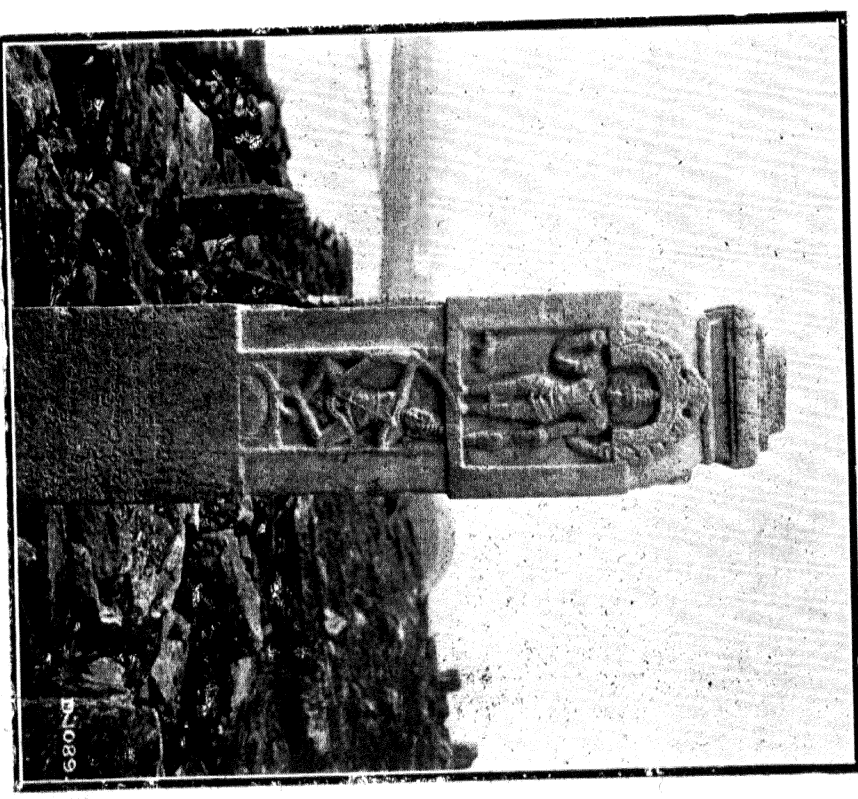
ಇಂದ್ರಕೀಲ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರುವ ಕಿರಾತಾಜುಗನ ಕಂಬದ

ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ನೋಟ. ಬೆಜನಾಡ (ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿಲ್ಲೆ)

(By the Courtesy of the Director-General of Archaeological Survey of India)

ಇಂದ್ರಕೀಲ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರುವ ಕಿರಾತಾಜುಗನ ಕಂಬದ

ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನ ನೋಟ. ಬೆಜನಾಡ. (ಕೃಷ್ಣಾ ಜಿಲ್ಲೆ)

ಅರುಣೋದಯದರುಣದ್ಯುತಿ
ಗಿರಿಕಟಕದ ಪಳಿಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸೆ ಕಾಣು
ತ್ತರುಣಜಲಂಗೆತ್ತಲ್ಲಿಯ
ಹರಿಣಾರಿಯ ಮುಱಿಗಳೆಯ್ದೆ ನಕ್ಕುತ್ತಿ ಕುಂ

೩೧

ಪಳಿಕಿನ ಪಾಸಪತಿಯ ವಿನಿ
ಮೃಳತೆಯಿನಾ ಗಿರಿಯ ಖಚರತತಿ ಕಾಣ್ಗು ಮಿಳಾ
ತಳಮಂ ತಳೆದಹಿಪನ ಮಣಿ
ವಿಳಸಿತರುಚಿವಿಸ್ಪುರತ್ಪಣಾಮಂಡಳಮಂ

೩೨

ಅಹಿಪತಿ ನಿಜಭಾರಮನೀ
ಮಹೀಧರಂ ಪೊತ್ತದೆಂದು ಫಣಮಣಿಗಣಮಂ
ವಹಿಲದಿನಿತ್ತನೊ ಪೇಟಿನೆ
ಬಹುರತ್ನ ಕದಂಬಮದಪ ತಟ್ಟಿಲೊಳೆಸೆಗುಂ

೩೩

ಮೊಗಮಿಟ್ಟೊದಲೈಳಸುಗು
ಮಗದಗ್ರದ ಕರಡಿಯಮರ್ದುಗೆಯ್ಯನ ಪುತ್ತುಂ
ಮಿಗಮನದಂ ಪುಲಿ ಪೊಯ್ಯಲ್
ಬಗೆವುದು ತಾನೆಂದೊಡದ್ರಿಯೇನುನ್ನತಮೋ

೩೪

ವಚನ

ಮತ್ತಮಾ ನಗೆಂದ್ರಂ ನರೇಂದ್ರನಂತನೇಕಪವಿರಾಜಿತಮಣಿಕಟಕರಂಜಿತಮುಂ,
ಅಧಿಕಾನನಿಭ್ರಾಜಿತಮುಂ; ಮರುತ್ಪಥದಂತೆ ಬಹುಲತಾರಾರಾಜಿತಮುಂ, ಭಾಸ್ವದ್ವಿ
ಧೂಪಲಸಿತರುಚಿಮನೋಜ್ಞ ಮುಂ; ಮಧುಕರಾಳಿಯಂತೆ ಸಮದಪುಂಡರೀಕಗಂಡಕ
ಮಂಡಿತಮುಂ, ಸುಗಂಧಸುಮನೋಗಣರಾಗಾನ್ವಿತಮುಂ; ದೈತ್ಯಸೈನ್ಯದಂತೆ ಹರಿ
ನರಾಹವನಿ ಸದ್ಬಲಖಡ್ಗಿ ಮಂಡಿತಮುಂ, ಮಿಳದ್ವಾನವಪುಷ್ಪಲಭರೋಚಿತಮುಂ;
೪ಯಜ್ಞದಾಗಾರ೪ದಂತೆ ಸದಧ್ವರಚಿತವಿಭ್ರಮಶಿಖಿದ್ವಿಜರಾಜಿತಮುಂ, ವಿತತ
ಧೀವರಮುಖೋದ್ಗತಶ್ರುತಿವಿಶದಾರಾವವಿಜೃಂಭಿತಮುಂ;

*ಸುವಂಶಾನ್ವಿತಮಾಗಿಯುಂ ಕುಜಾತಿಸಮೃದ್ಧಮುಂ, ಶಬಲೋಪಯುಕ್ತ
ಮಾಗಿಯುಮವಿಗ್ರಹಾಶ್ರಯಮುಂ, ೬ಮದನಾಗ೬ಮಹಿತಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿಯುಂ ಶಂಬರ

೧ ಕದಲ್ಲಿ (ರ) ೨ ಕಾನನಾ (ಯ) ೩ ನರಾಹವ (ಯ, ಜ, ರ) ೪-೪ ಯಜ್ಞಾಗಾರ
(ಕ, ಜ, ಯ) ೫ ಶಬರೋ (ಕ) ೬-೬ ಮದನರಾಗ (ರ) * ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
“ವಿರೋಧಾಭಾಸ” ಎಂದು ಮುಂದಿನ ಗದ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಲಾಸಾಸ್ಪದಮುಂ, ಘನತರಕ್ಷುಧಾವನಸರಕೃಷ್ಣಸಾರವ್ಯಾಽವೃತ್ತಿಯಾಽಗಿಯುಂ
 ಲುಬ್ಧಕಕುಲಕ್ಷಣವ್ಯಾಪಾರಸಂಗತಮುಂ, ವಿರಾಜಿತಾಮೃತ್ತೀಯುಕ್ತಮಾಗಿಯುಂ
 ಕಸಿತಾಲಂಬಿತಮುಂ, ಸರ್ವದಾರೂಪಶೋಭಿತಮಾಗಿಯುಮತನುಶೋಭಾಸ್ವದ
 ಮೆನಿಸಿದುರ್ದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ;

ಚಂಪಕ.

ಹಿಮನಗದಂತೆ ಮೇಣದು ಸದಾಮಹಿಮಾನ್ವಿತಮಸ್ತಶೈಲದಂ
 ತಮಳಿನವೃದ್ಧಹಂಸಯುತಮಿಂದ್ರಹರಿದ್ಗಿರಿಯಂತನಂತರ
 ತ್ನಮಹಿತಮಾದಿತೇಯನಗದಂತೆ ಸುರಾಗಗಣಾವೃತಂ^೧ ಮನೋ
 ಜ್ಞಮಲಯಭೂಧ್ರದಂತೆ ಮೃದುಯಾನಮರುದ್ರಚಿರಂ ಮಹೀಧರಂ ೩೫

ಕರಮೆಸೆದತ್ತು ದೇವನಗದಿಂ ಬನದಿಂ ಬಿನದಂಬಡುತ್ತಿ ಸಂ
 ಚರಿಪ ನಭಶ್ಚರಪ್ರಕರದಿಂ ಝರದಿಂ ನೆರೆದಿಂಬುವೆತ್ತ ಕಿಂ
 ನರಕುಲದಿಂದೆ ರನ್ನಗವಿಯಿಂ ಪವಿಯಿಂ ಸವಿಯಿಂ ಪೊದಟ್ಟಿ ಕಿಂ
 ಪುರುಷರ ಗಾನದಿಂದೆ ಖಗದಿಂ ಮೃಗದಿಂ ನಗದಿಂದೆ ಕಂದರಂ ೩೬

ನಿಡುಜೆಡೆ ಬೆನ್ನೊಳಾಡೆ ಕಳಕಾಂಚಿರುಣತ್ಯತಿ ಪೊಣ್ಣೆ ತತ್ತ ಪೊನ್
 ಗೊಡಮೊಲೆಗಳ್ ಕದಕ್ಕದಿಸೆ ಪೀವರವೃತ್ತನಿತಂಬಮಂಡಲಂ
 ಪೊಡರೆ ಮುಖಾಂಶುನೇತ್ರರುಚಿ ಪರ್ವಿ ಪಳಂಚಿ ನಗಾಗ್ರದಿಂದೆ ದಿಂ
 ಕಿಡುತೆ ನಭೋಂತಮೊಳ್ ವಿಹರಿಪರ್ ಬಚರಾಂಗನೆಯರ್ ವಿಲಾಸದಿಂ ೩೭

ಸುರಧನು ರನ್ನವಲ್ಲಣದ ಮಾಟಕ್ಕಿಯೊಳೊಪ್ಪಿರೆ ಬಳ್ಳಿಮಿಂಚು ನಿ
 ಸ್ಫುರಿತಬಲೀನದಂತಿರೆ ಘನಧ್ವನಿ ಹೇಷಿತಮಾಗೆ ತುಂಗವಾ
 ಧರಮದು ತೋಟಿ ನೀಲತುರಗಂಬೊಲದಂ ಪದೆದೇಟಾ ಮೀಟಾ ನಿ
 ಭರದ ಗತಿಪ್ರಪಂಚಮನೊಡರ್ಚು ವರಚ್ಚರಿಯರ್ ಸುರಾಧ್ವಜೊಳ್ ೩೮

ಶಾರ್ದೂಲ.

ಮಿಂದಂತಾಗಿರೆ ಮೆಯ್ ಮರಂದರಸದಿಂ ಪೂಗೊಂಚಲೊಳ್ ಪೊಕ್ಕು^೨ ನ
 ಣ್ಣಿಂದಂ^೩ ಕಂಪಿದೊಳ್ಳರ^೪ಲ್ಲಿ ಟಿದು ಮಂದಾರಾದಿಭೂಜಂಗಳೊಳ್
 ತಂದೊಳ್ಳಿಂ ಸಮೆದಚ್ಚಪೂದೊಡವನೋರಂತಿಟ್ಟು ನಾನಾವಿಕಾ
 ಸಂದೋಷುತ್ತಿನಿಯರ್ಗೆ ರಂಜಿಪುದಜಪ್ರಂ ಖೇಚರೀಸಂಚಯಂ ೩೯

೧-೧ ವೃತ್ತಿಯಾ (ಗ): ಪ್ಲತಿಯಾ (ಚ); ಪೃತಿಯಾ (ವ) ೨ ಣಾಸ್ವಿತಂ (ಯ)
 ೩ ದೇವನನ (ರ) ೪-೪ ನ | ಲ್ಪಿಂದಂ (ರ, ಲ) ೫ ದುಳ್ಳರ (ಯ)

ಉತ್ಪಲ.

ಕಿಂನರಿಯಿಂಚರಂಬಿಡಿದು ನುಣ್ಣುರದಿಂ ಸವಿ ಸೂಸೆ ಪಾಡುವಾ
ಕಿಂನರಿಯಂಕದೊಳ್ ನಸುಮುಗುಳ್ಳಿದ ಕಣ್ ಕಡೆವಾಯ ದೂವೆ ಚೆ
ಲ್ವಿಂ ನಿಮಿದಂಗಳಮೆತ್ತಿದ ಕೊಡಂಕೆ ಜವಂಗಿಡದೇಟ್ಟಿ ರೋಮಹ
ರ್ಷಂ ನೆಱಿಯೊಪ್ಪೆ ನಲ್ಲೊಣಸು ಪಟ್ಟಿಸಿದಿದುದೊಂದು ತಾಣದೊಳ್ ೪೦

ಚೆಂದಳಿದೊಂಗಲಿಂ ಮಿಸುಪಶೋಕೆ ಫಲಾಸಳಿ ತೀವಿ ತೋರ್ಪ ಮಾ
ಕಂದಮರಲ್ಲಳಿಂ ಪುದಿದ ಚಂಪಕಮುದ್ಗಮಮಂಜರಿವಿಳಾ
ಸಂದಳಿದಿರ್ಪ ಮಾಧವಿ ಮುಗುಳ್ಳೊತ್ತಿಗಿದ್ಗ ಮನೋಜ್ಞ ಮಲ್ಲಿಕಾ
ಬೃಂದಮನೂನಪುಷ್ಪ ಚಯಮೊಪ್ಪಿರೆ ನಂದನಮಲ್ಲಿ ರಂಜಿಕುಂ ೪೧

ಚಂಪಕ.

ಘನವಿಕಚಪ್ರಸೂನಹಸನಂ ಮಿಗೆ ಬಾನ್ಸೊಗೆದೆಟ್ಟು ನೀಟ್ಟಿ ಕೊಂ
ಬೆನಿಸ ಭುಜಾಗ್ರಮಂ ನೆಗೆಸಿ ಚಂಚಲಪಲ್ಲವಪಾಣಿಯಿಂ ಪಿಕ
ಸ್ವನಮಮರ್ದೊಪ್ಪೆ ಕೂಗಿ ಪೊಣರಲ್ ಕರೆವಂತೆಸೆಗುಂ ಸುರೇಂದ್ರನಂ
ದನರಮೆಯಂ ತದದ್ರಿತಟಿನಂದನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಲಾಸದೇಚ್ಚಿಯಿಂ ೪೨

ವಚನ

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿಸಾಂದ್ರಮರಂದರಸಭರಭರಿತಸುರಭಿಯುತವಿಕಚಕುಸುಮಮಂಜು
ಮಂಜರಿಪುಂಜಿದೊಳೆರದೆಟ್ಟಿ ಪೊಣಮಡದೆ ನಿಲುಂಬಿ ನಿಂದು, ನಿಬಿಡಮೆನೆ
ಮುಸುಂಕಿದ ಮಧುಮುದಿತಮಧುಕರಪ್ರತಾನಳಿದಿಂ ಶ್ಯಾಮುಳತೆನೆತ್ತು, ನಿಜಮೂಲ
ದೊಳ್ ಬಳಸಿ ತಳೆರ್ತ ಚೆಂದಳಿಗಳಟ್ಟಿ ಪೀತಾಂಬರದಂತಿರೆ, ಕಳಕಂಠಕಳರವಂ
ಪಂಚಮದಳಿಬಂಚರಳಿದಿಂಚರಮೆನಿಸೆ, ಸರಭಸಂ ಪರಿತಂದು ಚಕ್ರಾಢಿಲನಲೆಮೊ
ಲೆದೆತ್ತಿದರಲ ಪರಾಗಪಟಲಂ ಮೇಲೆ ಪರಿಕಲಿಸಿ ಪರ್ಬಿ, ಬಿತ್ತರಮಾಗಿ ಪತ್ತುಗೆ
ಗೊಂಡೆತ್ತಿದ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಪಿರಿಯ ಸಿರಿಯನೊಳಗುಗೊಳೆಸೆ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೃಷ್ಣ
ನಂತೆ ಕಣ್ಣೆವಂದ ರಸಾಲರಸಾರುಹಮುಂ; ಪಚ್ಚಿವರಲಂತೆಸೆವ ಪಸಿರ್ಮಿಡಿಗಳಿಂ, ಕೆಂ
ಬರಲೆಂಬಂತೆ ಸಾರತರಮಾದ ಮೋರೆವಣ್ಣೆಂದಿಂದ್ರನೀಲವಂದಂಬಡೆದು ವಿಲಸಿತ
ಮಾದ ಕಳೆವಣ್ಣಿಂ ಮಣಿಗಣಮೆನೆ ಕಾತೊಣಗುವ ಕಲ್ಪಕುಜದಂತೆ ರಾಜೌತ
ಮಾದ ರಾಜಜಂಬೂಕುಜಮುಂ; ಧರಾವಧು ಮಟಿಗಿಣಿಮ ಮುನ್ನಂ ತನ್ನನೋವಿದ
ಲೇಸನೋಸರಿಸದೆ ನೆನೆನೆನಿದು ಜೀಮೂತವಾಹಂಗೆ ನಿಜಸುಧಾರಸಮಂ ಮರಕತ
ಕಳಶದೊಳ್ ತೀವಿ ನಿಡುದೋಳಂ ನೆಗೆಸಿ ಮೇಗಣ್ಣೆ ನೀಡುಂ ನೀಡಿದಪಳೆಂಬಂತೆ

೧ ನೆರೆದೊ (ಯ, ರ, ಲ) ೨ ಯುಕ್ತ (ರ) ೩-೩ ದೊಳೆರಗಿ (ಯ) ೪ ಪ್ರಕರ (ಚ, ವ);
ಪ್ರತಾಪ (ರ) ೫-೫ ಬಂಚ (ಯ) ೬-೬ ನಿಲನಲೆ (ಯ, ಲ); ನಿಲನಂ (ಜ) ೭ ಕಳಿತ
(ಜ, ಕ) ೮ ವಿರಾಜಿ (ಜ)

ರಂಜಿಸ ನಾರಿಕೇಳಮುಂ; ರತ್ನಗರ್ಭ ತನ್ನ ಸಿರಿಯಂ ಖಚರರ್ಗಱುಪಲೆಳಸಿ ಮರಕತ
ಮಣಿಯ ಚಲಿಗುಚ್ಚಂಗಳಂ^೧ ತೋರಣಂಗಳ್ವಿದಂತೆ ಪಸಿರ್ಗಾಯ್ದೊಡಂಬೆಗಳಿಂ
ಕಣ್ಣೊಳಿಸ ಕೌಂಗುಮರಂಗಳುಂ; ವಿಜಯಯಾತ್ರಿಗೆ ತಳರಲುಜ್ಜುಗಿಸ ಮಕರಧ್ವಜ
ಮಹಾರಾಜಂಗೆ ಶುಭಮುಹೂರ್ತದೊಳ್ ಮಧುಸಚಿವನಿಂಬಟುದು ಪೊಯ್ದಿಂದು
ಗೋಪದ ಗೂಡಾರದಂತೆ ಕಾಂತಮಾದ ಕೆಂದಳಿರ್ ತೀವಿದ ಕಂಕೇಲ್ಲಿಯುಂ;
^೨ಬನಂಬೊಕ್ಕು^೩ ಬಾಯ್ವಿಡುವ ಬಿರಯಿಗಳ ಬಿಸುಸುಯ್ ಸುಡೆ ಬಿಕ್ಕನೆ ಬಿರಿದ ರತಿಸ
ತಿಯ ಮಣಿಕರಂಡಕದ ಚೆಲ್ವಂ ತಳೆದು ಬೀಡೆನರಿದು ಬಿಟ್ಟಿಂ^೪ ಸೂಸುವ ಪಣ್ಣಿಂ
ಸಂಗಳಿಸಿದ ದಾಡಿಮಂಗಳುಂ; ಪೂವಲಿಯಂ ಕೆದರ್ದು ಲತಾನರ್ತಕಿಯರಾಡೆ,
ಮಧುಕರಂಗಳ್ ಪಾಡೆ, ಕಳಕಂಠ^೫ ಕಾಹಳಿಕಾ^೬ ರವಂ ವಿಜೃಂಭಿಸೆ, ಶುಕವಂದಿ
ವೃಂದಂ ಪೊಗಟಿ, ಗಂಧವಾಹಂ^೭ ಸುಗಂಧಸಾರಮನುಪಾಯನಂಗೆಯ್ಯೆ, ಮಧು
ಸಚಿವಂ ಮೆಯ್ಯಿರ್ಚಿ ಬೆಸನಂ ಸಾರ್ದು ಸಂಮುಖದೊಳ್ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ ನಿಲೆ,
ನಾಕಂದಾದಿಸುಭಟರ್ ನಿಜಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ಬಟಿಸಂದು ಬಳಸಿ ನಿಂದೋಲಗಿ
ಸಿರೆ, ಸುರಯಿಯರಲ ಪರಾಗಪುಂಜದ ಪೊಂಜಗಲಿಯೊಳ್ ಪಸರಿಸಿದ ಕುಸುಮವಿಸ
ರದೆಸಳ ಪೊಸಪಸೆಯೊಳೊಸಗೆ ಮಿಗೆ ರತಿಯುವತಿವೆರಸು ಗಾಡಿಯಿಂ ಕುಳ್ಳಿದರ್
ಮದನಮಹೀರಮಣನ ನಯನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ಸರಿಯೂಡಿನ ಬಿಟುಸು
ಗಟ್ಟಿ ರಚಿಸಿದ ಕುರುಜೆಂಬಂತಿರಲಲರ್ವುಡಿಯಂ ಸೂಸುವ ಕನಕರುಚಿನಿಚಿತಸುಮ
ನೋಗಣದಿನಲಂಕೃತಿವೆತ್ತು ಸೊಂಪುಗಟಿವ ಚಂಪಕಪ್ರತಾನಮುಂ; ತನ್ನಂ ಪೊತ್ತು
ಮನ್ನಣೆಯಿಂ ಮುನ್ನಂ ಪೊರೆಯೇಟುಸಿ ಪೊರೆದ ಮಣಿಗರ್ಭಗಣಿಯರಂ ಬಾಗಿ ಬಳ್ಳಿ
ಮಣಿವ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂ ಪಣ್ಣು ಬಿಣ್ಣೊನೆಯಿಂದೆಟಗಿ ನಿಂದ ರಾಜಕದಳಿಗಳುಂ;
ನಿಜೈಕಫಲದಿಂ ಪಲಂಬರಂ ತಣಿಪಲ್ ಸಮರ್ಥಮಾಗಿ ಬಹುಫಲಂಗಳಿನೊರ್ವನಂ
ತಣಿಪು^೮ ವನ್ಯವನ್ಯ^೯ ತರುಗಳುಂ; ನಿಜಸುರಭಿಗೇಟುಗುವ ಪಟಮೆವಟುದುಟುಗಲವಟ
ರವನ್ಯಾಜದಿಂ ನಕ್ಕಪುದೆನಿಸಿ, ಸುಜನನಂತೆ ಬಹುಕಂಟಕಂಬಡೆ^{೧೦} ದಿದುರ್ಮಮನ್ಯಗೆ^{೧೧}
ಹಿತಮಂ ಸಾರ್ಚಲೆಳಸುವ ಫಲಂಗಳಿಂ ತಳ್ತ ಬಕ್ಕೆವಲಸುಗಳುಂ; ನಂದನದೊಳಂ
ದಂಬಡೆದು ನಲಿದಾಡುವ ಕಲಾಪಿಗಳ ಕೆಳೆತನಕ್ಕೆಟ್ಟುಂದು ನಿಂದ ಕಾರ್ತುಗಿಲಂತೆ
ಪೆರ್ಮೆವಡೆದ ತರುಣತಮಾಲತರುಗಳುಂ; ವನವನಧಿಯ ಬಡಬಶಿಖಾವಹನೆನೆ
ಮನೋಜ್ಞನಾಗಿ ಪೂತೊಟಗುವ ಕಿಂಚುಕಸಮುದಯಮುಂ; ತಂ ಬೆಲರೆಂಬ
ಪೊಂಬರದನಲರ್ವೊನ್ನಂ ಪರ್ಣಕರ್ಷೋಪಲದೊಳೊರೆಯೆ ಸುರಿದು ಪರಿದ ಪೊಂಬು
ಡಿಯೆಂಬಂತಿಂಬುವೆತ್ತು ರಜನೀರಜಃಪಿಂಜರರಜೋಗುಣದಿಂ ಸುರುಚಿರಮಾದ ಸುರ

೧ ಚೆಲ್ವ (ಚ) ೨ ಗುಚ್ಚಂಗಳಿಂ (ಯ) ೩-೩ ಬನಮಂ ಪೊಕ್ಕು (ಚ) ೪ ಬೀಜಂ
(ಗ, ತ, ವ) ೫-೫ ಕಹಳಿಕಳ (ಯ) ೬ ವಹಂ (ಕ, ಚ, ತ) ೭-೭ ವನ್ಯ (ಯ, ರ)
೮-೮ ದಿದುರ್ಮ ಮನುಜಗೆ (ಕ) ೯ ತೆಂ (ಯ)

ಯಿಯುಂ; ಪೊಂದಳಿಗಿದೋರಣಮನೋರಣದಿಂ ಕಟ್ಟಿದಂತಲರ್ಧ ಕುಸುಮಂಗಳಿಂ
ಕಣ್ಣೊಳಿಪ ಕರ್ಣಿಕಾರಂಗಳುಂ; ಕುಮುದಾಮೋದದೊಳ್ ಪೊರೆದೊ ಹಿಮಕರ
ಸುಧಾಕಿರಣದ ತಿರುಳಂತೆ ರಮಣೀಯಮಾದ ಪರಿಮಳದ ಪಗಿನಮಂ ಕಂದರ್ಪ
ಸಹಚರಂ 'ಪರಿಸುವ' ಕರ್ಪೂರಕದಳಿಗಳುಂ; ಗಿಳಿ ಕರ್ಮಂಕೆ ಸುರಿವ ಪರಿಪಕ್ವಫಲ
ರಸದಿಂ ನೆಲನೆಲ್ಲಮಂ ಪರ್ಬಿ ಪಸರಿಸಿ ಪದಂಗಳೊಳಿಪ ಸರಸತರದ್ರಾಕ್ಷಾಲತೆಗಳುಂ;
ಭ್ರಮರನಿವಹದ ಪುರಾಕೃತಪುಣ್ಯದುರುಳಿಗಳಂತೆಸೆವ ಬಿರಿಮುಗಳ್ಳಿಂ ಸಲ್ಲಲಿತ
ಮಾದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳುಂ; ಮಧುರಸಾಸಕ್ತಮಧುಕರವ್ರಜಮಧುರರವವ್ಯಾಜದಿಂ
ಮಧುವಂ ಕಳಿತಿದು ಬನಸಿರಿಯೊಳ್ ನೆರೆಪಿ ಮಧುದೂತಿನಾಮಮಂ ಸಾರ್ಥಕಂ
ಮಾಲ್ವಿ ಮಾಧವಿಯುಂ; ಬನಗಟ್ಟಲೆಯ ಬಂದಿಗೊಳಗಾದ ಕಮಲಾಕರಹಿಮಕರ
ನನಾರಯ್ಯಲಿಟಿತಂದ ತಾರೆಗಳಂ ಪೋಲ್ವ ಪೂಗಳಿಂ ತಳ್ತ ಯೂಧಿಕೆಗಳುಂ; ಬಿರಯಿ
ಗಳುರಮಂ ನಟ್ಟುರ್ಚಿ ರುಧಿರಂಬೊರೆದ ಮದನಶರವಿಸರದಂತೆಸೆವ ನವಕುಸುಮ
ಸಂದೋಹದಿಂ ಬಂಧುರಮಾದ ಬಂದುಗೆಯುಂ; ಭೃಂಗಭುಜಂಗನಪ್ಪಿ ಚುಂಬಿಸೆ
ತೊಟ್ಟನೆ ತೊರೆದ ಬಾಯ್ದೆರೆಯಂತೆ ಬಗೆಗೊಳ್ಳ ಮಧುರಮರಂದಮಂ ತುಳ್ಳುವಲ
ಗಳಿಂ ಲಲಿತಮಾದ ಮಾಲತಿಯುಂ; ಹರವಿರೋಧಿಯೆಂದೆನ್ನ ಬನಸಿರಿ ಬಹಿಷ್ಕ
ರಿಸಿ ಮಗುಟ್ಟಿ ನನ್ನ ನಪ್ಪ ಕಂತುವನೆಂತೊಳಕೊಂಡಳೆಂದು ಕನಲ್ದು ಪಲ್ಲೊರೆವಂತೆ
ನಿಜಸುಮನಃಪರಿಮಳಮಿಳದ್ಭ್ರಮರಕುಳಕಳಕಳದಿಂ ಕಲಿತಮಾದ ಕೇತಕಿಯುಂ;
ಪಿಂಗದೆ ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿ ಪೆಂಪನಾಳ್ವ ತಣ್ಣಿನ ತವರ್ಮನೆಯುಂ, ಕಂಪಿನ ಕಾರಾ
ಗಾರಮುಂ, ಭ್ರಮರಗಣಪ್ರಪಾಮಂಟಪಮುಂ, ಮದನನ ಜೀವಣಶಾಲೆಯುಂ,
ಮದಕಳಾಪಿಗಳ ಲಾಸ್ಯರಂಗಸ್ಥಳಮುಂ, ಕೆಂಗಣ್ಣುಕ್ಕಿಗಳ ಸಂಗೀತಸದನಮುಂ,
ಮಲಯಾನಿಲನ ವಿಹಾರವೀಧಿಯುಂ, ಶುಕದ್ವಿಜಂಗಳಧ್ಯಯನಸದ್ಮಮುಂ, ಚೈತ್ರ
ರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿಯುಂ, ಮದನಮಹೀಪತಿಯ ಮಹಾಶಿಬಿರಮುಂ, ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ
ವಿನೋದಮಂದಿರಮುಮೆನಿಸಿ, ಸುಮನೋಜನಮನೋಜ್ಞತರಮೆನಿಸಿ ಗಿರಿಕಟಕ
ನಂದನಂ ಮುದಂಬೆತ್ತು ಕಣ್ಣೊಳಿಸಿದುದಂತುಮಲ್ಲದೆಯುಂ;

ಚಂಪಕ.

ಅಳಿಕುಲಮಿಂದ್ರನೀಲಮಣಿ ಪಚ್ಚಿ ಪಸಿರ್ಮಿಡಿ ತಳ್ತ ಮಲ್ಲಿಕಾ
ಸುಳಳಿತಕುಟ್ಟಿಳಾಳಿ ಪೊಸಮುತ್ತು ಕೊನರ್ ಪವಳಂ ಪೊದಟ್ಟು ಸಂ
ಗಳಿಸಿರೆ ತನ್ನೊಳೊಪ್ಪಿದುದು ಮಾಮರಮಲ್ಲಿ ಮನೋಜ್ಞರತ್ನಸಂ
ಕುಳಮನೆ ಕಾತಳ ಕಲ್ಪಕುಜದಂತೆ ಮರುದ್ಗತನಂದನಸ್ಥಿತಂ

ಮತ್ತಂ,

ಚಂಪಕ.

ತಳಿರೇಳಮಾದಳಂ ಪುದಿದ ಪೊಗುಡಿ ಜಲ್ಲಿ ಮಡಲ್ತ ಮಲ್ಲಿಯು
ಜ್ವಳಮುಕುಳಾಳಿ ಮುತ್ತು ಪವಳಂ ಕೊನರಾಗೆ ವನಾಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್
ಗೊಳಿಸ ಪಡಂಗು ಮಾಮರಮದಾಗಿರೆ ಕೋಗಿಲೆ ನಟ್ಟಿಗೊಂಬಿನೊಳ್
ತಳೆದುದು ಕೂನಕಂಬದುದಿವತ್ತಿದ ನಾವಿಕನೊಂದು ಲೀಲೆಯಂ

೪೪

ಕಳಕಂಠಂಗಳ ಬಗ್ಗಣೆ
ಗಿಳಿಗಳ ಚಪ್ಪರಣೆಯಳಿಗಳಿಂಚರಮೆಸೆಗುಂ
ತಳಿರ್ಗಲ್ ತನಿವಣ್ಣಳ್ ಸುಮ
ಕುಳಂಗಳೆಡುಕಿಜ್ಜಿದ ಚೂತಶಾಖಾಂತರದೊಳ್

೪೫

ಉತ್ಪಲ.

ಕಾಮನ ಸಾಮಜಂ ಮಧುಮಹೀಶನ ಕೋಶಗೃಹಂ ಮಧುವ್ರತ
ಸ್ತೋಮದ ಪಾನಭೂಮಿ ಮಲಯಾನಿಲನಾಡುನ ಮಾಡುವೆಟ್ಟು ಮ
ಲ್ಲಿವೃದ್ಧುಲಾಸ್ಯಶಾಲೆ ಶುಕವೃಂದದ ಜೇವಣದಾಗರಂ ಬಟಿ
ಕ್ರೇ ಮರಮಲ್ಲಿ ಮಾಮರಮೆನುತ್ತಜನಿಟ್ಟನೊಪ್ಪಲು ನಾಮಮಂ

೪೬

ಚಂಪಕ.

ಗಿಳಿಗಳ ಸಾಲ್ ಸುರೇಂದ್ರಧನು ಚೆಂದಳಿರೊಂದಿದ ಮಿಂಚು ಕೋಕಿಲಾ
ವಳಿಯ ರವಂ ಘನಧ್ವನಿಗಳುನ್ಮೃಕರಂದಮೆ ವೃಷ್ಟಿಯಂತೆ ಕಣ್
ಗೊಳಿಸೆ ನಿಲುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಕವಿವಾಮ್ರಮನಭ್ರಮೆಗೆತ್ತು ಕೇಕಿಮಂ
ಡಳಿ ಬಟಿಸಾದುರ್ ನರ್ತಿಸುಗುಮಿಾಕ್ಷಿಸಿ ಮರ್ಚುವಿನಂ ಮನೋಭವಂ

೪೭

ತಳಿರ್ಗಲೆ ದಳ್ಳುರಿಯಲರಿಂ
ಬೆಳೆದಲರ್ವುಡಿ ದೂವೆ ಮಂತ್ರಘೋಷಂ ಪಿಕಸಂ
ಕುಳರವಮೆನೆ ಚೂತಂ ಕಣ್
ಗೊಳಿಪುದು ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಕಾಮಾಧ್ವರಿಯಾ

೪೮

ಸುತ್ತೇಭ.

ತನಿವಣ್ಣಂ ಮನವಾರೆ ನೋಡಿ ಬಟಿವಂದೊಲ್ದಪ್ಪಿ ಪಕ್ಕಂಗಳಿಂ
ದನಿದೋಪುತ್ಪಾಲವೆತ್ತು ಚಂಚುಪುಟದಿಂದಂ ಮೆಲ್ಲಿನಿಂ ಸೀಳ್ವ ಸೀ
ಯೆನೆ ಸೋರ್ವಾ^೪ ರಸಧಾರೆಯಂ ಸವಿದು ಚೇತ್ಕಾರಸ್ವರಂ ಪ್ರೋಣೈ ತ
ನ್ನಿನಿಯಳ್ಳಂ ಕರೆದಿತ್ತದಂ ತಣಿಪುಗುಂ ಕೀರಾಳಿ ಮಾಕಂದದೊಳ್

೪೯

ಚಂಪಕ.

ಸುತೌದುದು ಬಾಟಿಱುಣ್ಣೊಡೆಯನಪ್ಪುತೆ ಕಂಪನಮಂ ನಿಮಿರ್ಚಿ ಸಾ
ರ್ದೇಳವಿ ಸುಗುಚ್ಚಮೆಂಬ ಮೊಲಿಯಂ ಮಧುಘರ್ಮಕಣಾಳಿಯಂ ಪದಂ
ಗೊಳಿಸಿ ಲತಾಂಗಮಂ ಪದೆದು ಸೊಂಕಿ ನವಾಂಕುರರೋಮಹರ್ಷಮಂ
ಬಳೆಯಿಸಿ ತದ್ವನಸ್ಥಳಿಗೆ ಕಾಮುಕನಂತಿರೆ ಮಂದಮಾರುತಂ

೫೦

ನೆಗೆದೊಗೆದೇಟ್ಟು ಬಾಳೆ ಸೆಳೆಮಿಂಚು ಸರೋಜರಜಃಪಿಶಂಗಮ
ಧ್ಯಗತತರಂಗಮಬ್ಬದಳಸಂಗತಮಿಂದ್ರಶರಾಸನಂ ಪಯಃ
ಖಗರುತಿಘೋಷಮಾಗೆ ಗಿರಿಶೃಂಗತಟಾಹತಮಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುದೋ
ಮುಗಿಲಿನೆ ದಂತಿದಾನರಸಮೇಚಕಿತಾಂಬುಸರಂ^೧ ವಿರಾಜಿಕುಂ

೫೧

ಸ್ಫುರಿತಶಿಳೀಮುಖಮುತ್ಪಳ
ಸೆರಕ್ತಕಂಜಾತಯುತಮುಪಾತ್ತಕಬಂಧಂ
ಶರಭಂಗಾನ್ವಿತಮಿರದನು
ಕರಿಸಿದುದಾ ಬನದ ತಿಳಿಗೊಳಂ ಕೊಳುಗುಳಮಂ

೫೨

ಚಂಪಕ.

ಮಿಸುನಿಯ ಕಾಸೆವೊಲ್ ಮಿಸುಗೆ ಕಂಜರಜಂ ಮೊಳೆದೊಪ್ಪೆ ಬಾಳೆಗಣ್
ಬಿಸಜಮುಖಂ ಮರುಚ್ಚಳಿತಮೊಂದೆ ತರಂಗಭುಜಾಬ್ಜಪಾಣಿ ರಂ
ಜಿಸೆ ಚಲಮೆಂಬಿ ಕೋಶಕುಚಮಲ್ಲಿ ಕದಕ್ಕದಿಸುತ್ತೆ ತೋಟಿ ಕ
ಣ್ಣೆ ಸರಸಿ ನರ್ತಿಪಂತೆಸೆದುದುಡ್ಡುಮರಧ್ವನಿಕಿಂಕಣೀರುತಂ

೫೩

ಸ್ಮರಶಸ್ತ್ರಸದನಮಿಂದಿರೆ
ಯರಮನೆಯಳಿಗಣದ ಶಾಶ್ವತಪ್ರಪೆ ಕೋಕೋ
ತ್ಯರದ ಸುರತಾಲಯಂ ಭಾ
ಸುರಮಂದಾನಿಲನ ಕೋಶಮಾ ಕಾಸಾರಂ

೫೪

ಮತ್ತೇಭ.

ನಳಿನಂ ಶುಕ್ತಿಕೆ ತಕ್ತ ನೀರ್ವನಿಗಳೇ ನುಣ್ಣುತ್ತು ನೀರುಣ್ಣು ನಿ
ಶ್ಚಳಮಾತಂಗಮೆ ತೀರನೀರದಮಹೀಂದ್ರಂ ನೀಳ್ವ ಫೇನಾಳಿ ಮಾ
ಮೋಳಿವರ್ಕಂ ಬಡಬಾಗ್ನಿ ಮೊಕ್ಕ ಕುಧರಂ ತದ್ಭೂಧರಚ್ಛಾಯೆ ಕಣ್
ಗೊಳಿಪನ್ನಂ ಕಮಳಾಕರಂ ತಳೆದುದಾ ರತ್ನಾಕರಾಕಾರಮಂ

೫೫

೧-೧ ದೇಳವಿಸಿ (ಯ, ರ)

೨ ರಸಂ (ಯ, ರ)

೩ ಚಲದ (ಯ, ರ)

ಸರಗಿದೋಳ್ ಮುಲುಂಗಿ ನೆಗೆಪಿದ
ಕರಿಕುಂಭಂ ಫೇನಪಿಹಿತಮಿಂಬಾದುದು ತೆ
ಳ್ಳೆರೆಮೇಲುದಾಟಿಂ ಪೊಣ್ಣಿದ
ಸರಸಿಯ ಮಲಯಜವಿಲಿಪ್ಪ ಕುಚಕುಂಭದವೋಲಾ

೫೬

ಅಮರ್ದ^೧ ನೆಲೆಮೊಲೆಗಳೆಂಬವೊ
ಲಮಳಿಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳೆರೆ ತದಗ್ರಕಲ್ಲೋಲಸಮಾ
ಕ್ರಮಿತಾಬ್ಜಪತ್ರಮಾಳ್ವದು
ಕಮಳಿನಿ ತೊಟ್ಟಿದ್ ಹರಿತಕಂಚುಕದಿರವಂ

೫೭

ಚಂಪಕ.

ಸರದೊಳೆ ಮಿಂದು ನೀರಜರಜಂಗಳನಂಗದೊಳೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಗಾ
ವರಿಪ ಮದಾಳಿಗಾಯಕರ ಗಾನಮನಾಲಿಸಿ ದಾನಮಿತ್ತು ಕಂ
ಧರದೆ ಮೃಣಾಲಹಾರಮನೆ ತಾಳ್ಳೆಳಮುತ್ತುನೆ ಸೂಸುವಂತೆ ಫೂತಾ
ಕರಿಸಿ ಕಣೌಘಮಂ ಕೆದರ್ದುದಲ್ಲಿ ಗಜೇಂದ್ರಮಮಂದವಿಭ್ರಮಂ

೫೮

ಸಿರಿಯರಮನೆಯಂ ಮುಱಿದಾ
ಕರಿಯಂ ಮುಳಿದಿಟ್ಟ ಹರಿಯ ಪಾಟುಂಬಳೆಯೆಂ
ಬಿರವಂ ತಳೆದಳಿಮಾಲಿಕೆ
ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತಂದು ಕಟದೊಳೇನೆಣಗಿದುದೋ

೫೯

ಚಂಪಕ.

ಪುಳಿನನಿತಂಬಮಂ ಪದೆದು ಸೊಂಕಿ ತೆರಳ್ಳಿ ತರಂಗನೀವಿಯಂ
ವಿಳಸಿತಚಕ್ರವಾಕಕುಚಯುಗ್ಮಮನಪ್ಪಿ ಮದಾಳಿಮಾಲೆಯೆಂ
ಬಳಕಮನೊತ್ತಿ ನೇರ್ಪಡಿಸಿ ತತ್ಸರಸೀರಮೆಯಂಬುಜಾಸ್ಯಮಂ
ಡಳಮನೊಱಲ್ಪ ಚುಂಬಿಸಿ ಭುಜಂಗನವೋಲಾ ಸುಱಿಗುಂ ಸಮಾರಣಂ

೬೦

ಉತ್ಪಲ.

ಸೋಗೆದುಱುಂಬು ರಂಜಿಸೆ ಲತಾಂಗಮೆ ಸೊಂಪಡದೊಪ್ಪೆ ಮಾಣದಿಂ
ಬಾಗಿರೆ ಬಾಟಿನುಣ್ಣೊಡೆ ಮನಂಬುಗೆ ಗುಚ್ಚಪಯೋಧರಂ ಬೆಡಂ
ಗಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸಿರ್ಪ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಭೂರಮೆ ತೋರ್ಪ ದರ್ಪಣಂ
ಪೂಗೊಳನಪ್ಪುದಲ್ಲಮೊಡೆ ತತ್ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮದಲ್ಲಿ ತೋರ್ಕುಮೇ

೬೧

೧ ಶರ (ಕ, ತ, ರ)

೨ ಅಮರ್ದ (ರ)

೩-೪ ಬಿನ | ಮಮ (ಯ)

ಗುರುಕುಜಸುಮನಃಸುರಭಿ
ಸ್ಫುರಿತಂ ಪ್ರಮದಾಳಿಮಂಜುಘೋಷಾನ್ವಿತಮು
ಚ್ಚರಿವೆರಸಿದ ಗಿರಿವನಮದು
ಸುರಸನಮೆನೆ ಗಂಧವಾಹಪುನ್ನಾಗಯುತಂ

೬೨

ಚಂಪಕ.

ಸರಸಸರೋಜಕೈರವವಿರಾಜಿ ಸರೋವರದಿಂ ಮಹಾಘೋಷೇ
ತ್ವರಪರಿನಮ್ರಭೂಜತತಿಯಿಂ ಪ್ರಮದಾಳಿಸಮುಲ್ಲಸಲ್ಲತಾಂ
ತರುಚಿರಕುಂಜಪುಂಜದಿನಲಂಕೃತಿವೆತ್ತು ಪವಿತ್ರಸತ್ಯಬಂ
ಧುರತರಮೊಪ್ಪುಗುಂ ಸುರಭಿಮಂದಮರುತ್ಪ್ರಯುತಂ ತಪೋವನಂ

೬೩

ಉತ್ಪಲ.

ಪೂಗಿಡಗಳ್ಗೆ ನೀರೆಱಿವ ಪುಷ್ಪಕದಂಬಮನೆಯ್ವೆ ಕೋದುಂ ಚಿ
ಲ್ವಾಗಿರೆ ದಂಡೆಗಟ್ಟುವ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗರ್ಘ್ಯಜಲಂಗಳೇವ ನೀ
ಡಾಗದೆ ಸಾಧನಂಗುಡುವ ಗಟ್ಟಿಮಗುಟ್ಟುವ ನೀಪವರ್ತಿಯಂ
ಸಾಗಿಸ ತಾಪಸೇಂದ್ರರ ಕುಮಾರಿಯರೊಪ್ಪುಗುಮಲ್ಲಿ ಸಂತತಂ

೬೪

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ಪಸಿದೆಯ್ತಂದುಣ್ಣುದಾ ಪೆಣ್ಣುಲಿಯ ಮೊಲೆಯನಲ್ಲಿದ ಸಾರಂಗಶಾಬಂ
ದ್ವಿತೀರಂ ತಾಯ್ದೆಸ್ತಿ ಪಾಯ್ದೆಂಟಡಿಗೆ ಕುಟುಕನೊಲ್ಲಾಡುಗುಂ ದಂತಿಪೋತ
ಪ್ರಸರಕ್ಕಂಗಾಲ್ಗಳೊಳ್ ಮುಳ್ ಮುಱಿದೊಡುಗುಗಳಿಂ ತೀರ್ಚುಗುಂ
ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸರ್ವಾರ್ಭಕಕ್ಕಾತಪದೆ ತೊಲಗಿಕುಂ ಬರ್ಹದಿಂ ಬರ್ಹಿಬೃಂದಂ
ಸಿಂಹನಾದು

೬೫

ರವಿ ಬಿಸುಗದಿರಂ ಕಱಿಯಂ
ದವಾಗ್ನಿ ಸವಿಧಸ್ಥಳಂಗಳೊಳ್ ಮೆಯ್ದೊಡಂ
ಪವನಂ ಬಿಱುಬಿಂ ಬೀಸಂ
ಜವನವರೆಡೆಯಾಡಲಣ್ಮರಾ ಮುನಿವನದೊಳ್

೬೬

ದೇವೇಶ ನಿಮ್ಮ ಪದರಾ
ಜೀವದ ಭಾವನೆಯ ಪೆರ್ಮೆಯೆಂತುಟೊ ಮುನಿಪರ್
ತೀವಿದ ಬನದ ಪರಿಸರ
ದೋವರಿಯೊಳ್ ಮಿಟ್ಟು ಸುಱಿಯಲಳರ್ವದಳಿ ಜಪ್ಯಂ

೬೭

೧ ಕೊಯ್ದು (ಚ, ಜ)

೨ ಪೆರ್ಬಲಿ (ಯ) ೩ ಲಳುವುದ (ರ)

ಮತ್ತೇಭ.

ಜಡೆಯಂ ಸುಂಕಿಡುವಕ್ಷಮಾಲೆಗಳನೊಳ್ಳಿಂ ಕೋವ ಯೋಗಾಂಗಮಂ
ಬಿಡದಭ್ಯಾಸಿಪ ಜನ್ನಮಂ ನೆಗಟ್ಟು ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳನಂಗೆಯ್ವ ಸ
ನ್ಮೃಡನಂ ಜಾನಿಪ ನಾರ ಸೀರೆಯನಲಂಪಿಂ ಮಾಟ್ಟು ವೇದಾಂತದಿಂ
ಪಡೆದರ್ಥಂಗಳನಾಲಿಪುಜ್ಜು ಗದೊಳಿರ್ಕುಂ ತಾಪಸಶ್ರೇಷ್ಠರಂ

೬೪

ಒಡಲಂ ಪುತ್ತಡರ್ಪೆತ್ತಲುಂ ಮುಸುಕೆ ಪಾವೆಟ್ಟಾಡೆ ತನ್ನಸ್ತಕಂ
ಬಿಡದುದ್ಯನ್ನಖಪಂಕ್ತಿ ಬೇರ್ವರಿಯೆ ದೀರ್ಘಶ್ರುತವೋಳ್ ಪಕ್ಕಿ ಗೂ
ಡಿಡೆ ಸುತ್ತಂ ಜಡೆವಳ್ಳಿ ಪರ್ಬಿರೆ ಮೃಡಧ್ಯಾನಾಮೃತಾಸ್ವಾದನಂ
ಬಡೆದುದ್ಯತ್ತಪಮಾಂತು ನಿಶ್ಚಳತೆಯಿಂ ಕಣ್ಣೊಸ್ಪಿದರ್ ತಾಪಸರ್

೬೫

ಸ್ಥಿರಪದ್ಮಾಸನದಿಂದೆ ಸರ್ವಕರಣವ್ಯಾಪಾರಮಂ ಮಾಣ್ಡು ಸಂ
ಚರಣಂಬೆತ್ತು ಸುವೃತ್ತಿಯಂ ತಡೆದುಮಾಜ್ಞಾಚಕ್ರಪಂಕೇಜವಿ
ಷ್ಟರಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಮಂಡಲತ್ರಯದಖಂಡಜ್ಯೋತಿಯಂ ಶುದ್ಧಭಾ
ಸುರಚಿಚ್ಚಕ್ಷುಷೋಕ್ಷಿಸುತ್ತಿ ಯಮಿವೃಂದಂ ತಾಳು ಮಾನಂದಮಂ

೭೦

ಮಹಾಪ್ರಗ್ಧರೆ

ಪದದೊಂದಂಗುಷ್ಟದಗ್ರಂ ನೆಲಸಿ ನೆಲದೊಳೊಂದಂಘ್ರಿಯಂ ಕೊಂಕಿಸುತ್ತಿ
ತ್ತಿ ದುರಾಶಾಪಾಶಮಂ ನೀಟ್ಟುರಿಸಿ ನಿಜಭುಜದ್ವಂದ್ಯಮಂ ನೀಡಿ ಮೇಗ
ಣ್ಣಿದಿರೋಳ್ ಸೂರ್ಯಂಗೆ ನಿಂದುಚ್ಚರಿಸುತಭವಸನ್ಮಂತ್ರಮಂ ಜಾನಿಸುತ್ತ
ಗ್ಗದ ಭಾಸ್ವದ್ಭಗವಾವಾಂಬುಜಮನಚಲಯೋಗಾನ್ವಿತರ್ ಕಣ್ಣೆವಂದರ್

೭೧

ಮತ್ತೇಭ.

ಚಮರೀರಾಜಿ ರಜಂಗಳಂ ಕಳೆಗುಮುದ್ಯದ್ವಂತಿ ನೀರಿಟ್ಟು ಸಂ
ಭ್ರಮದಿಂ ಸಾರಣೆಗೆಯ್ವದಲ್ಲ ಪವನಂ ಪೂದೊಳಿಯಿಂ ರಂಗಮಂ
ಕ್ರಮದಿಂ ಮಾಟ್ಟುದು ಕೇಕಿ ಬರ್ಹದೆಲರಿಂ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಂ ವರ್ಧಿಕುಂ
ಸುಮನಃಸ್ತೋಮಲಸತ್ಫಲಪ್ರಸರಮಂ ಶಾಖಾಚರಂ ಸಾರ್ಚುಗುಂ

೭೨

ಮತ್ತಂ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಪುಲಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಮಂ ಸೆಲಂದಿ ಪೊಸನೂಲಿಂ ನೆಯ್ದು^೪ ಪೊಂಬಟ್ಟಿಯಂ
ವಿಲಸದ್ಭೂರುಹರಾಜಿ ವಲ್ಕಲಮನೀಗುಂ ತಾಪಸರ್ಗಲ್ಲಿ ಕಂ
ದಲಸನ್ಮೂಲಮನೊಟ್ಟುಗುಂ ಮೃಗಕುಲಂ ಶೃಂಗಂಗಳಿಂ ಮಿಾಂಟಿ ತಂ
ದೆಲಿರೊಳ್ಗಂಪನಮರ್ಚುಗುಂ ಕರಡಿ ತಾಂ ತರ್ಕುಂ ಸಮಿದ್ವಂದಮಂ

೭೩

ಚಂಪಕ.

ಫಣಮಣಿದೀಪಮಂ ಬೆಳಗಿ ದೀಪದ ಕಂಬದ ಮಾಟಕ್ಕಿಯಿಂ ಲಸತ್
ಫಣಿತತಿ ಸಾದುರ್ ನಿಲ್ಲು ಮಿರುಳವ್ವುದುಮೊಲ್ಲುಟಜಂಗಳಲ್ಲಿ ಮ
ನ್ನಣವಡೆದೋದುಗುಂ ಗಿಳಿ ಪುರಾಣಮನಲ್ಲಿಯ ದಿವ್ಯಧೀನುಗಳ್
ಪ್ರಣಯದೆ ತನ್ಮುಖಾಹುತಿಗೆ ಬೇಳ್ಳ ಸುಧಾರಸಮಿವುವಾಗಳುಂ

೭೪

ಬಡವಾಮೊಡಲತಿವೃದ್ಧರ
ಗಡಣಕೆ ಬೆನ್ನಿತ್ತು ಪೊತ್ತು ಕೇಸರಿಗಳ್ ಸಂ
ಗಡಮೆಯ್ದುಗುಮಾ ನದಿಯಿ
ಪೆಡೆಯತ್ತಲ್ ಕೊಂಡು ಪೋಪುವಂಚೆಗಳವರಂ

೭೫

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಶುಕ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಬೋಧಾಯನ ಕಪಿಲ ಕಣಾದಾಕ್ಷಸಾದಾತ್ರಿ ಮೈತ್ರೇ
ಯಕ ಕಣ್ವಾಗಸ್ತ್ಯಪಾರಾಶರ ಭೃಗು ವಿಮದರ್ ಸೂತ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ್ ಶೌ
ನಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಧೌಮ್ಯ ಚ್ಯವನ ದಮನ ಶಾತಾತಪರ್ ಪೂರ್ಣ ಭದ್ರಾ
ದ್ಯಕರಿದರ್ ತತ್ತಪೋನಂದನದೊಳಘಹರಧ್ಯಾನಸಾಂದ್ರರ್ ಮುನೀಂದ್ರರ್

೭೬

ಚಂಪಕ.

ತೊಳಪ ಕಿರೀಟಮುಜ್ವಳವೃದ್ಧಸ್ಮಿತವಕ್ತ್ರಮನೂನಕಾಂತಿ ಸಂ
ಗಳಿಸಿದ ಕಾಯಮಾಂತ ಶರಚಾಪಮಡಾಯುಧಮಾಳ್ವ ಬೆನ್ನ ಬ
ತ್ತಳಿಕೆ ನವೀನ ಭೂಷಣಚಯಂ ಮೆಜಿಯುತ್ತಿರೆ ಬಂದನಲ್ಲಿಗ
ಚ್ಚಳಿಯದ ಜನ್ವನಂ ಮಿಸುಪ ಸೌಂದರನೊರ್ವನಪೂರ್ವವಿಭ್ರಮಂ

೭೭

ವಚನ

ಅಂತೆತ್ತಿಂದು ಗಿರಿಕಂದರದ ತತ್ತಪೋವನಮನವಂ ಪೊಕ್ಕು,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ತತವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರಂ ಮಿಗೆ ಸದಮಳತೀರ್ಥಾಂಬುನಿಂ ಮಿಂದು ಶೈವ
ವ್ರತಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ತಾಳ್ವಂಗೆ ಸುಸಿತಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಳಿಯಂ ವಿ
ಶ್ರುತತತ್ತನ್ಮಂತ್ರದಿಂ ಮಂಗಳಮಯತನು ತಾನಾದನತ್ಯಂತಶಾಂತಿ
ಸ್ಥಿತಿಗಿತ್ತಂ ಚಿತ್ತಮಂ ತನ್ನುನಿ ಶಿವಪದಸದ್ಭಕ್ತಿಸಂಪತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಂ

೭೮

ವಚನ

ಆಗಳಂತೆಸೆದಲ್ಲಿ ಪೆಸರ್ಪೆತ್ತು ಮಿಸುಪ ಸರಸಸರೋವರದ ಪರಿಸರದ ಶುಕನಿಕರ
ಮುಖವಿದಾರಿತಸಾರ ಸಹಕಾರ ಖರ್ಜೂರ ಕದಳೀ ಜಂಬೂ ದ್ರಾಕ್ಷಾದಿ ಪರಿಪಕ್ವ

ಘಳಕುಳಕ್ಷರಿತಮಧುರತರರಸವಿಸರಪ್ರವಾಹದ ಪರಿಕಾಲ್ಗಲಿಂ ಬಳಸಿದ ಪರಮ
 ಕೈವಲ್ಯಕಲ್ಪತರುವೆಂಬಂತೆಸೆದು ನಳನಳಿಕೆವೆತ್ತ ವಿಮಳಕೋಮಳದಳತ್ರಯವಿಳ
 ಸಿತಸರಳಶಾಖಾನಿಕಾಯಾ^೧ಕಲಿತಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ವುದುಂ, ತಪಸ್ಸಮುಚಿತ
 ಸ್ಥಳಮಿದಪ್ಪುದಿಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಂಬ ಗಗನಗಂಭೀರವಾಣಿಯಂ ಕೇಳ್ವು^೨ ಮಹೋತ್ಸ
 ವಂದಾಳ್ವು ತದ್ವೃಕ್ಷಮೂಲಮನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂದು,
 ಚಂಪಕ.

ಅರೆಮುಗುಳ್ಳಕ್ಷಿಗಳ್ ಮಿಡುಕುಗುಂದದ ಚೆಂದುಟಿ ನಿಶ್ಚಳಾಂಗಮು
 ವರ್ಣಿಯೊಳೆ ತಳ್ತ ಕಾಲ್ವುದಿ ಸಮುದ್ಧೃತ^೩ಬಾಹುಗೆ ಬದ್ಧ^೪ಚಾಪಭಾ
 ಸುರತರಖಡ್ಗಮಗ್ಗದ ಕತಾರಿಯಡಾಯುಧಮಾಳ್ವ ಬೆನ್ನ ವಿ
 ಸ್ಫುರಿತನಿಷಂಗಮೊಪ್ಪೆ ಪೊಸವೇಷದ ತಾಪಸಸೊಪ್ಪಿ ತೋಪುದಂ

೭೯

ತುದಿಗೊಳಿಸಿದಂಘ್ರಿಯಿಂದೆ

ತ್ತಿದ ಭುಜದಿಂ ನಿಮಿದರ್ ದೇಹದಿಂ ನಿಳ್ಳದ^೫ ಚಿತ್

ಪದಮಂ ಮುಟ್ಟುವೆನೆಂದೋ

ವದೆ ನಿಮಿದೋರಂತೆ ನಿಂದ ಮಾಟಕ್ಕಿಯೊಳೆಸೆದಂ

೮೦

ವಚನ

ಅಗಲಾ ಪೊಸತಪಸ್ವಿ ತಪಮಿರ್ಪಡೆಯಪ್ಪಿದು ಪುರಂದರಂ ಧರಾಮರಾಕಾರಮಂ
 ತಾಳ್ವೆತ್ತಿಂದು ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ನಿಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಘನಗಂಭೀರಧ್ವನಿಯಿಂದಿಂತೆಂದಂ,

ವೃಗಮದಕೆ ಕರ್ದಮಕೆ ಸಂ

ಪಗೆಯಲರ್ಗಳ ಸರಕೆ ಸರವಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿನ ಮಾ

ಲಿಗೆ ಗಾಜುದೊಡಿಗೆಗಾವುದು

ಬಗೆವೊಡೆ ಸಂಪರ್ಕಮಾಂಪ ಭೂಷಣವಿಧಿಯೊಳ್

೮೧

ಚಂಪಕ.

ಕರಜಪಮಾಲೆಯೆತ್ತ ಪೊಸಕೂರಸಿಯೆತ್ತ ವಿಭೂತಿಲಿಪ್ತವಿ

ಸ್ಫುರಿತಶಿವಾಕ್ಷನಾಲ್ಯವಪುವೆತ್ತ ನಿಬದ್ಧನಿಷಂಗಚಾಪವ

ಲ್ಲರಿ ಮಿಸುಪಂಗಮೆತ್ತ ಘನಶಾಂತಿ^೬ ಸಮುನ್ನತಿಯೆತ್ತ ನಿನ್ನ ಭೀ

ಕರತರವೇಷಮೆತ್ತ ಪಿರಿದದ್ಭುತಮದ್ಭುತಮೇನನೆಂದವೆಂ

೮೨

೧ ಕಾಯ (ಚ, ತ)

೨-೨ ಬಾಹುನಿಬದ್ಧ (ಯ)

೩ ನೀಳ್ಳದ (ರ) ೪ ಶಾಂತ (ಚ)

ತಪಮಿರ್ಪ ತಾಪಸರನಾ
ನಪರಿಮಿತರನಱುವೆನಭವವೇಷಾಂಕಿತರಂ
ವಿಪರೀತವೇಷಧರ ನಿ
ನ್ನು ಪಮೆಯ ಕಿತ್ತಡಿಯನೆಲ್ಲಿಯುಂ ಕಂಡಱಿಯೆಂ

೮೩

ವಚನ

ಎಂದು ನುಡಿದಾಖಂಡಲನ ತಪೋವಿಡಂಬನೋಕ್ತಿಯನವನಾಕರ್ಣಿಸಿ, ಕಣ್ಣೆ
ಜಿಡಿದಭೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಪೊಟಮೆಯ್ಯ ವೇಷದಿರವೇ
ತೆಟನಾದೊಡಮೇನೊ ಮಾನಸಾಬ್ಜಾಂತರದೊಳ್
ಕಜಿಗೊರಲನಂಘ್ರದಳೆದ
ಛಿಟಿಳೊಳಾಂ ಜಾನಿಸಿ ಮಹೇಶನಂ ಮಚ್ಚಿಸುವೆಂ

೮೪

ವಚನ

ಎನೆ ಮತ್ತಮಿಂದ್ರನಿಂತೆಂದಂ,
ಮತ್ತೇಭ.

ಬಿಡದತ್ಯುಗ್ರತಪಂಗಳಂ ತಳೆದುಮತ್ಯಾಯಾಸದಿಂ ಯೋಗಿಗಳ್
ಮೃಡಸಂದರ್ಶನಮಂ ವಲಂ ಪಡೆಯರೆಂದುಂ ಕಾಣವಾಮ್ನಾಯವಾ
ವೆಡೆಯೊಳ್ ದುರ್ಲಭನೀಶನಂತವನನೆಂತುಂ ಕಾಣೈನೆಂದಿರ್ಪ ನೀಂ
ಗಡ ನಿನ್ನೀ ಪೃಥುಸಾಹಸಂ ಬಡೊದುದೆನ್ನೊಳ್ ಪೆರ್ಚಿದಾಶ್ವರ್ಯಮಂ

೮೫

ಅತಿಸುಖಿ ನೀಂ ಸುಕುಮಾರಂ
ಪ್ರತಿದಿನಮಾಭೀಳತಪಮನೆಂತೆಸಗುವೆ ಪೇಟಾ
ಸಿತಗತಿ ಶಿತಿಕಂಠನಲ್ಪ
ವ್ರತಕ್ಕೆ ತನುತರತಪಕ್ಕಮೇನೊಲ್ದ ಪನೇ

೮೬

ಪೆಟವಂ ಮರದುದಿಯ ಮಹಾ
ಘಳವಂ ಮಿಗೆ ಬಯಸುವಂತೆ ತನಗಸದಳವಂ
ತಿಳಿಯದೆ ಕಜ್ಜವನೆಸಗುವ
ಬಳರಹಿತಂ ಜಗದ ನಗೆಗೆ ಪಕ್ಕಾಗಿರನೇ

೮೭

೧ ಟಿನಾಂ (ರ)

೨ ಪಡೆ (ಯ)

೩ ಕೃತಿಯೆ (ರ)

ಮುನ್ನೆಂದುಂ ತಪವಱಿಯದ
ನಿನ್ನಿರವೆತ್ತಭವನೊಲೈ ತಾನೆತ್ತ ಪೊದ
ಬ್ಬಿನ್ನ ತಿಕೆಗೆಡದೆ ತಳರೆನೆ
ತನ್ನಗಾರಿಪು ನಗುತೆ ಮತ್ತಮಾವನಂತೆಂದಂ

೮೮

ಶಾರ್ಙ್ಗಲ.

ನೀನೆಂದುಕ್ತಿಯೆ ಸತ್ಯಮಾಗಮಚಯಕ್ಕುಂ ತಾಪಸರ್ಗಂ ಭವಾ
ನೀನಾಥಂ ಸಲೆ ದುರ್ಲಭಂ ಪರಿಕೆಸಂದಂತಾದೊಡಂ ಭಕ್ತಿಸಂ
ಧಾನಕ್ಕಾತನಸಾಧ್ಯನಲ್ಪು ದಿಟಮುದ್ಯದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂ ತಪ್ಪದ
ಧ್ಯಾನಂಬೆತ್ತು ದಯಾಬ್ಧಿಯಂ ಘನತಪಂಗೆಯೊಚ್ಚತಂ ಮಚ್ಚಿಪೆಂ

೮೯

ಚಂಪಕ.

ಬೆಸಸಮನೇಟನೊತ್ತರಿಸಿ ಪಡಿಪುವರ್ಗಮನೊತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಬಾ
ಧಿಸುವ ಹೃಷೀಕಸಂಚಯಮನಳ್ಳಿಸಿ ದುರ್ಮದಮೆಂಟನಿಕ್ಕಿ ಬಂ
ಧಿಸಿ ಪೊಟಸೂಸದಂತುಸಿರನರ್ದಿಸಿ ಕಾಯಗುಣಂಗಳಂ ಮಸಂ
ಮಿಸುಕದ ಮಾಲಕ್ಕಿಯಿಂ ತಡೆದು ಭಕ್ತಿಯೊಳಾಂ ಪಿಡಿವೆಂ ಮೃಡಾಂಘ್ರಿಯಂ

೯೦

ಸ್ಥಿರಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂ ಶಂ
ಕರನಂ ಮಚ್ಚಿಸುವೆನೊಚ್ಚತಂ ಮಚ್ಚದೊಡೀ
ಹರಣಮನೀವೆಂ ತಪ್ಪದ
ಸರಸಿರುಹಕ್ಕೆಂತುಮೆಡೆಯೊಳಾಂ ಬಿಟ್ಟುಪೆನೇ

೯೧

ವಚನ

ಎಂದು ಪೊಣ್ಣನಂ ನುಡಿಯಲೊಡನೆ,

ಬೆರಲೆತ್ತಿ ಪೊಗಲ್ಪು ಮಗುಲ್ಪು
ಚ್ಚರಿವಟ್ಟತಿನಿಷೈಗವನ ಸದ್ಭಕ್ತಿಗೆ ಜಂ
ಭರಿಪು ನಿಜರೂಪುದೋಱುತೆ
ಪರಸಿ ಮುದಂಬೆತ್ತು ಸಗ್ಗಕೆಯ್ದಿದನಿತ್ತಲಾ

೯೨

ವರಪಟಾತ್ರಿಂಶತ್ತತ್ತ್ವೋ
ಪರಿಗತನನವಿದ್ಯೆ ಪುಗದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನನ
ಕ್ಷರನನನುಪಮನನಭವನ
ನುರುತರಚಿದಖಂಡರೂಪನಂ ಜಾನಿಸಿದಂ

೯೩

ನೆಗೆದ ಪುಳಕಾಂಕುರದ ನೆಜತಿ
ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಷೆಯ ಮಿಡುಕದಂಗದಿಟಾದೇವಿದೆ ನೆ
ಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂದ ಸುಯ್ಯು ಸುಟಿಯದಿ
ಬಗೆಯ ಪೊಡರ್ಪೆಯೆ ತಾಪಸಂ ತಪನಿದಂ

೯೪

ಪೊಟಗಣ ಮಾಯಾಭ್ರಮೆಯಂ
ಪಟಾದಿಕ್ಕಿ ಮನೋಬ್ಜಮಂಡಲತ್ರಯದೆಡೆಯೊಳ್
ಮಿಟುಗುವ ಕರೆಮರೆಯಿಲ್ಲದ
ಕುಟುಪೊಂದದ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪನಂ ಜಾನಿಸಿದಂ

೯೫

ಚಂಪಕ.

ದಶವಿಧನಾದಮಂ ಪಡೆದು ಕೇಳ್ವ ಸಮುಜ್ಜ್ವಲಬಿಂದುತೇಜಮಂ
ಸ್ವಶುಭಚಿದಕ್ಷಿಯಿಂ ಬಿಡದೆ ನೋಟಿ ವಿಕಾಶಿಮನೋಬ್ಜಗಂಧಮಂ
ಕುಶಲದೆ ಕೂರ್ತು ವಾಸಿಸ ಮಹಾಸುಖಸಂಶ್ರಯಮಧ್ಯನಾಡಿಕಾ
ವಿಶದಮೃತಪ್ರವಾಹಮನೆ ಪೀರ್ವ ನಿಳಾಸಮಳುಂಬನಾತನೊಳ್

೯೬

ಜ್ಞಾತೃಜ್ಞಾನಜ್ಞೇಯಕ
ತೀತನನಾಶ್ಯಂತಶೂನ್ಯನಂ ನಿರಘಪರಂ
ಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪನಂ ಪ್ರ
ಖ್ಯಾತಚಿದಾನಂದರೂಪನಂ ಚಿಂತಿಸಿದಂ

೯೭

ಚಂಪಕ.

ನೆನೆದನನಂತತತ್ತ್ವಮಯನಂ ಪರಮಾತ್ಮನನಪ್ರಮೇಯನಂ
ಮುನಿಜನಮಾನಸಾಮಳಸರೋವರಹಂಸನನದ್ವಿತೀಯನಂ
ಘನನಿಗಮಾಂತಮೃಗ್ಯನನನಾಮಯನಂ ಚಿದಚಿತ್ಪ್ರಪಂಚರಂ
ಜನನನವಂ ತುರೀಯನನಖಂಡನಿಜೋನ್ಮತಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶನಂ

೯೮

ಮತ್ತೇಭ.

ತ್ರಿದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಫಲಾದನಂ ನೆಗಟ್ಟಿದಾತಂಗೊಂದು ತಿಂಗಳ್ ದ್ವಿಮಾ
ಸದೊಳಾಟುಂ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತತ್ಪಳಚಯಾಹಾರಂ ತ್ರಿಮಾಸಂ ಬಟಿ
ಕ್ಕೊದವಿದ್ವತ್ತುರುಕಂದಮೂಲಸುರಸಂ ನಾಲ್ದಿಂಗಳೊಳ್ ಜೀರ್ಣಪ
ರ್ಣದ ಸಂಸೇವನೆ ಮಾಸಪಂಚಕದೊಳಾಯ್ತಾತಂಗಿವಾತಾಶನಂ

೯೯

ಚಂಪಕ.

ಸ್ಥಿರತರಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸುಧೆಯಂ ಸವಿದುರ್ಬುತೆ ಕಂಡುಕುಂದನಾ
 ಛಿದ್ರದೇವೆವಂಗಮುರ್ವಿದ ಲಸತ್ತುಳಕಾಂಕುರಮುಜ್ಜ್ವಲನ್ಮುಖಾಂ
 ಬುರುಹನುರಲ್ಪ ಸತ್ತ್ವಮಯಗುನಾನಸಮೋಪ್ಪಿರೆ ಚಿತ್ಸುಖಾಬ್ಧಿಯೋಳ್
 ಕರಮವಗಾಹಮಿದನನನೀಶ್ವರಪಾದಸರೋಜಪಟ್ಟದಂ ೧೦೦

ಮುತ್ತಂ,

ಮಹಾಪ್ರಗ್ಧರೆ

ತನುವೃತ್ತಂ ನೇತ್ರದೊಳ್ ನೇತ್ರದ ಬಗೆ ಮನದೊಳ್ ತನ್ಮನಂ ಬುದ್ಧಿಯೋಳ್ ಬು
 ದ್ಧಿ ನಿತಾಂತಂ ಚಿತ್ತದೊಳ್ ಚಿತ್ತದ ನಿಲವದಹಂಕಾರದೊಳ್ ಸಂದಹಂಕಾ
 ರನಿಯೋಗಂ ಜೀವನೋಳ್ ಜೀವನೆ ಪರಮನೋಳಾಕ್ಷೈಕೃಮಂ ನಿಲ್ವಿನಂ ಬೇ
 ಟಿನಿಪಂದಂಬೊಂದದಾನಂದದ ನಿಧಿಯನಿಸಲ್ ಸಾಲ್ವನಿದ್ಧಂ ಮುನೀಂದ್ರಂ

ಪಳಿಕುಗೊಡದೊಳಹೊಳಗೆ ಪ

ಜ್ವಳಿಸಂತಜ್ಯೋತಿಯಂತಿರೊಳಹೊಳಗೆ ಸಮು

ಜ್ವಳಿಸಂತಶ್ಚಿಜ್ಯೋತಿಯ

ಬೆಳಗಿನೊಳೊಡವೆರೆದು ಬೆರಸಿ ಬೆಚ್ಚವೊಲಿದ್ಧಂ ೧೦೧

೨ ಸ್ವಸ್ಥ ತುರಿಯಾತಿತಾ

ವಸ್ಥೆಯನೊಳಕೊಂಡು ತೊಳಪ ಶೃಂಗಾಟಕವ

ದೃಷ್ಟಿತನೊಳನಘನೊಳ್ ನಿರ

ವಸ್ಥನೊಳೊಡವೆರೆದು ಬಾಹ್ಯಮತಿಯುಜಿತಿದ್ಧಂ* ೧೦೨

ಮುಜಿತವೊಂದಳದೆಟ್ಟುಡದ ಕಣ್

ದೆಜಿತಿಯದ ನಿದ್ರಿಸದ ಬೆರೆಯದಗಲದ ಕಣ್ಣಂ*

ಪೊಳಸೂಸದೊಳಗಿರದ ಸರ್ಯ

ವೆಜಿಗಿನ ಸಮರಸದ ಭಾವಮೇಂ ರಂಜಿಸಿತೋ ೧೦೩

ನೀನಾನೆಂಬೆರಡುಡಿದುದು

ಮಾನಸಮಂಭೋಧಿಯಾಲಿಕಲ್ಲಾಯ್ತು ಶಿವಂ

ತಾನಾದನೊ ತಾನೇ ಶಿವ

ನೇನಾದನೊ ಎಂಬ ತೆಜದಿನವನೊಪ್ಪಿದ್ಧಂ ೧೦೪

೧ ಚಿನ್ಮಯದ (ಚ) ೨-೨ ಸ್ವಸ್ಥಂ ತುರಿಯಾ (ಗ, ವ) ೩ ಮರೆದಿ (ವ) ೪ ಪೊಂದ
 (ಯ, ರ) ೫ ಕರಣಂ (ಯ) * 'ಚ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಂತೆ
 ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ವಚನ

ಇಂತೆಸೆವ ಸದೃಶಶಿವಧ್ಯಾನಾನುಸಂಧಾನದಿನುತ್ತರೋತ್ತರತಪಃಪ್ರಭಾವದಿನಾ
ತಪಸ್ವಿ ನಿಷ್ಕಂಪನಿರ್ವಿಕಾರತೆಯಿಂ ರಂಜಿಸಿರ್ಪನ್ನೆಗಂ,

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೇ

ಕ್ಷಿತಿಯೆಲ್ಲಂ ಕಾಯ್ದು ದಾಶಾಧಿಪರಗಿದರಮರ್ತ್ಯಕಳಲ್ಲಾಡಿದರ್ ಪ
ವೃತವ್ಯಂದಂ ಕಾಯ್ದುಗೊಂಡತ್ತತುಳಜಳಧಿ ಮೆಯ್ಯುಂದಿದತ್ತರ್ಕಚಂದ್ರೋ
ನ್ನತತೇಜಃಸ್ಫೂರ್ತಿಯೆತ್ತಂ ಮಸುಳ್ಳುದಮಮ ತತ್ತಾಪಸಾತ್ತಪ್ರವೃದ್ಧೋ
ಗ್ರತಪೋಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಿಂದಂ ನೆಗೆದುದೊಗೆದೊ ತದ್ಭೂಮದಿಂ ಮೇಘವ್ಯಂದಂ ೧೦೬

ವಚನ

ಅಗಳಾ ತಪೋವನದ ತಪೋಧನಗೆ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಧೃತಿಯಳ್ಳಾಡಿದುದೇಜ್ಜಿಗುಂದಿದುದಧೀಶಧ್ಯಾನಮುದ್ಯತ್ತಪಃ
ಸ್ಥಿತಿ ಗೆಂಟಾದುದು ಶಾಂತಿ ಸೋದುದು ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಮಿಲ್ಲಾಯ್ತು ಸದಾ
ವ್ರತಮುಂ ಸೀಕರಿವೋದುದಲ್ಲಿದುದು ವೇದಾಂತೋದಿತಜ್ಞಾನಮು
ನ್ನತಿಗೆಟ್ಟಿದುದು ಸದ್ವಿವೇಕಮುಟಿದತ್ತಾನಂದದೊಂದೆತ್ತರಂ ೧೦೭

ಚಂಪಕ.

ಅವನವನೀಶನೋ ಸುಭಟನೋ ಮುನಿಯಲ್ಲು ಮುನೀಂದ್ರನಾದೊಡೇ
ಕವನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕಠಾರಿಯಡಾಯುಧಮಾಂತ ಸೀಸಕಂ
ಸವಗಮಡಪುರ್ವೆತ್ತ ಧನು ಬೆನ್ನ ನಿಷಂಗಮುಮಂತೆ ತಾಳ್ವ ಭೂ
ತಿ ವಿಲಸದಕ್ಷನಾಲೆ ಕುಶಿಯುಂ ಮಗುಜ್ಜೀನಿದು ಯೋಗಿಧರ್ಮಮೇ ೧೦೮

ವಿಪರೀತಮವನ ಚರಿತಂ

ತಪಮಧಿಕಂ ತದ್ವಿಚಾರದಿಂದೆಮಗೇಂಕಿ ವಂ

ದಪುದವನತ್ತಣಿನೊದವಿ

ದುರ್ಪಟಳಮಂ ಕಳೆದು ಕಾಯ್ದುದೆಮ್ಮನುಮೇಶಾ ೧೦೯

ಚಂಪಕ.

ಮನದೊಳೆ ನಿನ್ನ ಚಿಂತನೆಯನಲ್ಲದೆ ಮಾತಿನೊಳೆಯ್ವೆ ದೇವ ನಿ
ಮ್ಮನುಸಮಪಂಚವರ್ಣಮಯಮಂತ್ರಮನಲ್ಲದೆ ಕಾಯದಲ್ಲಿ ನಿ
ನ್ನನಘಪದಾಬ್ಜಸೇವನೆಯನಲ್ಲದೆ ನಚ್ಚಿರೆವಾಗಳುಂ ಕೃಪಾ
ವನನಿಧಿ ಮಿಕ್ಕ ದುರ್ವಿಷಯಮಂ ತಿಳಿದಿದರ್ಪೆ ನೀನಿದೆಲ್ಲಮಂ ೧೧೦

೧-೧ ವಿದಿತನಾ (ಗ, ತ, ವ)

೨ ದೊಗೆದು (ರ)

೩ ದೆಮಗೇ (ಯ)

ಪತಿಯುಂ ಗತಿಯುಂ ಹಿತನುಂ

ಪಿತನುಂ ದೇವೇಶ ನೀನೆ ಪೆಜಿತೆಮಿಗಿಲ್ಲಿ

ಲ್ಲತಿಶೌಯಕಿತನೌತಪಸ್ವಿಯ

ಕತದಿಂದಾದಟಲನೊರಸಿ ಪೊರೆ ಕರುಣಾಬ್ಬೀ

೧೧೧

ಆ ಗಿರಿತಟದಿಂದವನಂ

ಪೋಗಿಸಿ ತದ್ವನನಿವಾಸಮಂ ಕರುಣೆಪುದಂ

ತಾಗದೊಡೆಮಗೀವುದು ನೀ

ಡಾಗದೆ ಪೆಜಿತೊಂದನುಚಿತನಗನಂದನಮಂ

೧೧೨

ಪ್ರಣಯಮಣಮಿಲ್ಲದೊಡಮಾ

ಗುಣಿಯ ಗುಣಂಗಳನೆ ಮಜತಿಸದುಸಿದ್ಧಂ ಮುನಿಪಾ

ಗ್ರಣಿ ಪಗೆಯೊಳಾದೊಡಂ ಗುಣ

ಗುಣಮಿರೆ ತಾಂ ಗ್ರಹಿಸಿ ಪೊಗಟದಿರ್ಪನೆ ಸುಜನಂ

೧೧೩

ವಚನ

ಎಂದಿಂತು ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ದ ಮುನಿವರನುಕ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ವ ಪನ್ನಗಧರಂ ಮುಗು
ಳ್ಳಗಿನಕ್ಕು,

ತಳತಳನೆ ತೊಳಪ ರದನದ

ಬೆಳಗಂತೆಸಿ ತಕ್ಕ ಪಾಸುಧಾಂ ಭೋನಿಧಿಯ

ಗ್ಗಳಿಸಿ ತೆರೆಮಸಗಿದಂತಿರೆ

ಜಳರುಹರಿಪುವೌಳಿ ತಾಪಸಂಗಿಂಕಿತೆಂದಂ

೧೧೪

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಮಲೆ

ಆ ತಪೋಧನನಾವನೆಂಬಭಿಶಂಕೆಯೇಕೆ ಜಗತ್ತಯ

ಖ್ಯಾತನರ್ಜುನನಿಂದ್ರಸೂನು ಮುಕುಂದದೇವರನುಗ್ರಶೌ

ರ್ಯಾತುಳಂ ಭವದೀಯಭಾಗ್ಯಮನೇನುಮಂ ವಲಮುರ್ಘಿಸಂ

ಭೀತಿ ಬೇಡವನತ್ತಣಿಂ ನಿಮಗಂತವಂ ತಪಮಿದೊಡಂ

೧೧೫

೧-೧ ಮಗಿನಿತಿ (ಚ)

೨-೨ ಯದ ತವ (ವ)

೩ ತಾಪಸರ್ಗಿಂ (ಜ, ಯ)

೪-೪ ಮಂ ನಲವ (ಕ, ಗ, ಚ); ಮಂಡಲೆದ (ರ)

ಮತ್ತೇಭ.

ಪಡೆ ನೀಂ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಮಂ ಗಿರಿಶನಿಂ ಪೋಗಿಂದ್ರಕೀಲಕ್ಕೆ ಪೆಂ
ಪಡದುದ್ಯುತ್ಪಪಮಾಂಪುದೆಂದು ಬೆಸನಿತ್ತಂ ವ್ಯಾಸನೆಯ್ಯಂದನೀಂ
ಯೆಡೆಗಾತಂ ಪದೆದಿತ್ತ ಮಂತ್ರಮನದಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡು ಮಧ್ಯಕ್ತಿ ಸಂ
ಗಡಮಾಗುತ್ತಿರೆ ವೈರಿವರ್ಗವಿಜಯೋಪಾಯಾನ್ವಿತಂ ಫಲ್ಗುನಂ

೧೧೬

ರಿಪುಜಯಕಾರಣಶರಮಂ

ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂ ಪಡೆನೆನೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೆಮ್ಮಿಂ

ತಪಮಿರ್ವಪನಾ ಮುನಿಯಿ

ತ್ತುಪದೇಶಂಬಿಡಿದು ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥಂ

೧೧೭

ಉತ್ಪಲ.

ಆತನಭೀಷ್ಮಮಂ ಸಲಿಸಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಮನಿತ್ತು ತತ್ತಪೋ
ಜಾತಮಹೋಷ್ಣಮಂ ತವಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೋರಥಮಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸೆಂ
ಮಾತಿದು ನನ್ನಿಯೆಂದಭಯಮಿತ್ತವರಂ ಕಳೆಪುತ್ತೆ ಭಕ್ತಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯಿನೆಯ್ದಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದಂ ಮೃಗಯಾರತನಿಂದುಶೇಖರಂ

೧೧೮

ಗದ್ಯ

ಇದು ನಿಖಿಲ^೪ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಸುರಾಸುರೇಂದ್ರವರದಕರುಣಾವರಣಪರಮಶಿವಲಿಂಗ
ತರುಣಪತಂಗಸಂಗತಮಂಗಳಹೃದಯಾರವಿಂದಬಂಧುರಸರಸಸಜ್ಜನ^೫ ಮಾನಿತೋಭಯ
ಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ^೬ ಶ್ರೇಷ್ಠಡಕ್ಷರಿದೇವ ವಿರಚಿತಮಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲಾಕಥನವಿಪುಳ
ಪ್ರಬಂಧದೊಳ್ ದ್ವಿತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಂ.

ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಮದಗಸತಿಸುತಾಮುಖ
ತಾಮರಸಾಮೋದಭೃಂಗನಮಿತಕೃಪಾಂಗಂ
ಸಾಮಜಹರನಾನತಜನ
ತಾಮರತರು ಮಾಱ್ಕಿ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ

೧

ಉತ್ಪಲ.

ದೇವನ ಬೇಂಟೆಯುಜ್ಜುಗದ ಸಬ್ಬವಕಾಱರ ಡಿಂಡಿನಾರವಂ
ತೀವಿದುದಾ ಮಹಾಕಟಕದೊಳ್ ಸುರದುಂದುಭಿನಿಕ್ಷಣಾನ್ವಿತಂ
ಭಾವದೊಳುತ್ತವಂ ನೆಗಟ್ಟು ದಲ್ಲಿ ಗಣಾಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಂ ಪೊದ
ಱ್ಪಾವರಿಸಿದುಗದಗ್ಗದಮರಗದನೂಹಿಸಲಾರ್ಗೇ ಗೋಚರಂ

೨

ಮತ್ತಮಾಗಳ್,

ಚಂಪಕ.

ಜಡೆಗಳ ಬಂಬಲೇ ತಲೆದಳಿರ್ ಫಣಿ ಸುತ್ತಿದ ಬಳ್ಳಿ ತಾಳ್ವ ಬಾನ್
ಗಡಲದು ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ಗಱುವಾಗಱು ತೆಳ್ಳೆಱಿ ಬಗ್ಗಸಮ್ಮದೊ
ಳ್ಳುಡೆ ಪೊಸಚಲ್ಲಣಂ ಕರಿಯ ಕುಪ್ಪಸಮಾನೆಯ ಕೃತ್ತಿಯಂಗದೊಳ್
ತೊಡೆದ ವಿಭೂತಿಯುದ್ಗಮಪರಾಗವಿಲೇಪನಮಗ್ನಿಲೋಚನಂ

೩

ಗೈರಿಕಲಲಾಮಮಹಿಪ
ಸ್ಥಾರಫಣಾರತ್ನರಾಜಿ ಗುಂಜಾಭರಣಂ
ಸಾರಪಿನಾಕಂ ಪದವಿಲ್
ಕೂರಂ ಬೆಸೆವಾತ್ಮಶಕ್ತಿ ತನಗೊಪ್ಪುವಿನಂ

೪

ಚಂಪಕ.

ಅರೆಯೊಡಲಾದ ಕಾಳಿಯುಱಿದಂಗಮನಾಪರಿಸಿದ್ ಮಾಱ್ಕಿಯಿಂ
ಕರಮೆಸೆದಿಂದ್ರನೀಲರುಚಿಕಾಂತಕಳೇವರಮೊಪ್ಪೆ ತಾಳ್ವನಾ
ದರದೆ ಕಿರಾತರೂಪಮನುಮಾಧಿಪನಲ್ಲಿ ಘನಸ್ವತಂತ್ರನ
ಚ್ಚರಿವಡೆದಾಗಮಪ್ರತತಿ ಕೀರ್ತಿಸೆ ಬಣ್ಣಿಸೆ ಸರ್ವನಿರ್ಜರರ್

೫

ಶಬರವೇಷದಲ್ಲಿರುವ ಪರಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು

ಶಬರಶೃಂಗರವಿಳಾಸಂ : ಅ. ೩, ಪ. ೫, ೬.

ಚಂಪಕ.

ತಳಿರುಡೆ ಸಂಜೆಗೆಂಪು ಪೊಸಮುತ್ತಿನ ಹಾರಮೆ ತಾರಕಾಳಿ ತ
 ಕ್ಕಳಿರುಚಿ ಕಾಯಕಾಂತಿ ಕಡುಗಟ್ಟಲೆ ಮೂಕುತಿ^೧ಮುತ್ತು ಶುಕ್ರಮಂ
 ಡಳಮಮದೊಪ್ಪೆ ಭಿಲ್ಲಿಯ ವಿಳಾಸಮನಾಳ್ವೆಸೆದಂದು ಸರ್ವಮಂ
 ಗಳೆ ನಿಜಕಾಳರಾತ್ರಿವೆಸರಂ ಮಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕಮಂ ನೆಗಟ್ಟಿದಳ್

೬

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ಆರನೇಱ್ವಣ್ಣ ಬಣ್ಣಂಬಡೆದ ತನು ವೃಥುಪ್ರೇಣಿ ನೀಲಾಳಕಂ ಪಂ
 ಕರುಹಾಸ್ಯಂ ಬಿಣ್ಣನಾಳ್ವೊಪ್ಪುವ ನೆಲೆಮೊಲೆ ಬಿಂಬಾಧರಂ ದೀರ್ಘನೇತ್ರಂ
 ತರಳಾವಾಂಗಂ ಬಟಲ್ಬಲ್ಮುಡಿ ಬಡನಡು ರಂಭೋರು ಕೊಂಕಾಂತ ಪುರ್ಬೊಂ
 ದಿರೆ ನಾನಾಶಕ್ತಿಯರ್ ಬೇಡಿತಿಯರೆಸಕಮಂ ತಾಳ್ವ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಮಾದರ್

೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಹರಿಮಧ್ಯಂ ಮೃಗಶಾಬನೇತ್ರಮಳಿಮಾಲಾವೇಣಿ ಚಂಚದ್ರಥಾಂ
 ಗರುಚಿಸ್ಥಾರಪಯೋಧರಂ ದ್ವಿರದಯಾನಂ ಕೋಕಿಲಾಲಾಪಮೊ
 ಪ್ಪಿರೆ ಭಿಲ್ಲಾಂಗನೆಯರ್ಕಳಾದಮರಿಯರ್ ನೈಜಾಂಗಮಂ ನೋಡಿ ಭೀ
 ತಿರಸಂ ತನ್ಮೃಗವೃಂದಕಾಗದಿರವಂ ತಾಳ್ವಂತೆ ಕಣ್ಣೊಪ್ಪಿದರ್

೮

ಚಂಪಕ.

ತೊಳಗುವ ದಂತಮೋಲೆ ಗುರು^೨ಗಂಜಿಯ ಬಣ್ಣಸರಂ ತಮಾಲದೊ
 ಕ್ಕಳಿರುಡೆ ತತ್ತ ಸೀಲಿಯ ತರಂಗದ ಬಲ್ಲಿಱಗಟ್ಟು ಸೂಡಿದು
 ತ್ವಳದಳಮಾಲೆ ತಾಳ್ವ ಪುಲುವಚ್ಚೆಯ ಬೊಟ್ಟು ಪಸಿರ್ಪುವೆತ್ತ ಪ
 ಟ್ವಳಿಯ ನಿಜೋಳಮೊ^೩ಪ್ಪಿರೆ ಪುಳಿಂದಿಯರಾದರಮರ್ತ್ಯಕಾಂತೆಯರ್

೯

ಮತ್ತಂ,

ಚಂಪಕ.

ತಲೆವಳಸುತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿದ ತಳಿರ್ ನವಚಂಪಕಕರ್ಣಪೂರಮ
 ಬ್ಬಲಸಿತಕರ್ಣಿಕಾರಚಿತಕಾಂಚಿ ಮರಂಪದ ಬೊಟ್ಟು ಬೆನ್ನ ಮೇ
 ಲೊಲೆದೆಸೆನೆಣ್ಣೆಗಂಟು ಪದವಿಲ್ ಮೊನೆಯಂಬು ಲತಾಂತಮಾಲೆ ಮಂ
 ಜುಲಗಜದಂತದೊಳ್ವಳೆ ವಿರಾಜಿಸೆ ಕಣ್ಣೆಸೆದರ್ ಪುಳಿಂದಿಯರ್

೧೦

ಮೃಗಮದದಂಗರಾಗಮಸಿತೋತ್ಪಲಮಾಲೆಯ ಚೊಲ್ಲಿಯಂ ಮನಂ
 ಬುಗುವ ತಮಾಲಪಲ್ಲವದ ಮೆಲ್ಲುಡೆ ಕಟ್ಟಿದ ಸೀಲಿದಂಡೆ ಚಿ
 ಲ್ವಗಲದ ಸಾಂದ್ರಕಜ್ಜಲಲಲಾಮಮಗಾಹಿತರತ್ನಭೂಷಣಂ
 ಸೊಗಯಿಸೆ^೪ ದೇವಿಯರ್ ಬಳಸಿ ನಿಂದೆಸೆದಿದರ್ಗೇಂದ್ರಪುತ್ರಿಯಾ^೫

೧೧

೧ ಮೂಗುತಿ (ಯ) ೨ ಗುಲು (ಚ) ೩ ನಿಜೊಲ್ಲಮೊ (ಚ, ಜ); ನಿಜೊಲ್ಲಿಯೊ(ಕ)

೪ ಸೊಗಯಿಪ (ಚ) ೫ ಪುತ್ರಿಯಂ (ಕ, ಯ)

ಚಂಪಕ.

ಸಿರಿ ಶಚಿ ನಾಣಿ ರೋಹಿಣಿ ಕರಾಳಿ ಕಳಾವತಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿ ಸೌಂ
ದರಿ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಾಕಿನಿ ಕಪಾಲಿನಿ ಡಾಕಿನಿ ಕಾಳಿ ಮಾರಿ ಶಾ
ವರಿ ರತಿ ಮುಕ್ತಕೇಶಿ ಶವನಾಹಿನಿ ಮೋಹಿನಿ ಚಂಡಿ ಸಿದ್ಧಿ ಸಂ
ಗರಚರಿ ಚಕ್ರಧಾರಿಣಿ ಮನೋನ್ಮನಿ ಮಾಲಿನಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯರ್ ೧೨

ಸುತ್ತೇಳ.

ಕ್ಷೇತಿ ಶಾಕಂಬರಿ ನಾರದೇವತೆಯರಾಶಾದೇವಿಯರ್ ಯಜ್ಞದೇ
ವತಿ ಮಂತ್ರಾತ್ಮಿಕೆ ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರಂಭೋವಾಸಿನೀ ನಿನ್ನ ಗಾ
ಸತಿಯರ್ ಜೋಗಿಣಿಯರ್ ಸುಧಾಂಶುವಧುಗಳ್ ಗಾಯತ್ರಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಸ
ನ್ಮತಿ ವಿಖ್ಯಾತಿಯನಿಷ್ಟ ದೇವಿಯರಮಂದೋತ್ಸಾಹದಿಂದೆಯಿದರ್ ೧೩

ಮತ್ತಂ,

ಚಂಪಕ.

ಬಡನಡು ಬಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟಮೊಲೆ ಮೇಲುದನೆತ್ತೆ ನಿತಂಬಮಂಡಲಂ
ಪೊಡರೆ ಕಟಾಕ್ಷಕಾಂತಿ ಮಿಲುಗುತ್ತಿರೆ ಸೋಮುಡಿ ಜಾಜಿ ಮಿಾಜಿ ದಿಂ
ಕಿಡಿ ರದನಾಂಶು ಬಿಲ್ಲರಲನಾಂತು ಕರಾಗ್ರದೊಳಾರ್ಪಿನಿಂದದೇಂ
ನಡೆದುದೊ ಕಾರ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಬಣ್ಣದ ತಿಣ್ಣದ ನಿರ್ಜರೀಜನಂ ೧೪

ಮತ್ತಂ,

ಅಳಿಕುಲನೀಲಕುಂತಳದ ಕಾಂತಿ ವಪುರ್ಲತೆಯಂ ಮುಸುಂಕಿದಂ
ತಳವಡೆ ಕರ್ಪು ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮಿಂಚೆನೆ ಕಣ್ಣದಿರುವಿ ಮಿಂಚೆ ಸಾ
ರ್ವಳಸಿ ಪಗಿಲ್ತ ಕೇಕಿಯೆನೆ ಬಲ್ಮುಡಿ ತೋಜಿ ಕಲಾಪಮಾಲೆ ಸಂ
ಗಳಿಸೆ ನಗೇಂದ್ರಜಾತೆಯೊಡನೆಟ್ಟುರುತಿರ್ದರಮರ್ತ್ಯನಾರಿಯರ್ ೧೫

ತಳಿಗಳಮರ್ಕೆವೆತ್ತ ತಲಿಕಟ್ಟು ಲತಾಂತದ ಮಾಲೆ ಬೆನ್ನ ಬ
ತ್ತಳಿಕೆ ಮರಂದದಣ್ಣು ಪಸುರಂಗಿಗೆ ಪೀಲಿಯ ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ ಗೇ
ಣಳವಡೆ ತೊಟ್ಟ ಪೊಂಬುಲಿಯ ಸಮ್ಮದ ಚಲ್ಲಣಮೊಪ್ಪೆ ಬಲ್ಲರಲ್
ದಳೆದು ಗಣಾಳಿ ರುದ್ರತತಿ ತಾಳ್ವದನೂನಪುಳಿಂದವೇಷಮಂ ೧೬

ಸುಹಾಸ್ಯಗೃಹೆ

ನೆರೆದೆಟ್ಟಿಂದಿದುರ್ದಾ ವೇಳೆಯೊಳೆ ವನಚರಾಕಾರಮಂ ತಾಳ್ವ ನಂದೀ
ಶ್ವರನುಂ ಭೃಂಗೀಶವೀರೇಶ್ವರಗುಹಗಣಪರ್ ದಾರುಕಂ ರೇಣುಕಂ ದು
ರ್ಧರನುಂ ಧೂಮ್ರಾಕ್ಷನುಂ ಧೂರ್ಜಟಿಯಸಿತಗಳಂ ಬಭ್ರು ಶುಭ್ರಾಂಗನಂಭೋ
ಧರನಾದಂ ತಾಳಜಂಘಂ ಮೊದಲೆನಿಸ ಮಹಾಸತ್ತ್ವಸಾಂದ್ರರ್ ಗಣೇಂದ್ರರ್ ೧೭

೧ ಥೀಂ (ಯ)

೨ ಕರ್ಮು (ಯ)

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೇ

ಭುವನೇಶಂ ಭೂತಿಯುಕ್ತಂ ಭುಜಗಧರನಜೇಯಂ ಮಹಾಕಾಯನುಗ್ರಂ
ಶಿವರುದ್ರಂ ಪೂರ್ಣಭದ್ರಂ ಬಲವಿಕರಣನಭ್ರಾಂಗನಾದಿತ್ಯವರ್ಣಂ
ಭವನಾಶಂ ಶಂಭುರುದ್ರಂ ಕಲವಿಕರಣನೋಂಕಾರನೀಶಾನರುದ್ರಂ
ಧನಳಾಂಗಂ ಧರ್ಮರೂಪಂ ದಮನವಿಮದರುದ್ರಕಳೆಯ್ದಂದೌರಾಗಳ್

೧೬

ಮತ್ತೇಭ.

ಸಿಡಿಲಂ ನುಗುವ ಶೇಷನಂ ತುಡುವ ಕಲ್ಪಾಂತಾಗ್ನಿಯಂ ತೀಡಿ ಬೊ
ಟ್ಟಿಡುವಾಕಾಶಧರಾತಳಂಗಳನೆ ಕೆಯ್ದಾಳಂಗಳಂ ಮಾಲ್ಪಿ ಪೆರ್
ಗಡಲಂ ಪೀರ್ವ ಕುಲಾಚಲಂದಳೆದು ಪೊಯ್ಸಿಂಡಾಡುವಾದಿತ್ಯನಂ
ಮಿಡಿವಾಪುಳ್ಳ ಗಣಾಧಿನಾಥರೊಡನೆತ್ತಿಂದರ್ ಮಹೋತ್ಸಾಹದಿಂ

೧೯

ವಚನ

ಅಂತೇತ್ತಿಂದ ಗಣೇಂದ್ರಸಂದೋಹಮಲ್ಲದೆಯುಂ, ಬೇಟಿವೇಟಿ ನಿಜರಮಣಿ
ಯರೊಡನೆ ಕಿರಾತನೂತ್ನವೇಶಾಲಂಕೃತರಾಗಿ,

ಚಂಪಕ.

ಕುಲಿಶಧರಂ ಧನಂಜಯನಿನಾತ್ಮಭವಂ ದನುಜಂ ಜಲಾಧಿಪಂ
ಜ್ವಲನಸಖಂ ಕುಬೇರನನಲಾಕ್ಷನುಹರ್ಪತಿ ಪದ್ಮನೈರಿ ಮಂ
ಗಲನುಶನಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮುಖರ್ ವಸುಗಳ್ ಸುರಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯರು
ಜ್ವಲತರಯಕ್ಷಚಾರಣಪಿಶಾಚಗಣಂ ನಡೆತಂದುದಲ್ಪಿಯಿಂ

೨೦

ಮುನಿಕೋಟಿ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್ಗಳಿ

ನನುನಯದಿಂ ಪೊಗಟಿ ಜಯಜಯಧ್ವನಿಯಿಂ ಪಾ

ವನಪದದಿಂ ಮೆಟ್ಟಿದನೊ

ಯ್ಯನೆ ಗಿರಿಶಂ ವಿಧಿನಿಷೇಧಮಯಪಾದುಕೆಯಂ

೨೧

ಚಂಪಕ.

ಮೊಲಗಿದುದಭ್ರಮೊಳ್ ದಿವಿಜಭೇರಿಯ ಭೂರಿಗಭೀರರಾವಮು
ಜ್ವಲಿಸಿತಶಂಖನಾದದೊಡನಾನಕಘೋಷಣಮುಣ್ಣಿದತ್ತು ಮಂ
ಗಳರವದಿಂದೆ ಪೊಂಬರಿಯಣಂಗಳೊಳಾರತಿಯೆತ್ತಿ ಪಾಡಿದರ್
ವಿಳಸಿತಭಾರ್ಗವೀ ವಿಧಿನಧೂ ರತಿಮುಖ್ಯನಿಳಿಂಪಕಾಂತೆಯರ್

೨೨

ಮತ್ತೇಭ.

ಮಿಡಿವಿಲ್ ಮಿಂಟಿ ತುಪಾಕಮಿಟ್ಟಿ ಪದವಿಲ್ ಕೂರಂಬು ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಯ್
ಪೊಡೆ ಗಾಳಂ ಕಿಱುಗೂಳಿ ಬೀಸುವಲೆ ಬೆಳ್ಳಾರಂ ಸೊಡಮ್‌ಡ್ಡಿ ಕ
ಪ್ಪಡ್‌ಮಂಟಿಡ್ಡಣಮುಲ್ಬಣಂ ಕವಣೆ ನಾರಾಚಂ ಕವಲ್ಕಣ್ಣಿ ಪೇ
ರಡಿ ಖಡ್ಗಂ ಬಡಿಕೋಲ್ಗೊಪ್ಪೆ ಜವದಿಂದೆತ್ತಿ ದರಾ ಧೀನರರ್

೨೩

ಇಡುವಲೆ ಸಿಡಿವಲೆ ಕಿಱುವಲೆ

ನಡೆವಲೆ ಪೆರ್ವಲಿ ತೊಡಂಕುವಲೆ ಕೊಲ್ವಲೆ ಕ

ಕ್ಕಡವಲೆ ನಿಡುವಲೆ ಸಾಲ್ವಲೆ

ಬಿಡುವಲೆಗಳೆನಿಪ್ಪುವೆಸೆದುವಾ ಬೇಂಟಿಗರೊಳ್

೨೪

ಮತ್ತೆ ಮಿದಲ್ಲದೆಯುಂ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಪ್ರಣವಂ ಶೃಂಖಲೆ ಸಾರಮೇಯಮಮದಾರ್‌ಮ್ನಾಯಂ ಪುರಾಣವ್ರಜಂ
ಶಣಿ ಸೂತ್ರಂ ಸ್ತೃತಿ ಜಂತ್ರಮಾಗಮಮೆ ಬೆಳ್ಳಾರಂ ಮಹಾದೀಕ್ಷೆ ಕೂ
ಗಣೆ ತರ್ಕಂ ಬಡಿಕೋಲ್ ಸಮಾಧಿ ಸಬಳಂ ಕೂರಿಟ್ಟಿ ಯೋಗಂ ಸಲ
ಕ್ಷಣಮಂತ್ರಂ ಧನು ಜಾನಮೇ ಕವಣೆ ನಾರಾಚಂ ತಪೋವಿಸ್ತರಂ

೨೫

ಚಂಪಕ.

ಸುರಿಗೆ^೧ ವಿರಕ್ತಿ ಸುವ್ರತಮಡಾಯುಧಮಡ್ಡಣಮಾತ್ಮವಿದ್ಯೆ ಸ
ಚ್ಚರಿತಮೆ ಬೋಟಿಯಂಬು ಕಿಱುಗೇಣ್ ಶ್ರವಣಂ ಮನನಂ ಕರಾಸಿ ಶಾಂ
ಕರನವಭಕ್ತಿ^೨ ದೀಹದ ಮೃಗಾರಿಗಳಾಗೆ^೩ ಗಣಾಳಿ ತಾಳ್ವು ವಿ
ಸ್ಫುರಿತವಿಲಾಸ^೪ದಿಂ ನಡೆದರೊಲ್ದೊಡಗೂಡಿ ಕಿರಾತರುದ್ರನಂ^೫

೨೬

ಗಟಾಗಣೆ ಬೆನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ ಮೆಟ್ಟಿದ ಕೆರ್ಪು ತಮಾಲಪಲ್ಲವಂ [ಯೋಳ್
ತುಱುಗಿದ ಗೊಂಡೆಯಂ^೧ಮಿಸುಪ ಬಿಲ್ ಗುರುಗುಂಜಿಯ ದಂಡೆ ಮಂಡೆ
ಮಿಱುಗುವ ಪೀಲಿಗಟ್ಟು ಪೊಸನಿಗ್ಗವದೊಳ್ಳಳೆ ಪಚ್ಚೆಗುಪ್ಪಸಂ
ಕಿಱುದಳಿರಾಂತ ಚಲ್ಲಣಮದೇಂ ಬಗೆಗೊಂಡುದೊ ತತ್ಕಿರಾತರಾ

೨೭

ಕರಿರಿಪು ಮತ್ಸರಂ ಮದಮೆ ದಂತಿ ವಿಮೋಹಮೆ ಖಡ್ಗಿ ಕಾಮಮೇ
ಹರಿಣಮಸೂಯೆ ಸೂಕರಮನಲ್ಪತರಕ್ಷುವೆ ರೋಷಮಾಸೆ ಕಾಟಾ
ಮರೆ ಘನದಂಭಮೇ ಕರಡಿ ಲೋಭಮೆ ಸೈರಿಭಮನ್ಯಪಾತಕೋ
ತ್ಕರಮೆ ವಿಹಂಗಸಂಘಮೆನಿಸಿದು^೧ದು ತದ್ವನದೊಳ್ ಮೃಡಾಜ್ಞೆಯಿಂ

೨೮

೧-೧ ಪೆರ್ವ (ಚ) ೨ ಪೆರ್ವಲೆ (ಕ) ೩ ಅಂತು (ಗ, ತ) ೪ ಚಣ (ಕ, ಗ, ಜ) ೫ ಕೂರಿಟ್ಟಿ
(ಚ, ಜ) ೬ ಸುರಗಿ (ಯ) ೭-೭ ದೀಹದ ಮೃಗಾದಿಗಳಾಗೆ (ಚ, ಜ); ದೀಪಕಮೃಗಾವಳಿ
ಯಾಗೆ (ಯ) ೮ ವಿಶಾಲ (ಕ) ೯ ನಡೆದುದೊ (ಯ) ೧೦ ರುದ್ರನಾ (ಯ) ೧೧ ಯಿಂ (ವ)

ವಚನ

ಆಗಳ್ ವಿಪುಳಪುಳಿಂದವೇಷದಗಣಿತಗಣಪ್ರತಾನಮುಮಪರಿಮಿತನಿರ್ಜರವಿತಾನ
ಮುಂ ಬೆನ್ನನೆತ್ತಿರೆ ಬಿಂಕದ ಬೆಡಂಗಿನ ಬಿಯದವೆಣ್ಣೊಡನೆ ಸಂಭ್ರಮಾಡಂಬರಂ
ಮಿಗೆ ಬಂದ ಗಿರಿತನೂಜೆವೆರಸು ಕಿರಾತಮಿಹೇಶ್ವರಂ ವಿಪುಳತರೋತ್ಸಾಹದಿನಡಿ
ದಾವರೆಯ ಸೊಂಕಿನಿಂ ಪೊಡವಿವೆಣ್ಣೊಡಲೈ ಪುಳಕಾಂಕುರಮನೊಡರ್ಚುತುಂ ನಡೆ
ತಂದಿಂದ್ರಕೀಲಕುತ್ಕೀಲಕಟಕದ ವೇರಡವಿಯಂ ಪೊಕ್ಕು ನಿಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಾಗಳ್,
ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಶುಕ ಭಾರದ್ವಾಜ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ರುರು ಕಪಿಲ ಸತ್ಕೃತಿಕಾಗಸ್ತ್ರಯುಕ್ತಂ
ಪ್ರಕಟೋದ್ಯತ್ತಾಪಸಾವಾಸನುನದು ನಭಮಂ ಋಕ್ಷರಾಜಾನ್ವಿತಂ ನಾ
ಗಕದಂಬಾನಂತವಿಭ್ರಾಜಿತಮಹಿಪುರಮಂ ಕರ್ಣಭೀಷ್ಮಾದ್ಭುತಧ್ವಾ
ನಕರೋರಂ ಪಿಂಗಚಕ್ಷುರ್ಬಲಮನಮನು ಪೋಲ್ತೊಪ್ಪುತಿರ್ದತ್ತರಣ್ಯಂ ೨೯

ಮುಜುಜನಣಿ ಮಾಣಿಕದ ಪಾ
ಸಜತಿ ಪರಿಸದ ಮೊರಡಿ ಪರಿವ ಸಿದ್ಧರಸದ ಬಲ್ಕಿ
ದೊಜತಿ ಬಜ್ಜರಗವಿ ಪಸಿರ್ಗ
ಲ್ಲಜತಿ ಸಸಿಗಲ್ಲೋಡು ಮೆಜತಿಗುಮಾ ಗಿರಿತಟದೊಳ್ ೩೦

ಇದು ದವಶಿಖಿಯಿದು ಕಿಂಶುಕ
ಮಿದು ಕಾರ್ಮುಗಿಲಿದು ತಮಾಲಮಿದು ಮದಗಜಮಿಂ
ತಿದು ಗಂಡಶೈಲಮೆಂದೆಂ
ಬುದು ತಿಳಿವೊಡಶಕ್ಯಮೆನಿವುದಾ ವೆರ್ಗಾಡೊಳ್ ೩೧

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಬೆಟಲಾಲಂ ಮತ್ತಿ ಬೇಲಂ ಪುಣಿಸೆಯಣೆಲೆ ದಿಂಡಾಲಮಂಕೋಲೆ ಬೇವಿಂ
ಗಳಮೆಕ್ಕಂ ಕಕ್ಕೆ ಮಾವಂಬಟೆ ಬಿದಿರರಿಟಾಳಂ ಬಕಂ ಚಂದನಂ ಗು
ಗ್ಗುಳಮಾಚಲ್ ಬನ್ನಿ ಗೇರ್ ಮುತ್ತುಗಮರಳಿ ಪತಂಗಂ ಪುಲಿಂಗಿಲ್ಕಾ ತಮಾಲಂ
ಮೊಳಗಾಚಂ ನೆಲ್ಲಿ ನೇರಿಲ್ ತದುಕು ಪನೆಗಳೊಪ್ಪಿರ್ಕುಮಾ ಕಾಡೊಳೆತ್ತಂ ೩೨

ಗರುಡಂ ಕರ್ಬಕ್ಕಿ ಕಂಕಂ ಗೊರವಮೊರಲೆ ಪೆರ್ಬಕ್ಕಿ ಪಾರಾವತಂ ಹೆಂ
ಗುರು ಟೇವಂಟೆಟ್ಟಿಭಂ ತೊಂಡಿಗನುರುಳಿಗನಿರ್ಬಾಯನುಂ ಚಾತಕಂ ತಿ
ತ್ತಿರಿ ಚೆಂಬೋತಂ ಪಿಕಂ ಮಿಾಂಗುಲಿ ಮರಕುಟೆಗಂ ಗೀಜಗಂ ಗುಬ್ಬಿ ಘಾಕಂ
ಸರಟೆಂ ಸಾಳ್ವಂ ಪಸುಂಬಂ ಪರಡೆ ಶಿಖಿ ಶುಕಂ ತದ್ವನಾಂತಸ್ಥಮಿರ್ಕುಂ ೩೩

೧ ಮಾ (ಗ, ಜ, ತ) ೨ ವಣಿ (ಯ) ೩ ಬಾನ್ (ವ) ೪ ಬುದ (ಗ, ತ) ೫ ಗೆಲ್ (ಗ, ತ)
೬ ಪರಿ (ಚ) ೭ ಲಾವಂ (ಯ) ೮ ಮಿಾಂಗಿಲಿ (ಒ) ೯ ಪರಡಿ (ಜ)

ಚಂಪಕ.

ಶರಭನಿಭಾರಿ ಸೈರಿಭಮಿಭಂ ಬನವಂದಿ ತರಕ್ಷು ಖಡ್ಗಿ ಶಂ
ಬರ ಮೃಗ ಮೇಷಮೇಣಮಜಭೇದನಮೃಕ್ಷಮಗೌಕಸಂ ಮೊಲಂ
ಮರೆ ನರಿ ಪೂತಿವೆಕ್ಕು ನಕುಲಂ ಮರವಾವುಗಳೆಂಬಿವಾಗಳುಂ
ಕರಮೆಸೆದಿರ್ಪಿನಂ ಮೆಱಿದುದಾ ವಿಪಿನಂ ವಿಪಿನದ್ಧಕಂದರಂ

೩೪

ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತೆಗಳ ರುಚಿಸಂ

ಜಾತಂ ಫಣಿಗಣಫಣಾಮಣಿಪ್ರಭೆ ಬಿಡದು

ದ್ಯೋತಿಪುದದಲ್ಲದಾ ಖ

ದ್ಯೋತಶಶಾಂಕಾಂಶು ಪುಗದು ತತ್ಪಾನನದೊಳ್

೩೫

ವಚನ

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಮಾದ ಸಿಂಗರಂ ಬೆತ್ತು ಬಿನದದಿಂ ಮನದನ್ನನಂ ಸಮ್ಮದಂ^೧
ಮಿಗೆ ನೆರ್ಮಿ ಕುಳ್ಳಿದು^೨ ಶಶಿಕಾಂತದೊಡ್ಡಂಗಳೊಳ್ ತನ್ನ ಪಡಿನೆಲಲಂ ಕಂಡು
ಮೆಯ್ಯಾದು ನಿಂದು ಸಪತ್ನಿಯೆಂದು ಬಗೆದು ಮುಳಿದು ಮುಗಿಲ್ವಟ್ಟಿಗೆ ಮೀಟು
ಪಾಟುವ ಬಿಜ್ಜೋದರಿ ಬಿಗಿದುಟ್ಟು ಸುವರ್ಣಾಂಬರದ ಸೆಲಂಗು ನಿಶಿತಮೆನೆ
ಕೊಂಕಿದ ನಿಜಕಂಟಕದೊಳ್ ತೊಡದು ಸರ್ಪನೆ ಪಟುದು ಸಿಲ್ಕಿ ಪಸರಿಸಿ ಪವನ
ನಲೆಪದಿನೊಲೆದು ಗಿರಿವರನ ನೆಗಲತ್ತಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ಕೇತುಪಟದಂತೆಸೆಯೆ ತದ್ಭಜ
ದೀರ್ಘದಂಡಾಕಾರಮಂ ತಳೆದು ಬಾಂದಳಮಂ ಮುಟ್ಟಿ ನಿಮಿದು ನಿಂದ ವೇಣು
ಕಾಂಡದಿಂ; ಕರಿ ಮುಟದ ಪೆರ್ಗೊಂಬಿನಿಟುಂಬಿನೊಳೊಳಿತುಗುವ ಪಾಲ ಪಗಿನ
ದೊಳ್ ಮಿಗೆ ನೆಗೆವ ಗಗನಚರಿಯ ನಿಡುಜಡೆ ತೊಡಂಕಿ ಜಿಗಿಲ್ತು ತೆಗೆಯಲ್ ಬಾರ
ದಿರೆ ಪಾಟುಗೆಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಲೊಡರ್ಚುವ ತನ್ನಿತಂಬಿನಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಲ್ ಕೊಂಬನಿಂಬು
ಗೊಟ್ಟು ಸೆಳೆಮಿಂಚಂ ತಳೆದ ಕಾಮುಗಿಲ ಪಿರಿಯ ಸಿರಿಯನೊಳಕೊಂಡು ಕೆಲ
ದೊಳ್ ಕಣ್ಣೊಳಿಸ ತರುಣತಮಾಲದಿಂ; ಪರಿಸರದೊಳ್ ಸಂಚುನೆತ್ತಿಂಚರದಿಂ
ತನ್ನ ಚೆನ್ನಕಿನ್ನರಿಯೊಳ್ ಶ್ರುತಿಗೂಡಿ ಪಾಡುವ ಕಿನ್ನರಿಯ ಸರಸಸಂಗೀತಮಂ
ಕೇಳ್ವು ಗಡಣಂಗೊಂಡು ಪೆಡೆಯೆತ್ತಿ ನಲಿವ ನಾಗಂಗಳಂ ಕೊನೆಗೊಂಬುಗಳೊಳ್
ತಾಳ್ವು ಮಿನುಗುವಡೆದ ಪೆಡೆವಣಿದುಲುಗಲಿಂ ತಳ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಕದ ಮರಂಗಳಂತಿ
ರಂದಂಬೆತ್ತ ಚಂದನಧರಾರುಹಂಗಳಿಂ; ಶಶಿಶಿಲಾಸದನದೋವರಿಯ ಪೂವಸೆ
ಯೊಳ್ ಸವಿಸುಸಿಲೆಸಗುವ ಖಚರದಂಪತಿಗಳ ಗಳರವದ ಕಳಕಳಮಂ ಕೇಳ್ವು
ಗಳಿಲನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಲಿದುಲಿದಳವಿಗಟಾದೆಳಸುವ ಪರಿವಿಡಿಯ ಪಾರಿವಂಗಳಂ
ತಳೆದು^೩ ಮದನಾಗಮದ ಮಂತಣಸಾಲೆಯಂತೆ ಮನೋಜ್ಞನಾದ ಕುರವಕಾನೋ

೧ ಬಿಡಿದು (ಜ) ೨ ಸಂದು (ಚ, ತ) ೩ ಕುಳ್ಳಿದು (ತ) ೪ ಮಿರುಗು (ಚ) ೫ ಪೂಸವಸೆ
(ಯ) ೬ ತಳೆದ (ಚ)

ಕಹದಿಂ; ಮನಃಪ್ರಿಯನೊಡನೆ ಮನಂಬಂದ ಬಂಧದಿಂ ತನು ಕರಗಿ ತನಿಸುಸಿಲ
ಸೊಗದ ಸೊಗಸನನುಭವಿಸಿ ಶಶಿಕರಂ ಸೊಂಕಿದ ಸಸಿಗಲ್ಲ ಪುತ್ರಳೆಯಂತೆ ಬೆಮರ್ತು
ಸುರಸುದತಿಯೊರಸಿದ ಬೆಮರ ಪರಿಮಳಮಂ ತಳೆದು ಪರಿಸರದ ಸುರಯಿಯಲರ್ಗಳ
ನುಟಾದು ಪರಿಮರಿಗೊಂಡೆರಗಿದ ಪಟಮೆನಟಾದುಟುಗಲಿಂ ತಳ್ತು ನಿಟುತಿದಳಿರ
ನಾಳ್ ಕೊಂಬುಗಳಿಂ ಪಣ್ಣು ಜಂಬೂಕುಜದಂತೆ ಕಮನೀಯಮಾದಶೋಕದ್ರು
ಮದಿಂ; ರತಿಮದನರನೋಜೆಯಿಂ ಪೂಜಿಸಲ್ಕೆ ಪೂದಿಟುಯಲೇಟಾದೇಟುಂಜವ್ವನದ
ಸೊಂಪೆಸೆವ ಕಿಂಪುರುಷನಿತಂಬಿನಿಯ ಸಡಿಲೈಟಲ್ವ ಕಡುನಿಡಿದಾದ ಕೇಶಪಾಶದಿಂ
ತೊಡದುರ್ ತಳಿರ್ತ ತಮಾಲಲತೆ ತಳ್ತಂತೆ ಪೆಂಪನಾಳ್ ಚಂಪಕಕುಜಂಗಳಿಂ;
ಕಾದಲನಗಲ್ಲಗಲ್ಲೆಯುರಿಪಂ ಸೈರಿಸಲಾಟದೆ ಹರಣಂಗಳೆಯಲುಜ್ಜುಗಿಸಿ ತುಟುಗಿ
ತೀವಿದ ಕೆಂಬೊಗರನಾಳ್ ಪೂದೊಡಂಬೆಯ ಮೊಗ್ಗರಮಂ ಕಂಡು ದನಶಿಖಿಯ
ಕೆಂಡದೊಟ್ಟಿಲಾಗೆತ್ತು ಪೊಕ್ಕ ಸಿದ್ಧಸೀಮಂತಿನಿಯನೊಳಕೊಂಡು ಮದನಪ್ರತಾಪ
ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಂ ಪೊತ್ತಂತೆ ಚಿತ್ತಂಗೊಳ್ವ ಕಿಂಶುಕನಿಕುಂಜದಿಂ; ಕಣ್ಣೊಲಂದಪ್ಪಿ ಕಡೆಸ
ರಿದು ತನ್ನನಟಿಸಿ ತೊಳಲ್ವ ಕಾದಲನಂ ಕಾದಲ್ಮೆಯಿಂ ಕಾಡಲೆಳಸಿ ಘಟಾಲನೆ ಬೀಟಾ
ಲ್ವಿಡಿದಡದುರ್ ನಿಡುಗೊಂಬಿನೆಲೆದುಟುಗಲ ಪೊದಟ ಪೊರೆಯೊಳ್ ಮೆಯ್ಯರೆದಿದರ್
ಗಂಧರ್ವಸೌಂದರಿ ನೆಲೆವಡೆದಕ್ಷೀಣರೂಪಯಕ್ಷಿಣಿಯಂತೆಸೆಯೆ ಮಿಸುಪ ವಟ
ವಿಟಪಿಯಿಂ; ಬಾನ್ಬಟ್ಟೆಯೊಳ್ ಬಿಟುವಿಸಿಲ್ ಬೆನ್ನಂ ಸುಡೆ ಬಿಂಕಂಗುಂದಿ ಬಟಲ್ವ
ಬರ್ಪ ಗರುಡದಂಪತಿಗೆ ತಂಪಂ ಪರೆಪಲೆಂದು ವಿಸಿನಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಲಾಸದಿಂ ಬೀಸಲ್
ನಿಡುದೋಳ್ಳಳಿಂ ನೆಗೆಪಿ ಪಿಡಿದ ವ್ಯಜನಳಮೆನಿಸಿ ರಂಜಿಪ ಪರ್ಣಪಾಳಿಯನೇಟಗ್ಗಿ
ವೆತ್ತ ತಾಟ ಭೂರುಹದಿಂ; ಪೆಂಪುವೆತ್ತಪರಿಮಿತ ಫಲಪರ್ಣಪುಷ್ಪಗುಚ್ಛಂಗಳಿನತಿನಿ
ಬಿಡತೆಯನಪ್ಪುಕೆಯ್ದ ರವಿಶಶಿಕರಂಗಳೆಡೆಯಾಟಕ್ಕೆ ತೆಟಪುಗುಡದೆ ತಮದ ತವ
ಮರ್ನೆಯೆನಿಸಿ ವಿಚಿತ್ರತರಬಗವ್ಯಗಂಗಳ್ಗೆ ವಿಹರಣಸ್ಥಲಮಾಗಿ ಮಹಾಗಹನ
ಮೊಸ್ಸಿದುರ್ದಲ್ಲಿ.

ಮತ್ತೇಭ.

ಮೊಟಗಂ ಬೃಂಹಿತಮೆಂದು ತಳ್ತ ಕುಡಿಮಿಂಚಂ ಕೋಡಿದೆಂದಣ್ಣಿ ಪೆರ್
ಮಟಿಯಂ ಸೋರ್ವ ಮದಾಂಬುವೆಂದು ಬಗೆದಂದಂಭೋದಮಂ ದಂತಿಯೆಂ
ದಳಿಪಿಂ ಪಾಯ್ದು ವಿಲಂಘಿಸುತ್ತುಗುರ್ಗಳಿಂ ಪೊಯ್ದತ್ತದಂ ಮೌಕ್ತಿಕಾ
ವಳಿ ಝಲ್ಲೆಂದುಗೆ ಭೀಮಗರ್ಜನಮಿಳತ್ಯಂತೋಗ್ರಕಂಠೀರವಂ

೩೬

೧ ಪರಿಮಳಂ (ಚ) ೨ ತಳೆದು (ಚ)

೩ ನಿಡು (ಯ) ೪ ಬಿಜ್ಜಣ (ಯ)

೫ ಸ್ಥಾನ (ಕ)

ನಿಡುಗಟಾಲೆಯ ಮೊನೆಯುರ್ಚಿದ
ಜಡಧರಮೆಸೆದುದು ನಗಾಹಿತಪ್ರಣಿಧಿಯಿದೆಂ
ದಡರ್ವತೀರೋಷದಿನಾ ಗಿರಿ
ತೊಡರ್ಚಿ ಪಿಡಿದುಗ್ರಶೂಲದೊಳ್ ತೋಱುವವೋಲ್

೩೩

ಒರಸೆ ಕರಿ ಕಟದ ಮದದಿಂ
ಪೊರೆದುರುಚಂದನದೊಳೆಟಗಿ ನಿಂದಳಿಕುಳಮಂ
ಹರಿನೀಲಮೆಂದು ತಿಱಿಯಲ್
ಸುರತರುಣಿ ತುಡುಂಕಿ ಸಖಿಯನೇಂ ನಗಿಸಿದಳೋ

೩೪

ಜರದಜಗರಮಂ ಕರದಿಂ
ಕರಿ ಪಿಡಿದಿಡೆ ನಭದೊಳದು ವಿಧುಂತುದನೆಂತಂ
ತಿರೆ ಪಾಯ್ದು ಮುನ್ನುಂಗಿದ
ಮರೆಯಡಗುಚ್ಚಳಿಸೆ ಮುಖದಿನಳಿ ದಿನೇಶಂ

೩೫

ಹರಿ ಬಿಸಸಿದೊಡಾರ್ದೆಟಗಿ
ದರ್ವಿಜಳಧರಭಟನ ಮಿಂಚಿನಿಪ್ಪಸಿಲತೆಯಂ
ಗಿರಿ ಸೆಳೆದೊಳಗಿಟ್ಟಂತಿರೆ
ಕರಮೋಷಧಿಲತೆಯದೇಂ ಮನಂಗೊಳಿಸಿದುದೋ

೪೦

ಚಂಪಕ.

ಪದಗೊಳಿಸುತ್ತಿ ದಾನರಸದಿಂ ರಸೆಯಂ ಮದಭೃಂಗಮಾಲೆಯಂ
ಕೆದಱುತೆ ಕರ್ಣವಾಳೆದಿಲರಿಂ ಬಿಸಕಾಂಡಮಿದೆಂದು ಚಂದ್ರಕಾಂ
ತದೊಳದಿರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪೊಳೆವ ತನ್ನಯ ಕೊಂಬನೊಟಲ್ದ ನೋಡುತುಂ
ಮೃದುಗತಿಯೊಪ್ಪೆ ತೂಗಿ ತೊನೆದಾಡುತೆ ಬಂದುದದೊಂದು ಸಿಂಧುರಂ

೪೧

ಕೊಳದೊಳೆ ಕಿಟ್ಟು ಪಂಕರುಹಮಂ ಪ್ರತಿನಾನದೊಳೊಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಪಾ
ಯ್ವಳಿಗಳನಗ್ರಪಲ್ಲವದೆ ಸೋವುತೆ ಪಂಕಜರೇಣು ತಳ್ತ ಮಂ
ಜುಳರದನಂ ತೆಪಿಂಬೊಳೆಯೆ ಶೈವಲವಲ್ಲರಿ ಪತ್ತಿ ವಕ್ಷದೊಳ್
ಮಿಳಿರೆ ಕರೇಣುವಿದೆಡೆಗದೇಂ ತಳರ್ದತ್ತೊ ಮದಾಂಧಸಿಂಧುರಂ

೪೨

೧ ನೆಂಬಂ (ಯ) ೨ ಕರಮೆಸೆದೀ (ಚ)

೩ ಕರ್ಣತಾಳ (ಯ)

ಮತ್ತಮಲ್ಲಿ,

ಪಿಡಿಯ ಮೊಲೆಯುಂಡು ತಣಿಯುತೆ
ಕಡೆನಾಯೊಳ್ ಪಾಲ ಧಾರೆ ಮೊಳೆವಲ್ಲಳವೋಲ್
ಬಿಡದೆಸೆಯೆ ಮುದ್ದುವೀಳು
ತ್ತಡಿಯಿಡುವುವು ಪಲ್ಲಮುಳಿಯ ಮುಳಿಗಳ್ ನನದೊಳ್

೪೩

ಎರಡುಂ ಕಡೆನಾಯೊಳ್ ತ
ಳ್ಳಿರೆ ಬಿಸಕಾಂಡಂಗಳೆರಡುರದನದ ಬಲು ಸಂ
ದುರುಜಳಫೇನವಳಕ್ಷಂ
ಕರಮೆಸೆದುದೊಂದು ದಂತಿ ಚೌದಂತನವೋಲ್

೪೪

ವಚನ

ಇಂತು ಸಂತತಮೊಪ್ಪುವ ಕಾಂತಾರದಂತರಾಳದೊಳ್ ಬಿಯದರ್ ಬೇಂಟೆಯಾಡ
ಲೆಂದು ಸಂಭ್ರಮಂ ಮಿಗೆ ಸರುವಿಡಿದು ಪಣೆಯಿರ್ಪೆಡೆಗೆಯ್ದುಂ ನಿಂದು ನೆರೆದು
ಪರೆದು,

ನೊರೆ ತುಪ್ಪುಟ್ ಕೊಳಗು ಕೆಸಲು
ನೊರಜುಗಳುಗುರಡರ್ದ ಸೊವಡು ಪಜ್ಜೆಗಳಂ ಪಾ
ಯ್ದಿರದಟಸಿ ನೋಟ್ಟು ಬಿಯದರ್
ತ್ವರಿತದಿನಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿದರಾ ಪೆರ್ಗಾಡೊಳ್

೪೫

ಚಂಪಕ.

ಮದರಸಮೊಕ್ಕುದಿಲ್ಲಿ ಕರಿ ಪೋದುದು ಸಿಂಗದ ಬಟ್ಟೆ ನೋಟಕ್ಕೊಡಿಂ
ತಿದು ಗಜಮೌಕ್ತಿಕಂ ಸಿಡಿದುದಿಲ್ಲಿ ಲುಲಾಯದ ಮಾರ್ಗಮಪ್ಪುದಾ
ಸ್ಯದ ನೊರೆ ಬಿಟ್ಟುದಿಲ್ಲಿ ಕೆಸಲಾರ್ವಪುದಿಲ್ಲಿ ವರಾಹಮೆಯ್ದಿದ
ತ್ತಿದಿರೊಳೆ ಪುಲ್ಲಿ ಪಾಯ್ದೆಡೆಯಿದಪ್ಪುದು ಸೂಸಿದುವಾಸ್ಯದೂರ್ವೆಗಳ್

೪೬

ವಚನ

ಎಂದು ಪಲವಜ್ಜೆಯಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಚಂಪಕ.

ಕರಿಗೆ ಕರಾಗ್ರಮಂ ನೆಗೆಪಿ ಕೋಟ್ಮಗಕಿರ್ವರಾಲೆತ್ತಿ ಸಿಂಹಕೊ
ಪ್ಪಿರೆ ರಸನಾಗ್ರಮಂ ತೆಟುಕಿದು ಕೆಯ್ಯಿರಡಂ ನಿಮಿದೆತ್ತಿ ಬಗ್ಗಕೆ
ತ್ತಿರದ ಕುರುಳ್ಳಳಂ ಪರೆಪಿ ಜಲ್ಲಿಮಿಗಕ್ಕೆ ವರಾಹಯೂಥಮೇ
ತ್ತಿರೆ ಮಣಿಕಾಲ್ಗಳಂ ಮಡಿದು ತೋಪುದರೊಯ್ಯನೆ ಸನ್ನೆವೇಂಟೆಯೊಳ್

೪೭

ಚಂಪಕ.

ಸರಳಿಸುವೇಣನೋಡುವ ಮೊಲಂ ಬಗೆಗುಂದುವ ಖಡ್ಗ ನಿಲ್ವ ಸೂ
ಕರನಡಿಗೊಳ್ಳ ಪೆರ್ಮರೆಯಡಂಗುವ ಪೆರ್ಬುಲಿ ಕಣ್ಣೊಟ್ಟಿಲ್ವ ಬಲ್
ಗರಡಿ ಕಡಂಗಿ ಮೆಯ್ಯುರಿನ ಕೇಸರಿಯಾಲಿಪ ದಂತಿ ಪಾಱಿ ಸಯ್
ವರಿನ ಖಗಾಳಿಯೊಪ್ಪೆ ಪಿರಿದಾದುದು ಬೇಂಟೆಯ ವಾದ್ಯದಬ್ಬರಂ ೪೮
ಮತ್ತಮಾಗಳ್,

ಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ಧರೆ

ನಡೆ ಸಾರ್ ಮುಂದೆಯ್ದು ಬೆಳ್ಳಾರಮನೆ ಬಿಗಿ ನಿಕುಂಜಂಗಳಂ ಸೋದಿಸಂಬಂ
ಬಿಡು ನೀರ್ವಾಣಂಗಳೊಳ್ ನಿಲ್ ಪಸರಿಸು ಬಲೆಯಂ ಪಜ್ಜೆಯಂ ನೋಡು ನೀಂ ಪೇ
ರಡಿಯಂ ಕೆಯ್ಯನ್ನೆಗೆಯ್ ನಿಂದೆಟಗದಿರುಲಿಪಂ ಮೆಲ್ಲನಾಕರ್ಣಿಸೊಳ್ಳಂ
ದಡರುದ್ಯದ್ಭೂಜಮಂ ಮಾರ್ಗಮನೆ ತಡೆವುದೆಂಬಬ್ಬರಂ ಪರ್ಬಿತೆತ್ತಂ ೪೯
ಮತ್ತಂ,

ಚಂಪಕ.

ಬಡಿಯುಡುವಂ ತೊಡಂಕದಿಡು ಪೆರ್ಮೊಲನಂ ಬಲೆವೀಸಿ ಪುಲ್ಲೆಯಂ
ಕೆಡೆಪು ಲುಲಾಯಮಂ ತಟ ಪೊದಟ್ಟಿಸು ದಂತಿಯನಾರ್ದು ಖಡ್ಗದಿಂ
ಕಡಿ ಪುಲಿಯಂ ಕರುತ್ತಿಟಿ ವರಾಹನನಿಟ್ಟಿಯೊಳುಗ್ರಸಿಂಹಮಂ
ಪೊಡೆ ಬಿಡದಣ್ಣಿ ಕೂರಸಿಯನೆಂಬ ರವಂ ಪಿರಿದಾಯ್ತರಣ್ಯದೊಳ್ ೫೦

ನಡುಗುವ ಕಾಲ್ಗಳುಬ್ಬರಿಪ ಕಿಬ್ಬರಿಗಳ್ ಪೊಡೆವಳ್ಳೆ ಬಾಯ್ಗಳಿಂ
ಕಡೆಗುಗುತಿರ್ಪ ದೂರ್ವೆ ಬೆದರ್ದೀಕ್ಷಿಸ ನೀಳ್ವಲರ್ಗಣ್ ಪೊದಟ್ಟಿ ಸುಯ್
ಬಿಡದಿರೆ ನೀಟ್ಟಿ ಕೋಡಲುಗೆ ಬತ್ತಿದ ಬಾಯ್ವರಸಲ್ಲಿ ಭೀತಿ ಕೆಯ್
ಗುಡೆ ಕಡುವೇಗದಿಂದೆ ಕೊಣಕಿಟ್ಟುದು ವನ್ಯವೃಗೀಕದಂಬಕಂ ೫೧
ಉತ್ಪಲ.

ನೀಡಡಿಗೊಂಡು ನಿಂದು ಡೊಣೆಯಿಂ ಕಣೆಯಂ ತೆಗೆದಾರ್ದುಂ ಬಿಲ್ಲದಂ
ಪೊಡಿ ಪೊಡರ್ಪುವೆತ್ತು ಕಟಕಾಮುಖಿದಿಂ ಸೆಳೆದುರ್ವಿ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಮಂ
ನೋಡಿ ಕಟಾಕ್ಷಮಂಬುದುದಿಯೊಂದಿರೆ ತೆಳ್ಳಡು ಬಳ್ಳೆ ಗಾಡಿ ಕೆಯ್
ಗೂಡಿರೆ ತೊಟ್ಟನೆಚ್ಚು ಮೃಗವೃಂದಮನಿಕ್ಕಿದರಲ್ಲಿ ಭಿಲ್ಲಿಯರ್ ೫೨

೧ ತೊಡಂಕುತಿಡು (ಕ)

೨ ಕಿಬ್ಬರಿ (ಯ)

೩ ಕಾರ್ಮುಕ (ಕ)

ಚಂಪಕ.

ಪಸರಿಸಿ ಪತ್ತಿ ಧಾತ್ರಿಗೆ ಕುನುಂಗಿ ವಿಲಂಭಿಪ ಮಾನಮಂ ಪರೀ
ಕ್ಷಿಸಿ ತೆಜ್ಜಿದಿದರ್ ಬಾಯ್ ನಿಮಿದರ್ ಗೋಣೆಮೆಯಿಕ್ಕದ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷಿ ಸುಯ್
ಮಿಸುಕದ ಮೂಗು ಸುರ್ಕುಗಿವಿ ಭೂಮಿಯೊಳಾಡಿಸ ಬಾಲಮೊಪ್ಪೆ ಗ
ರ್ಜಿಸಿ ಮಿಗೆ ಪಾಱಿ ಮೇಲ್ವರಿವ ಬಗ್ಗಮನಿಕ್ಕಿದನುಗ್ರಲುಬ್ಬಕಂ

೫೩

ಒದೆದಿಳೆಯಂ ಪುಟಂ ನೆಗೆದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮುಂದಣ ಕಾಲ್ಗೊಳಿದೆ ಕಾ
ಯ್ಯೊದವೆ ಭುಜಾಗ್ರದೊಳ್ ನಡೆ ನಖಂ ಪೊಡೆದುಗ್ರತೆಯಿಂ ಸಿರಕ್ಕೆ ಪಲ್
ದುದಿಯನನುಚುತವ್ವಳಿಪ ಬಗ್ಗದ ಗಂಡಿಕೆಗಂಡು ನೆತ್ತಿಯ
ಗ್ರದೆ ಮೊನೆಯುರ್ಚೆ ಕೆಯ್ಸುರಿಗೆಯಿಂಡಿರದಿಕ್ಕಿದನಾ ವನೇಚರಂ

೫೪

ಮತ್ತೇಭ.

ನೆಲನಂ ಪೊಯ್ದು ಬೆರಂಟುತಗ್ರಪದದಿಂ ಕೆಂಗಣ್ಣಳಿಂ ನೋಡುತುಂ
ಮಲೆಯುತ್ತುಂ ಮದವೇಱಿ ಮಾಮಸಕದಿಂದಂ ನಿಮೋಱಿಯಂ ಬಾಗಿಮೂ
ಗಲರುತ್ತುಂ ಸುಱುಕಿಟ್ಟು ಸೂಸೆ ನೊರೆ ಬಾಯಿಂ ಬಾಲಮೆತ್ತುತ್ತೆ ಕೋ
ಡಲುಗುತ್ತುಂ ಪುಟವೆಟ್ಟು ಪಾಯ್ದುದಿದಿರೊಳ್ ಶೈಲಪ್ರಭಂ ಸೈರಿಭಂ

೫೫

ಅದಿರದಿರಾಂತು ರೊಂಕಿ

ಟ್ರೊದಲುತ್ತುಂ ಬರ್ಪ ಕಾಡ ಕೋಣನ ಗೋಣಂ

ಮದಯುತನೊರ್ವಂ ತಱಾದಿ

ಕ್ಕಿದನಾಪಿಂ ನಿಶಿತಖಡ್ಗದಿಂದೆ ಪುಳಿಂದಂ

೫೬

ಮತ್ತನೊರ್ವಂ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಮರಗೊಂಬಂ ಮುಱಿದಾಂತು ನೀಳ್ ಕರದಿಂ ಕಾಯ್ಪೇಱುತುಂ ಸೋರ್ವ ದಾ
ನರಸಾಸಾರದೆ ಸೀಯೆ ಮಾರ್ಗದ ತೃಣಂ ಕೆಂಗಣ್ಣಳಿಂ ನೋಡಿ ನಿ
ರ್ಭರದಿಂ ಗರ್ಜಿಸಿ ಕೋಡೊಳಿಡೆಱಿಯಲಾರ್ಪಿಂ ಬರ್ಪ ಸಂದೃಪ್ತಸಿಂ
ಧುರಮಂ ಪಾಯ್ದು ಪಳಂಚಿ ಪೊಯ್ದನಸಿಯಿಂ ಧೀರೋತ್ತಮಂ ಧೀವರಂ

೫೭

ನೀಡಿದ ಭರಿಕೆಯ್ವಿಲದೊಳ್

ಕಾಡೊಡೆಯಂ ಪೊಡೆದ ಬಾಣಮಿಭಮಸ್ತಕದೊಳ್

ಮೂಡಿದುದು ನೆತ್ತಿ ಮುತ್ತೊಡ

ಗೂಡಿರೆ ಸುಗಿದಗಿದು ಬಿಟ್ಟುದಾ ಗಜಮಿಳೆಯೊಳ್

೫೮

ವಚನ

ಪೆಟಿತೊಂದು ತಾಣದೊಳ್,

ವನಚರನೆಚ್ಚುಂ ಕರಮಂ
 ವಿನುತರದದ್ವಯಮನೊಡನೆ ಪಡಲಿಡೆ ಕರಿ ತಾ
 ನೆನಸುಂ ಪೋಲ್ತುದು ಸುರಿವರೆ
 ಘನರುಧಿರಂ ರುಧಿರವೃಷ್ಟಿಗಟಿವಂಬುದಮಂ

೫೯

ಕರಿಯ ಗುರುಕುಂಭಮಂ ತ
 ನ್ನರಸಿಯ ಕುಚಕುಂಭಮೆಂದು ಪರಿಕಿಪ ಶಬರಂ
 ಶರದಿಂದೆಚ್ಚುಂ ಹರಿಯದ
 ಕಿರದೆಟಿಗೆ ತದೀಯಮಸ್ತಕಂ ಪಟುವಿನೆಗಂ

೬೦

ಮತ್ತೇಭ

ನಡೆಗಲ್ತಂಜನಶೈಲದಂತೆ ಪದೆದೇಲ್ತರ್ಪಾನೆಯಂ ಕಂಡು ಬಲ್
 ಸಿಡಿಲೆಂತಂತಿರೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಡರ್ದದಂ ತತ್ಕುಂಭಮಂ ಸೀಳ್ವ ಕಾ
 ಯ್ಪಿಡಿದುದ್ಯದ್ವಿಪವೈರಿಯರ್ಗಳಸಿರಂ ಬೀಲ್ವಂತಿರೆಚ್ಚುಂ ಜವಂ
 ಗೆಡದರ್ಥೇಂದುಮುಖಾಸ್ತ್ರದಿಂ ರುಧಿರಮೆತ್ತಂ ಪಾಯ್ವಿನಂ ಧೀವರಂ

೬೧

ಮಹಾಸೃಗ್ಧರೆ

ಕುಡಿವಾಲಂ ನೆತ್ತಿಯೊಳ್ ಮಿಳ್ಳಿಪಾಯಿ ಪೊಳೆಯೆ ಕೂರ್ದಾಡೆ ಕೆಂಗಣ್ಣಳಿಂ ಕೆಂ
 ಗಿಡಿ ಸುತ್ತಂ ಸೂಸೆ ಪೆರ್ಮೂಗಲರೆ ತೆಟಿದ ಬಾಯ್ ಭೀತಿಯಂ ಬೀಜಿ ಕಾಯ್ವಂ
 ಪಡೆದಾರ್ಪಿಂ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಂ ಕೆಳದುರ್ ಕೆದಜುತುಂ ಕೇಸರವ್ರಾತಮಂ ಮುಂ
 ಗಡೆಯೊಳ್ ಪಾಯ್ತಂದುದುದ್ಯತ್ಪದನವಿದಳತ್ಕುಂಜರೇಂದ್ರಂ ಮೃಗೇಂದ್ರಂ ೬೨

ಆತಿರೌದ್ರಾಕಾರದಿಂದುತ್ತಟಿಸಿ ಮುಳಿದು ತಿಂಬಂದದಿಂ ನೋಡಿ ಶೌರ್ಯೋ
 ನ್ನತಿಯಿಂ ಮುಂಗಾಲ್ಗಳಂ ಮುನ್ನೆಗೆವುತುಗುರ್ಗಳಿಂ ಪೊಯ್ದು ಮೇಲ್ವಾಯ್ದು
 ಗವೋರ್

ದ್ವತಗರ್ಜಿಸ್ತಂಹಮಂ ಬೀಟಿನುತೊಗೆದದಟೆಂ ಖಡ್ಗದಿಂ ಪೊಯ್ದನತ್ಯ
 ದ್ವತಸತ್ತ್ವಂ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ತಚ್ಚಿರಮುರುಳೆ ಕನಲ್ದೊರ್ವನುದ್ಯತ್ತಿರಾತಂ ೬೩

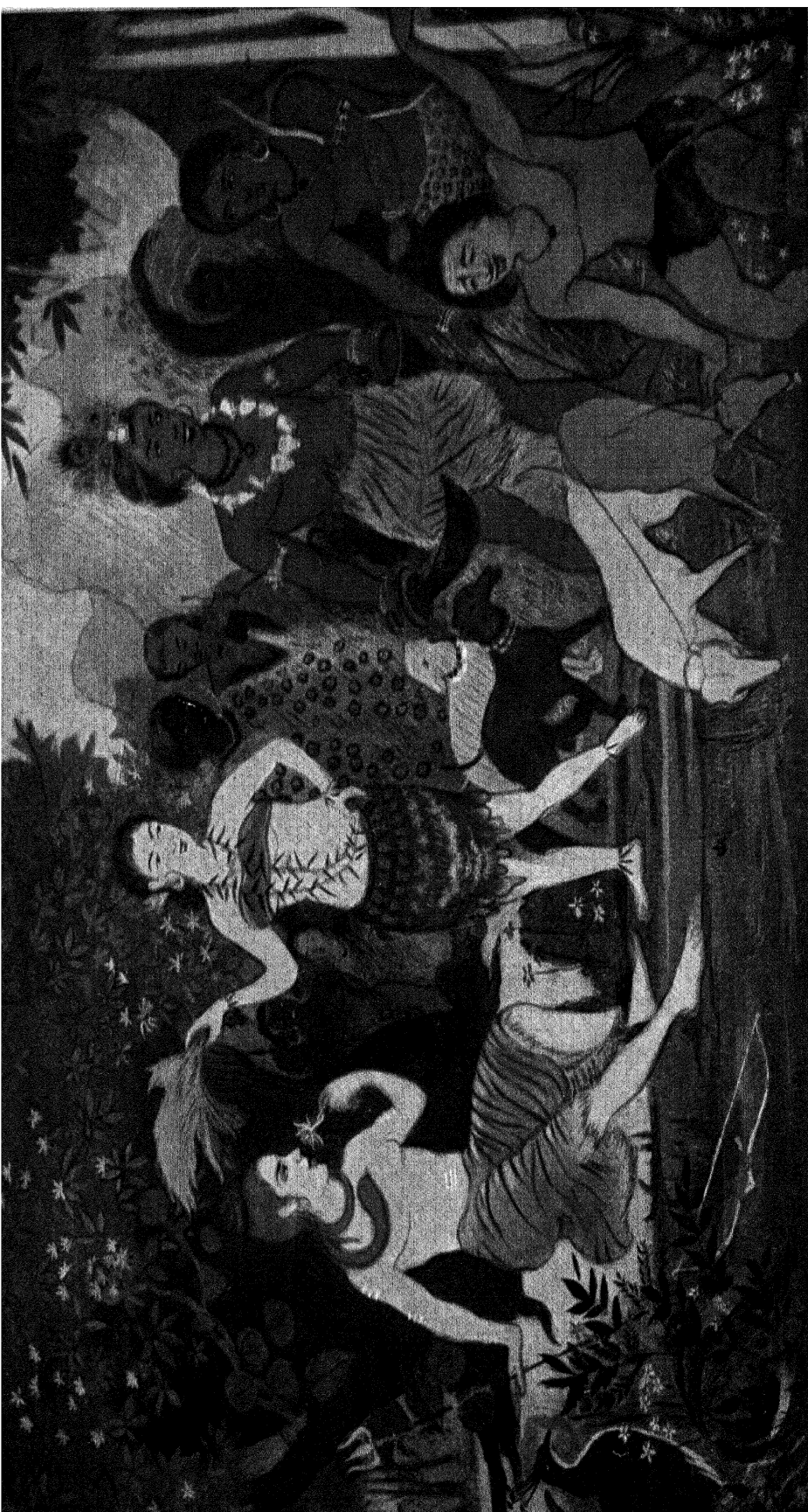
ವಚನ

ಇಂತು ಕಾಂತಾರಾಂತರಾಳದೊಳ್ ಪುಳಿಂದನಿಳಿಂಪರ್ ಪಲವೇಂಟಿಯಾಡು
 ತ್ತುಮಿರೆಯಿರೆ,

೧ ಕರಿಯಂ (ಜ); ಶರಮಂ (ಯ)

೨ ತರೆ (ಯ)

ಡಾ. ಎ. ಹಾಲಬಾವಿ

ಕಿರಾತನೇಷದಲ್ಲಿಯು ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಮಂದಾರವೃಕ್ಷದ ನಿಕಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದುದು

ಲಂಗರಾಜ ಪುಸ್ತಕ, ಧಾರವಾಡ
— ಚಬರಕಂಕರವಿಳಾಸ (ಅ. ೩, ಪ. ೬೩)

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ವಿಳಸನ್ಮಂದಾರಭೂಜಾತದ ಬಲಿನೆಲಲೊಳ್ ನಿಂದು ಚಂದ್ರಾಶ್ಮಪೀಠ

ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಪೂಗೊಂಚಲೊಂದಂ ಪಿಡಿದಡಿಗಡಿಗಾಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತೊಲೈಯಿಂ ಚೆಂ

ದಳಿರುದ್ಯತ್ತಾಲವೃಂತಂಬಿಡಿದು ಪದಿಸಿನಿಂ ಬೀಸೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತಾಂ ಕಣ್

ಗೊಳಿಸಿದರ್ ನೋಡುತುಂ ಬೇಂಟಿಯ ಪೊಸಪರಿಯಂ ಲೀಲೆಯಿಂ ಭಾಳನೇತ್ರಂ

ಗದ್ಯ

ಇದು ನಿಖಿಲ^೧ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಸುರಾಸುರೇಂದ್ರವರದಕರುಣಾವರಣಪರಮಶಿವಲಿಂಗ
ತರುಣಪತಂಗಸಂಗತಮಂಗಳಹೃದಯಾರವಿಂದಬಂಧುರ ಸರಸಸಜ್ಜನ^೨ಮಾನಿತೋಭಯ
ಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ^೩ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರಿದೇವ ವಿರಚಿತನಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲಾಕಥನವಿಪುಳ
ಪ್ರಬಂಧದೊಳ್ ಅರಣ್ಯವೃಗಯಾವರ್ಣನಂ ತೃತೀಯಾಶ್ವಾಸಂ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಂ.

೧ ಸಮಸ್ತ (ಚ, ಜ)

೨ ಸರಸಜನ (ಯ)

೩ ವಿಶಾರದ (ಯ)

ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಕಾತ್ಯಾಯನಿಯರಸಂ
ಗೋಕರ್ಣಾಧೀಶಕಟಕನನುಪಮನಭವಂ
ಲೋಕೈಕಪ್ರಭು ಪರಮಕೃ
ಪಾಕರನೆನುಗೀಗೆ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ

೧

ಮತ್ತನಾಗಳೆ,

ಚಂಪಕ.

ಅತಿಬಳಮೂಕದಾನವನೆನಿಪ್ಪವನೊರ್ವನಖರ್ವಗರ್ವಸಂ
ಯುತನವನೀಧರೇಂದ್ರದ ನಿತಂಬದಿಲುಂಬಿನೊಳಿದುರ್ ನಿರ್ಜರ
ಪ್ರತತಿಯ ಪರ್ಬಿದಬ್ಬರಮನಾಲಿಸಿ ತಿಂದಪೆನೀ ಸುಪರ್ವಸಂ
ತತಿಯನೆನುತ್ತೆ ತಾಳ್ಪು ಪೊಷಮಟ್ಟನುದಗ್ರವರಾಹರೂಪಮಂ

೨

ಇದು ಸಿರದಲ್ಲಿ ಕೋಡೊಗೆಯದಂತಕಸೈರಿಭಮೋ ಬಟಾಕ್ಕಮಿಂ
ತಿದು ಭರಿಕೆಯ್ಯನಾನದ ಮಹಾಗಜದಾನವನೋ ವಿಚಾರಿಪಂ
ತಿದು ನಡೆಗಲ್ಲು ಸಂಚರಿಪ ಮೇಚಕಶೈಲಮೊ ಸಾರ್ದು ನೋಟಿನ್ನೊಡಿಂ
ತಿದು ಪೃಥುಕಾಯಸೂಕರನೊ ಪೇಟಿನೆ ತೋರಿದುದಾ ವರಾಹಕಂ

೩

ಮತ್ತೇಭ.

ಬಡಬಜ್ವಾಲೆಯ ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗತತಿಯೆಂಬಂತಿರ್ಪ ಕಣ್ ಚಕ್ರದಿ
ರ್ಕಡೆಯಂ ಬಾಯೊಳಿಲುಂಕಿದಂತೆ ಪೊಳೆಸಿಂ ಕೊಂಕಿದ್ ಕೂದಾರ್ಡೆ ಬಲ್
ಸಿಡಿಲುಧೃದ್ವ್ರವಮಾಳ್ ಭೀಕರಮುಖಂ ಕಲ್ಪಬ್ಬಮಂ ಪೋಲ್ವ ಕಾ
ರೊಡಲತ್ಯದ್ಭುತಮಾಗೆ ಬಂದುದು ಮಹಾರೋಷಾಕರಂ ಸೂಕರಂ

೪

ಚಂಪಕ.

ಖರಮುರಘಾತದಿಂದೆ ಪುಡಿಯೇಟಿ ಶಿಲಾತಳಮೊತ್ತಿ ಮೆಟ್ಟಿ ಮೆ
ಯ್ಯೊರಸೆ ಬೃಹತ್ತುಜಪ್ರತತಿ ನುರ್ಗೆ ವಿಜೃಂಭಣಮಾಳ್ವ ಗರ್ಜಿಸು
ತ್ತುರುತರಪರ್ವತಂ ಪ್ರತಿರವಂಗುಡೆ ಬೆರ್ಚಿಸಿ ತನ್ನಗೇಂದ್ರಕಂ
ದರವೃಗರಾಜಿಯಂ ಜನದಿನೇತ್ತಿರುತಿರ್ದುದು ಸೊರ್ಕದೆಕ್ಕಲಂ

೫

ವಚನ

ಆ ಕಟಕದೊಳಿಂತು ಬರ್ಪ ಕಿಟಿಯಂ ಕಟ್ಟನೆ ಕಂಡು,

ಚಂಪಕ.

ಎಲೆ ಎಲೆ ಪಂದಿ ಪಂದಿ ಮಿಗೆ ಬಂದುದು ಬಂದುದು ಭಿಲ್ಲರೆಲ್ಲರಂ
ಬಲಿಗೊಳಲೆಂದು ಮೃತ್ಯು ಕಿಟಿರಾಪಮನಾಳ್ವವೊಲೊತ್ತು ಪತ್ತು ನಿಲ್
ತೊಲಗದಿರಟ್ಟು ಕುಟ್ಟು ತಿವಿ ಕೊಲ್ ತಟಾ ಗೋಣ್ಣುಟಾ ತುತ್ತುಗಿಸೀಳ್ ಪಳಂ
ಚಲಸದೆ ಪೊಯ್ ಕರುತ್ತಿಟಾಯೆನಿಪ್ಪ ರವಂ ಸಿರಿದಾಯ್ತು ಬೇಡರೊಳ್ ೬

ವಚನ

ಎಂದು ಸೌರಂಭದಿಂ ಮುಟ್ಟಿ ಮೂದಲಿಸುತ್ತೊಟ್ಟಜೆಯಿಂ ತೊಟ್ಟನಿಟ್ಟಿಗಳಂ
ತಾಳ್ವ ಕಟ್ಟುಬ್ಬಟೆಯಿಂ ಕವಿದ ದಿಟ್ಟಬಿಯದರ್ ಪರ್ಬಿದಬ್ಬರಮನಾಲಿಸಿ ಕನಲ್ವೆ
ಮಿಗೆ ದಾಡೆಯಂ ಮಸೆದಂಡುಗೊಂಡು ತೃಣಮಂ ತುಂಡಿಸಿ ಬಾಲಂ ನಿಮಿರೆ ಕಾಲಂ
ತೂಗಿ ಪಟುತರಶೌರ್ಯದಿಂ ಪುಳಿಂದನಿಳಂಪರ್ಗಭಿಮುಖಮಾಗಿ ನಿಂದು,

ಚಂಪಕ.

ನಡುಗೆ ಧರಿತ್ರಿ ದಿಕ್ಕರಿಗಳಕ್ಕೆ ಭಯಂಗೊಳೆ ಸತ್ತ್ವಸಂಕುಳಂ
ಪಡಲಿಡೆ ಶೈಲಶೃಂಗತತಿ ತುಳ್ಳೆ ಮಹಾಬ್ಧಿ ಕರಾಳಘೋಷದಿಂ
ಘುಡುಘುಡುಸುತ್ತಿ ದಾಡೆಗಡಿದುರ್ಬಿ ಕಡಂಗುತೆ ಕಾಯ್ಪುವೆತ್ತು ಕಣ್
ಗಡೆ ಕಿಡಿಸೂಸೆ ನೋಡಿದುದು ನಿಂದು ಪುಳಿಂದರನುಗ್ರಸೂಕರಂ ೭

ಪೊಗೆ ಪೊಟಸೂಸೆ ಘೂರ್ಮಿಸುವ ಮೂಗಿನೊಳೀಕ್ಷಿಸ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಿಯಿಂ
ಭುಗಿಲೆನೆ ಪೊಣ್ಣೆ ದಳ್ಳುರಿ ಕರಂ ಮಸೆದಗ್ಗದ ದಾಡೆಯಗ್ರದಿಂ
ದುಗುತಿರೆ ತೋರಕೆಂಗಿಡಿಗಳುಗ್ರತೆಯಂ ತಳೆದುರ್ಕಿ ಸೊರ್ಕಿನಿಂ
ದಗಲದೆ ನುಂಗಲವ್ವಳಿಸಿದತ್ತು ವರಾಹಕನಾ ಕಿರಾತರಂ ೮

ಕುಸಿದ ಸಿರಂ ಕೆಲಕ್ಕೊಲೆದ ಬಲ್ಮುಸುಡುರ್ಬಿದ ಮೆಯ್ಯ ರೋಮಮಾ
ಪೆಸೆವ ಮನಂ ಮರಲ್ದ ಕಿವಿ ಮಿಳ್ಳಿಟಾದಾಡುನ ಬಾಲಮುರ್ವಿ ಪಾಳಿ
ಯ್ವುಸಿರೊಡನೆಟ್ಟ ಬೆನ್ ಬಲಿದ ಗೋಣ್ ಕಿಡಿಪಾಟುವ ದಾಡೆ ತಳ್ಳಗು
ರ್ವಿಸೆ ಮಲೆದುರ್ಕಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಕರಂ ಪರಿತಂದುದು ಪಂದಿ ಕಾಯ್ಪಿನಿಂ ೯

ಟೊಣೆದವರೆಚ್ಚ ಕೂರ್ಗಣೆಗಳಂ ಮಿಗೆ ಮುತ್ತಿದ ಜಾಯಿಲಂಗಳಂ
ಕ್ಷಣದೊಳಿದಿರ್ಚಿ ತುಂಡಿಸಿ ಕರುತ್ತಿಟಾವಿಟ್ಟಿಯೆನುಂಡುಗೊಂಡು ಬಿ
ನ್ನಣದೆ ಬಿದಿರ್ಚಿ ನಿರ್ಭರದೆ ಪೆರ್ಬಲೆಯಂ ಪಜಾದಿಕ್ಕಿ ಕೇಣದಿಂ
ಕೇಣಕಿದ ಧೀವರಾಮರರನೆಕ್ಕಲನುರ್ಬತೆ ಸೀಳ್ವದಾರ್ಪಿನಿಂ ೧೦

ಮತ್ತಂ,

೧ ಕುತ್ತು (ಯ) ೨ ಸಂ (ಯ) ೩ ತರೆ (ಯ) ೪ ಪೊ (ಗ, ಚ, ಜ) ೫-೫ ತಳ್ಳು
ಗೂರ್ಮಿಸೆ (ಕ, ಗ, ಜ) ೬ ದಿಟ್ಟಿಯ (ಕ)

ಚಂಪಕ.

ನೆರೆದಿದಿರಾದೊಡಟ್ಟುವ ಪೊದಟ್ಟಿರೆಯಟ್ಟಿದೊಡಂಡುಗೊಳ್ಳ ಪಾ
ಯ್ತರೆ ಮುಸುಡೆತ್ತಿ ಗರ್ಜಿಪ ಕೆಲಂದೊಲಗುತ್ತಿರೆ ದಾಡೆಗುಟ್ಟಿ ನಿ
ಭರದೆ ಪಳಂಚಲವ್ವಳಿಪ ಬೊಬ್ಬಿಱಿಯುತ್ತಿರೆ ಮೆಯ್ಯ ರೋಮಮು
ಬ್ಬರಿಸೆ ಕಡಂಗಿ ನಿಲ್ವ ಬಗೆ ಮೊಕ್ಕಳನಾದುದು ಸೂಕರೇಂದ್ರನಾಂ

೧೧

ಮಲೆನ ಮರಲ್ವ ಟೊಪ್ಪುವ ಮಲಂಗುವ ಪೊಂಗುವ ತಳ್ಳು ಪಾಯ್ವಿ ಕೆಂ
ಗಲಿಪ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದಡರೆ ನೋಡುವ ಕಾಡುವ ದಾಡೆಗುಟ್ಟುವ
ಗ್ಗಲಿಸಿ ತೊಡಂಕುವಬ್ಬರಿಸಿ ಪತ್ತುವ ಸುತ್ತುವ ಘೂರ್ಮಿಸುತ್ತೆ ಸಂ
ಚಲಿಪ ಧರಿತ್ರಿಯಂ ಟೊಣೆನ ಸೂಕರನಾಟನುದೇನಳುಂಬನೋ

೧೨

ತಿರುಗುತ್ತೊಂದೆರಡಡಿಯಂ
ಭರದಿಂ ನೋಡುತ್ತೆ ನಿಲುತೆ ಘೂರ್ಮಿಸುತುಂ ಕೊ
ಕ್ಕರಿಸುತಿದಿರಾಂತು ವಿಸಟಂ
ಬರಿದುದು ಸುರದಿದಿರೊಳರರೆ ಘೋರವರಾಹಂ

೧೩

ಮುತ್ತಿದರಮರ್ತ್ಯಲುಬ್ಬಕ
ರೆತ್ತಂ ಫಡಫಡಯೆನುತ್ತೆ ಕೂರ್ಗಣೆನಟಿಯಂ
ಸುತ್ತಿಱಿದು ಕಱಿದರಾದೊಡ
ರುತ್ತಸಿಯಂ ಜಡಿದು ಝಂಕಿಸುತ್ತಿದಿರಾದರ್

೧೪

ಇಱಿ ಬರಿಯಂ ತರಿ ಕೊರಲಂ
ಮುಱಿ ಮೂಳೆಯನಡಗನುಗಿಯೆನುತ್ತಸವಸದಿಂ
ನೆಱಿ ಸುತ್ತಿದರರದೊತ್ತಿದ
ರುಱಿ ಮುತ್ತಿದರಮರಲುಬ್ಬಕರ್ ಪಟುಕಿಟಿಯಂ

೧೫

ನಚನ

ಆಗಳವರ ಸಂರಂಭಮಂ ಕಂಡು ರೋಷಾವೇಶಮಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡು ದಾಡೆಗಡಿದು
ಮಾರ್ಮಲೆತು ಮಾರ್ಮಸಕಂ ಮಸಗಿ,

೧ ರಿಸಿ (ತ, ಯ)

೨ ಪಾಯ್ವಿ (ಚ)

೩ ರುತ್ತರಿ (ಯ)

೪ ಬದಿ (ಕ, ಗ)

ಚಂಪಕ.

ಒದೆದು ಧರಿತ್ರಿಯಂ ನೆಹಿ ಪುಟಂ ನೆಗೆದವಳ್ಳಿಸುತ್ತಿ ತುಂಡಮಂ
ಬಿದಿದು ಕಡಂಗಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ಘನಾಘನನಿವ್ವನದಿಂ ತುಡುಂಕಿ ಪೊ
ಯ್ದುದು ಕುಡುದಾಡೆಯಿಂದಿಹುದುಡೆತ್ತಿದುದಿಬ್ಬಗಿಯಾಗೆ ಕಾಯಮೊ
ಟ್ಟಿದುದವರಟ್ಟಿಯಂ ಕೊಹಿದು ತಿಂದುದು ತೇಗಿದುದುಗ್ರಸೂಕರಂ

೧೬

ಎಚ್ಚಂಬುಗಳವು ರೋಮಮು
ನುಚ್ಚಳಿಸಲ್ಪಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡರ್ವರೆ ಕೊಡಪು
ತ್ತಚ್ಚರಿಯ ಮುಳ್ಳ ಪಂದಿವೊ
ಲಚ್ಚಿಗನುಂ ಮಾಡಿ ಮಡಿಪಿದತ್ತದು ಸುರರಂ

೧೭

ವಚನ

ಅಗಳೆಚ್ಚಂಬಂ ಬಗೆಗೊಳದೆ, ಕನಲ್ತೆಯಿಂ ಬಟಾಸಂದು ಬವರಿವರಿದು ತುಟ್ಟುಗಿ
ತುಡುಂಕುವ ಜಾಯಿಲಂಗಳಂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಮಿಡಿಯಿಂ ಸಿರಂಬರಮೆತ್ತಿ ಸೀಳ್ವು ಸದೇವ
ಸಮದಸೂಕರನಸಮಸಮರಾಟೋಪಮಂ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ಬೆನ್ನೊಟ್ಟೋಡಿ
ಬರ್ಪಮರವ್ಯಾಧಸಂಘದಭಿಷಂಗನುಂ ಪಿಂಗಡೆಯೊಳಂಗನೆವರಸು ಬನದೊಳೊ
ರ್ವನೆ ಬಿನದಿಪ ಕರ್ಪದಿ ಕಂಡು, ಕರುಣಂ ಪುಟ್ಟಿ, ಜವದಿಂದವರ್ಗಂಜದಿರಿಮೆಂದ
ಭಯಹಸ್ತಮಂ ನೆಗೆಪಿ ಮದಿದಮರಗಸುವಿತ್ತು ಸಕ್ಷತಾಂಗರನಕ್ಷತಾಂಗರನಾ
ಕ್ಷಣಂ ನೆಗಟ್ಟು, ನೆಗಟ್ಟಿವೆತ್ತ ನಿಜವಾಮಕರಕಲಿತಪ್ರಚಂಡಕೋದಂಡಕೋಟಿ
ಯೊಳ್ ಮಂಜುಸಿಂಜನಿಯನನುಚ್ಚಿ, ಕೆಯ್ಯೊಂಡು ತನ್ನನಗಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸ
ಮನ್ನಣೆಯ ಗಣನಿವಹಂ ಕಳಕಳಮಂ ಕೇಳ್ವು ನಡೆತಂದೊಡನೇಪ್ಪರೆ, ಮುಂದಣ್ಣೆ
ಸಾರ್ವಮರರಂ ಬೆನ್ನೊಳ್ಳ ಸಂವರ್ತಸಮಯಯಮಮಹಿಷೋಪಮಾನನಾದ ಭೀಕ
ರಾಕಾರೊಮೂಕಾಸುರೊ ನಂ ತೊಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ಕಂಡು, ಕಾಯ್ವುಗೊಂಡು
ಚಂಡಧನುರ್ಗುಣಮಂ ನೀವಿ ಜೇವೊ ಡೆನೆಯಲೊಡನೆ,

ನಡುಗಿದುದಿಳೆ ಗಿರಿಶಿಖರಂ
ಕೆಡೆದುದು ಕದಡೆಟ್ಟು ಜಡಧಿ ತುಳ್ಳಿದುದುಡುಗಳ್
ಬಿಡದುಳ್ಳಿದುಳಿವಹಿಸತಿ ವೆಡೆ
ಯುಡುಗಿದನಿನಬಿಂಬಮದಿದು ದಳ್ಳಿದರಹಿತರ್

೧೮

೧-೧ ಕ್ಷತಾಂಗರಂ ನೆಗಳ್ಳು (ಯ)

೨-೨ ಮೂಕಸೂಕರ (ಗ, ಚ, ಜ, ತ)

೩ ಜೇವಡೆ (ಯ)

೪ ದುಳ್ಳಿದು (ಯ)

ಮತ್ತಮಾಗಳಾ,

ಗಣತತಿ ಕಿರಿಯಂ ಸದೆಯಲ್

ಕಣೆದುಡುತಿರೆ ಪುರ್ಬಿನಿಂದೆ ಜರ್ಬುತೆ ನಿಲಿಸು

ತ್ತಣೆಯರಮಭವಂ ತೆಗೆದಂ

ಡೊಣೆಯಿಂ ಪೊಗರುಗುವ ನಿಶಿತತರಮಾರ್ಗಣಮಂ

೧೯

ವಚನ

ಅಂತುಮಾಗಿ ಕೂರ್ಗಣೆಯಂ ಮಾಣದೆ ಬಾಣಾಸನದ ತಿರುವಾಯೊಳ್ ಪೂಡಿ
ನೀಡಡಿಗೊಂಡಾಕರ್ಣಾಂತಂ ಸೆಳೆದು ಸುರರಂ ಪಿಂಗದೆ ನುಂಗಲೇಲ್ಪರ್ಪ ಮಿಟ್ಟು
ವಿನಂತದಿರದಿರ್ಚಿ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಂ ಬರ್ಪ ಬಲ್ಪಂದಿಯನಭೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಉತ್ಪಲ.

ಪಂದಿಯಿಂದಿನಗ್ಗದ ಗಜಾಸುರನಿಂ ಮದವತ್ತರಕ್ಷುಸಂ

ಕ್ರಂದನವೈರಿಯಿಂ ಬಲದೊಳುಗ್ರತರಾಕೃತಿಯೊಳ್ ಪೊದಟ್ಟಿ ನಿ

ಷ್ಪಂದಪರಾಕ್ರಮಸ್ಥಿತಿಯೊಳಿರ್ಮಡಿ ವೆಗ್ಗಳಮಪ್ಪುದಿಂದಿದಂ

ಕೊಂದಪೆನಾನೆ ಮಿಕ್ಕಮರಸಂತತಿಗಿಂತಿದು ವಧ್ಯಮಕ್ಕುಮೇ

೨೦

ವಚನ

ಎಂದು ಬಗೆದಂತಕಾಂತಕಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾರೂಢನಾಗಿ,

ಪ್ರಕಟಪಟುರೋಷಬದ್ಧ

ಭ್ರುಕುಟೆ ಕರಾಳಾಸ್ತ್ರದಿಂದೆ ತೆಗೆನೆಱಿದೆಚ್ಚಂ

ಪ್ರಕುಟಲದಂಷ್ಟ್ರಾಭೀಷಣ

ವಿಕಟಾಂಗನನಾ ವರಾಹನಂ ಪುರಮಥನಂ

೨೧

ಎಚ್ಚೊಡಿಕೆಯದಿರೆ ಶರಮಿರ

ದುಚ್ಚಳಿಸಿದುದೊಡಲನದರ ಕೆನ್ನೀರ್ ಭರದಿಂ

ಬೆಚ್ಚನೆ ಪಾಯ್ತರೆ ಕಣ್ಣರೆ

ಮುಚ್ಚುತ್ತಂ ಮೂರ್ಛಿವೋದುದಲ್ಲಿ ವರಾಹಂ

೨೨

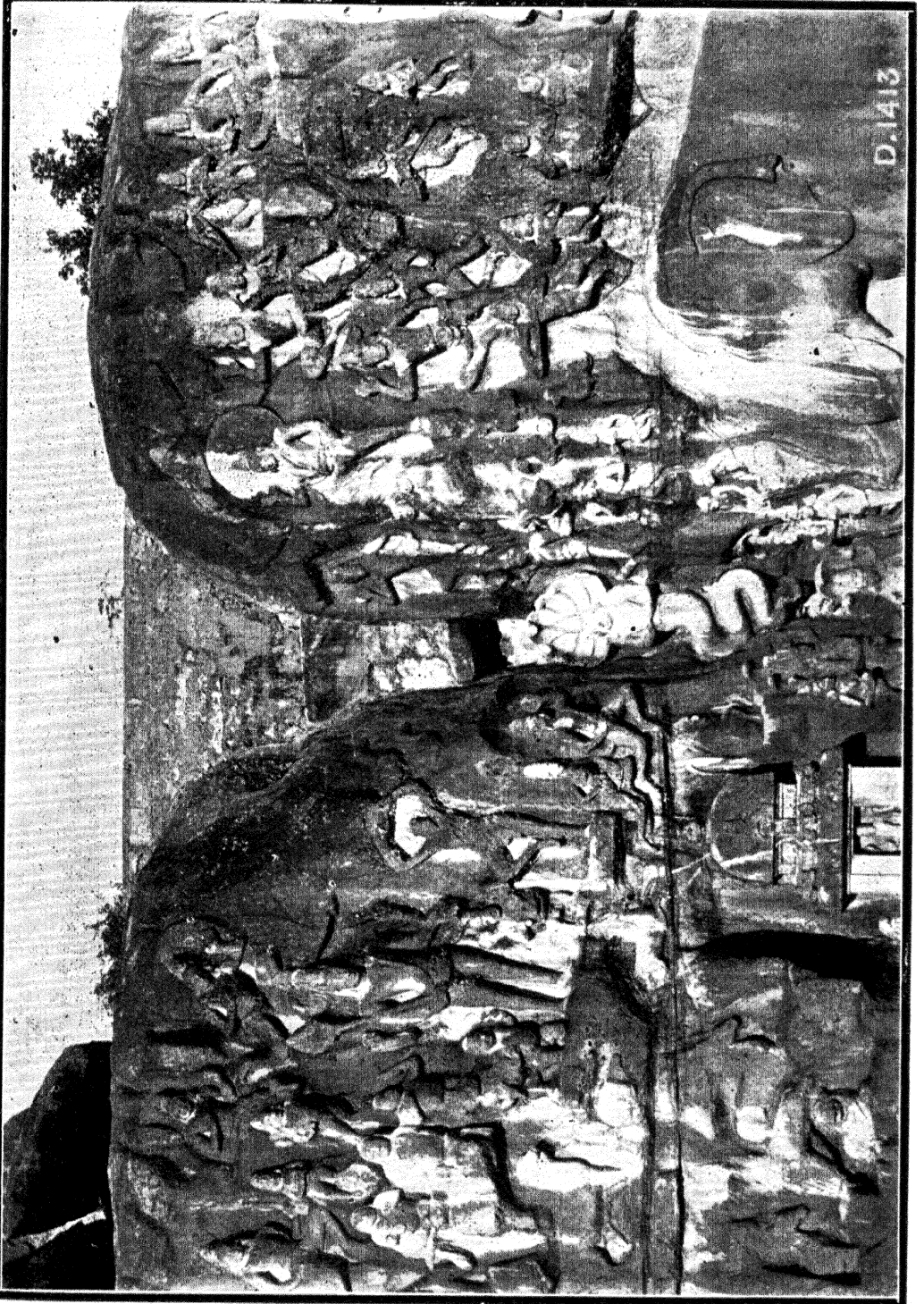
ವಚನ

ಅಂತು ಹಮ್ಮದಂಬೋಗಿ ವಜ್ರವಜ್ರನಿರ್ಘಾತದಿನುರುಳ್ಳ ನೀಲಾಚಲದಂತೆ
ಪೊಡವಿಯೊಳ್ ಕೆಡೆದಿನಿಸಾನುಂ ಬೇಗದಿನೆಟ್ಟಿತ್ತು ಮದಮುಡಿಗಿ ಬೇರ್ವರಿವ
ಭೀತಿಯಿಂ ಬೆಂಗೊಟ್ಟು ಪರಿದು,

೧ ಅಂತಾ (ಯ)

೨-೨ ಯಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ (ಚ)

ಅರ್ಜುನನ ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ಶಿವನನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ದೃಶ್ಯ

ಚಿಂಗಲಪೇಟೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಹಾಬಲಿಪುರದಲ್ಲಿ

(By the Courtesy of the Director-General of Archaeological Survey of India)

ಮಡು ಗಿಡು ಸರು ದರಿ ಪಳ್ಳಂ
ಸಿಡುಂಬು ಮೆಳೆ ಬಳ್ಳಿ ಪುಲ್ ಪೊದಟ್ಟು ಬೆಟ್ಟುಗಳಿ
ಟೈಡೆ ಕುತ್ತುಲು ನಾನಲ್ಲಳೊ
ಕೆಡೆವಿಡದೋಡಿತ್ತು ಪಂದಿ ಜವದಿಂದಾಗಳ್

೨೩

ಬೆಂಬಲಿವಿಡಿದಟ್ಟುತ್ತುಂ
ತಾಂ ಬರೆವರೆ ಬಿಡದಧಿಜ್ಯಧನು ಶಬರೇಶಂ
ಮುಂಬರಿದರ್ಜುನನಿರ್ದ ಬ
ನಂಬೊಕ್ಕುದು ಪಂದಿ ಸುಲಿದುದಾತನ ಬಲಿಯೊಳ್

೨೪

ವಚನ

ಆಗಲ್ ಬಲಿವಿಡಿದು ಬಳಸಿ ಕವಿದು ಕುಬುಬೆಂದು ಬೊಬ್ಬಿಟುವ ಸುರಕಿರಾತ
ರಬ್ಬರಮಂ ಕೇಳಿದೆತ್ತಣದೆಂದು ಯೋಗಿ ಯೋಗಮನುಸಶಮಿಸಿ, ಕಣ್ಣೆಟಿದು
ಮುಂದಿರ್ದ ಭೀಕರಾಕೃತಿವೆತ್ತ ಮಹಾವರಾಹನಂ ನೋಡಿ, ಬನದ ತಪಸ್ವಿಗಳು
ಪಹತಿಗೆಯ್ದದಿದಂ ತವಿಪುದೆನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಮಕ್ಕುಮೆಂದು ನಿಜಕ್ಕಾತ್ರಧರ್ಮಮಂ
ಬಗೆದು, ಮೂಡಿಗೆಯಿಂ ತೋಡಿಲ್ಲದ ಚಂಡಕಾಂಡಮನುಗಿದು, ಗಾಂಡೀವಿ
ಗಾಂಡೀವದಿದೆಸೆಯ ಕೊಪ್ಪನಾರಯ್ಡ ಪೆದೆಯಂ ತೊಡರ್ಚಿ ಜೇವೊಡೆದು ಪೂಡಿ
ನೀಡಡಿಗೊಂಡು ತೆಗೆನೆಟಿನಿಂದು,

ಕೆಡೆ ಕೆಡೆಯಿಂದಾರ್ದೆಚ್ಚಂ
ಘಡುಘಡಿಪ ಮಹಾವರಾಹನಂ ಕೂರ್ಗಣೆಯಿಂ
ಕಡುಗಲಿ ಪಾರ್ಥಂ ನೆಟಿನಂ
ನಡೆಗೋಣಡಿಗೊಂಡು ಪಂದಿ ಕೆಡೆದತ್ತಾಗಳ್

೨೫

ತರಳ

ಜವದಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಶಂಕರನೆಂದನೀ ಕಿಟೆಯಮ್ಮದಾಂ
ತವಿಸಿದೆಂ ತೆಗೆಯೆಂದು ಭೂತಗಣಕ್ಕೆ ಪೇಟ್ಟುದುಮಾಲಿಸು
ತ್ತವಿಕಲಂ ಕೆಡೆದತ್ತಿದೆನ್ನಯೆ ಬಾಣದಿಂ ಕಡೆಸಾರ್ ಬಿಡೆಂ
ದವನನೀಶ್ವರನೆಂದು ಬಲ್ಲನೆ ಪಾರ್ಥನೊತ್ತಿ ಕೆರಳ್ಳಿದಂ

೨೬

ವಚನ

ಮತ್ತಮಿಂಶೆಂದಂ,

ಎಲೆ ಶಬರ ಕಾಡ ಬಡನರಿ
ಮೊಲ ಪುಲ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸಮುಂ ದೋ
ಬಲಮುಂ ಮೆಚ್ಚಿಗುಮದಲ್ಲದೆ
ಚಲಿದಂಕನೊಳೆನ್ನೊಳೆಂತುಮೇಂ ಮೆಚ್ಚಿದಪುದೇ

೨೭.

ಬೇಡ ನಿನಗೇಕೆ ಸಾಹಸ
ದಾಡಂಬರಮೆನ್ನೊಳಾಹವಕ್ಕನುಗುಣನಂ^೧
ಜೋಡಿಸು ನಿನಗುಳ್ಳೊಡೆಯನ
ನಾಡಲದೇಂ ತೋರ್ಪೆನೆನ್ನ ಸಾಹಸದಿರವಂ

೨೮

ಕರಿ ಕೇಸರಿಯಂ ಕೆಣಕಿದ
ಪರಿಯಂ ಪರುಟವಿಸಿದಿರ್ ಮದಾಂಧತೆಯಿಂದಾಂ^೨
ತರಿಬಲಬಲಾಹಕಪ್ರ
ಸ್ಫುರಿತಮಹಾನಿಲನೊಳತುಳಬಳಗಾಂಡಿವಿಯೊಳ್

೨೯

ಚಂಪಕ.

ಎನೆ ನಸುನಕ್ಕು ಮಾರರಿಪುವಾತನ ಧೈರ್ಯಮನಾತನೇಟ್ಟಿವೆ
ತ್ತನುಗತಶೌರ್ಯಮಂ ಬಲಿಯೊಳರ್ಪಗಜಾತೆಗೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿ ಪು
ರ್ಬಿನ ಕೊನೆಸನ್ನೆಯಿಂ ಗೊರವ ನಿನ್ನಯೆ ಶೌರ್ಯಮದಿರ್ಕೆ ಬಡ್ಗಮಾ
ಧನುಶರಮೆತ್ತ ನಿನ್ನ ತಪಮೆತ್ತ ವಿಚಿತ್ರಮಿದಲ್ತೆ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್

೩೦

ವಚನ

ಎಂದೇಳಿದಂಗೆಯ್ದು ನುಡಿದ ಕಪರ್ದಿಯ ಕಟೂಕ್ತಿಯಂ ಕೇಳ್ವು,

ವಿನಿನಚರ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದು
ಚಪಲವೃಗವ್ರಜದ ಬೇಂಟೆಯುಜ್ಜುಗಮೆಮ್ಮಾ
ತಪದ ವಿಚಾರಂ ತಕ್ಕದೆ
ವಿಪರೀತಂ ನಿನ್ನ ನುಡಿಯನೊಲ್ವರೆ ಬಲ್ಲರಾ

೩೧

೧ ಛಲ (ಕ, ಚ)

೨ ಗುಣವಂ (ಕ, ಗ, ಜ); ಗುಣಮಂ (ಚ)

೩ ಶವಿ (ಯ, ಜ)

೪ ಯಿಂದಂ (ಚ)

ಉತ್ಪಲ.

ಎಂದವನುಕ್ತಿಯಂ ಗಿರಿಶನಾಲಿಸಿ ತಾಪಸ ಲೇಸನಾಡಿದಯಾ
ಕುಂದದೆ ಬೇಂಟೆಯುಜ್ಜುಗಮಿದೆನ್ನುಯೆ ಕಜ್ಜಮಿದಪ್ಪುದಪ್ಪುದಾ
ವಂದದಿನಿಂತು ನಿನ್ನವೊಲದಾವನೊ ಶಾಂತಿಸಮಗ್ರನುಗ್ರಶೌ
ರ್ಯಂ ದಿಟಮಸ್ತಶಸ್ತ್ರಧರನಾದ ತಪಸ್ವಿ ಧರಾತಳಾಗ್ರದೊಳ್

೩೨

ವಚನ

ಎಂದು ನುಡಿಯಲೊಡನೆ,

ಚಂಪಕ.

ಕಟಕಿಯಿದೇಂ ಪುಳಿಂದ ಬಿಡು ನಿನ್ನ ದುರುಕ್ತಿಯನೆಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಂ
ಪಟುತಪಮಾಂತ ತಾಪಸರೆ ಬಲ್ಲರುದಾರಜಟಾನ್ಮುಗಾಜಿನ
ಸ್ಫುಟಭಸಿತಂಗಳಂ ಶರಶರಾಸನಖಡ್ಗಮನಾಂತು ತಾಪಸೋ
ತ್ಕಟವೃಡನಿರ್ವನಾ ವೃಡನ ಶಿಷ್ಯತೆಯಾಂತೆನಗೇನಿದೊಪ್ಪದೇ

೩೩

ನೀನೆನ್ನೊಳಾಹವಕ್ಕೆ ಸ

ಮಾನನೆ ತೊಲಗಾಂಪ ಧೀರನಂ ಬರಿಸಿಗಳ್

ಕಾನನಚರ ಸಮರದೊಳಭಿ

ಮಾನಮನುಟಾಯೆನೆ ಮಹೇಶ್ವರಂ ಮಗುಟ್ಟಿಂದಂ

೩೪

ಏನಾದೊಡೇನೊ ನಿನ್ನ ತ

ಪೋನೀತಿಯದಂತದಿರ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಧನುರ್ವಿ

ದ್ಯಾನಿಪುಣತೆಯೆಂತೆಂತನು

ಮಾನಮದೇಂ ತೋರ್ಪುದೆನ್ನೊಳಡಗಿನಿಸರಿವೆಂ

೩೫

ಬಟಾದೇಕೆ ಗಟಪಿದಪೆ ನೀಂ

ಪೊಟಮಡು ಸಮರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಭುಜಬಲದಿರವಂ

ನೆಟಿ ಕಾಣೈನೆನ್ನ ವಾಸಿಯ

ತೆಟನಂ ಕಡೆಗಣ್ಣಿ ಪಿಂಗಿ ಪೆಟಸಾರ್ದಪೆನೇ

೩೬

ವಚನ

ಎಂದು ದೂರ್ಜಟಿ ಗಭೀರಧ್ವನಿಯಿಂ ಗಜರಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ನುಡಿಯೆ,

ಒಳಸೋರ್ದು ಶಾಂತಿರಸಂ
ಮೊಳೆತುದು ಕೋಪಾಗ್ನಿ ಪೊಗೆದುದುಸಿರೊಳ್ ನಿಡುಗ
ಣ್ಣಳ ಕಡೆಯೊಳ್ ಕಿಡಿಗಿದರ್ದು
ಬಳಿಕಲರ್ದು ಮೊಗದೊಳಚಲಿಪುನಂದನನಾ

೩೭

ಬಡಬಾಗ್ನಿಯಳುಕೆಯೊ ಬಟ
ಸಿಡಿಲೆಳ್ಳೆಯೊ ಮುಳಿದ ಸಿಂಹದುಗ್ರತೆಯೊ ಪೊಡ
ಪಿಡಿದ ಲಯಕಾಲವೃತ್ಯವಿ
ನಡಪೊ ಎನೆ ಮಿಸುಪ ಮಸಕನುಂ ತಳೆದನವಂ

೩೮

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಪಟುಕೋಪಾಟೋಪಬದ್ಧಭೃಕುಟಿ ವಿಚಳಿತಶ್ಮಶ್ರು ಘರ್ಮಾಂಬುಭಾಸ್ವ
ನ್ನಿಟಲಂ ಶೋಣಾಕ್ಷಿಕೋಣಂ ಪದೆಯನೆಟಿತಿದು ಗಾಂಡೀವದೊಳ್ ತೊಟ್ಟು
ರಾದ್ರೋ
ತ್ಯಟವೃತ್ತಂ ಜ್ಯಾರವಂಗೆಯ್ದಡಸಿ ಪಿಡಿದು ನಿಂದಾರ್ದು ಶಾತಾಸ್ತ್ರಮಂ ಸಂ
ಘಟಿಸುತ್ತಂ ಮಾಣದೆಚ್ಚುಂ ಕಪಟಶಬರನಂ ಕೊಳ್ಳೆನುತ್ತಣ್ಮಿ ಪಾರ್ಥಂ

೩೯

ಮತ್ತೇಭ.

ಅದು ಪಿಂತಾಗಿರೆ ಮತ್ತಮೊಂದು ಶರಮೆಯಿತ್ತಂತದಂ ಪಿಂದುಗೆ
ಯ್ದೊದಟುತ್ತಂ ಪೆಟಿತೊಂದು ಮಾರ್ಗಣಮಳುಂಬಂ ಪಾಯ್ದದಂಬೊಂದು ಮೇ
ಣದಟುಂ ಮುಂಚಿ ಪಳಂಚಿ ಪಾಟಿದುದು ತಿಬ್ಬಂ ಬಾಣಮನ್ಯಂ ಬಟ
ಕೃದುಮಂ ದಾಂಟಿ ಕಡಂಗಿ ಸೈವರಿದುದೇನೆಂಬೆಂ ತದಾಟೋಪಮಂ

೪೦

ಗಿರಿಯಗ್ರದೊಳುಟಿ ಕಟಿವಂ
ಶರವೃಷ್ಟಿಯನಾತ್ಮಜನಕನಿಂದ್ರನೆನುತ್ತಂ
ಪುರುಡಿಸಿ ಶರವೃಷ್ಟಿಯನಾ
ಗಿರಿಶಾಗ್ರದೊಳೆಯ್ದೆ ಕಟಿದನರ್ಜುನನದಟಂ

೪೧

ಚಂಪಕ.

ಒದೆದೆಡೆಗೊಂಡ ಬಿಲ್ಲ ತಿರುವಂ ಮೊರೆದೆತ್ತಿರದಿಂ ಪಳಂಚಿ ವೇ
ಗದೊಳಿದಿರಾಂತು ಬಲ್ಲರಿಯ ಗಾಢಮೊಡಂಬಡೆ ಮಿಾಟು ಪಾಟು ವುಂ
ಖದ ಪೊಳೆಪುವೆ ಮುಮ್ಮೊನೆಯ ಕೆಂಗಿಡಿ ಸಾಲಿಡೆ ರೂಢಿಸುತ್ತೆ ಪಿಂ
ಗದೆ ಪೊಗರಾಂತ ಕೂರ್ಗಣಗಳೇಂ ಪರಿತಂದುವೊ ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಾ

೪೨

ಮತ್ತಂ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಧರೆಯೆತ್ತಾಗಸಮೆತ್ತ ತಳ್ತ ದೆಸೆಯೆತ್ತೆಂಬಂತೆ ಮತ್ತಂ ಧನು
ಧರಸಾರ್ಥಂ ಬಿಡದೆಚ್ಚ ಮಾರ್ಗಣಕದಂಬಂ ಧಾರೆಯಿಂ ಪೊಕ್ಕೊದ
ಳ್ಳುರಿ ವಿದ್ಯದ್ವ್ಯತಿವಿಸ್ಫಲಿಂಗತತಿ ಸುತ್ತಂ ಸೂಸೆ ಪಾಯ್ತಂದು ನಿ
ಭರದಿಂ^೧ ತೀವಿದುದಂಬಿನಂಬುಧಿಯಳುಂಬಂ ಮುತ್ತಿದತ್ತೆಂಬಿನಂ

೪೩

ಉತ್ಸಲ.

ಮಂಜಿನ ಪುಂಜನೊತ್ತರಿಸಿ ಮುತ್ತಿ^೨ ಮುಸುಂಕೆ ಭಯಾರ್ತಿಗೊಳ್ಳನೇ
ಕಂಜಸಖಂ ಪತಂಗತತಿ ಪಾಯ್ತೊಡೆ ಬೆರ್ಚುಗುಮೇ ದವಾಗ್ನಿ ವಾ
ತಂ ಜವದಿಂ ಪಳಂಚೆ ಗಿರಿ ಕಂಪನವಾಂಪುದೆ^೩ ಸಾಂಡುಪುತ್ರನಾ
ತಂ^೪ ಜಡಿದೊತ್ತೆ ಜಾಱಿ^೫ ಪೆಟಸಾರ್ವನೆ ಧೀರಧನಂಜಯಾಂಬಕಂ

೪೪

ಮೊರೆದು ಪರಿತಂದು ಮಶಕೋ

ತ್ವರಮೆತ್ತಂ ಕವಿಯೆ ಸೆಡೆವುದೇಂ ಮದಗಜವಾ

ನರನೆಚ್ಚ ಗಱಿಗಣೆಗಳಾ

ವರಿಸಿ ಕರಂ ಮುತ್ತಿ ವೃತ್ಯಹರನಂಜುವನೇ

೪೫

ಆಗಳ್,

ಜಂಪಕ.

ಮುಳಿದು ಗಜಾಸ್ಯನಬ್ಬರಿಸಿದಂ ಕೆರಳ್ಳಂ ಗುಹನಲ್ಲಿ ರೋಷಮು
ಜ್ವಳಿಸಿ ಗಣಾಳಿ ಗರ್ಜಿಸಿದುದಾ ನರನೇಟ್ಟಿಗೆ ಚಿತ್ರಮಿಂತಿದೇಂ
ಕಳಕಳಮೆನ್ನ ಭಕ್ತನಿವನೀತನೊಳಾಂಪ ವಿನೋದಮುಂಟು ನಿ
ಶ್ಚಳತೆಯೊಳಿರ್ಪುದೆಂದವರ್ಗೆ ನೇಮಿಸಿದಂ ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ಶಂಕರಂ

೪೬

ವಚನ

ಅನಂತರಮಾ ಶಬರಶಂಕರಂ ಪ್ರಚಂಡಧನುರ್ಧಂಡಮಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡು ತಿರು
ವೊಯ್ದು ಜೇವೊಡೆದು ಬಾಣಮಂ ಪೂಡಿ ತೆಗೆನೆಟಕಿದೆಚ್ಚಾಗಳ್,

ನರನೆಚ್ಚ ಕಣೆಗಳಂ^೬ ಕ

ತ್ತರಿಸಿದುವವನೊಡಲನಂಟದಿಳೆಗೆಟಗಿದುವೀ

ಶ್ವರನಾಣತಿಯಿಂದಾತನ

ಮೊರೆಯೊಳ್ ಪುರಮಧನನೆಚ್ಚ ವೊಸಕೂರ್ಗಣೆಗಳ್

೪೭

ಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ಧರೆ

ಶರವ್ಯಂದಂ ಮಾಣದೆಲ್ಲಂ ಕಡಿವಡೆದಿಳೆಯೊಳ್ ಬೀಟಿ ಕರ್ಣಾರಿ ಕೋಪಾ
ತುರಚಿತ್ತಂ ಮತ್ತಮೆಚ್ಚುಂ ಕಿವಿವರೆಗುಗಿದುದ್ದಂಡಕಾಂಡಂಗಳಂ ಶಂ
ಕರನಾ ಬಾಣಂಗಳಂ ಖಂಡಿಸಿ ಮಗುಟ್ಟು ನಿಜಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂದೆಚ್ಚನಾಗಳ್
ಬೆರಲೆತ್ತುತ್ತೆಯ್ದೆ ಕೊಂಡಾಡಿದನವನ ಮಹಾಶೌರ್ಯಮಂ ಪಾಂಡುಪುತ್ರಂ ೪೪

ಎಲೆ ಶಬರ ನಿನ್ನ ಪೃಥುಭುಜ
ಬಲಮೊಳ್ಳಿತ್ತೆಸುಗೆ ಪೊಸತು ಬಿಲ್ಲಾಳ್ತನದೊಳ್
ಕಲಿ ನೀನಲ್ಲದೆ ವೆಟರಾರ್
ಚಲದಿಂ ಸಮನೆನಿಸಿ ಕಾದಿದಯ್ ಬಿಡದೆನ್ನೊಳ್

೪೫

ಅರರೆ ಭವದೀಯಸಾಹಸ
ದಿರವತಿಶಯಮೆಂದು ಪೊಗಟ್ಟು ತೊಟ್ಟೆಚ್ಚುಂ ದ
ಳ್ಳುರಿ ಸೂಸುವ ಧಾರೆಯ ಕಿಡಿ
ಸುರಿವ ನಿಶಾತಾಸ್ತ್ರಬೃಂದಮಂ ಕಲಿಪಾರ್ಥಂ

೫೦

ಶರವರ್ಷಮನೇಂ ಕಟಿವುದು
ಪಿರಿದೆ ಮಹಾಕಾಲಮೇಘಮರ್ಜುನಜಲದಂ
ಭರದಿಂದಿರಾಂತನವಧಿ
ಶರವರ್ಷಮನಲ್ಲಿ ಕಟಿದುದಿದು ಚಿತ್ರತರಂ

೫೧

ಮತ್ತೇಭ.

ಶಿವನಿಂ ದಿವ್ಯತರಾಸ್ತ್ರಮಂ ಪಡೆಯಲೇಟ್ಟಿಂದಂದು ಸಿಪಾರ್ಥಂ ಮಹೋ
ತ್ಸವದಿಂದಂ ತನಗುಳ್ಳ ಸರ್ವಶರಮಂ ದೇವೇಶ ನೋಡೆಂದು ತೋ
ರ್ಪವೊಲೆಚ್ಚುಂ ಕಡಿದಾ ಕಳಂಬಮನಿತಂ ನಿನ್ನಿಷ್ಟಮಾದಸ್ತ್ರಮಂ
ತವೆ ನೋಡೆಂದವನಲ್ಲಿ ತೋಟುವವೊಲಾತಂಗೆಚ್ಚನುಗ್ರಾಂಬಕಂ

೫೨

ವಚನ

ಅಂತೆಚ್ಚ ಪುಳಿಂದಪುರಾಂತಕನ ಬಿಲ್ವಿನ್ನಣಕ್ಕೆ ಬೆರಗುವಟ್ಟು,

ಚಂಪಕ.

ನರಸುರಳಿದಾನವಾದಿಗಳೊಳೆನ್ನ ಶರಾಹತಿಗೊಡ್ಡಿ ನಿಲ್ವರಿ
ಲ್ಲರಿದರಿದಾರ್ಪುಗುಂದದಿದಿರೊಳ್ ನೆಜಿ ನಿಂದೆ ಕಿರಾತರಲ್ಲಿ ನೀ
ನುರುತರಸಾಹಸಾಂಕನೆನಿಸಯ್ ನಿನಗಾರ್ ಸರಿವರ್ಪರಳ್ಳದೋ
ಸರಿಸದೆ ನಿಲ್ವದಿನ್ನುಮೆನುತುಂ ಪೊಗಟ್ಟಾತನನೊಲ್ಲು ಫಲ್ಲುನಂ

೫೩

ಜಗಜಗಿಸುವ ಮೂಡಿಗೆಯಿಂ
ತೆಗೆದುಂ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರವೃಂದಮಂ ಮಂತ್ರಿಸುತುಂ
ಮಗುಟ್ಟಿಚ್ಚನಾರ್ಪು ಮಿಗೆ ಪ
ನ್ನಗಧರನಂ ಪಟುಪರಾಕ್ರಮಂ ಪಾಂಡುಸುತಂ

೫೪

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಎನಿತಂ ತಾನೆಚ್ಚನಸ್ತ್ರಪ್ರಕರಮನಭಿಮಂತ್ರಾನ್ವಿತಂಗೆಯ್ದು ಕೂರ್ಪಿಂ
ದನಿತಂ ಕಾಲಾಂತಕಂ ನುಂಗಿದನಸವಸದಿಂದಂತದಂ ಕಂಡುಮಿಶ
ಕ್ತಿನಿಯುಕ್ತಂ ವ್ಯಾಧನಲ್ಲಾವನೊ ತಿಳಿದಪೆನೆಂಬೀ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾ
ದನೆ ಪಾರ್ಥಂ ಕ್ಷಾತ್ರದುಸ್ತಾಮಸಮಡಸಿದವಂಗಕ್ಕುಮೇ ಸದ್ವಿವೇಕಂ

೫೫

೧ ಕೊಂಡಾಹವದಹನದೊಳಂ
ಪಾಂಡವನಂ ಪೊರ್ದಿದಕ್ಷಯಾಸ್ತ್ರಾಂಬುಧಿಯಂ
ಖಂಡಪರಶುಪ್ರತಾಪಾ
ಖಂಡಿತಬಡಬಾನ್ನಿ ಪೀರ್ದುದಿನಿಸುಟಿಯದವೋಲ್

೫೬

ಸವೆದುದು ನಿಷಂಗಶರತತಿ
ಸನೆಯದು ಕೋಪಾನ್ನಿ ತಿಳಿವು ಮಸುಳ್ಳುದು ಸಮರೋ
ತ್ಸವನುತಿ ೨ ಸಲೆ ಕಳೆಯೇರಿದು
ದವಂಗಿ ಪಶುಪತಿಯ ಮಾಯೆಯಂ ನಾಟುವರಾರ್

೫೭

ಉತ್ಪಲ.

ಶಂಕರನಂಭ್ರಿಪಂಕಜದ ಸೇವೆಗೆ ಕಂಟಕನಾದನೇ ಪುಳಿಂ
ದಂ ಕರಮಾತನುರ್ಕನುಗಿವೆಂ ಬಿಡೆನೆಂದು ಜಯೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನಿಃ
ಶಂಕತೆವೆತ್ತು ನಿರ್ಭರದೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಮುಂಬರಿದೆತ್ತಿ ಚಾಪದಿಂ
ದಂ ಕಲಿಪಾರ್ಥನಪ್ಪಳಿಸಿದಂ ಪಟು ಪೊರ್ದದ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯಂ

೫೮

ದಂಡೆಗೊಳುತ್ತದಂ ಪೊಳೆದು ಚಿಮ್ಮಿದನೀಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮೇಣದಂ
ಕಂಡು ಕನಲ್ಕೆಯಿಂ ಮಗುಟ್ಟು ಬಳ್ಳಿದನೀ ಹತಿಗೆಂದು ಚಂಡಕೋ
ದಂಡಮನೆತ್ತಿ ಪೊಯ್ದನವನೀಶನ ಪೇರುರಮಂ ಕಪರ್ದಿ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮೃದುಸ್ಮಿತಂ ಮಿಸುಗೆ ತದ್ಧನುವಂ ಸೆಳೆದಂ ಕರಾಗ್ರದಿಂ

೫೯

ವಚನ

ಅಂತುಮಾ ಗಾಂಡೀವಕೋದಂಡಮನುದ್ಧಂಡಚಂಡಿಕಾರಮಣಂ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳು
ದುಮತಿರೋಷಕಷಾಯಿತಕಟಾಕ್ಷನಾಗಿ,

ಚಂಪಕ.

ತಿಳಿವಣಮಿಲ್ಲದೆತ್ತಿರದ ತಾಮಸಪಂಕದೊಳಾಪ್ತಿದಾಯುಧಂ
ದಳೆದೊಜಿಯಿಂದೆ ಕಿಟ್ಟು ಜಡಿದಾದುರ್ವ ಪಳಂಚಿ ಕಿರಾತ ಬೀಟಿನು
ತ್ತೊಳಟು ಕಡಂಗಿ ಪೊಯ್ದ ನಭವಾಂಗಮನರ್ಜುನನಾ ಪುರಾರಿ ಕೆಯ್
ಚಳಕದಿನೀಟ್ಟು ಕೊಂಡನದನಾಗಳೆ ಕೆಯ್ ಬಟಿದಾಯ್ತು ಪಾರ್ಥನಾ ೭೦

ಶರತತಿಯೆಲ್ಲಂ ಬಯಲಾಗ

ಯ್ತುರುಧನುವುಂ ಪೋಯ್ತಡಾಯುಧಂ ಜಗುಟ್ಟಿದು ಕೋ
ಡಿರಿದುದಿದಿಭದ್ರವೊಲಿದರ್

ನರನೀಶ್ವರನೊಡನೆ ಸದರಮಪ್ಪುದೆ ಸಮರಂ

೭೧

ಮತ್ತೇಭ.

ಶರಚಾಪಾಯುಧಮೆಲ್ಲಮುಂ ಜಗುಟ್ಟಿದ್ದೇಂ ಬೆನ್ನಿತ್ತನೇ ಸಾಧ್ವಸಾಂ
ಕುರಮಂ ತಾಳ್ವನೆ ಪಾರ್ಥನಂದಮಮ ಶೌರ್ಯೋದ್ರೇಕದಿಂದುರ್ಬಿ ಪೆರ್
ಮರಗೊಂಬಂ ಮುಟಿದಿಟ್ಟನಾತ್ಮಕರದಿಂ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತಿ ಕಲ್ಲುಂಡ ಬಲ್
ಸರಿಯಂ ಸೂಡಿದನಂತವಂ ಕಡಿದನೊಂದಂಬಿಂದೆ ವೃತ್ಯುಂಜಯಂ ೭೨

ವಚನ

ಅಂತು ಕಡಿದು,

ಎಲೆ ಗೊರವ ಚಾಪಬಾಣಾ

ವಲಿಯಂ ಖಡ್ಗಮುಮನಕಟ ನೀಗಿದೆ ನಿನ್ನೀ

ಚಲಮಂ ಬಲಮುಮನಿನ್ನೊಂ

ದಲಗುಳ್ಳೊಡೆ ತಂದು ತಾಳ್ವು ಮೆಟಿ ಬಟಿಕೆಮ್ಮೊಳ್ ೭೩

೭೩

ಇಲ್ಲದೊಡಲೆನ್ನಿತ್ತವೆ

ನಿಲ್ಲಿಯೆ ನಿಂತಾಯುಧಂಗಳಂ ಪಿಡಿ ರಣದೊಳ್

ಗೆಲ್ಲಲೈ ಸಾರ್ಧ ಕಲಿ ನೀ

ನೆಲ್ಲಂದದನೆನ್ನೊಳಾಂತು ಗೆಲ್ಪುದೆ ಕಜ್ಜಂ ೭೪

೭೪

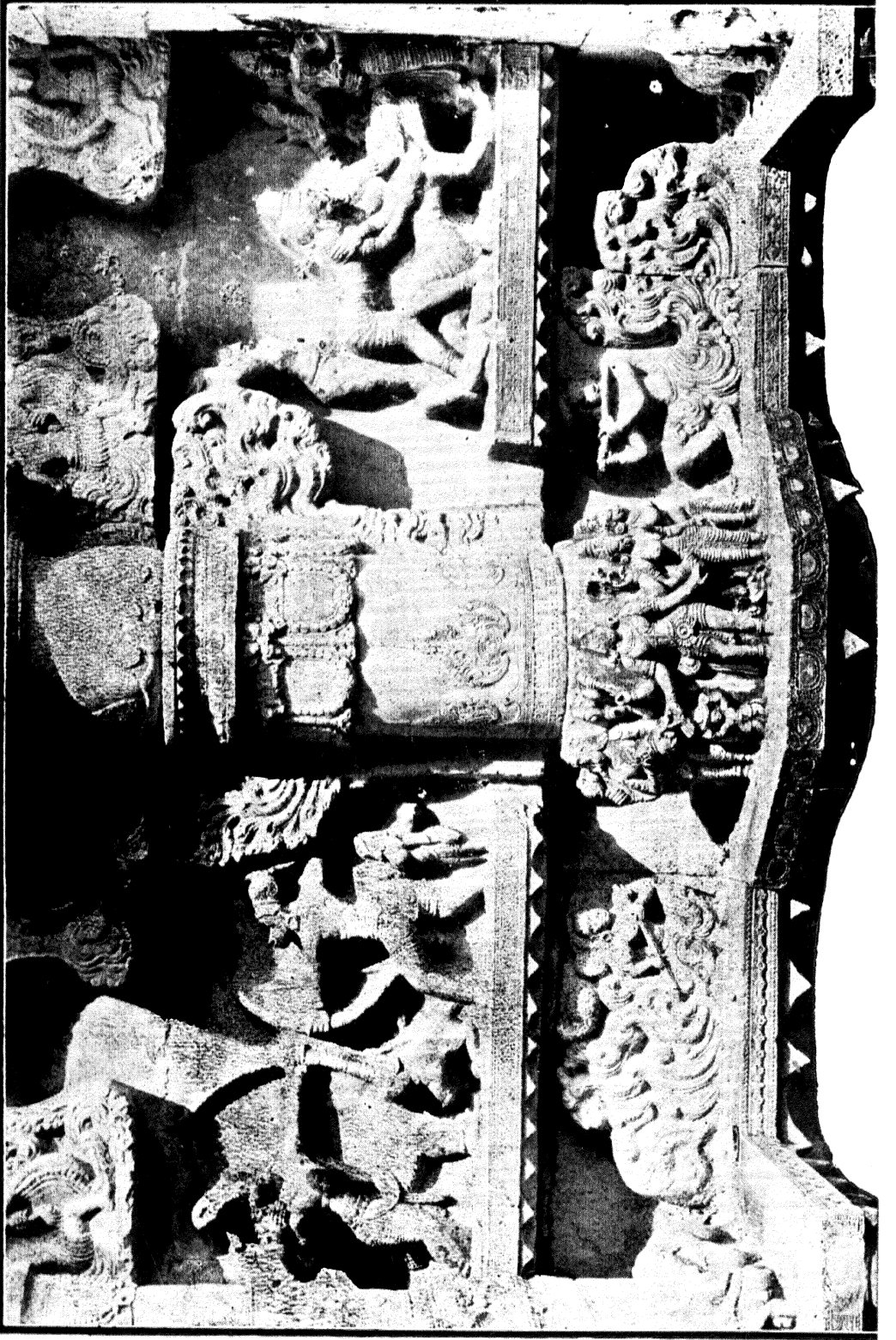
೧ ಬರಿದಾ (ಯ)

೨-೨ ದುಡಿದಿಭದ (ಯ); ದಿರದಿಭದ (೨)

೩ ಕೆನ್ನೊಳ್ (ಕ, ಯ) ೪ ನಿನ್ನಾ (ಯ)

ಕಿರಾತ-ಅರ್ಜುನರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಠಿಯುಧಗಳ ದೃಶ್ಯ

ಕಡಪಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಪುಷ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿಯ ಶಿವದೇವಸ್ಥಾನ

(By the Courtesy of the Director-General of Archaeological Survey of India)

ವಚನ

ಎನೆ ಧನಂಜಯಂ ದರಸ್ಮಿತಾಸ್ಯನಾಗಿ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಇನಿತೊಂದುರ್ಬಟಿಯೇಂ ಪುಳಿಂದ ಬಿಡು ನಿನ್ನೀ ಬಿಂಕಮಂ ಮಾಣ್ಗೆ ಶ
ಸ್ತನಿಶಾತಾಸ್ತನಿಕಾಯದಿಂ ನೆಗಟ್ಟು ಯುದ್ಧಂ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂ
ದನುಗವಾಗೀಗಳೆ ತೋರ್ಪೆನೆನ್ನ ಬಲವದ್ದೋರ್ದಂಡಶೌರ್ಯಪ್ರವ
ರ್ತನಮಂ ನೋಡುಗೆ ನಿನ್ನ ನಚ್ಚಿನ ಕಿರಾತವ್ರಾತಮೆನ್ನಂದಮಂ

೭೫

ವಚನ

ಎಂದು ನುಡಿದ ಸಂಕ್ರಂದನಂದನನ ನಿರರ್ಗಳನಿಸ್ಸಹಾಯಪರಾಕ್ರಮೋಕ್ತಿಗೇಳ್ವ
ನೆರೆದ ಗಣಸಂದೋಹಮಮಂದಾಶ್ಚರ್ಯಮಂ ತಾಳ್ವ ನಲವೆರ್ಚಿ ಪೊಗಟುತ್ತಿರೆ
ಬಟು ನಿಂದಿದರ್ ಗಿರಿನಂದನೆಯೊಡನೆ ಗಿರೀಶನಿಂತೆಂದಂ :

ಚಂಪಕ.

ಎಲೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ನೋಡಿವನ ಸಾಹಸಮಂ ಸಲೆ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಂ
ವಿಲಸಿತಜೀರ್ಣಪರ್ಣಮನೆ ಮೆಲ್ಲುಟಿದೊಪ್ಪುವ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ
ಗ್ಗಲಿಸಿದ ವಾಯುವಂ ಸವಿದು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ್ ಶರೀರದಿಂದದೇಂ
ಕಲಿಯೊ ಕಡಂಗಿ ಕಾದಿದನಿವಂ ಸಮದಂಡಿಯೊಳೆನ್ನೊಳರ್ಜುನಂ

೭೬

ಉತ್ಪಲ.

ಕಾದುವ ಕೆಯ್ದು ಪೋದುದೆನುತಳ್ಳಿದನೇ ಭುಜಶೌರ್ಯಶಕ್ತಿ^೧ ಗೆಂ
ಟಾದುದೆ ಸಾರವೀರರಸಮೇಂ ಬಿಸಿಗುಂದಿದುದೇ ಸಹಾಯಮಂ
ಸಾದರ^೨ಮೊಚ್ಚತಂ ಪಡೆವೆನೆಂಬಭಿಲಾಷೆಯನಾಳ್ವದೇ ಮನಂ
ಕಾದಲೆ ನೋಟ್ಟುದೀತನ ಸಮಗ್ರಪರಾಕ್ರಮಮುರ್ವಿ ಪೆರ್ಚು^೩ಗುಂ

೭೭

ಕುಲಗಿರಿ ಸಂಚಲಿಸಿದೊಡಂ

ಜ್ವಲದೌರ್ವಂ ತಂಪನಾಳ್ವೊಡಂ ರವಿಬಿಂಬಂ

ಸಲೆ ಕರ್ಗಿ^೪ಮೊಡಂ ರಣದೊಳ್

ಕಲಿ ವಾರ್ಧ^೫ ಭೀತಿವಟ್ಟು ಬೆನ್ನೊಟ್ಟ^೬ಸನೇ

೭೮

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಹರಿಯಂಶೋ^೭ದ್ಭೂತನೀತಂ ಶುಭಗುಣನಿಧಿ ಮತ್ಪದಭಕ್ತಂ ಸಪತ್ನೋ
ತ್ಪರಸಂಹಾರಾರ್ಥಮೆನ್ನೊಳ್ ಪಡೆಯಲೆಳಸಿ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಮಂ ದಲ್ ತಪಸ್ಸಂ
ಚರಣಂ ಬಿತ್ತಿಲ್ಲಿ ನಿಂದಂ ಕಿಟಿಯ ಕತವೆ ಮದ್ವೇಷಮಂ ತಾಳ್ವಿದಂ ಸಂ
ಗರಮಂ ಕೆಯ್ಯೊಂಡಿವಂಗಿತ್ತವೆನಿವನೆಳಸಿದ್ವಾಸ್ತ್ರಮಂ ಶೈಲಪುತ್ರೀ

೭೯

೧-೧ ನೀನನು (ಯ) ೨ ಶಕ್ತಿಶೌರ್ಯ (ರ) ೩ ಸಾಧನ (ಚ) ೪ ಸರ್ವ (ಯ) ೫ ಸಂಚರಿ
(ಕ, ಗ, ತ, ರ) ೬ ಕುರ್ಗಿ (ಚ, ಜ, ರ); ೭ ಕುರ್ಗಿ (ಯ) ೮ ಬೆನ್ನೊಡ್ಡಿ (ಚ) ೯ ವಂಶೋ (ಯ)

ಮತ್ತೇಭ.

ಶರದಭೃಥ್‌ನದಿಂ ತಪಃಸ್ಥಿತಿಯೊಳಿದುಂ^೧ ಶಾಂತಿಯಂ ಮಾಣ್ಡು ಸೂ
ಕರನಂ ಬಾಣದಿನೆಚ್ಚದಂ ಬಯಸುತೆನ್ನೊಳ್ ಕಾಳೆಗಂಗೆಯ್ದನೀ
ನರನೆಂದಾತನ ದೋಷಮಂ ನೆನೆಯದಾದಂ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿದನೀ
ಶ್ವರಿಯೊಳ್ ಶಂಭುಗೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲತೆ ಸಲ್ಲುಂ ಮೇಣ್ ಪೆರ್ಗಕ್ಕುಮೇ ೭೦
ವಚನ

ಎನಿಸಿ ಭಕ್ತಜನಪ್ರಣಯಲೀಲಾಲಾಲಸಂ ಶೂಲಧರನೊಯ್ಯನೆ ಪೊಗಟ್ಟ
ನಂತರಂ ಮುಷ್ಟಿಯುಧ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂದ ಪಾರ್ಥನಿರ್ದಿಗವಂದೋರೊರ್ವರು
ದೀರ್ಣರೋಷಾವೇಶಪರುಷ^೨ಪಾಟಲಿತಕಟಾಕ್ಷದಿನಡರೆ ನೋಡಿ ಬಾಹಾಸ್ಫುಲನಂ
ಗೆಯ್ಯಲೊಡನೆ,

ತುಳ್ಳಿದುದಂಬುಧಿ ತಾರೆಗ

ಉಳ್ಳಿದುವಾಗಸದೆ ನಡುಗಿದತ್ತಿಳೆ ಫಣಿಪಂ

ಬಳ್ಳಿದನಗಶಿಖರಂಗಳ್

ಕಟ್ಟಿನೆ ಕೆಡೆದುವು ತದೀಯಪಟುನಿಸ್ಸನದಿಂ ೭೧

ವಚನ

ಅನಂತರಮಿರ್ಬರುಂ^೩ ನಿರ್ಭರದಿಂದುರ್ಬಿ ಬೊಬ್ಬೆಗೊಟ್ಟಬ್ಬರಿಸಿ ಗಜರಿ ಗರ್ಜಿಸಿ
ಕಡಂಗಿ ಕೆಯ್ವಿಡಿದು ಪಳಂಚಿ ಪತ್ತಿ,

ಚಂಪಕ.

ಕುಲಗಿರಿಯುಗ್ಮಮಾಳ್ ಪುರುಷಾಕೃತಿಯಿಂದೆ ಪಳಂಚುವಂತಿರು

ಜ್ವಲಬಡಬಾಬ್ಬಿವಹ್ನಿಯುಗಮಾಂತು ನರಾಂಗಳಮನಣ್ಣಿ ಕಾದುವಂ

ತಲಘುವುಗಾಧಿಸದ್ವಯಮೊಡಂಬಡಿ ಮಾನವವೇಷಮುಕು ಸಂ

ಚಲಿಸದೆ ಪೋರ್ವಪೋಲ್ ಪೊಣರ್ದರುರ್ಬಿ ವೃಷಧ್ವಜಮರ್ಕಟಧ್ವಜರ್ ೭೨

ಪಿಡಿಯೆ ಕರಾಗ್ರಮಂ ಬಿಡಿಸುತ್ತಾಂಕೆ^೪ ಬಿದಿರ್ಚುವ ತಲಕ್ಕಿಗೈಯ್ಯೆ ಮೆಯ್

ಗೊಡಪಿ ತೆರಳ್ಳುವವ್ವಳಿಸೆ ಸಿಲ್ಕದೆ^೫ ಲಂಘಿಪ ಸಂಚಿನಿಂದೆ ಪೊ

ಯ್ದೊಡೆ ಪೊಳೆವಾರ್ಪಿನಿಂದೆಜಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಬಾಹುಗಳಿಂದೆ ಕಂಠಮಂ

ತೊಡರೆ ಕುನುಂಗಿ^೬ ಪಯ್ಸರಿಪ ಬಿನ್ನಣಮೊಪ್ಪೆ ಕಡಂಗಿ ಕಾದಿದರ್ ೭೩

ಮತ್ತಂ,

೧ ಕಿರ್ದಂ (ಚ, ಯ) ೨ ಪೌರುಷ (ಕ)

೩ ಮಿರ್ವರುಂ (ಯ) ೪ ಮೌಂಕೆ (ಚ, ಯ)

೫ ನಿಲ್ಕದೆ (ಚ) ೬ ಕುಸುಂಗಿ (ತ)

ಚಂಪಕ.

ಪೊಗುವ^೧ ತೊಡಂಕುವೆತ್ತುವ ಬಿದಿಚು^೨ವದಿಚು^೩ವ ಪಾಯ್ವ ಪೊಯ್ವ ಪಿಂ
ದೆಗೆನ ಮರಲ್ವ ಮೇಲ್ವರಿವ ಪೊಂಗುವ ಪಿಂಗುವ ನೂಂಕುವಾಂಕುವಾ
ದೊಗೆನ ಕನಲ್ವ ಜಾರುವ ಜನಂಗಿಡದೊತ್ತುವ ಪತ್ತುವಣ್ಣಿನಿಂ
ಬಿಗಿವ ತುಡುಂಕುವವ್ವಳಿವ ಬಿನ್ನಣಮೊಪ್ಪೆ ಪಗಿಲ್ತು ಕಾದಿದರ್

೭೪

ಮತ್ತೇಭ.

ತಳಹತ್ತಂ ದಣ್^೪ವಟ್ಟಿ ಖೊಪ್ಪರಮುರೋಬಂಧಂ ಲತಾಬಂಧಮು
ಜ್ವ್ವಳಶಾಖಾಚರಬಂಧಮಾಯತಿಕೆಬಂಧಂ ಡೊಕ್ಕರಂ ಪಟ್ಟಿಸಂ
ವಳಯಾವೇಷ್ಟನಮಾಹತಂ ಭುಜಗಬಂಧಂ ತೋರಹತ್ತಂ ಶಿರೋ
ವಳಯಂ ಬಾಹುತಳಂ ಚಮತ್ಕರಿಸೆ ನಾನಾಕೌಶಲಂದೋಷಿದರ್

೭೫

ಮುರಿವ ಮುಳಿ^೫ದೊತ್ತುವಾರ್ದು
ಪ್ರಸುವ ಬೀಟಿಪ್ಪಿಲ್ವ ಸುಟಿವ ಸುತ್ತುವ ಡಗೆಯಂ
ತರಹರಿಪ ಸಾರ್ವ ಪಾರ್ವ
ಬ್ಬರಿಪೆಸಕಂ ಮೀಟಿ ಕಾದಿದರ್ ಕಡುಗಲಿಗಳ್

೭೬

ನಿಡುಸುಯ್ಯಂ ಭುಗಿಲೆನೆ ಪೊಟ
ಮಡೆ ಪೊಗೆ ಮಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿ^೬ಯುಗಳಘಟ್ಟನದಿಂ ಕೆಂ
ಗಿಡಿ ಕೆದಟಿ ಗರ್ಜನಕ್ಕಿಳೆ
ನಡುಗೆ ಮಹಾಹವಮನೆಸಗಿದರ್ ಧುರಗಲಿಗಳ್

೭೭

ಮತ್ತೇಭ.

ಪದಘಾತಕ್ಕೆ ಧರಾತಳಂ ಕುಸಿಯೆ ಕೂರ್ಮಂ ಕುರ್ಗೆ ಭೋಗೀಂದ್ರನ
ಗ್ಗದ ದೀರ್ಘಸ್ಥಿತಿ ಕಂಠದೊಳ್ ನೆಲಸೆ ಬಾಹುಭ್ರಾಂತಿಸಂಜಾತವಾ
ತದ ಘಾತಕ್ಕೆ^೭ ಪಯೋಧರಂ ಕೆದಟಿ ಬಾನೊಳ್ ಜೀರ್ಣಪರ್ಣಂ ದ್ವಿಲೋ
ಡ್ಡಿದ ವಿದ್ಯಾಧರಪುಷ್ಪಕಂ ಜಗುಟಿ^೮ ಯುದ್ಧಂಗೆಯ್ದ ರೀಶಾರ್ಜುನರ್

೭೮

ತೊಡೆಯಂ ಪೊಡೆಯಂ ಭುಜಮಂ
ಮುಡುಪಂ ಪೇರುರಮನಳಿಕಮಂ ನೆತ್ತಿಯುಮಂ
ಪೆಡತಲೆಯಂ ಬರಿಯಂ^೯ ಕಾ
ಯ್ವಿಡಿಮೊರ್ವರನೊರ್ವರಣ್ಣಿ ಪೊಡೆದರ್ ಕಲಿಗಳ್

೭೯

೧ ಪುಗುವ (ಯ) ೨ ಧಣ (ಯ) ೩ ಮುರಿ (ಯ)

೪ ಮುಟ್ಟಿ (ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ) ೫ ಪಾತಕ್ಕೆ (ಯ)

೬ ಪರ್ಣಂಬೊ (ಯ) ೭ ಬದಿಯಂ (ಗ, ತ)

ಸೋಲಿಸೆ ಜವಮದು ಜವಮಂ
 ಸೋಲಿಸೆ ಲುಳಿ ಲುಳಿಯ ಬಿನ್ನಣಂ ಬಿನ್ನಣಮಂ
 ಸೋಲಿಸೆ ಪೊಯ್ಗ್ ಪೊಯ್ಗ್
 ಸೋಲಿಸೆಯುಂ ಸೋಲಲಾರ್ತರಲ್ತಾ ಕಲಿಗಳ್

೮೦

ಕ್ಷತರೇಪಿ ತಟ್ಟಲೀಯದೆ
 ಮತಿ ಮಿಗೆ ಸಮದಂಡಿಗೈಯ್ದನಿವನೆಂದು ಸಮು
 ನ್ನತರೋಷದಿಂದೆ ತಿವಿದಂ
 ಶತಮುಖಸುತನತನುಹರನ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಳಮಂ

೮೧

ಆ ಕೆಯ್ ಮುಂಚದ ಮುನ್ನಂ
 ಲೋಕೈಕಾಧೀಶನೆತ್ತಿ ದೃಢಮುಷ್ಟಿಯನಾ
 ಪಾಕರಿಪುತನಯನಂಗಮ
 ನಾ ಕಪಟಕಿರಾತನೋವಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತಿವಿದಂ

೮೨

ಜಂಪಕ.

ತರಹರಿಸುತ್ತಿ ಮತ್ತಿ ಪೊಡಿದಂ ನರನೀಶನ ವಕ್ಷಮಂ ಸುಧಾ
 ಕರಧರನಾದು ಮೇಣೆಟಗಿದಂ ಕಲಿಪಾರ್ಥನನಾ ಧನಂಜಯಂ
 ಮರಳ್ಳು ಮಹೇಶನಂ ತಿವಿದನಂತಕಮದನನಾ ಕ್ಷಣಂ ಪುರಂ
 ದರಸುತನುತ್ತವಾಂಗದೇಡಿಯಂ ಪೊಡಿದಂ ಸುರರಲ್ಲಿ ನೋಟ್ಟಿನಂ

೮೩

ಅವರಿವರ ಕಾಳೆಗಮಂ
 ಸವೆಯದ ಸಾಹಸಮನೀಕ್ಷಿಸಿದ ಸುರಗಣಮುಂ
 ಶಿವಗಣಮುಂ ವಿಸ್ಮಯಗಮಂ
 ತನೆ ತಿತ್ತಾಳ್ಳುದು ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಟ್ಟಿದಗಿರಿಪುಸುತನಂ

೮೪

ಮತ್ತನಾಗಳ್,

ಜಂಪಕ.

ಶಿವ ಶಿವ ಸತ್ತ್ವಮೆಂತುಟೊ ತಪಸ್ವಿಗಿವಂಗೆ ಮರುನ್ನಿಷೇವಣಂ
 ಸವನಿಸೆ ದಂಡಿಸಿದೊಡಲೊಳದ್ಭುತಮೆನ್ನೊಡನೀತನಂತೆ ಕಾ
 ದುವ ಕಲಿಯಾವನೀ ಭುವನದೊಳ್ ಸಮದಂಡಿಯೊಳುದ್ಭವಾಹಸಾ
 ಣವನಿವನಲ್ತಿ ಸದ್ಗುಣಕಸೂಯೆಯೆ ಕಾಣೆನಿವಂಗೆ ಸಾಟಿಯಂ

೮೫

೧ ವಿಸ್ಮಿತ (ಕ) ೨-೨ ತಾಳ್ಳುದಮರ್ಚಿ (ಕ, ಗ, ಜ, ತ)

೨ ಒದ್ದಿರಗ (ಎಲ್ಲ ತಾಡವಾಲ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವಚನ

ಎಂದುಮಾರಮಣಂ ನಿಜರಮಣಿಯೊಡನೆ ಕಿರೀಟಿಯಂ ಪೊಗಟುತ್ತಿರ್ಪಿನಮಾ
ತನಿದಿರ್ಗಿವಂದು ಮಾಕೊಂಡು,

ಉತ್ಪಲ.

ಎನ್ನ ಭುಜಾಗ್ರವಿಕ್ರಮಕೆ ಮಚ್ಚಿದೆ ನೀಂ ಭವದೀಯಸಾಹಸ
ಕ್ಯಾನ್ನೆಱಿ ವಿಸ್ಮಯಂಬಡೆದೆನೆನ್ನ ಪೊಣರ್ಕೆಗಿದಿರ್ಚಿ ನಿಲ್ವ ಧೀ
ರೋನ್ನತಲ್ಲ ದೇವದನುಜರ್ಕಳೊಳೊರ್ವನೆ ನಿಂದು ಕಾದಿದಯಾ
ಬಿನ್ನಣದಿಂದೆ ಭಾಪು ಶಬರೇಂದ್ರ ಎನುತ್ತುರೆ ಮಚ್ಚಿ ಫಲ್ಲುಣಂ

೮೬

ಮಾಣದೆ ಮತ್ತೆಱಿದನಾ

ಸ್ಥಾಣುವನಬ್ಬರಿಸಿ ಸಿಡಿಲ ಮಾಚ್ಚಿಯೊಳಭವಂ

ಕಾಣತದಂ ಸೈರಿಸುತುಂ

ಕೇಣಂಬಡೆದೊತ್ತಿ ಮೆಚ್ಚಿದಂ ಗಾಂಡಿವಿಯಂ

೮೭

ಒಕ್ಕುದು ನೆತ್ತರ್ ಬಾಯಿಂ

ಮಿಕ್ಕಲರ್ದುಸಿರಿದುವ ಮೂಗಿನೆರಡುಂ ಕಡೆಯಿಂ

ದಕ್ಕಟ ತಪ್ಪಾಯ್ತಿನುತುಂ

ಮುಕ್ಕಣ್ಣಂ ಮುಗುಗಿ ಮನದೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡಂ

೮೮

ವಚನ

ಅಂತು ಮರುಗಿ ಕರುಣಾಕರಂ ಕಪರ್ದಿ ಕೆಯ್ದೆಗೆದು ನಿಂದಾಗಳ್,

ಚಂಪಕ.

ಬಱಿತುದು ಧೈರ್ಯವಾರ್ಧಿ ಬಱಿನಾದುದು ಪೆರ್ಚಿದ ಶಕ್ತಿ ಬಿಂಕಮಂ

ತೊಱಿತುದು ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ನೆಱಿ ನೆರ್ಗಿದುದಿಂದ್ರಿಯರಾಜಿ ಬೀತುವೆ

ಛಿಟುಮೊಳಸೋರ್ದುಮೆತ್ತವಮಡಂಗಿದುದುನ್ನತಿ ಕುಂದನಾಳ್ವನೆಂ

ಬೆಱಕದ ಹೇವಮಾವರಿಸೆ ನೊಂದು ಪಲುಂಬಿದನಾ ಧನಂಜಯಂ

೮೯

ಅಳ್ಳಿಱಿದುದು ಮಾನಸಮಂ

ತಳ್ಳಂಕಂ ತನು ಬೆಮರ್ತುಡಾಹವದೇಸಕಂ

ಪೊಳ್ಳಾದುದು ಚಿಂತೋಳದ್ಗಮ

ಮುಳ್ಳಲರ್ದುದವಂಗೆ ಸೋಲದಿಂ ಸುಖಮೊಳವೇ

೯೦

ಮತ್ತಂ,

೧ ತ್ರಿರೆ (ಯ) ೨ ಪೆರ್ಚಿನ (ಯ) ೩ ಸಾರ್ದುದು (ಜ)

೪ ಚೇತೋ (ಚ); ಚಿತ್ತೋ (ಗ, ತ)

ಪಳಯಿಸಿದಂ ಪಂಬಲಿಸಿದ
 ನೊಳಗಾಱಿದನಾರ್ಪುಗುಂದಿದಂ ಬೇವಸದಿಂ
 ಕಳವಳಿಸಿದನಾ ಪರಿಭವ
 ದಳುಕೆಯಿಂ ನೊಂದಿ ನಂದಪಾರ್ಥಂ ಪಾರ್ಥಂ

೯೦

ವಚನ

ಅಂತುನೊಂದು,

ಒಳಗೊಳಗಟ್ಟು ಚಿಂತಾ
 ಕುಳತೆಯನೊಳಕೊಂಡು ಬೇಡನಿವನನ್ನಿಂದ
 ಗ್ಗಳಿಸಿದನೆ ಮತ್ಪರಾಕ್ರಮ
 ಮೊಳಸೋರ್ಪುದೆ ಚಿತ್ರಮೆಂದವಂ ಖತಿಗೊಂಡಂ

೯೧

ಚಂಪಕ.

ಶಿವಪದಭಕ್ತಿಯಂ ತೊಟ್ಟಿದೆನೋ ಶಿವನಿಂದೆಯನೆಯ್ದೆ ಕೇಳೆನೋ
 ಶಿವನಿಜಭಕ್ತರಂ ಪಟ್ಟಿದೆನೋ ಶಿವಪೂಜೆಯಳಿಗಿಯ್ಯದನ್ನಮಂ
 ಸವಿದೆನೊ ಶೈವಸುವ್ರತಮನಾಳ್ಗೆ ಡವಿಟ್ಟೆನೊ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದೊಳ್
 ಶಿವ ಶಿವ ತಾನದಲ್ಲದೊಡೆ ಸಾರ್ಗುಮೆ ಸಂದೆನಗೀ ಪರಾಭವಂ

೯೨

ಎಲ್ಲಂದದಿನಾಹವದೊಳ್
 ಗೆಲ್ಲಂ ಶಬರಂಗೆ ಸೋಲಮೆನಗಾಯ್ತಕಟೆ
 ನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ವಿಜಯನಾಮಸ
 ಮುಲ್ಲಸಿತಖ್ಯಾತಿಯೆಂದು ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತಂ

೯೩

ಜಗದೇಕವೀರಶಬ್ದಂ
 ನಗೆಗೆಡೆಯಾಯ್ತನೆಗೆ ಪರ್ಬಿದತ್ತೆಣ್ಣೆಸೆಯೊಳ್
 ನೆಗಟ್ಟಿ ಪಯಶಮಾ ಶಬರನಿ
 ನೊಗೆದ ಪರಾಭೂತಿವೆತ್ತ ಕಾರಣದಿಂದಂ

೯೪

ಎತ್ತಣ ಬನಮೆತ್ತಣ ಕಿಟಿ
 ಯೆತ್ತಣ ಕಾಟ್ಟಿಯದನಾಗಮಂ ಶಿವ ಶಿವ ಮೇ
 ಣೆತ್ತಣ ಕಾಳೆಗದುಜ್ಜುಗ
 ಮೆತ್ತಣ ಪರಿಭವಮಿದೆನಗೆ ಸಾರ್ಗುದು ಚಿತ್ರಂ

೯೫

೧-೧ ನಂದು ಪಾರ್ಥಂ (ಜ); ನಂದು ಪಾರ್ಥಂ (ಕ, ಗ, ತ) ೨ ಸಾರ್ಗುದೆ (ಗ, ಚ, ತ)

೩ ಕತಿ (ಕ, ಗ) ೪ ಪೂಜನೆ (ಯ)

ಈತಂ ನರನಕ್ಕುಮೊ ಪಡಿ
ಮಾತೇಂ ಮಗುಟ್ಟಾನೆ ಶಬರನಪ್ಪನೊ ರಣಸಂ
ಜಾತಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಗ್ಗದ
ಬೂತಾಟನೊ ತಿಳಿಯೆನೆಂದವಂ ಚಿಂತಿಸಿದಂ

೯೭

ವಚನ

ಎಂದು ತನ್ನೊಳಾಳೋಚನಂಗೆಯ್ದು,

ಚಂಪಕ.

ತಿಳಿದನೆ ಶಂಭುವೆಂದು ತಪ್ಪಿಸಂದು ಮಹೋಜ್ವಲಶೈವಶಕ್ತಿಯ
ಗ್ಗಲಿಕೆಯ ಕಂಡು ಕಂಡುಮವನಾಹವದೊಳ್ ತಿಳಿಯಲ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಮೇ
ವಿಳಸಿತವೇದರಾಶಿ ಸಲೆ ಕಾಣದ ದೇವನನದ್ವಿತೀಯನಂ
ತೊಳಗುವಖಂಡಚಿನ್ಮಯನನಾತ್ಮವಿಗುಪ್ತನನಪ್ರಮೇಯನಂ

೯೮

ತಪಮೊಳಸಾರ್ದುದು ಮಂತ್ರದ
ಜಪಮುಱಿದುದು ತೊಲಗಿದುದು ಮಹೇಶಧ್ಯಾನಂ
ಕುಸಿತಂಗೆನಗಂತದಪ್ಪಂ

ದಪಜಯಮಿದು ನೆಗಟ್ಟಿದಲ್ಲದೊಡೆ ಸಮನಿಪುದೇ

೯೯

ವಚನ

ಎಂದು ಪಲವಂದದಿಂ ಪಲುಂಬಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನುಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದೀ ಪರಾಜಯಂ
ತಗುಳ್ಳದೆಂದು ನಿಜಾಂತರಂಗದೊಳ್ ಬಗೆದು, ಕರುಣಾಬ್ಧಿಯಪ್ಪ ಶಂಕರನಂ
ಕಿಂಕರತೆಯಿಂ ಸರಣ್ಣೊಕ್ಕು, ತತ್ವಾರುಣ್ಯಂಬಡೆದು ಪಗೆಯಂ ಪರಾಭವಿಸೆನೆಂದು
ಕೌಂತೇಯಂ ಚಿಂತಾಪಂಕಮಂ ವಿನೇಕಜಳದಿಂ ತೊಳೆದು ವಿಮಳಮನಸ್ಸನಾಗಿ;
ಚಂಪಕ.

ಪರಮಶಿವಾಗಮೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂ ಮಣಲಿಂ ನೆಗಟ್ಟಿದೊಂದು ಲಿಂಗಮಂ
ನಿರುಪಮಭಕ್ತಿಯಿಂ ತಿಳಿದು ಪಡ್ಡಲಿ ಬಂದುಗೆ ಕಕ್ಕೆ ಮುತ್ತು ಪಾ
ದರಿಗಳ ಪೂಗಳಂ ಮೃದುಳಬಿಲ್ವದಳಂಗಳನಲ್ಲಿ ತಂದು ಶಂ
ಕರನನೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದನರ್ಥಿತವೈರಿಜಯಂ ಧನಂಜಯಂ

೧೦೦

ಬಲವಂದು ರುದ್ರಸೂಕ್ತಮ
ನೊಲವಿಂದೋದುತ್ತೆ ಮಣಿದು ಮಗುಟ್ಟಿಹಿಗಿ ವಿನಿ
ಮೃಲಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂ ಸಾಂ
ಜಲಿನಿಟಲಂ ನಿಗಮವಂದ್ಯನಂ ಕೀರ್ತಿಸಿದಂ

೧೦೧

೧ ಸೋದರ್ಡು (ಯು, ರ) ೨-೨ ಯಿಂದಲಿ ತನ್ನಯ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧದಿಂ ತಿರುದು ವನೇಜ ಮೊಲ್ಲಿ
ವರ (ಚ) ೩ ಎಕ್ಕ (ಚ) ೪ ವೇಡ್ಯ (ಯ)

ತ್ಯಂಬಕ ಜಯಜಯ ವಿಧಿಕಮ
 ಳಾಂಬಕಶತಮಖಮುಖಾವನತಪದ ಭುವನಾ
 ಳಂಬಕ ಗಳರುಚಿಜಿತರೋ
 ಳಂಬಕ ಹೇರಂಬಜನಕ ಜಿತಕುಸುಮಶರಾ

೧೦೨

ಚಂಪಕ.

ಜಯ ಜಯ ಕಾಲಕಾಲ ಫಣಿಭೂಷಣಭೀಷಣ ಸೋಮ ಕೋಮಲಾ
 ಶಯ ಯಮಿನುತ್ಯ ನಿತ್ಯ ಶಿತಿಕಂಧರ ಸಿಂಧುರಕ್ಯತ್ತಿವಸ್ತ್ರ ದು
 ಜಯ ಭವಭಂಜನಾಂಜನವಿವರ್ಜಿತ ನಿರ್ಜಿತಘೋರಮಾರ ನಿ
 ಲಯ ಭುವನೇಶ ಪಾಶಹರ ಕಿಂಕರಶಂಕರ ಪುಷ್ಪವರ್ಧನಾ

೧೦೩

ನಿನ್ನ ಪದಭೃತ್ಯನೇನಿಸಿ
 ದೇನ್ನಂ ಗೆಲ್ಲಂ ಕಿರಾತನೀತನನೀಗಳ್
 ಬನ್ನಂಬಡಿಸುತೆ ಸೋಲಿಪ
 ಪನ್ನತಿಕೆಯನಿತ್ತು ಪೊರೆ ಕೃಪಾಳುಗಳರಸಾ

೧೦೪

ಎನ್ನಾಳ್ವಂ ನೀನಿರುತಿರೆ
 ಬನ್ನಮಿದೆನಗಾಗೆ ಕೊಱತೆಯಾವಂಗೆಂಬಾ
 ಬಿನ್ನಣಮಂ ತಿಳಿದೆನ್ನಂ
 ಮನ್ನಿಸಿ ರಿಪುಜಯಮನಿತ್ತು ಪೊರೆ ಪುರಮಥನಾ

೧೦೫

ವಚನ

ಎಂದು ಪಲವಂದದಿಂ ನುತಿಸಿ ದೈನ್ಯದೋಷ ಪಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಶಬರಂಗಭಿ
 ಮುಖನಾಗಿ ನಿಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನಿಜಭುಜಾಸ್ಥಾಲನಂಗೆಯ್ದು

ಉತ್ಪಲ.

ಇನ್ನಣಿಯಲೈ ಬರ್ಪುದೆಲೆ ಧೂರ್ತಕಿರಾತ ಭವತ್ಪರಾಕ್ರಮ
 ಪ್ರೋನ್ನತಿಯೆತ್ತಿರಂ ಪೊಱಮಡೆನ್ನಧಿನಾಥಮಹೇಶನೊಲೈ ದಲ್
 ಸನ್ನಿದಮಾಳುದುದಿದೆನಗೆ ನಿನ್ನಸುವಂ ನೆಱಿತಿ ಪೀರ್ವನಾವದೇ
 ವನ್ನಿನಗೋತು ಬರ್ಪನವನಂ ಸದೆದಿಕ್ಕುವೆನೀಕ್ಷಣಾರ್ಥದೊಳ್

೧೦೬

ವಚನ

ಎಂದು ರೋಷಾರುಣೇಕ್ಷಣದಿನಭೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರೆಯಿರೆ,

೧ ಭಕ್ತ (ಚ) ೨ ಬಿಡಿ (ಗ, ತ)

೩ ದುನ್ನತಿ (ಚ) ೪ ಸನ್ನಿಧಿಯಾ (ವ)

೫ ದಿನ್ನೆ (ಚ)

ಚಂಪಕ.

ಸಲೆ ನೆಲಸಿದ್ ನುಣ್ಣುಣಲ ಲಿಂಗದೊಳಂ ಶಬರಾಂಗದೊಳ್ ಸಮು
ಜ್ವಲನರವಕ್ತ್ರಸಂಭವಮನಾ ಸ್ತವಮಂ ಪಟಿಯಂ ಕಪದಿ ಮಂ
ಜುಲಗುಣವಾರ್ಧಿ ಕೇಳ್ವುಮೆರಡಂ ಸರಿಗಂಡು ಮನೋನುರಾಗಸಂ
ಕುಲತೆಯನಾಳ್ವ ನಂತೆ ನುತಿಯುಂ ಪಟಿಯುಂ ಸಮನಲ್ತಿ ಭವ್ಯರೊಳ್

೧೦೭

ತರಳ

ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಮಸ್ತಕಾಗ್ರದ ಪುಷ್ಪಮಂಜರಿ ಮಾಣದಾ
ಕ್ಷಣಮೆ ತಳ್ತಡರ್ದಾ ಕಿರಾತನ ಮಂಡೆಯಲ್ಲಿರೆ ಕಂಡು ಕಾ
ರಣಮಿದೇಂ ಪೊಸತೆಂದು ಸಾದ್ಭುತಮಾನಸಂ ಮಗುಟ್ಟೀಕ್ಷಿಸು
ತ್ತಣೆಯರಂ ಬಿಡದಿತ್ತ ಲಿಂಗದ ಶೂನ್ಯಶೀರ್ಷಮನರ್ಜುನಂ

೧೦೮

ಮತ್ತೇಭ.

ಇದನಿನ್ನುಂ ಮಗುಟ್ಟೊರ್ಮೆ ನೋಟ್ಟಿನೆನುತುಂ ಪೂಗೊಂಚಲಂ ತಂದು ಸೂ
ಡಿದನಾ ಲಿಂಗದ ಮಸ್ತಕಾಗ್ರದೊಳೆ ಸಮ್ಯಗ್ ಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಮೋ
ಕ್ತದ ಮಾರ್ಗಂಬಿಡಿದೊಲ್ಲು ಪೂಜಿಸಿ ಕರಂ ಕೊಂಡಾಡಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ನೋ
ಡಿದನಿತ್ತಲ್ ಶಬರೋತ್ತಮಾಂಗದೆಡೆಯಂ ಪ್ರಾಂಚದ್ಗುಣಂ ಫಲ್ಲುಣಂ

೧೦೯

ಉತ್ಪಲ.

ಕಂಡನಖಂಡಪುಷ್ಪಭರಮಂಜರಿಯಂ ಶಬರೋತ್ತಮಾಂಗದೊಳ್
ಮಂಡಿತಲಿಂಗಮಸ್ತಕದೊಳಂತದನೀಕ್ಷಿಸಿ ಕಾಣದಾದನಾ
ಖಂಡಲಸೂನುವದ್ಭುತರಸಂಬಡೆದಾಟ್ಟು ಭಯಾಬ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮುಳುಗಿ ತೇಲ್ದುವವನೀಕ್ಷಣಯುಗ್ಮಪಯಶ್ಚರದ್ವಯಂ

೧೧೦

ಚಂಪಕ.

ಹರ ಹರ ದೇವದೇವನಿವನಲ್ತಿ ಶಿವಂ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಂ
ಗುರು ಸಕಲಾಮರಗ್ಗೆ ಶಬರಾಕೃತಿಯಿಂ ಮದನುಗ್ರಹಾರ್ಥವಿಾ
ಪರಿ ನಡೆತಂದನಲ್ತಿ ತಪದುಬ್ಬಿಗದುದ್ಭ್ರಮೆ ನೆತ್ತಿವತ್ತಿ ಸೈ
ತಿರದೆ ಮರುಳ್ತನಂದಳೆದಿರ್ದಿರ್ಚಿದನೆನ್ನವೊಲಜ್ಞನಾವನೋ

೧೧೧

ವಚನ

ಎಂದು ಬಗೆದಾಗಳ್,

ಚಂಪಕ.

ಪಡಿದೆಟಿದಂತೆ ಪಾಟಿತೆರ್ದೆ ಪವ್ವನೆ ಜುಮ್ಮೆನೆ ಮೆಯ್ನವಿರ್ ಪೊದ
ಟ್ಟಿಡಿಕಿಟಿದತ್ತ ಘರ್ಮಜಲಮುಣ್ಣಿದುದಂಗದೊಳಾಗ್ರಹಗ್ರಹಂ
ಕಡೆದೊಲಗಿತ್ತು ಕೌತುಕರಸಂ ಬಗೆಗುವಿದುದುತ್ಸವಂ ಮಡ
ಲ್ತಡರ್ದು ಭೀತಿ ಬೇರ್ವಟಿದುದೇಟ್ಟಿಯನಾಳ್ವದು ರಾಗಸಂಪದಂ

೧೧೨

ಮತ್ತಂ,

ಉತ್ಸಲ.

ಬೀತುದು ಬಿಂಕನೋಡಿದುದು ಮೂಢತೆ ಮೂಡಿದುದಶ್ಚ ಕಣ್ಣೊಳೊಳ್
ಕಾತುದು ಭೀತಿನಲ್ಲರಿ ಮನೋಗದಮುಂ ತಟಿಸಂದು ನಿಂದುದು
ದ್ವ್ಯುತಮಹಾದ್ಭುತಂ ಮನದೊಳಂಗದೊಳಾಯ್ತು ವಿವರ್ಣವೃತ್ತಿ ಚಿಂ
ತಾತುರನಾಗಿ ಬೆಳ್ಳಳಿಸಿ ಬೇವಸಮಂ ತಳೆದಂ ಧನಂಜಯಂ

೧೧೩

ಉಲಿವೆಳಗು ಸಂಜೆ ನಸುಮ

ಬರ್ಘುದಂಬರದಂತೆ ತಿಳಿವು ರಾಗಂ ನೆಗಟ್ಟು

ಮೃಳಮನೊಳಕೊಂಡ ಬಗೆಯಿಂ

ತಳವೆಳಗಾಗುತ್ತೆ ಪಾರ್ಥನಂದಿಂತೆಂದಂ

೧೧೪

ಚಂಪಕ.

ತಿಳಿದೆನೆ ಶಂಭುವೆಂದು ಬಹುಬಾಣದಿನೆಚ್ಚೊಡೆ ತಾಗದಂದದೇಂ
ತಿಳಿದೆನೆ ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗಣದಿನಾನಿಸೆ ತಳ್ಳದೆ ನುಂಗಿದಂದದೇಂ
ತಿಳಿದೆನೆ ಕೆಯ್ಯ ಚಾಪಮನಡಾಯುಧಮಂ ಸೆಳೆದೀಬ್ಬುಕೊಂಡೊಡಂ
ತಿಳವೊಳಸಾರ್ದುದಕ್ಕಟ ಪುರಾಕೃತಕರ್ಮದ ಪರ್ಮೆಯೆಂತುಟೋ

೧೧೫

ಉತ್ಸಲ.

ಅವನ ಮಾಯೆಯಿಂ ತ್ರಿಜಗಮಾದುದು ಸೂರ್ಯಸುಧಾಕರರ್ ಪ್ರೊದ
ಲ್ಪಾವನ ತೇಜದಿಂ ಬೆಳಗುವರ್ ಭುವನೋತ್ಕರರಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮೇಣ್
ಅವನಧೀನಮಾವನೊಳೆ ತೋರ್ಪುದು ವಿಶ್ವಮಿದೆಂದುಮಾ ಮಹಾ
ದೇವನೊಳಾಹವಂ ಗಡೆನಗದ್ಭುತಮದ್ಭುತಮೇನನೆಂದಪೆಂ

೧೧೬

ಅವನನರ್ಚಿಪರ್ ಮುಖದೊಳಾವನಮಂತ್ರಜಪಂಗಳಿಂದೆ ಸಂ
ಭಾವಿಪರಾವನಂ ಭಜಯಿಪರ್ ಮುನಿಗಳ್ ಮನುಗಳ್ ಸುಭಕ್ತಿಯಿಂ
ದಾವನ ಪಾದಪದ್ಮಮನೆ ಜಾನಿಪರಗ್ಗದ ಯೋಗಿವರ್ಯರಾ
ದೇವನೊಳಕ್ಕಟಾ ಪೊಣರ್ದೆನೆನ್ನದೊ ಸಂದ ವಿಮೋಹದೆತ್ತಿರಂ

೧೧೭

ಅನವದ್ಯನೊಳಪ್ರತಿಮನೊ

ಳನಘನೊಳಾದ್ಯಂತಶೂನ್ಯನೊಳ್ ಸಕಲಜಗ

ಜ್ಞನಕನೊಳಭೃಹಿತಜೇ

ತನಗತನೊಳದಿರ್ಚಿ ಧುರದೊಳೆಚ್ಚಾಡಿದೆನೇ

೧೧೮

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಾಸ್ಪದನೋಳ್
ಪರಿಪೂರ್ಣಪರಪ್ರಕಾಶನೋಳ್ ಪಶುಪತಿಯೋಳ್
ಪರಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನೋಳ್ ಪರ
ತರಮಹಿಮನೋಳಾಂತಿದಿಚ್ಛುತೆಚ್ಚಾಡಿದೆನೇ

೧೧೯

ಸ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಹಿತನೊ
ಳಸಮಾಕ್ಷನೋಳಾಗಮೌಘಜನಕನೊಳಸುರ
ಪ್ರಸರಪ್ರಹಾರಿಯೋಳ್ ತಾ
ಮಸರಹಿತನೋಳಾಂತಿದಿಚ್ಛುತೆಚ್ಚಾಡಿದೆನೇ

೧೨೦

ಪ್ರಣವಾರ್ಥನೊಳನುಪಮಗುಣ
ಗಣಯುತನೊಳತರ್ಕ್ಯವಿಭವನೋಳ್ ಶ್ರುತಿನಿವಹೆ
ಪ್ರಣುತನೊಳಖಿಳಸುಪರ್ವಾ
ಗ್ರಣಿಯೋಳ್ ಸೆಣಸಾಂತು ಮೃಡನೊಳೆಚ್ಚಾಡಿದೆನೇ

೧೨೧

ಗಿರಿಧನ್ವನೊಳಲ್ಪಧನು
ಧರನಾಂ ಸೆಣಸಲ್ ಸಮರ್ಥನೇ ಹರಿಶರನೋಳ್
ಪರಿಗತಕೃಶಶರನಖಿಳಾ
ಮರವರನೋಳ್ ನರನತರ್ಕ್ಯಮಹಿಮನೊಳಬಲಂ

೧೨೨

ಚಂಪಕ.

ಶಿವ ಶಿವ ಸಲ್ಪದೇ ಸಮರಮಿಂತೆನಗದ್ವಯನೋಳ್ ಮಹೇಶನೋಳ್
ಭವಹರನೋಳ್ ಮಹಾಮಹಿಮನೋಳ್ ಜ್ವಲನಾಕ್ಷನೊಳಕ್ಷಯಾಂಗನೋಳ್
ಪ್ರವಿದಿತನಾದಬಿಂದುಕಳೆಯಂ ಮಿಗೆ ಮೀಟಿದನೋಳ್ ಶ್ರುತಿಸ್ತೃತಿ
ಸ್ತವನಕತೀತನೋಳ್ ಜಗದ ಜೀವರನಾಡಿಸ ಸೂತ್ರಧಾರನೋಳ್

೧೨೩

ಮತ್ತೇಭ.

ಕಲಹಂ ತಕ್ಕುದೆ ನೋಟಿಪ್ಪಿಡಂತೆನಗೆ ಸಚ್ಚಿದ್ರೂಪನೋಳ್ ನಿತ್ಯನಿ
ರ್ಮಳನೋಳ್ ಪ್ರಾಕೃತನಾಮರೂಪಗುಣಚೇಷ್ಟಾಲಂಬನಂದೋಷದು
ಜ್ಞಾನನೋಳ್ ಸಂದಣುವಿಂಗಣುಸ್ಥಿತಿ ಮಹತ್ತಿಂಗಂ ಮಹತ್ತಾದ ನಿ
ಶ್ಚಲನೋಳ್ ನಿರ್ಭಯನೋಳ್ ನಿರಸ್ತಜಡತಾಸಂಸರ್ಗನೋಳ್ ಭರ್ಗನೋಳ್

೧೨೪

ಹರನೊಲವನಾಂಪ ಬಗೆಯಿಂ

ಪಿರಿದು ತಪಂಗೆಯ್ದು ಬಲಕಮದನಳಿದೀಗಳ್

ಕರಮಜ್ಞತೆಯಿಂ ಪೊಣರ್ದೆಂ

ಹರಚರಣದ್ರೋಹಕಿಂತು ಭಾಜನನಾದೆಂ

೧೨೫

ಮತ್ತೇಭ.

ಕ್ಷೇತಿಯೊಳ್ ಕೃಚ್ಚಾಭ್ರಮುಖಪ್ರಸಿದ್ಧತಪದಿಂ ಯಾಗಂಗಳಿಂ ತೀರ್ಥಸಂ

ತತಗೀವಾವಿಧಿಯಿಂದೆ ಮಂತ್ರಜಪದಿಂ ದಾನಾದಿಯಿಂ ನಾಡೆ ನಿ

ಷ್ಕೃತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳುಂಟು ದುಸ್ತರಮಹಾಪಾಪಕ್ಕಮಿಲ್ಲಿಲ್ಲ ನಿ

ಶ್ಚಿತ್ತಮೆಂತುಂ ಪರಿಹಾರಮುತ್ಕಟಶಿವದ್ರೋಹಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಘದೊಳ್

೧೨೬

ಉತ್ಪಲ.

ವನ್ಯಕಿರಾತನೆಂದು ಬಗೆದೆಚ್ಚೆನಿದಿರ್ಚಿದೆನಜ್ಞಭಾವದಿಂ

ಜನ್ಯಮನಾಂತು ನಿಂದು ಮಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಣರ್ದೆಂ ಮದನುಗ್ರಹಾರ್ಥಮಿ

ಮಾನ್ಯಮಹೇಶ್ವರಂ ಮಱಿಯೊಳೆಯ್ದಿದುದಂ ತಿಳಿದಾತನಲ್ತು ಸೌ

ಜನ್ಯವಿದೂರನಾದೆನಕಟೆನ್ನವೊಲಾವನೊ ಗಾಂಪನುರ್ವಿಯೊಳ್

೧೨೭

ಚಂಪಕ.

ಸಕಲ ಸುರೋರಗಾಸುರಾನರರ್ಕಳನಸ್ತದೆ ಗೆಲ್ವೆ ಪುಷ್ಪಸಾ

ಯಕಜಗದೇಕವೀರನ ಮದಂಗಿಡೆ ಮರ್ದಿಸಿದಪ್ರತರ್ಕ್ಯನೊಳ್

ಪ್ರಕಟಕೃತಾಂತಮರ್ದಕನೊಳಲ್ಪಧನುರ್ವಿಶಿಖಂಗಳಿಂ ಜಯೋ

ತ್ಸುಕತೆಯೊಳೆಚ್ಚು ಗೆಲ್ವ ಬಗೆಯಾಂತೆನಿದೆನ್ನಯ ಮೋಹಮೆಂತುಟೋ

೧೨೮

ಉತ್ಪಲ.

ಅಂಗುಟದಿಂ ರಸಾತಳಕೆ ಮೆಟ್ಟಿದನಾ ದಶಕಂಠನಂ ಮಹಾ

ಸಂಗರದೊಳ್ ವಿಭಂಗಿಸಿದನಾಂತಸುರರ್ಕಳನಾರ್ದು ಸುಟ್ಟನಾ

ಪಿಂ ಗಗನಸ್ಥಿತಾಸುರಪುರತ್ರಯಮಂ ಸದೆದಂ ಕೃತಾಂತನಂ

ತುಂಗಪರಾಕ್ರಮಂ ಗಿರಿಶನೀತನೊಳೆಂತುಟೊ ಗೆಲ್ವುದುಜ್ಜುಗಂ

೧೨೯

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಮುಳಿದಾಂ ನೋಟ್ಟಿಂದಮಿ ಕಣ್ಣೆರಡರೊಳೆ ಮಹಾವಿಶ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುನಂ ಕೆಯ್

ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರ್ಕೆಯ್ಗಳಿಂ ಕಾದುವ ಸಡಗರಮಿ ವಿಶ್ವತೋಬಾಹುವೊಳ್ ಸಾ

ರ್ದೆಗಳಸುತ್ತಂ ಪೋರ್ವ ಬಿಂಕಂ ಪದಯುಗದೊಳಮಿ ವಿಶ್ವತಃಪಾದನೊಳ್ ಸಂ

ಗಳಿಸಿತ್ತೀ ವಿಶ್ವತೋವಕ್ತ್ರನೊಳೆ ಪುರುಡುವಾತೆನ್ನದೋ ಮದ್ವಿಮೋಹಂ

೧೩೦

ಉತ್ಪಲ.

ಮೂದಲೆವಾತುಗಳ್ ಗಡ ಮಹಾನಿಗಮೋಕ್ತಿಗತೀತನೋಳ್ ಜಯಾ
ಹ್ಲಾದದ ಝಂಕೆಗಳ್ ಗಡ ಜಗತ್ತಯದುರ್ಜಯನೋಳ್ ಶರೌಘದಿಂ
ಭೇದಿಸ ಬಿನ್ನಣಂ ಗಡ ಜಿತಾಂತಕನೋಳ್ ಮಿಗೆ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧದಿಂ
ಕಾದುವ ಕಜ್ಜಮುಂ ಗಡ ನಿರಂಗನೊಳಿಂತಿದು ಚಿತ್ರಮಲ್ಲವೇ

೧೩೧

ಚಂಪಕ.

ಹರ ಹರ ತಾಕ್ಷ್ಯನೆತ್ತ ಫಣಿಯೆತ್ತ ಮಹಾವನವಹ್ನಿಯೆತ್ತ ಕಾಟಳ್
ಮರಮುಮದೆತ್ತ ವಜ್ರಧರನೆತ್ತ ಧರಾಧರನೆತ್ತ ಮತ್ತಕೇ
ಸರಿಪತಿಯೆತ್ತ ವನ್ಯಗಜಮೆತ್ತ ಪೊಣಕೆಗಿವೆಂತು ನಿಲ್ವುವಾ
ಪರಿ ಜಗದೇಕದೇವ ಶಿವನೆತ್ತ ಧನಂಜಯನೆತ್ತ ಧಾತ್ರಿಯೋಳ್

೧೩೨

ಮತ್ತೇಭ.

ಭಯಭಕ್ತಿಪ್ಪುಹೆವೆತ್ತು ನೋಟ್ಟು ನಯನಂ ರೋಷಾರುಣಾವೇಶದು
ರ್ಣಯಕಿಂಬಾಯ್ತು ಪದಾಬ್ಜಪೂಜನಕೆ ಪಕ್ಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಯ್ ಕೆಯ್ದುವಂ
ರಯದಿಂ ತಾಳ್ವದಿರಾಂತುದೀಶ್ವರಮಹಾಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬೀಡಾದ ಜಿ
ಹ್ವೆಯೆ ಮಾಜುತ್ತರವಾಂತುದಕ್ಕಟ ಮಹಾವ್ಯಾಮೋಹಮೇಗೆಯ್ಯದೋ

೧೩೩

ಉತ್ಪಲ

ಆವಳ ಪಾದಪಂಕಜದಧಸ್ಥಳದೋಳ್ ಸಲೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ್
ಭಾವಿಸೆ ಧಾತೃದೈತ್ಯರಿಪುರುದ್ರಮಹೇಶಸದಾಶಿವರ್ಕಳಾ
ಪಾವನಶಕ್ತಿಯಾವನಡಿಗಾತ್ಮಶಿರಸ್ಸುಮನಾಸ್ತೆಗೆಯ್ದಿಳಾ
ದೇವನೊಳಾಂ ದಿಟಂ ಶಿವ ಶಿವಾ ಮುಳಿಸಿಂ ಸೆಣಸಲ್ ಸಮರ್ಥನೇ

೧೩೪

ಪುಟ್ಟದ ಪೊಂದದುಂಟಿನಿಸದಿಲ್ಲಿನಿಸುತ್ತಿರದೆಯ್ವೆ ಮಾಯೆಯಂ
ಮುಟ್ಟದ ಪಿಂಗದೋಸರಿಸದೊಂದಿರದಾತ್ಮರನಾತ್ಮಪಾಶದಿಂ
ಕಟ್ಟುವ ಕಟ್ಟುವಗ್ಗಮನದಂ ಪಱಿದಿಕ್ಕುವ ಮಿಕ್ಕು ತೋರ್ಪ ಕೆಯ್
ಗೆಟ್ಟುವು ಮುಟ್ಟಿ ಸಿಲ್ವದ ಮಹಾತ್ಮನೊಳಪ್ಪದೆ ಮತ್ಪರಾಕ್ರಮಂ

೧೩೫

ಎಂಿದಿಂತು ಚಿಂತಿಸುತೆ ಪಲ

ವಂದದೆ ಬಗೆನೊಂದು ಹಮ್ಮದಂಬೋಗಿರೆ ಪಾ

ರ್ಥಂ ದಯೆಯಿಂದವನಿರ್ದೆಡೆ

ಗಿಂದುಧರಂ ತಳದರ್ ತಣ್ಣವೀಱಾದನಾಗಳ್

೧೩೬

ಜಂಪಕ.

ಪೊಗೆಯಳಿದಗ್ನಿಯಂತೆ ಮುಗಿಲೋಡಿದ^೧ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಮಾಯೆ ಮೆಯ್
 ದೆಗೆದ ನಿಜಾತ್ಮನಂತಿರೊಳಿಯುರ್ಚಿದ ಕೂರಸಿಯಂತೆ ಕಾಂತಿ ಕೆಯ್
 ಮಿಗೆ ಶಬರಾಂಗನುಂ ತೊಳೆದಿ ಪೂರ್ವನಿಜಾಕೃತಿವೆತ್ತಲಂಪಿನಿಂ
 ಸೊಗಯಿಸುತಿದ್ ನಾಗಮತಿರಂ ಪೊಗಲುತ್ತಿರೆ ಚಂದ್ರಶೇಖರಂ

೧೩೭

ಗದ್ಯ

ಇದು ನಿಖಿಲ^೨ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಸುರಾಸುರೇಂದ್ರವರದಕರುಣಾವರಣಪರಮಶಿವಲಿಂಗ
 ತರುಣಪತಂಗಸಂಗತಮಂಗಳ ಹೃದಯಾರವಿಂದಬಂಧುರ^೩ ಸರಸಜ್ಜನ^೪ ಮಾನಿತೋ
 ಭಯಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ^೫ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರಿದೇವ ವಿರಚಿತಮಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲಾಕಥನ
 ವಿಪುಲಪ್ರಬಂಧದೊಳ್ ಶಬರಶಂಕರಸಾರ್ಥಯುಧ್ಧವರ್ಣನಂ ಚತುರ್ಥಾಶ್ವಾಸಂ ಪರಿ
 ಸಮಾಪ್ತಂ

೧ ಲೋಡ್ಡದ (ಗ, ಜ, ತ)

೨ ಸಮಸ್ತ (ಚ, ಜ,)

೩-೪ ಸರಸಜನ (ಯ)

೫ ವಿಶಾರದ (ಯ)

ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ

ಶ್ರೀಸರ್ವಮಂಗಳಾನುಖ

ಭಾಸುರಪೂರ್ಣೇಂದುರುಚಿಚಕೋರಂ ವಿಶ್ವಾ

ವಾಸಂ ನಿಗಮಸ್ತುತಸುವಿ

ಲಾಸಂ ಮಾಟಕ್ಕಿನುಗೆ ಸೌಖ್ಯಮಂ ಶಿವಲಿಂಗಂ

೧

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ರವಿಕೋಟಿದ್ಯೋತಮೇತ್ತಂ ತೊಳಗೆ ಶಶಿಕಲಾಸ್ವರ್ಧುನೀಜೂಟನಂಗೋ

ಧ್ವವಭಸ್ಮಾಲಿಪ್ತನಕ್ಷತ್ರಯಕಲಿತನನಂತಾಹಿಭೂಷಂ ಮಹಾಕೃ

ತ್ತಿವಸಾನಂ^೧ ಪಂಚವಕ್ತ್ರಂ ದಶಭುಜನಸಿತಗ್ರೀವನೊಲ್ಲೊಪ್ಪಿದಂ ಟಂ

ಕವರಾಭೀತಿತ್ರಿಶೂಲಾದ್ಯುಪಲಸಿತಕರಂ ದಿವ್ಯರೂಪಂ ಮಹೇಶಂ

೨

ಎಳವಳಿಕಿನ ಬಿಳ್ವೆಳಗಂ

ಬಟಲ್ವಿ ಶಶಿರುಚಿಯೊಳೆರಕವಿಟ್ಟಂದದಿನೇಂ

ತೊಳಗಿದುದೊ ಧವಳಕಿರಣೋ

ಜ್ವಲಿಸದ್ಯೋಜಾತವದನಮದು ಪರಶಿನನಾ

೩

ಎಳನೇಸಲಿ ಬಿಂಬದ ಕೆಂ

ಬೆಳಗಂ^೩ ತೆಗಟ್ಟಿಲರ್ಧ ದಾಸಳದ^೪ ಪೊಸಗೆಂಪಂ^೫

ಪಟಿಕೆಯ್ದು ವಾಮದೇವೋ

ಜ್ವಲವದನಂ ಸೊಗಯಿಸಿದುದಗಜಾಧವನಾ^೬

೪

ಭ್ರಮರಾಂಜನಾಭ್ರರುಚಿ ವಿ

ಭ್ರಮಮುತಿಸಿತಕುಟಿಲದಂಷ್ಟ್ರಮುಕ್ಷತ್ರಯಸಂ

ಕ್ರಮಿತಂ ಕರಮೆಸೆದುದಘೋ^೮

ರಮುಖಂ ಘಣಿಕುಂಡಲೋಜ್ಜ್ವಲಂ ಪುರಹರನಾ

೫

೧ ಸಂಗಾಹಿ (ಚ) ೨ ವಿನಾಸಂ (ಚ) ೩ ಬೆಳಗಂ (ಗ, ತ) ೪ ತೆಗೆದ (ಚ)

೫ ದಾಸಣದ (ಯ) ೬ ಕೆಂಪಂ (ಕೈಬರೆಹದ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ) ೭ ವರನಾ (ಚ)

೮ ಸೆದುದು ಘೋ (ಜ)

ಅಲರ್ಧ್ ಪೊಸಕರ್ಣಿಕಾರದ
 ಸುಲಲಿತನವಕನಕಕಂಜಕಿಂಜಲ್ಪದ ಮಂ
 ಜುಲರುಚಿಯಂ ಪಟಿದೆಸೆದುದು
 ವಿಲಸಿತತತ್ಪುರುಷವಕ್ತ್ರಮಹಿಕುಂಡಲನಾ

೬

ಎಳಮುತ್ತಿನ ಶಂಖದ ಬೆ
 ಕ್ವೆಳಗಂ ಮುಕ್ತುಳಿಸಿದಂತೆ ತೊಳತೊಳಗುವ ಸೈ
 ಪಳವಡೆ ನಯನತ್ರಯಮಂ
 ಜುಳಮಿಶಾನಾಸ್ಯಮೊಪ್ಪಿದುದು ಶಶಿಧರನಾ

೭

ಮಹಾಸ್ವಗ್ಧರೆ

ಘನತೇಜಂ ರತ್ನಮಾ ರತ್ನದಿಮಧಿಕಕರಂ ಕಾಂಚನಂ ರತ್ನದಿಂ ಕಾಂ
 ಚನದಿಂ ತೀವ್ರಾಂಶುಯುಕ್ತಂ ಪಳಚನೆ ಪೊಳೆವೊಳ್ಳಿಂಚುಮಾ ರತ್ನದಿಂ ಕಾಂ
 ಚನದಿಂದೊಳ್ಳಿಂಚಿನಿಂದಂ ರವಿರುಚಿ ಪಿರಿದೊಪ್ಪಿರ್ಕುಮಾ ರತ್ನದಿಂ ಕಾಂ
 ಚನದಿಂದೊಳ್ಳಿಂಚಿನಿಂದಂ ರವಿರುಚಿಯಿನಳುಂಬಂ ಮಹೇಶಪ್ರಕಾಶಂ

೮

ಚಂಪಕ.

ತುಟುಲಳವಾಂತು ನಿಂದ ಮಿಗಬೇರನನಿಕ್ಕಿ ಪೊಣರ್ಕೆಗಾರ್ಪು ಸಂ
 ಗಳಿಸಿದಿರಾಂತ ಪಲ್ಲಮುರಕ್ಕಸನಂ ಸದೆದಣ್ಣಿ ಚುರ್ಚಿ ಬಾಂ
 ಬೊಟಲನೊಡರ್ಚಿ ನಲ್ಲೊಗಮನಗ್ಗಿ ಮೊಗರ್ಗೆ ಸಮಂತು ಬೆಳ್ಳಸಂ
 ದಳೆದೆಸೆದಿದರ್ ಬಾನ್ನವಿರನೊಳ್ವರಿಜಂ ತಳೆದೊಪ್ಪಿ ತೋಟಾದಂ

೯

ಶ್ರುತಿವೀಧಿ ಮುಗಿದ ಕೆಯ್ಯಳಿ
 ನತಿಶಯಮೆನೆ ಪೊಗಲ್ವ ಮಂಗಳಧ್ವನಿ ದಿವಿಜ
 ಪ್ರತತಿಯ ಜಯಜಯರುತಿ ಗಣ
 ಸುತಿನಿನದಂ ದೆಸೆಯನಳುರ್ದೇಂ ಮುಸುಕಿದುದೋ

೧೦

ಚಂಪಕ.

ವಿತತಸುಗಂಧಿ ಸಾರಸುರಭೀಕೃತದಿಜ್ಜುಖಚಂಚರೀಕಸಂ
 ಗತಮಕರಂದಪೂರ್ಣಸುಮನೋಗಣಪಾಣಿವಿಮುಕ್ತಭೂರಿದಿ
 ವ್ಯತರುಲತಾಂತವೃಷ್ಟಿ ಸುರಭೇರಿಯ ನಿರ್ಭರನಾದಮುಣ್ಣೆ ಸ
 ನ್ನತಸುರರಾರ್ದುಘೇಯನೆ ವಿಜೃಂಭಿಸಿ ಸೂಸಿದುದೀಶ್ವರಾಂಘ್ರಿಯೊಳ್

೧೧

೧ ಅಲರ್ಧ (ಗ, ತ); ಅಲರ್ವ (ಯ) ೨ ದೇರ (ಯ); ಭೇದ (ಜ)

೩ ಶ್ರುತಿ ವಿತತಿ (ಯ) ೪ ಗಂಧ (ಯ)

ಹರಗಣಮುಂ ಸುರಗಣಮುಂ

ಕಿರಾತವೇಷಮನಗಲ್ಪು ದಿವ್ಯಾಭರಣಾಂ

ಬರಗಂಧಮಾಲಿಕಾಬಂ

ಧುರಮೆಸೆದುದು ಮುನ್ನಿ ನಂತಿರಭವನ ಪ್ರೇರೆಯೊಳ್ *

೧೨

ಚಂಪಕ.

ಉಟಾದು ಪುಳಿಂದಿನೀವಿಹಿತವಿಭ್ರಮಮುಂ ಸುರಕಾಮಿನೀಜನಂ

ಬಳಸಿರೆ ತಾನುಮಂತೆ ನಗನಂದನೆ ಹಾರಕಿರೀಟಕುಂಡಲೋ

ಜ್ವಳಕಳಕಾಂಚಿ ಕಂಕಣಪದಾಂಗದ ಮುಖ್ಯವಿಭೂಷಣಾಳಿ ಕಣ್

ಗೊಳಿಸಿರೆ ದೇವದೇವನೆಡದೊಳ್ ನೆಲಸಿದಳುದಾರಿ ಶೋಭೆಯಿಂ

೧೩

ಆಗಲ್,

ಚಂಪಕ.

ಬೆನುವ ಕಳೇವರಂ ಸುರಿವ ಸಂತಸಗಣ್ಣಿನಿ ತಳ್ತ ಕಂಪನಂ

ನಿಮಿರ್ದೆಸೆವಂಗರೋಮತತಿ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತಿರೆ ತಳ್ವದೆಟ್ಟು ೩ ಸಂ

ಭ್ರಮದ ಪ್ರೊದಟ್ಟಿಯಿಂ ಮುದದ ಪೆರ್ಚುಗೆ ಸಂದಣಿಗೊಳ್ಪಿನಂ ಪದಾ

ಬ್ಜಮನಮರ್ದೊಪ್ಪೆ ಮೌಳಿ ಮಣಿದಂ ಮಹಿಯಂ ತನು ಸೊಂಕೆ ಪಾಂಡವಂ ೧೪

ವಚನ

ಅಂತೆಱಗಿ ಸರುಜಂ ಸಂಜೀವನಮುಂ ಸವಿದಂತೆ, ಬಡವಂ ಕಡವರಂಗಂಡಂತೆ,
ಕಡಲೊಳಾಲ್ವಂ ತೆಪ್ಪಮನಪ್ಪಿದಂತೆ, ಜಾತ್ಯಂಧಂ ಕಣ್ಣಡೆದಂತೆ ನಿರತಿಶಯಸಂ
ಮದಳಿ ಮನೊಳಕೊಂಡು ಕರಾರವಿಂದಂಗಳಂ ಪಣೆಯೊಳಮರ್ಚಿ ನಿಂದು;

ಚಂಪಕ.

ಪದತಳದೊಳ್ ತೊಡಂಕಿ ಪರಿದಾಡಿ ಪ್ರೊದಟ್ಟಿಸೆವಂಗದೇಶದೊಳ್

ಪದೆದುರದಲ್ಲಿ ಸಯ್ವರಿದು ಮಂಜುಳಕಂಠಮನಪ್ಪಿ ವಕ್ರಪ

ದ್ಮದೊಳೆಡೆಗೊಂಡು ಸುತ್ತಿ ಸುಟಿದಾಡಿ ಬಟಲ್ಪು ಸರಿತ್ಸುಧಾಂಶುಗಳ್

ಪುದಿದ ತದೀಯಮೌಳಿಯೊಳೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದುದು ದೃಷ್ಟಿ ಪಾರ್ಥನಾ

೧೫

ವಚನ

ಅಂತು ಸಡಗರದಿನವನಭವನನಭೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಚಂಪಕ.

ಜಯ ಜಗದೀಶ ದೇವ ಜಯ ಚಿನ್ನಯರೂಪ ಜಯಾದ್ರಿಜಾಕುಚ

ದ್ವಯಹರಿಚಂದನಾಂಕ ಜಯ ನಿರ್ಜಿತಪಾಶ ಜಯಾಗಮಾಂತಸಂ

ಚಯನುತಪಾದಪದ್ಮ ಜಯ ಭೂಧರಧರ್ಮ ಜಯಾಶ್ರಯಾಶಸಂ

ಶ್ರಯನಿಜಫಾಲನೇತ್ರ ಜಯ ನಿರ್ಜರಪೂಜ್ಯ ಜಯಾಂತಕಾಂತಕಾ

೧೬

೧ ವರಾಂ (ಯ) ೨ ಉದಾತ್ತ (ಚ) ೩ ದೇಳ್ವ (ಯ) ೪ ಸಮ್ಮುದಕ (ಯ)

* ಈ ಪದ್ಯವು 'ಯ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಬಿಟ್ಟು ಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಪಲ.

ಭಕ್ತಕುಟುಂಬಿ ಭಕ್ತಜನವತ್ಸಲ ಭಕ್ತಭವಾದ್ರಿಶಂಬ ಸ
 ದ್ವೈತ್ಯಸಹಾಯ ಭಕ್ತಸುಖಸಿಂಧುಸುಧಾಕರ ಭಕ್ತಪಾಲನೋ
 ದ್ಯುಕ್ತ ನಿರೀಹಭಕ್ತಪರಮೋಕ್ಷದ ಭಕ್ತಮನಸ್ಪರೋಜಸಂ
 ಸಕ್ತಮರಾಳ ಭಕ್ತಪರಿಷದ್ವಿಪದಾರ್ಣವಕುಂಭಸಂಭವಾ

೧೭

ಮಹಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ಚಳಚಿತ್ತಂ ಜಾಡ್ಯವೃತ್ತಂ ಚಪಳಮತಿ ಮದಾಂಧಂ ಮಹಾಮೋಹಮೂರ್ಛಾ
 ನಿಳನಾಶಾಪಾಶಬದ್ಧಂ ಕುಟಿಲನಧಮನಾದೆನ್ನೊಳಾರಯ್ವುದೇಂ ನಿ
 ಮೃಳಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಭಾಸ್ವದ್ಗುಣಗಣಮನುಮಾನಾಥ ಸರ್ವಾಪರಾಧಂ
 ಗಳನೀಗಳ್ ತಳ್ವದೆಂತುಂ ಮಱಿ ಪೊರೆ ಪುರುಳಿಲ್ಲಮೆನ್ನೊಳ್ ಪುರಾರೀ

೧೮

ಚಂಪಕ.

ಅಱಿದಱಿದುಂ ಮತಿಭ್ರಮಿತನಾದ ಮದಾಂಧಕನಾನೆ ಕಂಡು ಕಂ
 ಡೆಜಗದ ಖೂಳನಾನೆ ಕುಱುವಾನಿಸನಾನೆ ಕುಬುದ್ಧಿಯಾನೆ ಕ
 ಟ್ಟುಕೆಯ ದುಷ್ಟನಾನೆ ಮಱಿ ದೇವ ಮದೀಯಶತಾಪರಾಧಮಂ
 ಮಱಿ ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ನಿನ್ನ ಸುಗುಣೋನ್ನತಿಯಂ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಾ

೧೯

ಕರುಣಿಸು ಕಾಲಸಂಹರ ಕಲಾಪಕಲಾಧರ ಸಾರಸತ್ಯಪಾ
 ಕರ ಶರಣಾಗತಾದರ ಸುರಾಹಿತಭೀಕರ ಧೀರವಾರಸಾ
 ಗರವಿಸತ್ಯಧಾಕರ ಮಹಾಗುಣಬಂಧುರ ಶೂಲಕೃತ್ತ^೨ ಸಿಂ
 ಧುರ ಕನಕಾದ್ರಿಕಂದರವಿರಾಜಿತಮಂದಿರ ಕಾಲಕಂಧರಾ

೨೦

ಉತ್ಪಲ.

ದೇವ ಮಹೇಶ ದೇವರಿಪುನಾಶಕ ದೇವ ಗಣೇಶತಾತ ಮ
 ದ್ದೇವ ಗಿರೀಶ ದೇವ ಜಿತಪಾಶಕ ದೇವ ಹುತಾಶಲೋಚನಾ^೩
 ದೇವ ಸುಭಾವ ದೇವ ^೪ಸುಕಳೇವರ ದೇವ ಸು^೫ಧರ್ಮಕೋಶ ಸ
 ದ್ದೇವ ಮದೀಶ ದೇವ ಗರಳಾಶನ ದೇವ ನಗಾತ್ಮಜೇಶ್ವರಾ

೨೧

ಚಂಪಕ.

ನಿರುಪಮಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ಮಳನಮೂರ್ತಿ ನಿರರ್ಗಳಮೂರ್ತಿ ಸತ್ಯಪಾ
 ಕರವರಮೂರ್ತಿ ಭದ್ರಮಯಮೂರ್ತಿ ಭವಾಮಯದೂರಮೂರ್ತಿ ಭಾ
 ಸ್ಮರರುಚಿಮೂರ್ತಿ ಭಕ್ತಹಿತಮೂರ್ತಿ ಚರಾಚರಮೂರ್ತಿ ಚಂದ್ರಶೇ
 ಖರವರಮೂರ್ತಿ ಚಾರುತರಮೂರ್ತಿ ಸುಮೂರ್ತಿಯ ಮೂರ್ತಿ ಶಂಕರಾ

೨೨

ಚಂಪಕ.

ಪರಮ ಪರಾದಿರೂಪ ಪರನಾತ್ಮ ಪರಾನ್ವಿತ ಪಾಶದೊರ ಚಿತ್
ಪರತರತತ್ತ್ವ ಪಾವನಗುಣಾಶ್ರಯ ಪಾಲಿತವಿಶ್ವ ಭಕ್ತತತ್
ಪರಪರಿಪೂರ್ಣ ಪಾವಕವಿಲೋಚನ ಪನ್ನಗಹಾರ ಸತ್ಪರಾತ್
ಪರ ಪರಮೇಶ ಪಾಲಿಸು ಪರಾಪರಮೋಕ್ಷದ ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರಾ

೨೩

ನಿರಘ ನಿರೀಹ ನಿರ್ಭಯ ನಿರಾಶ್ರಯ ನಿಶ್ಚಲ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲಾ
ಚರಣ ನಿರಂತ ನಿರ್ಭವ ನಿರಾಮಯ ನಿರ್ಗುಣ ನಿಸ್ತುಳಪ್ರಭಾ
ವರಣ ನಿರಂಗ ನಿರ್ಮದಿ ನಿರಾಕುಲ ನಿಷ್ಕುಲ ನೀಲಕಂಠ ನಿ
ರ್ಜರನತ ನಿಷ್ಕಳಂಕಳಿ ಜಯಶಂಕರ ನಿರ್ಜಡಶಿ ಶಾಂಭವೀಧವಾ

೨೪

ಉತ್ಪಲ.

ವೈಮಕಚಾಭಿರಾಮ ತತಸಾಮ ಸುಧಾಮ ಸುರಾಮ ಸಜ್ಜನ
ಪ್ರೇಮ ನಿರಾಮಯಾಂಗ ಪರಭೀಮ ಸುನಾಮ ನಿಕಾಮ ನಿರ್ಜರ
ಸ್ತೋಮಲಲಾಮ ಹೇಮನಗಧಾಮ ಜಗತ್ತಯಸಾರ್ವಭೌಮ ಸು
ತ್ರಾಮಮುಖಾಮರಾಚ್ಯ ಜಿತಕಾಮ ಸದಾಕಾಮಳ ಸೋಮಭೂಷಣಾ

೨೫

ತುಂಗತರಂಗಗಾಂಗಜಲಸಂಗ ಕುರಂಗಧರೋತ್ತಮಾಂಗ ನಿ
ರ್ಭಂಗ ನಿರಂಗ ರುಗ್ಜಿತಪತಂಗ ಸುಧಾಂಗ ಸುಮಂಗಲಾಂಗ ಸ
ಲ್ಲಿಂಗನಿಜಾಂಗ ಪುಂಗವತುರಂಗ ಭುಜಂಗವಿಭೂಷ ಮದಿತಾ
ನಂಗ ವಿಹಂಗರಾಜರಥದತ್ತರಥಾಂಗ ಚಿದಂಗನಾಪ್ರಿಯಾ

೨೬

ಚಂಪಕ.

ಭೃತನಗಧರ್ಮ ಧರ್ಮಪರಿಪಾಲ ಕಪಾಲಕರೇಶ ರೇಶಸಂ
ಗತ ಗತಕಾಮ ಕಾಮದ ಕಲಾಪಕಲಾಪ ಸಮಸ್ತಮಸ್ತಕ
ಸ್ಥಿತಪದಸಾರಸಾರಸ್ ಕುಮಾರಕುಮಾರ ಸದಾನ ದಾನನಾ
ಹಿತಹಿತ ದೇವದೇವ ಜಯ ನಾಗ್ವರ ನಾಗ್ವರನಂದ್ಯ ಶಂಕರಾ

೨೭

ಶಿವ ಭವ ಭೀಮ ಕಾಮಮದಮದಿ ಕಪದಿ ನಿತಾಂತಶಾಂತ ದಿ
ವ್ಯವರದ ಭವ್ಯಸೇವ್ಯ ಪದಕಿಂಕರಶಂಕರ ಶಂಭು ಶಾಂಭವೀ
ಧವ ಭುವನೇಶ ಪಾಶಹರ ಚಿದ್ಗುಣ ಸದ್ಗುಣನಾಥಯೂಥಬಾಂ
ಧವ ಧವಳಾಂಗಸಂಗತ ಕೃಪಾಕರ ಭೀಕರ ಕಾಲಸಂಹರಾ

೨೮

ಚಂಪಕ.

ಪುರಹರ ಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಕರಸರಿದ್ಧರ ವಾರ್ಧರವಾಹವಂದ್ಯ ವಾ
ಸರಕರಕೋಟಿತೇಜ ವಲಯಾಕೃತಪನ್ನಗರಾಜ ರಾಜಭಾ
ಸ್ಕುರಶಿಖಿನೇತ್ರ ವಿದ್ರುಮಲತಾಭಜಟಾಭರ ಚಾರುಚಂದ್ರಶೇ
ಖರ ಶರಣಾಗು ಶಾಶ್ವತ ಮಹೀಧರಮಂದಿರ ಮಂಗಳಾಕರಾ

೨೯

ಸೃಗ್ಧರೆ

ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಧಿಗತಸರ್ವಾರ್ಥನಾದ್ಯಂತಶೂನ್ಯಂ
ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಾದಿಕನನುಪಮಿತಾಖಂಡಿತೈಶ್ವರ್ಯಪೂರ್ಣಂ
ಸರ್ವಾಧಾರಂ ಸ್ವತಂತ್ರಂ ಸಗುಣನಗುಣನಾತ್ಮೈಶ್ವರಂ ನಿತ್ಯತ್ಯಪ್ತಂ
ಸರ್ವೇಶಂ ದೇವ ನೀನೋರ್ವನೇ ವಿಮಲಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸತ್ಯಂ ಕಪರ್ದೀ

೩೦

ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿಪಂಚಾನನದೆ ಪಡೆದು ಮಹ್ಯಾದಿಭೂತಂಗಳಂ ತ
ಳ್ತದ್ಯೋಗಂಬೆತ್ತು ಪಂಚೇಕರಿಸಿ ಬೆರಸುತಯ್ದಯ್ದ ಭೂತಂಗಳಿಂದಂ
ಪ್ರದ್ಯೋತಾತ್ಮಾಂಗಮಂ ಮುನ್ನೆರೆಪಿ ನೆಗಟ್ಟು ತದ್ಯೋಗಮಂ ಚೇತನಾಂತ
ಶ್ಚಿದ್ವ್ಯಕ್ತಂ ಗುಪ್ತಿಯಿಂ ಪ್ರೇರಕನೆನಿಸಿದಪಯ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪಿಂ ಮಹೇಶಾ
ಮತ್ತೇಭ.

ಭವವಾರಾಶಿವಹಿತ್ರಮಲ್ಪಿ ಭವದೀಯಂ ದಿವ್ಯನಾಮಂ ಕೃಪಾ
ರ್ಣವ ಮಾಯಾಮಯಮರ್ದನೌಷಧಮೆ ದಲ್ ಭವ್ಯರ್ಗೇ ನಿನ್ನೀ ಗುಣ
ಸ್ತವಮೆಂತುಂ ಭವದಂಘ್ರಿಚಿಂತನಮೆ ಕೇಳ್ ಕೈವಲ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಸುಖೋ
ತ್ಸವಮಂ ಸಾರ್ಚುವ ದೂತಿ ನಿಕ್ಕುವ ಮಿದಕ್ಕುಂ ಧಾತ್ರಿಯೊಳ್ ಶಂಕರಾ

೩೧

ಮಹಾಸೃಗ್ಧರೆ

ಶ್ರುತಿಭಾವಾವಾಮುಸೀಮಂತಮಣಿ ಮುನಿಮನೋಗೇಹಮಧ್ಯಪ್ರಭಾಸಂ
ಗತದೀಪಂ ಮುಕ್ತಿಕಾಂತಾಕರತಳಮುಕುರಂ ಕಾಲಘೋರಾಹಿಗಾರು
ತ್ಯುತರತ್ನಂ ಭಕ್ತಚೇತೋವಿಮುಳತರಸಿ ಸರಃಕಂಜಮಜ್ಜಾನಸಾಂದ್ರಾಂ
ಧತಮಃಪ್ರಧ್ವಂಸಚಂಡದ್ಯುತಿ ಗಡ ಭವದೀಯಾಂಘ್ರಿಪದ್ಮಂ ತ್ರಿಣೇತ್ರಾ

೩೨

ಮತ್ತೇಭ.

ಕ್ಷಿತಿನಾರ್ಯಗ್ನಿ ಸಮೀರಪುಷ್ಕರರವೀಂದ್ವಾತ್ಮರ್ಕಳೆಂದೆಂಬ ವಿ
ಶ್ರುತಮೂರ್ತ್ಯಷ್ಟಕವಾಂತು ವಿಶ್ವಮಯತಾಸಂಪತ್ತಿಯಂ ತಾಳ್ವ ಭೂ
ರಿತಮಸ್ಸತ್ತ್ವರಜೋಗುಣಂಬಿಡಿದು ತತ್ತತ್ಕಾರ್ಯಮಂ ಮಾಡುತುಂ
ಸತತಂ ನಿಗುಣನಿರ್ವಿಕಾರನೆನಿಸಯ್ ಶ್ರೀಶೈಲಜಾವಲ್ಲಭಾ

೩೩

೧ ಪದೆ (ಯ) ೨ ಲಕ್ಷಣ (ಕ)

೩ ವಿಮತರವಿ (ಚ) ೪ ತ್ರಿಣೇತ್ರಂ (ಕ, ಚ, ಜ)

ಮಹಾಸೃಗ್ಧರೇ

ಸಕಲಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯ ನೀನೇ ಪ್ರಕೃತಿಮಹದಹಂಕಾರಮುಂ ನೀನೆ ನಿತ್ಯಂ^೧
 ಸಕಲಾತ್ಮಂ ಸೂತ್ರವೈಶ್ವಾನರರಧಿಗತವಿಶ್ವಾತ್ಮನುಂ ತೈಜಸಂ ಪ್ರಾ
 ಜ್ಞಕನಾದಂ ನೀನೆ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಮಸುಕರಣಂ ಭೂತಮುಂ ನೀನೆ ತತ್ಸಾ
 ಸ್ವಿಕಸಾಕ್ಷಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಮುಂ ಸರ್ವಮುಮೇಲೆ ಪೆಟರಾರ್^೨ ನೀನೆ ವಿಶ್ವಾಧಿನಾಥಾ
 ವಚನ

ಎಂದು ಪರನೋತ್ಸವದಿಂ ಸನ್ನುತಿಗೆಯ್ದು ಮತ್ತಮಿರದೆ,
 ಮತ್ತೇಭ.

ಅತಿಕೋಪಾತುರನಾಗಿ ಮಾಲ್ವ ತಪಮಂ ನೀಗಾಡಿ ಮುಂಬಿಟ್ಟು ಸ
 ಕ್ಷತಕಾಯೋಗ್ರವರಾಹಮಂ ಸದೆದದಂ ಕೊಳ್ಳಾಸೆಯಿಂದಜ್ಞತಾ
 ಸ್ಥಿತಿವೆತ್ತಿಚ್ಚು ಶರಂಗಳಿಂ ಪೊಣರ್ದೆನೆನ್ನಿಂ ದ್ರೋಹಿಯಾವಂ ಜಗತ್
 ಪತಿ ನಿನ್ನಿಂ ಪೆಟನಾವನೀ ಭುವನದೋಳ್ ದೇವಂ ಕ್ಷಮಾಸಂಯುತಂ

೩೬

ವಚನ

ಎಂದು ದೈನ್ಯದೋಷ^೩ ಭಕ್ತಿಭರದಿಂ^೪ ಮಗುಟ್ಟುಂ ದಂಡಪ್ರಣಾಮಂಗೆಯ್ದು
 ಪದಯುಗಮಂ ತೆಗೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನೆತ್ತಿಯೊಳ್ ಪೊತ್ತು,

ಚಂಪಕ.

ಮಣಿವ ಮರಲ್ದು ನೋಡುವ ಕಡಂಗುವ ಪೊಂಗುವ ಸುತ್ತಿ ಬರ್ಪ ರಿಂ
 ಗಣಗುಣಿವಾರ್ದು^೫ ಸಾರ್ದು^೬ ನಲವೆರ್ಚುವ ತೂಗುವ ಬೀಗುವಲ್ಪಿ ಸಂ
 ದಣಿಗೊಳೆ ಪಾಡುವಾಡುವ ಕರಂ ನುತಿಗೆಯ್ವ ಪದಾಬ್ಜ ಪೂಜೆಯಂ
 ತಣಿಯದೆ ಮಾಲ್ವ ಸಂಭ್ರಮಮದೇಂ ಬಗೆಗೊಂಡುದೂ ಪಾಡುಪುತ್ರನಾ

೩೭

ಹರಿವಿಧಿಮನುಮುನಿನಿಗಮೋ

ತ್ವರಂ ಕರಂ ಕಾಣದರಸುವೀ ನಿನ್ನ ಪದಾಂ

ಬುರುಹದ್ವಯಮಂ ಕಂಡೆಂ

ಹರ ಹರ ೬ನೆಜಿತಿ ಧನ್ಯನಾವನೆನ್ನಿಂದನ್ಯಂ^೭

೩೮

ಪುಟ್ಟೆಂದು ಸಫಲಮಾದುದು

ನೆಟ್ಟನೆ ಮದ್ವಂಶಕುಸುಮಮಲದ್ದುದು ಪೆಟತೇಂ

ಮುಟ್ಟಿದೆನತಿಶಯಪದವಿಯ

ಬಟ್ಟಿಯನೆಲೆ ದೇವದೇವ ನೀನೊಲ್ದುದಲಿಂ

೩೯

೧ ಸತ್ಯಂ (ವ) ೨ ತಾರ್ (ಕ) ೩-೪ ಭಯಭಕ್ತಿ ಭಾರದಿಂ (ಯ) ೫ ವಾರ್ದು (ಜ); ವಾರ್ವ
 (ಯ) ೬ ಸಾರ್ವ (ಯ) ೭-೮ ನೆರೆದನ್ಯನಾವನೆನ್ನಿಂದನ್ಯಂ (ಗ)

ವಚನ

ಎಂದು ಮತ್ತಮಿಂತು ಕೃತಾರ್ಥತೆಯಂ ತಾಳ್ವು ಸನ್ನತಿಗೆಯ್ವ ಪಾರ್ಥನ ಸಮು
ನ್ನತಭಕ್ತಿಭಾವಕ್ಕೆ ಭವಾನೀರಮಣಂ ಮಚ್ಚಿ ಮನಂದಂದು,
ಚಂಪಕ.

ಪದೆದಮರ್ದಪ್ಪಿದಂ ಗುಹಗಜಾಸ್ಯರನಪ್ಪುವ ತೋಳ್ಗಳಿಂದೆ ಮಾ
ಣದೆ ನರನಂ ಮೃಡಂ ಪರಸಿದಂ ನಿಗಮಂಗಳ ಪೆತ್ತ ಬಾಯ್ಗಳಿಂ
ಮುದಮಲರ್ವಂತೆ ಮೆಯ್ದಡಪಿದಂ ವರವೀವ ಕರಾಬ್ಬದಿಂದೆ ನೋ
ಡಿದನಖಿಳಾಘಮಂ ತೆಮರ್ವ ಕಣ್ಣಳಿನಾ ನರನೇಂ ಕೃತಾರ್ಥನೋ

೪೦

ವಚನ

ಅಂತುಗಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಮತ್ತಮಿರದೆ,

ಉತ್ಪಲ.

ನಿನ್ನ ಕಟೂಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಮೆನಗೆಚ್ಚು ಶರಾವಳಿ ಪುಷ್ಪಸಂಚಯಂ
ನಿನ್ನ ಸರೋಷವೀಕ್ಷಣದ ದೀಧಿತಿ ದೀಪಿಕೆಯರ್ಚನೋಚಿತಂ
ನಿನ್ನ ಧನುರ್ಲತಾಹತಿಯ ಬಾಸುಟಿ ಪೂಗಳ ಮಾಲೆಯೊಚ್ಚತಂ
ನಿನ್ನಯೆ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧಮದು ಮತ್ಪದಪೂಜೆ ನಿಜಂ ಧನಂಜಯಾ

೪೧

ವಚನ

ಎಂದು ಕೃಪಾಪಾಂಗದಿನಭೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಇದು ನಿನ್ನ ವರಶರಾಸನ
ಮಿದು ಶರಮಿದು ಖಡ್ಗಮಿಂತಿದಂ ಪಿಡಿಯೆಂದಾ
ಮದನರಿಪುವಿತ್ತು ಮುಂಕೊಂ
ಡುದನಾವುದು ನಿನ್ನ ಭೀಷ್ಮಮದನೊರೆಯೆಂದಂ

೪೨

ವಚನ

ಎಂದು ಮತ್ತಮಿರದೆ,

ನರನಲ್ತೆ ಪೂರ್ವದೊಳ್ ನೀಂ
ಪರಮರ್ಷಿಮುಕುಂದನಂಶಸಂಭವನೆಂದುಂ
ಕರಮೆನ್ನ ಭಕ್ತನಂತಱಿ
ನೆರೆದುದನೆಲೆ ನಿನಗೆ ಕುಡುವುದೆನಗಿದು ಪಿರಿದೆ

೪೩

ವಚನ

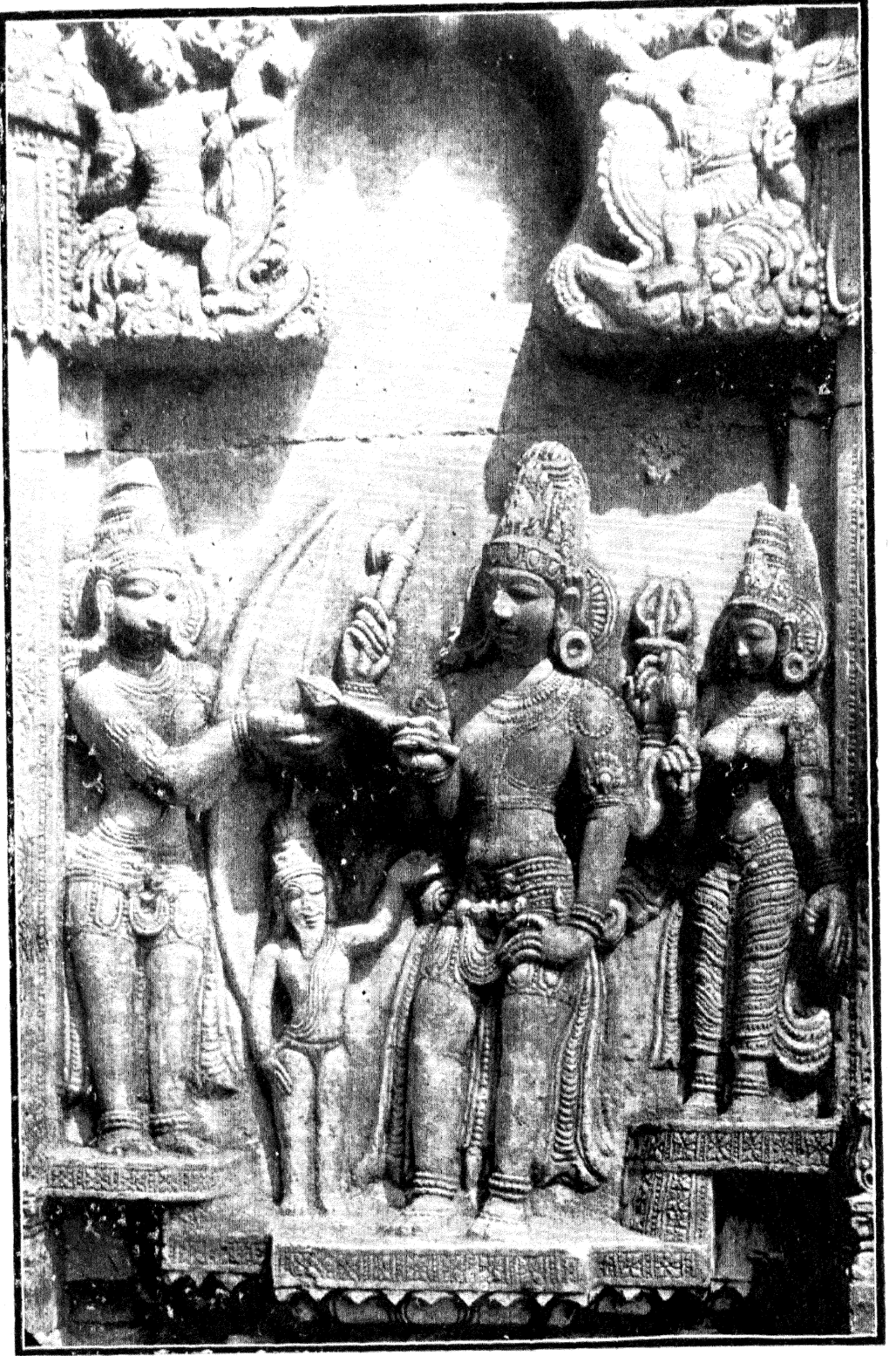
ಎನೆ ಮಹೋತ್ಸವಂದಳೆದು ಕೆಯ್ದಾವರೆಗಳಂ ಮುಗಿದು,

೧ ಎಂದು (ಗ) ೨ ನೆರೆ (ಯ)

೩ ಪರಮಋಷಿ (ಕ, ಜ)

ಅರ್ಜುನನು ಶಿವನಿಂದ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ದೃಶ್ಯ.

ಕಡಪಾ ಜಿಲ್ಲೆ ಪುಷ್ಪಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವದೇವಸ್ಥಾನ.

(By the Courtesy of the Director-General of Archaeological Survey of India)

ಕರುಣಿಪುದನಗೆಲೆ ಕರುಣಾ

ಕರ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಮಂ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮಶಿರಃ

ಶರಮಂ ಸಮಸ್ತರಿಪುಸಂ

ಹರಮಂ ದಯೆಯಿಂದೆನುತ್ತೆ ಬೇಡುತ್ತಾಗಳ್

೪೪

ಮತ್ತೇಭ.

ಸರದೊಳ್ ಮಿಂದೆಸಗುತ್ತನಾಚಮನಮಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪಾದಪಂ

ಕರುಹಕ್ಕೊಲ್ಲೆ ಉಗಿದ್ ಗಾಂಡಿವಿಗೆ ತತ್ತನ್ನಂತ್ರಪೂರ್ವಂ ಕೃಪಾ

ಭರಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಸ್ತ್ರಮಂ ಕರುಣಿಸುತ್ತಂ ಮತ್ತಮಿತ್ತಂ ಗುಣಾ

ಭರಣಂ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಮಂ ಪದೆಪಿನಿಂ ಕೊಂಡಾಡೆ ದೇವವ್ರಜಂ

೪೫

ಒರೆದೇಕಾಂತದೊಳೊಳ್ಳಿನಿಂದೆ ನಿಜಭಾಸ್ವತ್ತತ್ತ್ವಮಂ ಮೋಕ್ಷದೊಂ

ದಿರವಂ ನಿನ್ನ ಸಮಸ್ತಕಾರ್ಯಕೆ ಸಹಾಯಂ ಮಾಡದೆನ್ನಂಶಮಾ

ದರವಿಂದಾಂಬಕನಂತರಿಂ ನಿನಗೆ ಕುಂದೆಂದುಂ ವಲಂ ತೋಡಿದಾಂ

ತರಿಯಂ ಗೆಲ್ಲಪೆ ಸೌಖ್ಯಮುಕ್ಕುಮೆನುತುಂ ಪೇಟ್ಟಿಂ ಭವಾನೀಧವಂ

೪೬

ವಚನ

ಆಗಳ್ ನಿಜೇಷ್ಟಲಾಭಮುದಿತಾಂತಃಕರಣಂ ಪುರಂದರನಂದನಂ ಪುರಹರನ

ಪೊರೆಯೊಳೆಸೆವ ಕರುಣಾರಸಭರಿತಿಯಂ ಗಿರಿತನುಜೆಯಂ ಕಂಡು ಸಾಷ್ಟಾಂಗಮೆರಗಿ

ನಿಂದು ಕರಾಂಜಲಿವೆರಸುಗಿ,

ಉತ್ಪಲ.

ಮಾತೆ ಮಹೀಧ್ರಜಾತೆ ಜಗದಂಬಿಕೆ ಜನ್ಮವಿದೂರೆ ಶಂಭುಸಂ

ಪ್ರೀತೆ ಸದಾಪುನೀತೆ ಶಶಲಕ್ಷ್ಮಕಳಾಧರೆ ಸರ್ವಲೋಕವಿ

ಖ್ಯಾತೆ ಕೃಪಾಸಮೇತೆ ಕರಖಡ್ಗನಿಕ್ಕತ್ತಮದಾಂಧದೈತ್ಯಸಂ

ಘಾತೆ ಭೃತಾಂಗಜಾತೆ ಶರಣಾಗಮರಾರ್ಚಿತಪಾದಪಂಕಜೇ

೪೭

ಮದಾಸ್ರಗ್ಧರೆ

ತರುಣಾದಿತ್ಯಪ್ರಭಾಭಾಸುರೆ ಭವಹರೆ ಭದ್ರಾಂಗಿ ಭಕ್ತೌಘರಕ್ಷಾ

ಕರೆ ಕಾರುಣ್ಯಾರ್ದ್ರನೇತ್ರಾಂಜಲೆ ಕಲಿಕಲುಷಧ್ವಾಂತವಿಧ್ವಂಸನಾಮೋ

ತ್ಕರೆ ವಿಶ್ವಾರಾಧೈ ವಿದ್ಯಾಮಯಿ ವಿವಿಧಮಹಾಭೂತಿಸಂಯುಕ್ತೆ ವಿಶ್ವಂ

ಭರೆ ವೇದಸ್ತುತ್ಯಲೀಲಾಧರೆ ಪೊರೆ ಸತತಂ ಸತ್ಯವಾರ್ಣೀ ಮೃಡಾರ್ಣೀ

೪೮

ಚಂಪಕ.

ಕಮಲಭವಾಂಡಕೋಟಿಗಳನೇಕನಿಜಾಂಶ೦ದೆ ಪೆತ್ತು ಮೇಣವಂ
ಪ್ರಮುದದಿನೋವಿ ಚಿದ್ಗಗನರೂಪದಿನಾಂತರಬಾಹ್ಯದೊಳ್ ಸಮಾ
ಕ್ರಮಿಸಿ ಮುಸುಂಕಿ ಸಂಹರಿಸುತಂತ್ಯದೊಳದ್ವಯಮಾದ ಬೊಮ್ಮದೊಳ್
ಸಮರಸವಾಳ್ವ ನಿನ್ನಿರವನಾರ್ ಸಲೆ ಪೇಟ್ಟರೊ ಸರ್ವಮಂಗಳೇ

೪೯

ವಚನ

ಎಂದು ಸಂದಣಿಪಾನಂದದಿಂ ಸನ್ನುತಿಗೆಯ್ವ ಕರ್ಣರಿಪುವನಪರ್ಣೆ ಪೂರ್ಣ
ಕೃಪೆಯಿನಭೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಉತ್ಪಲ.

ಬಾರೆಲೆ ಪದ್ಮಲೋಚನನ ಮಯ್ದುನ ಪಾಂಡವ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿವಿ
ಸ್ತಾರಮಿದಿತ್ತುದೆನ್ನ ಬಗೆಗುತ್ಸವಮಂ ಪಿಡಿ ಕೊಟ್ಟೆವೆಂ ಭವದ್
ವೈರಿನಿಕಾಯಮಂ ಕ್ಷಣದೊಳದಿಪ ಬಾಣಮನೆಂದು ಸದ್ಗುಣಾ
ಧಾರೆ ಧರಾಧರೇಂದ್ರಸುತೆಯಿತ್ತಳುದಾರತರಾಂಜನಾಸ್ತ್ರಮಂ

೫೦

ಚಂಪಕ.

ಮೊದಲೊಳೆದೊಂದು ಪತ್ತು ತುಡುವಲ್ಲಿ ಶತಂ ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ಸಾಸಿರಂ
ಪದಮಿಡುವಲ್ಲಿ ವೈರಿಶರಸಂಹತಿಯಂ ತಪ್ಪುವಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಮ
ಗ್ಗದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಸಮರಾಂಕಣದೊಳ್ ಗಣನಾವಿಹೀನಮು
ಪ್ಪುದು ರಿಪುಸ್ತಂದಮಂ ತವಿಸಿ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆಯ್ದು ಗುಮಾ ಮಹಾಶರಂ

೫೧

ಎಂದೊರೆದು ಕರುಣಿಸುತೆ ಗಿರಿ

ನಂದನೆ ಭುವನೈಕಮಾತೆ ಜಯಮಂ ಪಡೆ ನೀಂ

ಕಂದ ಸಮರಾಂಗಣದೊಳೆನು

ತಂದಮರರ್ ಪೊಗಟಿ ಪರಸಿದಳ್ ಗಾಂಡಿವಿಯಂ

೫೨

ಉತ್ಪಲ.

ಅಂಬರದೊಳ್ ಜಯಧ್ವನಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದತ್ತು ಪೊದಟ್ಟುಘೇಯುಘೇ
ಯೆಂಬ ರವಂ ಸುರಪುಕರದೊಳ್ ನೆಗಟ್ಟತ್ತು ಮಹಾನಕಸ್ತನಾ
ಡಂಬರಮೊಪ್ಪೆ ಸೂಸಿದುದು ಪೂಮಟಿ ಶಂಕರನಂಘ್ರಿಯೊಳ್ ಸಹ
ಸ್ತ್ರಾಂಬಕಸೂನುಗಾದುದು ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಭವಂ ಮಹೋತ್ಸವಂ

೫೩

ಮತ್ತೇಭ.

ಶಿವಪಾದಾಬ್ಜದ ಸೊಂಕಿನಿಂ ವಿಮಳತೇಜಃಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮೆಯ್ಯೆರ್ಚೆ ಪೊ
ಣ್ಣುವ ಮಂದಸ್ಥಿತಸಾಂದ್ರಚಂದ್ರಿಕೆ ಪೊದಟ್ಟುಸ್ಯೇಂದು ಕಣ್ಣೊಪ್ಪೆ ಕಾಂ
ತಿವಿಶೇಷಸ್ಫುಟಫುಲ್ಲಲೋಚನಯುಗಂ ಚೆಲ್ವಾಗೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾ
ರವಿರಾಜತ್ತನು ಗಾಡಿವೆತ್ತು ಮೆಟಿದಂ ಗಾಂಡೀವಚಾಪಾಯುಧಂ

೫೪

ವಚನ

ಅಂತೆಸೆದಿರ್ಪಿ ನಮಾಗಳಾ,

ಮತ್ತೇಭ.

ಸುರಲೋಕಕ್ಕಿರದೆಯ್ವಿ ನಿರ್ಜರವರಂಗಾನಂದಮಂ ಸಾರ್ಚಿ ಸಾ
ದರಮಲ್ಲಿಂ ಬಟಿಕೆಯ್ವಿ ಧರ್ಮತನಯಂ ಮುಂತಾದ ಭಾಸ್ವತ್ಸಹೋ
ದರರೊಳಾ ನೀಂ ಬೆರೆದಾಂತ ವೈರಿಗಳನೆಮ್ಮಿ ಬಾಣದಿಂ ಗೆಲ್ಲು ಭಾ
ಸುರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮನಾಳ್ವುದೆಂದು ಗಿರಿಶಂ ಬೀಟಿಕ್ಕೊಟ್ಟನಾ ಪಾರ್ಥನಂ

೫೫

ವಚನ

ಅಂತು ಬೀಟಿಕ್ಕೊಡಲೊಡನೆ ವೃಡನಡಿಗಳ್ಗೆ ಪೊಡವಿಯೊಡಲೊರಸೆ ಪೊಡೆ
ಮಟ್ಟು, ವೃಡಾಣಿಗೋರಂತೆಟಗಿ, ಗುಹಗಣಪಾದಿಗಳ್ಗೆ ಮಣಿದು, ಗಣವರರ್ಗೆ
ಕುಂಬಿಟ್ಟು, ದಿವಿಜೇಂದ್ರರಂ ಬಲವಂದು, ವಿನಯವಿನಮಿತನಾಗಿ ತತ್ಕಾರುಣ್ಯಂ
ಬಡೆದು;

ಉತ್ಸಲ.

ಜಾನಿಸುತದ್ರಿಜಾಪತಿಯ ಪಾದಪಯೋಜಮನತ್ತಲೆಯ್ವಿದಂ
ಭೂನುತಶೌರ್ಯನರ್ಜುನನವಂ ಪ್ರಮಥಾಮರರೊಂದುಗೂಡಿ ದಿ
ವ್ಯಾನಕರಾವಮುಣ್ಣೆ ವೃಷಭೇಂದ್ರನನೇಱಿ ನಿಜಾಂಗಕಾಂತಿಯಿಂ
ಭಾನುಕರೋತ್ಕರಂ ಮಸುಳೆ ಬಾನ್ಗಡರ್ವೆಯ್ವಿದನಿತ್ತಲೀಶ್ವರಂ

೫೬

ರಂಭೆಯ ಲಾಸ್ಯಮಿಂಬುವಡೆದೊಪ್ಪಿರೆ ಮುಂಗಡೆಯೊಳ್ ವೃಷಧ್ವಜಂ
ಕುಂಭಿನಿ ನೋಟ್ಟಿನಂ ಮಿಳಿರೆ ಕೀರ್ತಿಸುತೆತ್ತರೆ ಚಂಡಕೀರ್ತಿ ಸಂ
ರಂಭದೆ ವಾಣಿಯುಂ ರಮೆಯುಮಿದೆಸೆ ಥಾಳಿಸೆ ಚಾಮರಂಗಳಂ
ಶಾಂಭವಿ ಬೆನ್ನನೆತ್ತರೆ ವಿಲಾಸದೆ ಬಂದನಹೀಂದ್ರಭೂಷಣಂ

೫೭

ವಚನ

ಅಂತೆತ್ತಂದು ಪರಮಸಂಭ್ರಮದಿನಗಣಿತಮಣಿಗಣಗ್ರಥಿತ ಮುಕುರಮಕರ
ತೋರಣದಿನೋರಣಂಬಡೆದತ್ತಿದ ಕನಕಕೇತನಂಗಳಿಂ ಕತ್ತುರಿಯ ಸಾರಣೆಯಿಂ
ಕುಂಕುನುದ ಕಾರಣೆಯಿಂ ಬಿಡುಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂ ಕೆದರ್ವ ಸುರಕುಜದಲರ
ಪೂವಲಿಗಳಿಂ ಸಿಂಗರಂಚೆತ್ತ ರಾಜವೀಥಿಗಳಿಂ ಮಂಗಳತರಮಾಗಿ ಕಣ್ಣೊಳಿಪ ನಿಜ
ರಾಜಧಾನಿಯೆನಿಸ ಕೈಲಾಸಗಿಪುರವರಮಂ ಪೊಕ್ಕು, ರತಿ ಪಲರೂಪಾಂತಂತೆಸೆವ
ಸುರಸುದತಿಯರ್ ಕಳಸಕನ್ನಡಿವಿಡಿದಿರೆತ್ತರೆ ಮನ್ನಣೆಯ ರುದ್ರಕನ್ಯೆಯರ್
ಶುಭರವದಿಂ ಪೊಂಬರಿಯಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು ತೊಳತೊಳಪ ರನ್ನದಾರತಿಗಳಂ
ಬೆಳಗೆಯುಂ ಮುರಾಂತಕಂ ಮುಂಬರಿದು ಕೆಯ್ದುಡೆ ವೃಷಭೇಂದ್ರನಿಂದವತರಿಸಿ,

ಕುಬೇರಂ ಸಾರ್ಚಿದ ರನ್ನವಾವುಗೆಯಂ ಮೆಟ್ಟಿ, ತೊಟ್ಟನೆ ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳ್ ಜಯರವ
ಮುಖರಮುಖಂ ಚತುರ್ಮುಖಂ ನಿಜಕೀರ್ತಿಯನುಗೃಹಿಸಿ ಪೊಗಟಿ ಸಡಗರಂ
ಮಿಗೆ ಮಡದಿಯೊಡನೆತ್ತಿಂದು ಸಭಾನುಂಟಪಮಧ್ಯಸ್ಥಿತಮಣಿಪೀಠಮನಲಂಕರಿಸಿ
ಗಾಡಿಯಿಂ ಮೂರ್ತಿಗೊಂಡು, ಸಮಸ್ತಸುರವಿಸರಂ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ನೆರೆದುಚಿತ
ಸ್ಥಾನದೊಳ್ ನಿಂದೋಲಗಿಸೆ, ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ಸರ್ವರ್ಗ ಸಕಲವರಪ್ರದನೆನಿಸಿ
ಪೆರ್ಮೆವೆತ್ತು;

ಮತ್ತೇಭ.

ಪರಮಾನಂದಗಮಯಂ ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಪದ್ಮಾಪ್ತಕೋಟಿಪ್ರಭಾ
ವರಣಂ ಪನ್ನಗಭೂಷಣಂ ತ್ರಿಭುವನಾಧೀಶಂ ತ್ರಿತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕಂ
ನಿರಘಂ ನಿಶ್ವಲನಪ್ರತರ್ಕ್ಯಮಹಿಮಂ ಗಾರೀಶನೊಪ್ಪಿದನ
ಚ್ಚರಿವೀಱುತ್ತವಿಳರ್ಗೇ ಸಂತತಕೃಪಾರತ್ನಾಕರಂ ಶಂಕರಂ

೫೮

ಪದಿನಯ್ಯ ನೆಯದಿದೆನಿಸುವ
ಮದನಾರಿಯ ಶಬರಲೀಲೆಯಂ ವಸ್ತುಕಮಾ
ರ್ಗದೊಳೊರೆದೆಂ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ವುದು
ಸದಮಳವೃಡಭಕ್ತರೆನಿಸ ವಿಬುಧರ್ ಧರೆಯೊಳ್

೫೯

ನೆರೆದೇಕಾದಶವರ್ಷದ
ಹರಯೋದೊಳಭವಪ್ರಸಾದಬಲದಿಂ ಕವಿತಾ
ತರುಣಿ ಷಡಕ್ಷರಿದೇವನ
ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ವರಯಿಸಿದಳರೆದೆನೆ ವಿಬುಧರ್

೬೦

ಚಂಪಕ.

ಬಹುತರಜನ್ಮಕೋಟಿಗಳೊಳಾರ್ಜಿಸಿದುತ್ತಮಪುಣ್ಯದೇವಿಯಿಂ
ಮಹಿಯೊಳೆ ಸತ್ಯವಿತ್ವದಿವಿಷನ್ಮಣಿ ಸಾರ್ಗಮದೀಗುಮದ್ಭುತಾ
ವಹಸುಖಮಂ ಲಸತ್ಯವಿಗೆ ಸಾರ್ಚುಗುಮುಜ್ಜ್ವಲಕೀರ್ತಿಯಂ ಸದಾ
ಮಹಿತಪರಾರ್ಥಮಂ ಕುಡುಗುಮಿಶ್ವರನೊಲೈಯನುಂಟುಮಾಡುಗುಂ

೬೧

ಉತ್ಪಲ.

ಸಕ್ಕದಗಬ್ಬಮಂ ಮಿಸುಪ ಕನ್ನಡಗಬ್ಬಮನೊಲ್ಲ ಕೋವಿದರ್
ಬೆಕ್ಕಸಮುತ್ತು ಮಚ್ಚಿ ಪೊಗಲುತ್ತಿರೆ ಶಂಭುಕೃಪಾವಶೇಷದಿಂ
ಮೊಕ್ಕಳಮಾಗೆ ಸರ್ವರಸಮೊಪ್ಪಿರೆ ಪೇಟ್ಟಿನಶೇಷಕಾವ್ಯಬೃಂ
ದಕ್ಕಿದು ಸಾರಮೆಂದೆನೆ ಷಡಕ್ಷರಿದೇವನದೇಂ ಪ್ರಗಲ್ಭನೋ

೬೨

ಚಂಪಕ.

ಪ್ರವಿಮಳರಾಜಶೇಖರವಿಳಾಸಮಹಾಕೃತಿಯಂ ವೃಷಾಧಿರಾ
ಜವಿಜಯಸತ್ಪ್ರಬಂಧಮುಮನೊಪ್ಪುವ ಕನ್ನಡದಿಂ ನಿಮಿರ್ಚಿದಂ
ಭುವನವಿನುತ್ಯಮಾಗೆ ಕವಿಕರ್ಣರಸಾಯನಮೆಂಬ ಕಬ್ಬಮಂ
ಪ್ರವಿತತಸಂಸ್ಕೃತೋಕ್ತಿಯೊಳೊಡರ್ಚಿದನಲ್ತಿ ಪಡಕ್ಷರಾಹ್ವಯಂ

೬೩

ಗದ್ಯ

ಇದು ನಿಖಿಲ^೧ ಭುವನೈಕವಲ್ಲಭಸುರಾಸುರೇಂದ್ರವರದಕರುಣಾವರಣಪರಮಶಿವಲಿಂಗ
ತರುಣಪತಂಗಸಂಗತಮಂಗಳಹೃದಯಾರವಿಂದಬಂಧುರಸರಸಜ್ಜನ^೨ಮಾನಿತೋಭಯ
ಕವಿತಾವಿಚಕ್ಷಣ^೩ ಶ್ರೀಷಡಕ್ಷರಿದೇವ ವಿರಚಿತಮಾದ ಕಿರಾತರುದ್ರಲೀಲಾಕಥನವಿಪುಳ
ಪ್ರಬಂಧದೊಳ್ ಶಂಕರ^೪ ಪ್ರಸನ್ನತಾವರ್ಣನಂ^೪ ಪಂಚಮಾಶ್ವಾಸಂ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಂ.

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೧

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

[ಅ = ಅಶ್ವಾಸ, ಪ = ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ, ಪು = ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ]

ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ಅ				ಆ			
ಅಂಗುಟದಿಂ ರಸಾತಳಕೆ	೪	೧೨೯	೬೪	ಅಳಿಕುಲನೀಲಕುಂತಳದ	೩	೧೫	೪೮
ಅಜನಜಡನೆಂದು ನುಡಿವುದು	೧	೧೭	೪	ಅಳಿಕುಲಮಿಂದ್ರನೀಲಮಣಿ	೨	೪೩	೩೧
ಅಡರ್ದು ಮದೇಭಮಂ	೧	೬೨	೧೧	ಅಳಿಯಲರಂ ಗಿಳಿಪಣ್ಣಂ	೧	೨೩	೫
ಅತಿಕೋಪಾತುರನಾಗಿ	೫	೩೬	೯೩	ಅಳ್ಳಿಹುದುದು ಮಾನಸಮಂ	೪	೯೦	೭೭
ಅತಿಬಳಮೂಕದಾನವ	೪	೨	೬೦	ಇ			
ಅತಿರಾದ್ರಾಕಾರದಿಂದುತ್ಕಟಿಸಿ	೩	೬೩	೫೮	ಅ ಕೆಯ್ ಮುಂಜದಮುನ್ನಂ	೪	೮೨	೭೬
ಅತಿಸಿತವೇಕಲಕ್ಷ	೧	೬೭	೧೨	ಅ ಕೈಲಾಸದ ಪೂರ್ವ	೧	೫೭	೧೦
ಅತಿಸುಖಿ ನೀಂ	೨	೮೬	೩೯	ಅ ಗಿರಿತಟದಿಂದವನಂ	೨	೧೧೨	೪೪
ಅದಿರದಿದಿರಾಂತು	೩	೫೬	೫೭	ಅತನಭೀಷ್ಟಮಂ ಸಲಿಸಿ	೨	೧೧೮	೪೫
ಅದು ಹಿಂತಾಗಿರೆಮುತ್ತಮೊಂದು	೪	೪೦	೬೮	ಅ ತಪೋಧನನಾವನೆಂಬ	೨	೧೧೫	೪೪
ಅನಲಾಕ್ಷಂ ಭೃತಖಡ್ಗ	೧	೫೮	೧೧	ಅವ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ	೨	೨೫	೨೫
ಅನವದ್ಯಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಂ	೨	೧೮	೨೪	ಅವನನರ್ಚಿಪ್ಪಾರ್	೪	೧೧೭	೮೨
ಅನವದ್ಯನೊಳಪ್ರತಿಮನೊಳ್	೪	೧೧೮	೮೨	ಅವನ ಮಾಯೆಯಿಂ	೪	೧೧೬	೮೨
ಅಮರ್ಧ ನೆಲೆನೊಲೆ	೨	೫೭	೩೪	ಅವಳ ಪಾದಪಂಕಜ	೪	೧೩೪	೮೫
ಅಂಬರಕೇಶ ಶಂಬರ	೨	೫	೨೨	ಇ			
ಅಂಬರದೊಳ್ ಜಯಧ್ವನಿ	೫	೫೩	೯೬	ಇಡುವಲೆ ಸಿಡಿವಲೆ	೩	೨೪	೫೦
ಅರನೇಣುಲ್ಪಣ್ಣ ಬಣ್ಣಂ	೩	೭	೪೭	ಇದನಿನ್ನಂ ಮಗುಟೋರ್ಮೆ	೪	೧೦೯	೮೧
ಅರರೆ ಭವದೀಯಸಾಹಸ	೪	೫೦	೭೦	ಇದು ದವಶಿಖಿ	೩	೩೧	೫೧
ಅರುಣೋದಯದರುಣದ್ಯುತಿ	೨	೩೧	೨೭	ಇದು ನಿನ್ನ ವರಶರಾಸನ	೫	೪೨	೯೪
ಅರೆ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಷಿಗಳ್	೨	೭೯	೩೮	ಇದು ಪೋಸರೀತಿ	೧	೨೬	೫
ಅರೆಯೊಡಲಾದ ಕಾಳಿ	೩	೫	೪೬	ಇದು ಸಿರದಲ್ಲಿ ಕೋಡೊಗೆದ	೪	೩	೬೦
ಅಣಿದಣಿದುಂ ಮತಿಭ್ರಮಿತ	೫	೧೯	೯೦	ಇನಿತೊಂದುರ್ಬಟಿಯೇಂ	೪	೬೫	೭೩
ಅಲರ್ಧ ಪೋಸಕರ್ಣಕಾರದ	೫	೬	೮೮	ಇನಿಯನೊಳಾದ ಬಲ್ಮುಳಿಸಿನಿಂ	೧	೪೬	೯
ಅವಧರಿಪುದಖಿಳನಿರ್ಜರ	೨	೨೬	೨೬	ಇನಿವಣ್ಣಳಿರೆ ಬಿಸುಟ್ಟಿಯ್ಯನೆ	೧	೧೮	೪
ಅವನವನೀಶನೋ	೨	೧೦೮	೪೩	ಇಂದುಧರಸ್ವರೂಪ	೨	೩	೨೧
ಅವರ್ನರಕಾಳೆಗಮಂ	೪	೮೪	೭೫	ಇನ್ನಣಿಯಲ್ಕೆ ಬರ್ಪುರವೆಲೆ	೪	೧೦೬	೮೦
ಅವಿಕಳಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ	೧	೫	೨	ಇಣು ಬರಿಯಂ ತರಿ ಕೊರಲಂ	೪	೧೫	೬೨
ಅಹಿಪತಿ ನಿಜಭಾರಮನೀ	೨	೩೩	೨೭	ಇಲ್ಲದೊಡಲೆನ್ನಿತ್ತ ಪೆನಿಲ್ಲಿಯೆ	೪	೬೪	೭೨

ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ಈ							
ಈತಂ ನರನಕ್ಕುಮೊ	೪	೯೭	೭೯	ಒದೆದು ಧರಿತ್ರಿಯಂ	೪	೧೬	೬೩
ಉ				ಒದೆದೆಡೆಗೊಂಡ ಬಿಲ್ಲ	೪	೪೨	೬೮
ಉದಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ	೨	೩೦	೨೬	ಒರಸೆ ಕರಿಕಟ್ಟಿದ ಮದದಿಂ	೩	೩೮	೫೪
ಉರುಲಿಂಗಾಕಾರದಿಂ ನೀನಿರೆ	೨	೨೧	೨೫	ಒರೆದೇಕಾಂತದೊಳೊಳ್ಳಿನಿಂದೆ	೫	೪೬	೯೫
ಉಟಾದು ಪುಳಿಂದಿನೀವಿಹಿತ	೫	೧೩	೮೯	ಒಳಗೊಳಗಣಿಲ್ಲ	೪	೯೨	೭೮
ಉಟಾವೆಳಗು ಸಂಜೆ	೪	೧೧೪	೮೨	ಒಳಸೋದೂದು ಶಾಂತಿರಸಂ	೪	೩೭	೬೮
ಎ				ಕ			
ಎಚ್ಚಂಬುಗಳವು	೪	೧೭	೬೩	ಕಟಕಿಯಿವೇಂ ಪುಳಿಂದ	೪	೩೩	೬೭
ಎಚ್ಚೊಡಿಳೆಯದಿರೆ	೪	೨೨	೬೪	ಕಂಡನಖಂಡಪುಷ್ಪಭರ	೪	೧೧೦	೮೧
ಎತ್ತಣ ಬನಮೆತ್ತಣ ಕಿಟಿ	೪	೯೬	೭೮	ಕನಕಕ್ಕಾಧರವಪ್ರದೊಳಾ	೧	೭	೨
ಎನಿತಂ ತಾನೆಚ್ಚ	೪	೫೫	೭೧	ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪೊಳೆವ	೧	೭೧	೧೩
ಎನೆ ನಸುನಕ್ಕು ಮಾರರಿಪು	೪	೩೦	೬೬	ಕಮಲಭವಾಂಡಕ್ಕೋಟಿಗಳ	೫	೪೯	೯೬
ಎಂದವನುಕ್ತಿಯಂ	೪	೩೨	೬೭	ಕರಜಪಮಾಲೆಯೆತ್ತ	೨	೮೨	೩೮
ಎಂದಿಂತು ಚಿಂತಿಸುತೆ	೪	೧೩೬	೮೫	ಕರದೊಳಾ ಕಾನಕ ಚಾಮರಂ	೧	೭೮	೧೫
ಎಂದೊರೆದು ಕರುಣಿಸುತೆ	೫	೫೨	೯೬	ಕರಮೆಸೆದತ್ತು ದೇವನಗದಿಂ	೨	೩೬	೨೮
ಎನ್ನ ಭುಜಾಗ್ರವಿಕ್ರಮಕೆ	೪	೮೬	೭೭	ಕರಿ ಕೇಸರಿಯಂ ಕೆಣಕಿದ	೪	೨೯	೬೬
ಎನ್ನಾಳ್ವಂ ನೀನಿರುತಿರೆ	೪	೧೦೫	೮೦	ಕರಿಗೆ ಕರಾಗ್ರಮಂ	೩	೪೭	೫೫
ಎರಡುಂ ಕಡೆವಾಯೊಳಾ	೩	೪೪	೫೫	ಕರಿದೈತ್ಯಧ್ವಂಸಿ	೨	೨೩	೨೫
ಎಲೆ ಎಲೆ ಪಂದಿ ಪಂದಿ	೪	೬	೬೧	ಕರಿಯ ಗುರುಕುಂಭಮಂ	೩	೬೦	೫೮
ಎಲೆ ಗಿರಿಜಾತೆ ನೋಡುವನ	೪	೬೬	೭೩	ಕರಿರಿಪು ಮತ್ಸರಂ	೩	೨೮	೫೦
ಎಲೆ ಗೊರವ ಚಾಪ	೪	೬೩	೭೨	ಕರುಣಪುದೆನಗೆಲೆ	೫	೪೪	೯೫
ಎಲೆ ಶಬರ ಕಾಡ ಬಡನರಿ	೪	೨೭	೬೬	ಕರುಣಿಸು ಕಾಲಸಂಹರ	೫	೨೦	೯೦
ಎಲೆ ಶಬರ ನಿನ್ನ	೪	೪೯	೭೦	ಕರೆಗಣ್ಣುವ ಸುಖಜಲ	೨	೫೪	೨೫
ಎಲ್ಲಂದದಿನಾಹವದೊಳಾ	೪	೯೪	೭೮	ಕಲಹಂ ತಕ್ಕುದೆ	೪	೧೨೪	೮೩
ಎಳನೇಸಲು ಬಿಂಬದ	೫	೪	೮೭	ಕಳಕಂಠಂಗಳ ಬಗ್ಗಣೆ	೨	೪೫	೩೨
ಎಳಮುತ್ತಿನ ಶಂಖದ	೫	೭	೮೮	ಕಾದುವ ಕೆಯ್ದು	೪	೬೭	೭೩
ಎಳವೆಣ್ಣಿಯಾಂತ	೧	೭೬	೧೪	ಕಾಮನ ಸಾಮಜಂ	೨	೪೬	೩೨
ಎಳವೆಳಕಿನ ಬೆಳ್ಳಿಳಗಂ	೫	೩	೮೭	ಕಿನ್ನರಿಯಿಂಚರಂ	೨	೪೦	೨೯
ಏ				ಕಿವಿಗಮದಾರ್ಗಿ	೧	೧೦	೩
ಏನಾದೊಡೇನೊ ನಿನ್ನ	೪	೩೫	೬೭	ಕುಡಿದಂ ಕುಂಭಜ	೧	೩೧	೬
ಒ				ಕುಡಿಮಿಂಚಂ ತಳ್ಳು	೨	೮	೨೨
ಒಕ್ಕುದು ನೆತ್ತರ ಬಾಯಿಂ	೪	೮೮	೭೭	ಕುಡಿವಾಲಂ ನೆತ್ತಿಯೊಳಾ	೩	೬೨	೫೮
ಒಡಲಂ ಪುತ್ತಡರ್ಪೆತ್ತಲುಂ	೨	೬೯	೩೬	ಕುಲಗಿರಿಯುಗ್ಮಮಾಳ್	೪	೭೨	೭೪
ಒದೆದಿಳೆಯಂ ಪುಟಂ ನೆಗೆದು	೩	೫೪	೫೭	ಕುಲಗಿರಿ ಸಂಚಲಿಸಿದೊಡಂ	೪	೬೮	೭೩
				ಕುಲಿಶಧರಂ ಧನಂಜಯ	೩	೨೦	೪೯

ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ಕುವರನನೊರ್ಮೆ	೧	೮೨	೧೯	ಚ			
ಕುಸಿದ ಸಿರಂ ಕೆಲಕ್ಕೊಲಿದ	೪	೯	೬೧	ಚಮರೀರಾಜಿರಜಂಗಳಂ	೨	೭೨	೩೬
ಕೆಡೆ ಕೆಡೆಯಿಂದಾದೆಚ್ಚಂ	೪	೨೫	೬೫	ಚರಣನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕೂರ್ಮಂ	೨	೧೧	೨೩
ಕೆದರ್ದ ಜಟಾಳಿ	೨	೨	೨೧	ಚಳಚಿತ್ತಂ ಜಾಡ್ಯವೃತ್ತಂ	೫	೧೮	೯೦
ಕೊಂಡಾಹವದಹನದೊಳಂ	೪	೫೬	೭೧	ಚಿದಚಿತ್ತೈರಕ	೧	೭೩	೧೪
ಕೊಳದೊಳೆ ಕಿಟ್ಟು	೩	೪೨	೫೪	ಚಂದಳಿದೊಂಗಳಿಂ	೨	೪೧	೨೯
ಕ್ಷತರೇಖೆ ತಟ್ಟಲೀಯದೆ	೪	೮೧	೭೬	ಜ			
ಕ್ಷತಿಯೆಲ್ಲಂ ಕಾಯ್ದು ದಾಶಾ	೨	೧೦೬	೪೩	ಜಗಜಗಿಸುವ ಮೂಡಿಗೆಯಿಂ	೪	೫೪	೭೧
ಕ್ಷತಿಯೊಳ್ ಕೃಚ್ಚಾಭ್ರಮುಖ	೪	೧೨೬	೮೪	ಜಗದಾತ್ಮರ್ ನಿನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ	೨	೧೯	೨೪
ಕ್ಷತಿನಾಯಗ್ನಿ ಸಮೀರ	೫	೩೪	೯೨	ಜಗದೇಕವೀರಶಬ್ದಂ	೪	೯೫	೭೮
ಕ್ಷತಿ ಶಾಕಂಬರಿ	೩	೧೩	೪೮	ಜಗಮೆಲ್ಲಂ ನಿನ್ನ ಕಣ್	೨	೧೭	೨೪
ಖ				ಜಡಭರಿತಂ ನೀರದ	೧	೪೨	೮
ಖರಖುರಘಾತದಿಂದೆ	೪	೫	೬೦	ಜಡೆಗಳ ಬಂಬಲೇ	೩	೩	೪೬
ಖಲಬುದ್ಧಿಗೆ ಸತ್ಸಾನ್ಯ	೧	೨೦	೪	ಜಡೆಯಂ ಸುಂಕಿಡುವ	೨	೬೮	೩೬
ಗ				ಜಯ ಜಗದೀಶ ದೇವ	೫	೧೬	೮೯
ಗಣತತಿ ಕಿರಿಯಂ	೪	೧೯	೬೪	ಜಯ ಜಯ ಕಾಲಕಾಲ	೪	೧೦೩	೮೦
ಗಣಿತಂ ಗಾವುದಮೊಂದು	೧	೬೮	೧೨	ಜಯ ಜಯ ಜಾಹ್ನವೀಧರ	೨	೪	೨೨
ಗರುಡಾರೂಢನುಪಾತ್ತ	೧	೬೦	೧೧	ಜರದಜಗರಮಂ	೩	೩೯	೫೪
ಗರುಡಂ ಕರ್ಬಕ್ಕಿ ಕಂಕಂ	೩	೩೩	೫೧	ಜವದಿನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು	೪	೨೬	೬೫
ಗಣಗಣೆ ಬೆನ್ನ ಬತ್ತಳಿಕೆ	೩	೨೭	೫೦	ಜವನ ಲುಲಾಯ	೧	೪೯	೯
ಗಲಿತಾಲಂಕೃತಿ	೧	೧೨	೩	ಜಾನಿಸುತ್ತದ್ರಿಜಾಪತಿಯ	೫	೫೬	೯೭
ಗಿರಿಕಾರೂಢಂ ಗದಾ	೧	೬೪	೧೨	ಜೇಂಗೆಡದಂತೆ	೧	೨೭	೫
ಗಿರಿಧನ್ಯನೊಳಲ್ಪಧನು	೪	೧೨೨	೮೩	ಜ್ಞಾತೃಜ್ಞಾನಜ್ಞೇಯಕ	೨	೯೭	೪೧
ಗಿರಿಯಗ್ರದೊಳುಹಿ	೪	೪೧	೬೮	ಜ್ಯೋತಿರ್ಲತೆಗಳ ರುಚಿ	೩	೩೫	೫೨
ಗಿಳಿಗಳ ಸಾಲ್ ಸುರೇಂದ್ರಧನು	೨	೪೭	೩೨	ಜ್ವರತಪ್ತಂ ಸುಧೆಯಂ	೧	೧೩	೩
ಗುರುಕುಜಸುಮನಸ್ಸುರಭಿ	೨	೬೨	೩೫	ಜ್ವಲದಾರ್ವಜ್ವಾಲೆ	೧	೩೦	೬
ಗುರುಸೋಮನಾಥ	೧	೯	೨	ಟ			
ಗೈರಿಕಲಲಾಮಮಹಿಸ	೩	೪	೪೬	ಟೊಣೆದವರೆಚ್ಚ	೪	೧೦	೬೧
ಘ				ತ			
ಘನಕಾಂತಾಸ್ತನಮಂ	೧	೨೮	೬	ತಂಗದಿರ್ಗಲ್ಲ ಗಪ್ಪರದ	೧	೫೦	೯
ಘನತರಮಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಶೆಯಲ್ಲಿ	೬೫	೧೨		ತಣೆವಣಮಿಲ್ಲನ್ಯರ	೧	೨೧	೪
ಘನತೇಜಂ ರತ್ನಮಾ	೫	೮	೮೮	ತತವಿಧ್ಯುಕ್ತಪ್ರಕಾರಂ	೨	೭೮	೩೭
ಘನರಸಮಂ ಪದೆದೀಂಟುವ	೧	೨೨	೫	ತನಿವಣ್ಣಂ ಮನವಾರೆ	೨	೪೯	೩೨
ಘನವಿಕಚಪ್ರಸೂನಹಸನಂ	೨	೪೨	೨೯	ತನುವೃತ್ತಂ ನೇತ್ರದೊಳ್	೨	೧೦೧	೪೨

ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಆ.	ಪ.	ಪು.	ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಆ.	ಪ.	ಪು.
ತಪಮಿರ್ಪ ತಾಪಸರನಾ	೨	೮೩	೩೯	ದೇವ ಮಹೇಶ ದೇವ	೫	೨೧	೯೦
ತಪಮೊಳಸಾದುರ್ದು	೪	೯೯	೭೯	ದೇವೇಶ ನಿಮ್ಮ ಪದ	೨	೬೭	೩೫
ತರಹರಿಸುತ್ತೆ ಮತ್ತೆ	೪	೮೩	೭೬	ಧ			
ತರುಣಾದಿತ್ಯಪ್ರಭಾಭಾಸುರೆ	೫	೪೮	೯೫				
ತಲೆವಳಸುತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿದ	೩	೧೦	೪೭				
ತಳತಳನೆ ತೊಳಪ ರದನದ	೨	೧೧೪	೪೪	ಧರೆಯತ್ತಾಗಸಮೆತ್ತ	೪	೪೩	೬೯
ತಳಹತ್ತಂ ದಣುವಟ್ಟ	೪	೭೫	೭೫	ಧರೆಯೊಳ್ ಸದ್ಬುಧ	೧	೧೪	೩
ತಳಿರಲರುಳ್ಳಲರ್ ಮಿಡಿ	೧	೫೧	೯	ಧೃತಿಯುಳ್ಳಾಡಿದುದೇಣಿಗೆ	೨	೧೦೭	೪೩
ತಳಿರುಡೆ ಸಂಜೆಗೆಂಪು	೩	೬	೪೭	ನ			
ತಳಿರೆಳನಾದಳಂ	೨	೪೪	೩೨				
ತಳಿರ್ಗಳಮರ್ಕೆನೆತ್ತ	೩	೧೬	೪೮				
ತಳಿರ್ಗಳೆ ದುಳ್ಳುರಿ	೨	೪೮	೩೨	ನಗಶಿಖರಾಗ್ರದಿಂ	೧	೪೭	೯
ತಾಪತ್ರಯಾಪಹಾರಿ	೧	೭೫	೧೪	ನಡುಗಿದುದಿಳೆ	೪	೧೮	೬೩
ತಿರುಗುತ್ತೊಂದೆರಡಡಿಯಂ	೪	೧೩	೬೨	ನಡುಗುವ ಕಾಲ್ಗಳುಬ್ಬರಿಪ	೩	೫೧	೫೬
ತಿಳಿದನೆ ಶಂಭುವೆಂದು	೪	೯೮	೭೯	ನಡುಗೆ ಧರಿತ್ರಿ	೪	೭	೬೧
ತಿಳಿದನೆ ಶಂಭುವೆಂದು	೪	೧೧೫	೮೨	ನಡೆಗಲ್ಲಂಜನ ಶೈಲದಂತೆ	೩	೬೧	೫೮
ತಿಳಿವಣಮಿಲ್ಲ	೪	೬೦	೭೨	ನಡೆ ಸಾರ್ ಮುಂದೆಯ್ದು	೩	೪೯	೫೬
ತುಂಗತರಂಗಗಾಂಗ	೫	೨೬	೯೧	ನರನಲ್ಲೆ ಪೂರ್ವದೊಳ್	೫	೪೩	೯೪
ತುದಿಗೊಳಿಸಿದಂಘ್ರಿಯಿಂದೆ	೨	೮೦	೩೮	ನರನೆಚ್ಚ ಕಣಿಗಳಂ	೪	೪೭	೬೯
ತುಳ್ಳಿದುದಂಬುಧಿ	೪	೭೧	೭೪	ನರವಾಹಂ ಬಳ್ಳೆ	೨	೧೦	೨೩
ತುಟಿಲಳವಾಂತು	೫	೯	೮೮	ನರಸುರದಾನವಾದಿ	೪	೫೩	೭೦
ತೆಗೆಟಲ್ಬಲ್ಲಂ ಖಳನೇಂ	೧	೧೫	೩	ನವಮೇಘಾಂಶುಜಟಾಧರಂ	೧	೬೧	೧೧
ತೊಡವಿನ ಕೆಂಬರಲ್	೧	೪೫	೮	ನಳಿನಂ ಶುಕ್ತಿಗೆ	೨	೫೫	೩೩
ತೊಡೆಯಂ ಪೊಡೆಯಂ	೪	೭೯	೭೫	ನಳಿನಿಯನಸ್ತಿ	೧	೫೩	೧೦
ತೊಳಗಿದುದಿಂತು ರಂಜಿಸ	೧	೫೪	೧೦	ನಿಡುಗಟ್ಟಲೆಯ ಮೊನೆ	೩	೩೭	೫೪
ತೊಳಗಿದುದೇಕಲಕ್ಷಮಿತ	೧	೬೬	೧೨	ನಿಡುಜಡೆ ಬೆನ್ನೊಳಾಡೆ	೨	೩೭	೨೮
ತೊಳಗುವ ದಂತದೋಲೆ	೩	೯	೪೭	ನಿಡುಸುಯ್ಯಿಂ ಭುಗಿಲೆನೆ	೪	೭೭	೭೫
ತೊಳಪ ಕಿರೀಟ	೨	೭೭	೩೭	ನಿನ್ನ ಕಟೊಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಮೆನಗೆ	೫	೪೧	೯೪
ತ್ರಿದಿನಕ್ಕೊರ್ವೆ ಫಲಾದನಂ	೨	೯೯	೪೧	ನಿನ್ನ ಪದಭೃತ್ಯ	೪	೧೦೪	೮೦
ತ್ಯಂಬಕ ಜಯ ಜಯ	೪	೧೦೨	೮೦	ನಿಯತವಿನಾಯಕಾಸ್ವಿತ	೧	೮೧	೧೮
ದ				ನಿರಘ್ನ ನಿರೀಹ	೫	೨೪	೯೧
				ನಿರುಪಮಮೂರ್ತಿ	೫	೨೨	೯೦
				ನಿಶಿತವಿಷ್ಣುಣದಿಂ	೧	೩೬	೭
ದಂಡೆಗೊಳುತ್ತದಂ	೪	೫೯	೭೧	ನೀಡಡಿಗೊಂಡು ನಿಂದು	೩	೫೨	೫೬
ದಶವಿಧನಾದಮಂ	೨	೯೬	೪೧	ನೀಡಿದ ಭರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೊಳ್	೩	೫೮	೫೭
ದಿನಿಜರನೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕಿ	೨	೧೪	೨೩	ನೀನಾನೆಂಬರಡಲುದುದು	೨	೧೦೫	೪೨
ದೇವನ ಬೇಂಟೆಯುಜ್ಜುಗದ	೩	೨	೪೬	ನೀನೆಂದುಕ್ತಿಯೆ ಸತ್ಯ	೨	೮೯	೪೦
				ನೀನೆನ್ನೊಳಾಹವಕ್ಕೆ	೪	೩೪	೬೭
				ನೀಲಾಬ್ಜಂ ನೀರ್ವುಟ್ಟನೆ	೧	೪೩	೮

ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಆರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ನೆಗೆದ ಪುಳಕಾಂಕುರದ	೨	೯೪	೪೧	ಪಾಡುವ ಕಿನ್ನರರ್	೧	೮೦	೧೭
ನೆಗೆದೊಗೆದೇಜ್ಜಿ ಬಾಳೆ	೨	೫೧	೩೩	ಪಾಡುವ ತುಂಬಿ	೧	೫೨	೧೦
ನೆನೆದನನಂತ ತತ್ತ್ವಮನಂ	೨	೯೮	೪೧	ಪಿಡಿಯ ಮೊಲೆಯುಂಡು	೩	೪೩	೫೫
ನೆರೆದ ಬಟಲೈಯಿಂ	೧	೪೪	೮	ಪಿಡಿಯ ಕರಾಗ್ರಮಂ	೪	೭೩	೭೪
ನೆರೆದಿದಿರಾದೊಡಟ್ಟುವ	೪	೧೧	೬೨	ಪಿರಿದಾಯಾಸದೆ ಗುಣಮಂ	೧	೧೬	೪
ನೆರೆದೆಟ್ಟಂದಿದುರ್ದಾ	೩	೧೭	೪೮	ಪುಟ್ಟಿದ ಪೊಂದದುಂಟಿನಿಸ	೪	೧೩೫	೮೫
ನೆರೆದೇಕಾದಶವರ್ಷದ	೫	೬೦	೯೮	ಪುಟ್ಟಿದು ಸಫಲಮಾದುದು	೫	೩೯	೯೩
ನೆಲನಂ ಪೊಯ್ದು ಬೆರಂಟುತ	೩	೫೫	೫೭	ಪುರಹರ ಪೂರ್ಣ ಪುಷ್ಕರ	೫	೨೯	೯೨
ನೊರೆ ತುಪ್ಪುಟ ಕೊಳಗು	೩	೪೫	೫೫	ಪುಲಿ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಮಂ	೨	೭೩	೩೬
ಪ				ಪುಳಿನನಿತಂಬಮಂ ಪದೆದು	೨	೬೦	೩೪
ಪಟುಕೋಪಾಟೋಪ	೪	೩೯	೬೮	ಪೂಗಿಡಗಳ್ಗೆ ನೀರಿಹಿವ	೨	೬೪	೩೫
ಪಡಿದೆಹಿವಂತೆ ಪಾಪುತೆರ್ದೆ	೪	೧೧೨	೮೧	ಪೆಹಿಸಾರ್ ಕೋಣಪ	೧	೮೩	೧೯
ಪಡೆ ನೀಂ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರಮಂ	೨	೧೧೬	೪೫	ಪೆಹಿವಂ ಮರದುದಿಯ	೨	೮೭	೩೯
ಪತಿಯುಂ ಗತಿಯುಂ ಹಿತನಂ	೨	೧೧೧	೪೪	ಪೊಗುವ ತೊಡಂಕುವೆತ್ತುವ	೪	೭೪	೭೫
ಪದಗೊಳಿಸುತ್ತೆ ದಾನರಸದಿಂ	೩	೪೧	೫೪	ಪೊಗೆಯಳಿದಗ್ನಿಯಂತೆ	೪	೧೩೭	೮೬
ಪದಘಾತಕ್ಕೆ ಧರಾತಳಂ	೪	೭೮	೭೫	ಪೊಗೆ ಪೊಹಿಸೂಸೆ	೪	೮	೬೧
ಪದತಳದೊಳ್ ತೊಡಂಕಿ	೫	೧೫	೮೯	ಪೊಹಿಗಣ ಮಾಯಾಭ್ರಮೆಯಂ	೨	೯೫	೪೧
ಪದದೊಂದಂಗುಷ್ಟದಗ್ರಂ	೨	೭೧	೩೬	ಪೊಹಿಮೆಯ್ಯ ವೇಷ	೨	೮೪	೩೯
ಪದಿನೆಯ್ದು ನೆಯದಿದೆನಿಸುವ	೫	೫೯	೯೮	ಪೊಸ ಸುಸಿಲೊಳ್	೧	೪೦	೮
ಪದೆದಮರ್ದಪ್ಪಿದಂ	೫	೪೦	೯೪	ಪೊಳೆವ ಹರಿನ್ಮಣಿದ್ಯುತಿ	೧	೩೮	೭
ಪಂದಿಯಿಂದಂದಿನಗ್ಗದ	೪	೨೦	೬೪	ಪ್ರಕಟಪಟುರೋಷಬದ್ಧ	೪	೨೧	೬೪
ಪರಮ ಪರಾದಿರೂಪ	೫	೨೩	೯೧	ಪ್ರಣಯಮಣಮಿಲ್ಲದೊಡಮ	೨	೧೧೩	೪೪
ಪರಮಶಿವಾಗಮೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂ	೪	೧೦೦	೭೯	ಪ್ರಣವಾರ್ಥನೊಳನುಪಮ	೪	೧೨೧	೮೩
ಪರಮಾನಂದಮಯಂ	೫	೫೮	೯೮	ಪ್ರಣವಂ ಶೃಂಖಲೆ	೩	೨೫	೫೦
ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಾಸ್ಪದನೊಳ್	೪	೧೧೯	೮೩	ಪ್ರಣುತಗುಣನಿಧಿಗಳತಿ	೧	೨೫	೫
ಪರಿವ ಪಡಂಗು	೧	೩೪	೭	ಪ್ರತಿಗಜಮೆಂದು	೧	೩೩	೬
ಪರಿವೃತಮಾದ ತದ್ವನಧಿ	೧	೩೫	೭	ಪ್ರವಿಮಳರಾಜಶೇಖರ	೫	೬೩	೯೯
ಪವನಂ ಸೌರಭ್ಯಮಂ	೧	೮೪	೧೯	ಪ			
ಪವಳಂ ಚಿದ್ವಿಂದು	೨	೨೦	೨೪	ಫಣಮಣಿದೀಪಮಂ	೨	೭೪	೩೭
ಪಸರಿಸಿ ಪತ್ತಿ ಧಾತ್ರಿಗೆ	೩	೫೩	೫೭	ಫಣರಾಜಂ ನಾಳಮಾಗುತ್ತಿರೆ	೧	೭೨	೧೩
ಪಸಿದೈತಂದುಣ್ಣುದಾ	೨	೬೫	೩೫	ಬ			
ಪಳಯಿಸಿದಂ ಪಂಬಲಿಸಿದ	೪	೯೧	೭೮	ಬಡನಡು ಬಳ್ಳೆ	೩	೧೪	೪೮
ಪಳಿಕಿನಪಾಸಹಿಯ	೨	೩೨	೨೭	ಬಡಬಜ್ಜಾಲೆಯ ವಿಸ್ಸುಲಿಂಗ	೪	೪	೬೦
ಪಳಿಕುಗೊಡದೊಳ ಹೊಹಿಗೆ	೨	೧೦೨	೪೨	ಬಡಬಾಗ್ನಿಯಳುರ್ಕೆಯೊ	೪	೩೮	೬೮
ಪಟುಕೆಯ್ವಂ ಖಲನೆಂದಾಂ	೧	೧೯	೪	ಬಡನಾದೊಡಲತಿವೃದ್ಧರ	೨	೭೫	೩೭

ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ಬಡಿಯುಡುವಂ ತೊಡಂಕದಿಡು	೩	೫೦	೫೬	ಮನದೊಳೆ ನಿನ್ನ ಚಿಂತನೆ	೨	೧೧೦	೪೩
ಬಹುದೇಕೆ ಗಟವಿದಪೆ ನೀಂ	೪	೩೬	೬೭	ಮನುಮುನಿವಂದ್ಯ ಮಾನ್ಯ	೨	೬	೨೨
ಬಹಿತುಡು ಧೈರ್ಯವಾರ್ಧಿ	೪	೮೯	೭೭	ಮರಕತನೇದಿ ಮಾಣಿಕದ	೧	೭೦	೧೩
ಬಲವಂದು ರುದ್ರಸೂಕ್ತಮ	೪	೧೦೧	೭೯	ಮರಗೊಂಬಂ ಮುಣಿದಾಂತು	೩	೫೭	೫೭
ಬಹುತರ ಜನ್ಮಕೋಟಿ	೫	೬೧	೯೮	ಮರಮೆಲ್ಲಂ ಸುರಪಾದಪಂ	೧	೩೭	೭
ಬಳವಮೋದ್ವಂದದಪರ್ವಂ	೨	೧೫	೨೪	ಮುಣಿಜವಣಿ ಮಾಣಿಕದ	೩	೩೦	೫೧
ಬಳಸಿದಿದಿದರ್ವ ಮಾಣಿಕದ	೧	೬೯	೧೩	ಮುಣಿಪೊಂದದೆಬ್ಬಿಹದ	೨	೧೦೪	೪೨
ಬಾಂದಳಮಂ ಪಳಂಚಲೆವ	೧	೫೫	೧೦	ಮಲೆವ ಮರಲ್ಪ ಹೊಪ್ಪುವ	೪	೧೨	೬೨
ಬಾಂಬೊಟಿ ತಳ್ತಕೆಂಜೆಡೆಯ	೧	೭೪	೧೪	ಮಾಣದೆ ಮತ್ತೆಹಗಿದನಾ	೪	೮೭	೭೭
ಬಾರೆಲೆ ಪದ್ಮಲೋಚನನ	೫	೫೦	೯೬	ಮಾಣಿಸಿ ಕಂಬಲಾಶ್ವತರ	೧	೨೯	೬
ಬಿಡದತ್ಯುಗ್ರತಪಂಗಳಂ	೨	೮೫	೩೯	ಮಾತೆ ಮಹೀಧ್ರಜಾತೆ	೫	೪೭	೯೫
ಬೀತುಡು ಬಿಂಕಮೋಡಿದುಡು	೪	೧೧೩	೮೨	ಮಿಗದೇರನ ಮಿಗಮಲ್ಲಿಯ	೧	೩೯	೭
ಬೆಮರ್ವ ಕಳೇವರಂ	೫	೧೪	೮೯	ಮಿಗಿ ಮೂಲೋಕಂಗಳಂ	೨	೯	೨೩
ಬೆಂಬಣವಿಡಿದಟ್ಟುತ್ತಂ	೪	೨೪	೬೫	ಮಿಡಿವಿಲ್ ಮಿಂಟಿ	೩	೨೩	೫೦
ಬೆರಲೆತ್ತಿ ಪೊಗಣ್ಡು	೨	೯೨	೪೦	ಮಿಂದಂತಾಗಿರೆ ಮೆಯ್	೨	೩೯	೨೮
ಬೆಸನಮನೇಟನೊತ್ತರಿಸಿ	೨	೯೦	೪೦	ಮಿಸುನಿಯ ಕಾಸೆವೊಲ್	೨	೫೩	೩೩
ಬೆಟಲಾಲಂ ಮತ್ತಿ ಬೇಲಂ	೩	೩೨	೫೧	ಮಿಸುಪಲರ್ಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ	೧	೭೭	೧೪
ಬೇಡ ನಿನಗೇಕೆ ಸಾಹಸ	೪	೨೮	೬೬	ಮುತ್ತಿ ದರಮತ್ಯುಲಬ್ಧಕ	೪	೧೪	೬೨
ಭ				ಮುನಿಕೋಟಿ ಮುಗಿದ	೩	೨೧	೪೯
ಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಿ	೫	೧೭	೯೦	ಮುನಿಗಳ ಬೀಡು	೨	೨೮	೨೬
ಭಯಭಕ್ತಿ ಸ್ಪೃಹೆನೆತ್ತು	೪	೧೩೩	೮೫	ಮುನ್ನೆಂದುಂ ತಪಸಹುಯದ	೨	೮೮	೪೦
ಭವನಾರಾಶಿವಹಿತ್ರಮಲ್ತಿ	೫	೩೨	೯೨	ಮುರಿವ ಮುಳಿದೊತ್ತುವ	೪	೭೬	೭೫
ಭವನೇನಾಯಾತಲೋಕೇಶ್ವರ	೧	೫೬	೧೦	ಮುಳಿದಾಂ ನೋಟ್ಟಿಂದಮಾ	೪	೧೩೦	೮೪
ಭುವನೇಶಂ ಭೂತಿಯುಕ್ತಂ	೩	೧೮	೪೯	ಮುಳಿದು ಗಜಾಸ್ಯ	೪	೪೬	೬೯
ಭೃತನಗಧರ್ಮ	೫	೨೭	೯೧	ಮೂದಲೆವಾತುಗಳ್ ಗಡ	೪	೧೩೧	೮೫
ಭಮರಾಂಜನಾಭರುಚಿ	೫	೫	೮೭	ಮೃಗಮದಕೆ ಕರ್ದಮಕೆ	೨	೮೧	೩೮
ಮ				ಮೃಗಮದದಂಗರಾಗ	೩	೧೧	೪೭
ಮಗನೊರ್ವಂ ಪುಟ್ಟ	೧	೩೨	೬	ಮೊಗಮಿಟ್ಟೂದಲೈಳಸುಗು	೨	೩೪	೨೭
ಮಂಜಿನ ಪುಂಜಮೊತ್ತರಿಸಿ	೪	೪೪	೬೯	ಮೊದಲೊಳಿದೊಂದು ಪೊತ್ತು	೫	೫೧	೯೬
ಮಡು ಗಿಡು ಸರು ದರಿ	೪	೨೩	೬೫	ಮೊರೆದು ಪರಿತಂದು ಮಶಕೋ	೪	೪೫	೬೯
ಮಣಲ ಲಿಂಗದ ಮಸ್ತಕಾಗ್ರದ	೪	೧೦೮	೮೧	ಮೊಟಗಿದುದಭ್ರದೊಳ್	೩	೨೨	೪೯
ಮಣಿಕೂಟಂ ಮಂಜುಳ	೨	೨೭	೨೬	ಮೊಟಗಂ ಬೃಂಹಿತಮೆಂದು	೩	೩೬	೫೩
ಮಣವ ಮರಲ್ಪು ನೋಡುವ	೫	೩೭	೯೩	ರ			
ಮಂಡಿಸಿ ಕಾಕವಾಹನದೆ	೧	೬೩	೧೧	ರಂಭಿಯ ಲಾಸ್ಯಮಿಂಬುವದೆ	೫	೫೭	೯೭
ಮದರಸಮೊಕ್ಕುದಿಲ್ಲಿ	೩	೪೬	೫೫	ರವಿಕೋಟಿದ್ಯೋತಮೆತ್ತಂ	೫	೨	೮೭

ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ರವಿಚಂದ್ರರ್ ಗಾಲಿಗಳ್	೨	೧೨	೨೩	ಶ್ರೀಮದಗಪತಿಸುತಾನುಖ	೩	೧	೪೬
ರವಿ ಬಿಸುಗದಿರಂ ಕಣಿಯಂ	೨	೬೬	೩೫	ಶ್ರೀರಾಮಾ ರಮಣಾರವಿಂದ	೧	೮೫	೨೦
ರಸವತ್ಕಾವ್ಯದ ರಸಮಂ	೧	೨೪	೫	ಶ್ರೀಸರ್ವಮಂಗಳಾ	೫	೧	೮೭
ರಿಪುಜಯಕಾರಣಶರಮಂ	೨	೧೧೭	೪೫	ಶ್ರುತಿನುತ್ಯವೀರಶೈವಾ	೧	೮	೨
				ಶ್ರುತಿಭಾವಾನಾಮು	೫	೩೩	೯೨
				ಶ್ರುತಿವೀಧಿ ಮುಗಿದ	೫	೧೦	೮೮
ವ				ಸ			
ವನಚರನೆಚ್ಚಂ ಕರಮಂ	೩	೫೯	೫೮	ಸಕಲಸುರೋರಗಾಸುರ	೪	೧೨೮	೮೪
ವನ್ಯಕಿರಾತನೆಂದು	೪	೧೨೭	೮೪	ಸಕಲಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಯ ನೀನೇ	೫	೩೫	೯೩
ವರಷಟ್ಟಂಶತ್	೨	೯೩	೪೦	ಸಕ್ಕದಕಬ್ಬಮಂ ಮಿಸುಪ	೫	೬೨	೯೮
ವಿತತಸುಗಂಧಿಸಾರ	೫	೧೧	೮೮	ಸದ್ಯೂಜಾತಾದಿ ಪಂಚಾನನ	೫	೩೧	೯೨
ವಿಪರೀತಮವನ ಚರಿತಂ	೨	೧೦೯	೪೩	ಸನಕಾದ್ಯರ್ಕಳ ಮಾನಸಾಂಬು	೨	೭	೨೨
ವಿಪಿನಚರ ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದು	೪	೩೧	೬೬	ಸರದೊಳೆ ಮಿಂದು ನೀರಜ	೨	೫೮	೩೪
ವಿಳಯಾಂಭೋರಾಶಿಯಂ	೨	೧೩	೨೩	ಸರದೊಳ್ ಮಿಂದೆಸಗುತ್ತಂ	೫	೪೫	೯೫
ವಿಳಸನ್ಮಂದಾರಭೂಜಾತದ	೩	೬೪	೫೯	ಸರದೊಳ್ ಮುಳುಂಗಿ ನೆಗೆಸಿದ	೨	೫೬	೩೪
ವಿಳಸಿತಕ್ಕೃಷ್ಣ ವೇಣೆ	೧	೩	೧	ಸರಸಸುರೋಜಕೈರವ	೨	೬೩	೩೫
ವೈಮುಕಚಾಭಿರಾಮು	೫	೨೫	೯೧	ಸರಳಿಸುವೇಣ	೩	೪೮	೫೬
ಶ				ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ	೫	೩೦	೯೨
ಶಂಕರನಂಘ್ರಪಂಕಜದ	೪	೫೮	೭೧	ಸಲೆ ನೆಲೆಸಿದನುಣ್ಣುಳಲ	೪	೧೦೭	೮೧
ಶರಚಾಪಾಯುಧಮೆಲ್ಲಮುಂ	೪	೬೨	೭೨	ಸಲೆ ಮೂವತ್ತಾಣು ತತ್ತ್ವಂ	೨	೨೨	೨೫
ಶರತತಿಯೆಲ್ಲಂ ಬಯಲಾ	೪	೬೧	೭೨	ಸವೆದುದು ನಿಷಂಗ	೪	೫೭	೭೧
ಶರದಭೃಥನದಿಂ	೪	೭೦	೭೪	ಸಿಡಿಲಂ ನುಗುರ್ವ ಶೇಷನಂ	೩	೧೯	೪೯
ಶರಭನಿಭಾರಿ	೩	೩೪	೫೨	ಸಿರಿಯರಮನೆಯಂ ಮುಜಾದಾ	೨	೫೯	೩೪
ಶರವರ್ಷಮನೇಂ ಕಟಿವುದು	೪	೫೧	೭೦	ಸಿರಿ ಶಚಿ ವಾಣಿ ರೋಹಿಣಿ	೩	೧೨	೪೮
ಶರವೃಂದಂ ಮಾಣದೆಲ್ಲಂ	೪	೪೮	೭೦	ಸುಕವಿ ಮುಖೇಂದು	೧	೧೧	೩
ಶಿವನಿಂ ದಿವ್ಯತರಾಸ್ತ್ರಮಂ	೪	೫೨	೭೦	ಸುರತರು ಮೂಲನೀಲ	೧	೪೧	೮
ಶಿವಪದಭಕ್ತಿಯಂ	೪	೯೩	೭೮	ಸುರಧನು ರನ್ನ	೨	೩೮	೨೮
ಶಿವಪಾದಾಬ್ಜದ ಸೊಂಕಿನಿಂ	೫	೫೪	೯೬	ಸುರಭೂಜಾತದ ತಳ್ತ	೧	೪೮	೯
ಶಿವ ಭವ ಭೀಮ ಕಾಮ	೫	೨೮	೯೧	ಸುರರಮಣೀಕದಂಬ	೧	೨	೧
ಶಿವ ಶಿವ ಸತ್ಯಮೆಂತುಟೊ	೪	೮೫	೭೬	ಸುರಲೋಕಕ್ಕಿರದೆಯ್ವಿ	೫	೫೫	೯೭
ಶಿವ ಶಿವ ಸಲ್ವದೇ ಸಮರ	೪	೧೨೩	೮೩	ಸುರಿಗೆ ವಿರಕ್ತಿ ಸುವ್ರತ	೩	೨೬	೫೦
ಶುಕಭಾರಧ್ವಾಜ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ	೩	೨೯	೫೧	ಸುಟುದುದು ಬಾಟಿ	೨	೫೦	೩೩
ಶುಕ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ	೨	೭೬	೩೭	ಸೋಗೈದುಱುಂಬು ರಂಜಿಸೆ	೨	೬೧	೩೪
ಶುಕಶೂಲಾಯುಧವಜ್ರ	೧	೫೯	೧೧	ಸೋಲಿಸೆ ಜವಮದು	೪	೮೦	೭೬
ಶ್ರೀಕರನಗತನಯಾಸ್ಯ	೨	೧	೨೧	ಸ್ಥಿರತರಭಕ್ತಿಯೆಂಬ	೨	೧೦೦	೪೨
ಶ್ರೀಕಾತ್ಯಾಯಿನಿಯರಸಂ	೪	೧	೬೦				
ಶ್ರೀಮತ್ಕಲ್ಯಾಣರೂಪಂ	೧	೧	೧				

ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.	ಅರಂಭದ ಶಬ್ದಗಳು	ಅ.	ಪ.	ಪು.
ಸ್ಥಿರಪದ್ಮಾಸನದಿಂದೆ	೨	೭೦	೩೬	ಹರಸುಕುಮಾರಷಣ್ಮುಖ	೧	೬	೨
ಸ್ಥಿರಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದೆ	೨	೯೧	೪೦	ಹರಹರ ತಾಕ್ಷ್ಯನೇತ್ರ	೪	೧೩೨	೮೫
ಸ್ಥಿರತತಿಳೀಮುಖ	೨	೫೨	೩೩	ಹರಹರ ದೇವದೇವ	೪	೧೧೧	೮೧
ಸ್ಥಿರಶಸ್ತ್ರಸದನ	೨	೫೪	೩೩	ಹರಿಗಿತ್ತಯ ಚಕ್ರಮಂ	೨	೧೬	೨೪
ಸ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಹಿತ	೪	೧೨೦	೮೩	ಹರಿತನಯಾರಿಯೆಂದೆನಿಸಿಯುಂ	೧	೭೯	೧೫
ಸ್ವಸ್ಥತುರೀಯಾತೀತಾ	೨	೧೦೩	೪೨	ಹರಿ ಬೆಸಸಿದೊಡಾರ್ದಿಗಿ	೩	೪೦	೫೪
ಹ				ಹರಿಮಧ್ಯಂ ಮೃಗಶಾಖನೇತ್ರ	೩	೮	೪೭
ಹರಗಣಮುಂ ಸುರಗಣಮುಂ	೫	೧೨	೮೯	ಹರಿಯಂಶೋದ್ಭವನೀತಂ	೪	೬೯	೭೩
ಹರನೊಲವನಾಂಪ ಬಗೆಯಿಂ	೪	೧೨೫	೮೪	ಹರಿವಿಧಿಮನುಮುನಿ	೫	೩೮	೯೩
ಹರಭಕ್ತಿಪ್ರಮದಾ	೧	೪	೨	ಹಿಮನಗದಂತೆ ಮೇಣದು	೨	೩೫	೨೮

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ೨

ಶಬರಶಂಕರವಿಳಾಸದಲ್ಲಿಯ ಕಠಿಣ ಶಬ್ದಗಳ ಕೋಶ

[ಸೂಚನೆ: — ಪ್ರತಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥದ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಂಕಗಳು ಅಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂಕಿಯ ಮುಂದೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬರುವ 'ವ' ಎಂಬುದು ಆ ಪದ್ಯದ ಮುಂದಿನ ವಚನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.]

ಅ			
ಅಂಶು - ಕಿರಣ, ಕಾಂತಿ	೧, ೬೧	ಅನಾಮಯ - ಶುದ್ಧ, ಶಿವ	೨, ೯೮
ಅಕ್ಷರ - ನಾಶರಹಿತವಾದ	೧, ೪	ಅನಿಶಂ - ಯಾವಾಗಲೂ	೧, ೩೭
ಅಖರ್ವ - ಬಹಳ	೪, ೨	ಅನೋಕಹ - ಮರ	೧, ೫೧
ಅಗಾಹಿತರತ್ನ - ಇಂದ್ರನೀಲಮಣಿ	೩, ೧೧	ಅಂತಹಂ - ಅದುದರಿಂದ	೫, ೪೬
ಅಗಿ - ಬೆದರು	೧, ೩೮	ಅಪಾಂಗ - ಕಡೆಗಣ್ಣು	೨, ೩
ಅಗುರ್ವಿಸು - ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡು	೪, ೯	ಅಭಿಷಂಗ - ಬೈಗಳು	೪, ೧೭ ವ
ಅಗ್ನಿಮೋಗ (ಸಂ. ಅಗ್ನಿಮುಖ) - ದೇವತೆ	೫, ೯	ಅಭ್ಯರ್ಹಿತ - ಸನ್ಮಾನ್ಯ	೪, ೧೧೮
ಅಚ್ಚರಿ - ೧ (ಸಂ) ಅಸ್ವರಾ; ೨ (ಸಂ)		ಅನುರ್ದಾಗು - ಸರಿಯಾಗು	೧, ೧೦
ಅಶ್ವರ್ಯ	೧, ೪೫	ಅನುರ್ದಾಗೆಯ್ಯ - ಅಮೃತಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವ,	
ಅಚ್ಚಿಗ - ವಿಸ್ಮಯ	೪, ೧೭	ಚಂದ್ರ	೨, ೩೪
ಅಜಸ್ರಂ - ಯಾವಾಗಲೂ	೧, ೭	ಅಮೃತ - (೧) ಹಾಲು; (೨) ನೀರು	೧, ೩೩
ಅಂಜನ - ಕಾಡಿಗೆ	೫, ೫	ಅರಿದು - ಅಶಕ್ಯ, ಅಶ್ವರ್ಯ	೪, ೫೩
ಅಟ್ಟಿ - ತಲೆಹರಿದ ದೇಹ, ಮುಂಡ	೪, ೧೬	ಅರ್ಗಗಳ - ದೊಡ್ಡ	೩, ೬೧
ಅಡಗು - ಮಾಂಸ ೩, ೩೯; ಯೋಗ್ಯತೆ		ಅರ್ಜುನ - (೧) ಬಿಳಿಯ; (೨) ಅರ್ಜುನನೆಂಬ	
	೪, ೪೫		೪, ೫೧
ಅಡರ್ಪು - ನೆಲೆ, ಆಶ್ರಯ	೧, ೮೧ ವ	ಅರ್ಧಿತ - ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ	೧, ೫
ಅಣೆಯರಂ - ಆತಿಶಯವಾಗಿ	೧, ೨೫	ಅರ್ಧಿಸು - ತಡೆ, ಸೋಲಿಸು	೨, ೯೦
ಅಂಡಲೆ - ಕಾಟ	೧, ೫೨	ಅಲಂಪು - ಸೊಗಸು, ವಿಭವ	೧, ೨೮
ಅಂಡುಗೊಳ್ - ಸಮಾಪಿಸು	೪, ೬ ವ	ಅಲೆ - ಅಲುಗಾಡಿಸು	೧, ೪೭
ಅಣ್ಣು - ಲೇಪನ	೩, ೧೬	ಅವಗಾಹಂ - ಮುಳುಗಿ	೨, ೧೦೦
ಅಣ್ಮ - ಪೌರುಷದೋರಿ	೪, ೩೯	ಅವಳಿಸು - ಅಡರು	೪, ೮
ಅಧಿಜ್ಞ - ಹೆದೆಯೇರಿಸಿದ	೪, ೨೪	ಅಸವಸ - ಅವಸರ	೧, ೪೦
ಅಧ್ವರಿ - ಹೋಮಮಾಡುವವ	೨, ೪೮	ಅಹೀನ - (೧) ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠ, ಹಾವಿನ	
ಅನಂತರತ್ನ (ಅನಂತ=ಅಕಾಶ) - ಸೂರ್ಯ		ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ; (೨) ಶೇಷವಾದ	೧, ೧
	೧, ೧೩	ಅಹೀಂದ್ರ - ದೊಡ್ಡ ಹಾವು	೨, ೫೫
ಅನವದ್ಯ - ದೋಷರಹಿತ	೪, ೧೧೮	ಅಳಿಹು - ಅಂಜು	೨, ೮
		ಅಳಲ್ - ದುಃಖ	೧, ೩೧
		ಅಳವಾಣು - ಶಕ್ತಿಗುಂದು	೧, ೪೪

ಅಳವಿಗಳೆದ - ಅಳತೆಮಾರಿದ	೧, ೭೯ ವ
ಅಳಕ - ಹಣೆ	೧, ೮೧ ವ
ಅಳುಂಬ - ಅತಿಶಯ	೪, ೧೨
ಅಳುರ್ - ಆವರಿಸು, ತುಂಬು	೫, ೧೦
ಅಳುರ್ಕೆ - ಹೆಚ್ಚಳ, ಅಧಿಕ	೧, ೬
ಅಳ್ಳಿಣ - ನಡುಗಿಸು	೪, ೯೦
ಅಟ್ಟಿಣ - ಪ್ರೀತಿ	೨, ೮೪

ಆ

ಆದಂ - ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ	೪, ೭೦
ಆನಕ - ತಮಟೆ, ಮದ್ದಳೆ	೩, ೨೨
ಅಭೀಳ - ಕಠಿಣ, ಭಯಂಕರ	೨, ೮೬
ಅಮ್ನಾಯ - ವೇದ	೨, ೮೫
ಅಂಪ - ಎದುರಿಸುವ	೪, ೩೪
ಆರ್ - ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒದರು	೪, ೧೪
ಆರಯ್ - ಪರೀಕ್ಷಿಸು, ವಿಚಾರಿಸು	೪, ೨೪ ವ
ಆಪುರ - ಪರಾಕ್ರಮ. ಸಾಹಸ	೪, ೧೦
ಆಲವಾಲ - ಗಿಡದ ಸುತ್ತಲೂ ನೀರು	

ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಕಟ್ಟೆ	೧, ೩೫
ಅವಿಲ - ಮಲಿನ	೫, ೧೮
ಆಶಯ - ಭಾವ, ಮನಸ್ಸು	೪, ೧೦೩
ಆಶುಗಮಿತ್ರ - ಬೆಂಕಿ	೨, ೯
ಆಶ್ರಯಾಶ - ಬೆಂಕಿ	೫, ೧೬
ಆಹವ - ಯಜ್ಞ	೪, ೫೬
ಅಳ್ವರಿ - ಅಗತ್ತಿಯಮೇಲಿನ ಗೋಡೆ	೧, ೫೧

ಇ

ಇಟ್ಟಿಡೆ - ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದಸ್ಥಳ	೪, ೨೩
ಇಡಿಕಿಣ - ತುಂಬು, ತೀವ್ರ	೪, ೧೦೨
ಇಂದ್ರಗೋಪ - ಹೊನ್ನೆಯ ಹುಳು	೨, ೪೨ ವ
ಇಂಬು - ಸ್ಥಾನ	೨, ೪೨ ವ

ಈ

ಈಡಿಣ - ಕೊಂಬಿನಿಂದ ತಿವಿ	೧, ೩೩
ಈಂಟು - ಕುದಿ	೧, ೭

ಉ

ಉಚ್ಚಳಿಸು - ಒಳಹೊಕ್ಕು ಪಾರಾಗು	೪, ೧೭
----------------------------	-------

ಉಟಜ - ಪರ್ಣಶಾಲೆ	೨, ೭೪
ಉತ್ಕರ - ಸಮೂಹ	೧, ೩೫
ಉತ್ಮಮಾಂಗ - ತಲೆ	೧, ೧೦೯
ಉತ್ಸಂಗ - ತೊಡೆ	೧, ೧
ಉದ್ಗಮ - ಹೂ	೨, ೪೧
ಉಪಾಯನ - ಕಾಣಿಕೆ	೨, ೪೨ ವ
ಉರರೀಕರಿಸು - ಸ್ವೀಕರಿಸು	೧, ೧೪
ಉರ್ಬಟಿ - ಶೌರ್ಯಾತಿರೇಕ	೪, ೬೫
ಉರ್ವಿ - ಹೆಚ್ಚಾಗಿ	೪, ೬೭
ಉಲ್ಪಣ - ಬಲವಾದ	೧, ೨೧
ಉಳ್ಳು - ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆ,	೧, ೪೬
ಉರಿಹತ್ತು	೪, ೭೧
ಉಳ್ಳಲರ್ - ಅರೆಜಿರಿದ ಸೂ	೧, ೫೧

ಋ

ಋಕ್ಷ - (೧) ಕರಡಿ (೨) ನಕ್ಷತ್ರ	೩, ೭೯
-----------------------------	-------

ಎ

ಎಕ್ಕಲ - ಕಾಡಹಂದಿ	೪, ೫
ಎಟ್ಟಿ - ಸಿಲುಕು	೪, ೩೫
ಎಡ್ಡಮಾಗು - ಶೋಭಿಸು	೩, ೭
ಎಂಟಡಿ - ಶರಭ	೨, ೬೫
ಎರೆ - ಬೇಡು	೫, ೪೩
ಎಣಕ - ಬೀಳುವಿಕೆ, ಅವಮಾನ	೪, ೮೯
ಎಸಕ - ಕಾರ್ಯ	೪, ೭೬
ಎಳವಿ - ಸರಿಗೊಳಿಸಿ	೨, ೫೦
ಎಳಸು - ಆಸೆಮಾಡು	೪, ೬೯

ಏ

ಏಳಿದಂಗೆಯ್ - ನಿಂದಿಸು, ತಿರಸ್ಕರಿಸು	
	೪, ೩೦ ವ

ಒ

ಒಚ್ಚತಂ - (೧) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ, (೨) ಸಂತೋಷದಿಂದ	೨, ೮೯; ಅಶೆಮಾಡಿ
	೪, ೬೭
ಒಟ್ಟಿಡೆ - ಶೌರ್ಯ, ಪರಾಕ್ರಮ	೪, ೬ ವ
ಒಣ್ಣಲು - ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟು	೨, ೪೬

ಒಲ್ - ಪ್ರೀತಿಸು, ಇಚ್ಛಿಸು ೧, ೧೮
ಒಸಗೆ - ಉತ್ಸವ, ಸಂತೋಷ ೨, ೪೨ ವ
ಒಳಣು - ಅರ್ಭಟಿಸು, ಗರ್ಜಿಸು ೪, ೬೦
ಒಳ್ಳರಿಜು (ಒಳ್ + ಪರಿಜು) - ಸುಂದರ
ಕಾಯ ೫-೯

ಓ

ಓಲ (ಓಲಾಡುವಿಕೆ) - ತೂಗಾಟ;
ಸಂತೋಷ ೧, ೪೩
ಓವು - ರಕ್ಷಿಸು, ಕಾಪಾಡು ೧, ೨೫
ಓಸರಿಸು - ಹಿಂದೆಗೆ, ಓರೆಯಾಗು ೪, ೫೯

ಔ

ಔರ್ವ - ಬಡಬಾಗಿ ೧, ೩೦

ಕ

ಕಂಕೇಲ್ಲಿ - ಅಶೋಕ ೨, ೪೨ ವ
ಕಜ್ಜಲ - ಕಾಡಿಗೆ ೩, ೧೮
ಕಟ - ಹಣೆಯ ಮುಂಭಾಗ ೨, ೫೯
ಕಟಕ-(೧) ಕಡಗ (೨) ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲು ೧, ೧;
ಹೆದೆ ೩, ೫೨; ಕುಂಡಲ, ಕಡಗ ೪, ೧
ಕಟಕಿ - ಅಸಹಾಸ್ಯ ೪, ೩೩
ಕಟ್ಟುಣುಕೆಯ - ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ೫, ೧೫
ಕಟ್ಟುವಗ್ಗ - ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗ ೪, ೧೩೫
ಕಡಂಗಿ - ರಭಸದಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ೧, ೨೯
ಕಡಂಗು - ಪ್ರಯತ್ನಿಸು, ಉತ್ಸಾಹಪಡು
೧, ೨೯
ಕಡವರ - ನಿಧಿ ೫, ೧೪ ವ
ಕಡೆಗಣ್ಣು - ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡು ೧, ೨೯
ಕಣ್ಣುಲಂದಪ್ಪು - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದಂತಾಗು
೩, ೩೫ ವ
ಕತ - ಕಾರಣ, ನೆವ ೪, ೬೯
ಕದಿರ್ - ಕಿರಣ, ಕಾಂತಿ ೧, ೪೫
ಕನಲ್ - ಸಿಟ್ಟಾಗು ೨, ೪೨ ವ
ಕಬಂಧ - (೧) ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು
(೨) ಮುಂಡ ೨, ೫೨
ಕಮಲಾಕರಹಿಮಕರ - ಸರೋವರವೆಂಬ
ಚಂದ್ರ ೨, ೪೨ ವ

ಕಂಪಿದ - ಸುನಾಸನೆಯುಳ್ಳ ೨, ೩೯
ಕಂಬಲಾಶ್ವತ - ಕಂಬಲ - ಅಶ್ವತ ಎಂಬ
ಇಬ್ಬರು ನಾಗ (ಸರ್ಪ)ರು. (ಇವರು ಕುಂಡಲ
ರೂಪದಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾ
ಹಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ) ೧, ೨೯
ಕಂಬು - ಶಂಖ ೨, ೫
ಕರುತ್ತು - ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ೪, ೬
ಕರೇಣು - ಹೆಣ್ಣಾನೆ ೩, ೪೨
ಕರ್ಣಕಾರ - ಬೆಟ್ಟದಾನರೆ ೧, ೩೫
ಕರ್ದಮ - ಕೆಸರು ೨, ೮೧
ಕರ್ಷೋಪಲ - ಒರೆಗಲ್ಲು ೨, ೪೨ ವ
ಕಲಾಪ - ಉಡಿದಾರ ೩, ೧೫; ಚಂದ್ರ ೫, ೨೦;
ಅಭರಣ ೫, ೨೭
ಕಲಾಪಿ - ನವಿಲು ೨, ೫
ಕನರ್ - ಸುಲಿ, ಅಪಹರಿಸು ೧, ೩೨
ಕಳಧಾತ - (೧) ಭಂಗಾರ, (೨) ಬೆಳ್ಳಿ ೧, ೫೪
ಕಳಂಬ - ಬಾಣ ೪, ೫೨
ಕಳಿಂಪಜಾ - ಕಾಳಿಂದಿ, ಯಮುನಾನದಿ
೧, ೨
ಕಳೇವರ - ಮೈ, ದೇಹ ೧, ೪೨
ಕಟಾಲೆ - ಎಳಬಿದುರು ೩, ೩೭
ಕಾಂಡ - ಬಾಣ ೪, ೨೪ ವ
ಕಾಯ್ತು - ಕಾಯಿಬಿಟ್ಟು ೨, ೪೩
ಕಾದಲೆ - ಪ್ರಿಯತಮೆ ೪, ೬೭
ಕಾಂತ - ಮನೋಹರ ೨, ೪೨ ವ
ಕಾಯ್ತು - ಸಿಟ್ಟು ೪, ೭
ಕಾಲಕ್ಷೇಪ - ಹಾಲಾಹಲವಿಷ ೨, ೧೦
ಕಾಲಾಧ್ವ - ಆಗ್ನೇಯ ೧, ೫೮
ಕಾವ್ಯ - ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ ೨, ೧೬
ಕಾಹಳಿಕಾ - ಕಹಳೆ ೨, ೪೨ ವ
ಕಾಟ್ಟುರಂ - ಕಾಡ ನದಿಯಂತೆ ೧, ೧೦
ಕಿಂಜಲ್ಕ - ಹೂವಿನ ಕೇಸರ ೫, ೬
ಕಿಟಿ - ಹಂದಿ ೪, ೫ ವ
ಕಿತವ - ಮೋಸಗಾರ ೨, ೧೧೧
ಕಿತ್ತಡಿ - ಋಷಿ ೨, ೮೩
ಕಿನರಿ - (೧) ವಾಡ್ಯವಿಶೇಷ (೨)
ಕಿನರಸ್ತ್ರೀ ೨, ೪೦

ಕಿಬ್ಬರಿ - ಪಕ್ಕೆ	೩, ೫೧
ಕಿರಿ - ಹಂದಿ	೪, ೧೯
ಕುಡು - ಕೊಂಕಾದ	೪, ೧೬
ಕುತ್ತುಣು - ಹೊದರು	೪, ೨೩
ಕುನುಂಗು - ಮೈ ಕುಗ್ಗಿಸು, ಜಸ್ಪಿಸು	೪, ೭೩
ಕುಂಬಿಡು - ಪೊಡಮಡು	೫, ೫೪
ಕುಂಭಿ - ಅನೆ	೨, ೫
ಕುರುಜು - ಬಿದಿರಿನ ಮಂಟಪ	೨, ೪೨ ವ
ಕುನಾರಿ - (೧) ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀರು, (೨) ಕೆಟ್ಟ ನೀರು	೧, ೨೨
ಕುಶಿ - ದರ್ಭಿ	೨, ೧೦೮
ಕುಶೇಶಯ - ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವಂತಹದು	ಕಮಲ ೨, ೪
ಕೂವಕಂಬ (ಸಂ. ಕೂಪಸ್ತಂಭ) - ಹಡಗದ ಪಟಸ್ತಂಭ	೨, ೪೪
ಕೃಚ್ಛ - ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸು	೪, ೧೨೬
ಕೃತ್ತ - ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ	೫, ೨೦
ಕೆಂಗಣಾವಕ್ಕಿ - ಕೋಗಿಲೆ	೨, ೪೨ ವ
ಕೆಂಗಲಿಪ - ಕೆಂಪೇರುವ	೪, ೧೨
ಕೆಣಕು - ಸೆಣಸು, ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸು	೪, ೧೦
ಕೆನ್ನೀರ್ - ನೆತ್ತರು	೪, ೨೨
ಕೆಯ್ಯಣ್ಣು - ಉಂಟಾಗು	೧, ೪೮
ಕೆರ್ಪು - ಕೆರವು, ಚಪ್ಪಲಿ	೩, ೨೭
ಕೇಣ - ಮತ್ಸರ	೪, ೧೦
ಕೇಣಂಬಡೆದು - ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ	೪, ೮೭
ಕೇಳಿಕೆ - (೧) ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ (೨) (ಸ. ಕೇಲಿಕಾ) ಮಡಿಸುವಿಕೆ	೧, ೭೯ ವ
ಕೊಕ್ಕರಿಸು - ಬೆದರಿಸು	೪, ೧೩
ಕೊಡಂಕೆ - ಕಿವಿ	೨, ೪೦
ಕೊಣಕಿಡು - ಜಿಗಿ, ಹಾರು	೩, ೫೧
ಕೊಣಸು - (ಚಿಗರೆ) ಮರಿ	೨, ೪೦
ಕೊನರ್ - ಚಿಗುರು	೨, ೪೩
ಕೊಪ್ಪು - ಬಿಲ್ಲಿನ ಕೊನೆ, ಕೋಟೆ	೪, ೨೪ ವ
ಕೊಳುಗುಳ - ರಣಭೂಮಿ	೨, ೫೨
ಕೋದಂಡಕೋಟೆ - ಬಿಲ್ಲಿನ ತುದಿ	೪, ೧೭ ವ
ಕೋಡು - ದಾರಪೋಣಿಸಿ	೨, ೬೪
ಕೌಶಿಕ - ಗೂಗೆ	೧, ೨೦

ಕೌಸುಂಭ - ಕುಸುಬೆಯ ಹೂವಿನ	೧, ೭೨ ವ
ಕ್ಷಣರುಚಿ - ಮಿಂಚು	೧, ೭೮ ವ
ಕ್ಷ್ಮಿಧರ - ಪರ್ವತ	೧, ೭

ಖ

ಖಲೀನ - ಕಡಿನಾಣ	೨, ೩೮
---------------	-------

ಗ

ಗಂಡಿಕೆ - ಪರಾಕ್ರಮ, ಶಕ್ತಿ	೩, ೫೪
ಗಣವೂ - ಕೇದಗೆ	೩, ೩
ಗಾಂಗ - ಗಂಗಾನದಿಯ	೨, ೨೬
ಗಾಡಿ - ಸೊಬಗು	೫, ೫೪
ಗಾಂಪ - ಹೆಡ್ಡ, ಎಗ್ಗ	೧, ೨೪
ಗಾರುತ್ಮತರತ್ನ - ಗರುಡಮಣಿ	೫, ೩೩
ಗಾವರಿಪ - ಝೇಂಕರಿಸುವ	೨, ೫೮
ಗಿರಿಕಾ - ಇಲಿ	೧, ೬೪
ಗುಣ - (೧) ದಾರ, (೨) ಸದ್ಗುಣ	೧, ೧೬
ಗುಣಿ - (೧) ಬಟ್ಟೆ, (೨) ಸದ್ಗುಣಿ	೧, ೧೬
ಗೆಂಟು - ದೂರ	೨, ೧೦೭
ಗೇಣ್ - ಕತ್ತಿ	೩, ೧೬
ಗೈರಿಕ - 'ಜಾಜು' ಎಂಬ ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು	೩, ೪
ಗೋಕರ್ಣ - ಸರ್ಪ	೪, ೧

ಘ

ಘನರಸ - (೧) ಮೇಘುಜಲ, (೨) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಸ	೧, ೨೨
ಘೃಣಿ - ತೇಜಸ್ಸು	೧, ೭೦

ಚ

ಚಕ್ರಾನಿಲ - ಸುಂಟರಗಾಳಿ	೨, ೪೨ ವ
ಚಂಚರೀಕ - ತುಂಬಿ	೫, ೧೧
ಚಂದ್ರಕಿ - ನವಿಲು	೧, ೫೯
ಚುರ್ಚು - ಸುಡು	೨, ೯
ಚೊಲ್ಲೆಯ - ತುರುಬಿನ ಕೊನೆ	೩, ೧೦
ಚೌದಂತ - ಐರಾವತ	೩, ೪೪

ಜ

ಜಡ - (೧) ನೀರು (೨) ಮಾಂದ್ಯ	೧, ೪೨
ಜನ್ಮ - ಯುದ್ಧ	೪, ೧೨೭
ಜಾತರೂಪ - ಬಂಗಾರ	೧, ೭೮ ವ
ಜಾಯಿಲ - ನಾಯಿ	೪, ೧೦
ಜೀವೂತನಾಹ - ಇಂದ್ರ	೨, ೪೨ ವ
ಜೊನ್ನ (ಸಂ) ಜೋತ್ಸಾ - ಬೆಳ್ಳಿಗಳು	೧, ೨೪

ಟ

ಟಂಕ - ಒಂದು ಆಯುಧ	೫, ೨
ಟೊಣೆ - ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳು, ಮೋಸಮಾಡು	೪, ೧೦

ಡ

ಡಗೆ - ಮೋಸ	೪, ೭೬
ಡವಕೆ - ಪೀಕದಾನಿ, ಕಾಳಂಜಿ	೧, ೭೮
ಡಿಂಡೀರ - ನೊರೆ	೧, ೩೦
ಡೊಕ್ಕರ - ಗುದ್ದು	೪, ೭೫

ತ

ತಂಗದಿರ್‌ಗಲ್ - ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆ	೧, ೫೦
ತಟದಂಗನೆ - ಮಿಂಚೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀ	೧, ೪೨
ತನು - ಸಣ್ಣ	೨, ೮೬
ತರಕ್ಷು - ಹುಲಿ	೩, ೨೮
ತರದಿಂ - ಕ್ರಮವಾಗಿ	೧, ೪೮
ತಣುಸಂದು - ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ	೪, ೯೮
ತವಿಸು - ಕಡಿನೆ ಮಾಡು, ನಾಶಮಾಡು	೪, ೨೪ ವ
ತಳರ್ - ಹೋಗು	೨, ೪೨ ವ
ತಳವೆಳಗಾಗು - ತಳಮಳಿಸು, ಬೆರಗಾಗು	೪, ೧೧೪
ತಳ್ಳದೆ - ತಡಮಾಡದೆ	೧, ೪೭
ತಳ್ಳಂಕ - ತಲ್ಲಣ, ಭೀತಿ	೨, ೨ ವ
ತಾಕ್ಸ್ - ಗರುಡ	೪, ೧೩೨
ತಿಬ್ಬಂ - ತೀವ್ರವಾಗಿ	೪, ೪೦
ತುಂಗಭದ್ರೆ - (೧) ಅತ್ಯಂತ ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪಿ	
(೨) ನದಿಯ ಹೆಸರು	೧, ೩
ತುಂಡ - ಬಾಯಿ	೪, ೧೬

ತುರಿಯ - ಸರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತಹ	೨, ೯೮
ತುಣುಗಿ - ಗುಂಪಾಗಿ	೪, ೧೭ ವ
ತುಣುಲ್ - ಪರಾಕ್ರಮ	೫, ೯
ತೆಗಟು - ನಿಂದಿಸು	೧, ೧೫
ತೆಮರ್ವ - ನಾಶಗೊಳಿಸುವ	೫, ೪೦
ತೊಂಗಲ್ - ಗೊಂಚಲು	೨, ೪೦
ತೊಂಡುಗೆಡೆ - ಚಪ್ಪರಿಸು	೧, ೫೨
ತೋಡಿಲ್ಲದ - ಅಪಮಾನನಾದ	೪, ೨೪ ವ
ತ್ವಿಡ್ - ಪ್ರಕಾಶ	೨, ೨೩

ದ

ದಂಡೆ - ' ಬಿಲುವಿಡಿದು ನೂಕುವ ಕರಂ '	೪, ೫೯
ದಿವಿಷನ್‌ಮಣಿ - ಚಿಂತಾಮಣಿ	೫, ೬೧
ದೂವೆ (ಸಂ. ಧೂಮ) - ಹೊಗೆ	೨, ೪೮
ದೇವರ - ಮಯ್ಯನ	೨, ೧೧೫
ದೋರ್ಬಲ - ಭುಜಬಲ	೪, ೨೭
ದ್ವಿಶಿರ - ಭೇರುಂಡ	೨, ೬೫

ಧ

ಧರ್ಮ - ಧನುಸ್ಸು	೪, ೧೬
ಧನಂಜಯ - ಅಗ್ನಿ	೪, ೪೪
ಧೀವರ - ಜಾಲಗಾರ	೪, ೧೦

ನ

ನಗ - ಗಿಡು	೧, ೩೫
ನಣ್ಣು - ಪ್ರೀತಿ	೨, ೩೯
ನವಿರ್ - ಕೂದಲು	೪, ೧೧೨
ನಾಕಿ - ದೇವತೆ	೧, ೩೨
ನಾನಲ್ - ಗಲಗಿನ ಜುಡುಪು	೪, ೨೩
ನಾರಾಜ - ಉದ್ದವಾದ ಬಾಣ	೩, ೨೩
ನಿಕುಂಜ - ಜುಡುಪು	೩, ೩೫ ವ
ನಿಕ್ಕುವಂ - ನಿಶ್ಚಯ	೫, ೩೨
ನಿಗ್ಗವ - (ಅನೆಯ) ದಂತ	೩, ೨೭
ನಿಚೋಳ - ಕುಪ್ಪಸ	೩, ೯
ನಿತಂಬ - (ಪರ್ವತದ) ಇಳಕಲು	೪, ೨
ನಿತಾಂತ - ಅತಿಶಯ	೫, ೨೮
ನಿಮಿರ್ - ನಿಗುರಿಸು, ಎತ್ತು	೪, ೬ ವ

ನಿಮಿರ್ಚು - ರಚಯಿಸು	೧, ೨೬; ಉಂಟು
ಮಾಡು	೨, ೫೦
ನಿರೀಹ - ಆಶಾರಹಿತ	೫, ೧೭
ನಿರ್ಭರ - ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ನೀರಿನ ಝರಿ	೧, ೩೫
ನಿರ್ವಹಣ - (೧) ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗು ವುದು (೨) ಪೂರ್ಣಮಾಡುವುದು	೧, ೪೪
ನಿಲುಂಬು - ಗುಂಪುಕೂಡು	೨, ೪೨ ವ
ನಿಶಿತ (ನಿಶಾತ) - ಹದನ, ಹರಿತ	೪, ೧೯
ನಿಷಂಗ - ಬತ್ತಳಿಕೆ	೨, ೨೯
ನಿಷ್ಕೃತಿ - ಪರಿಹಾರ	೪, ೧೨೬
ನಿಸ್ತುಲ - ಆಸಮಾನ	೧, ೩೦
ನಿಳಿಂಪು - ದೇವತೆ	೩, ೨೨
ನೀಚ್ಛರಿಸಿ - ಬಿಚ್ಚಿ, ಉದ್ವಮಾಡಿ	೨, ೭೧
ನೆಗಟು - ಮಾಡು, ರಚಿಸು	೧, ೧೫
ನೆಹನಂ - ಧೊಪ್ಪೆಂದು	೪, ೨೫

ಪ

ಪಕ್ಕಜಲ್ಲಿ - ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು	ಗೊಂಡೆ
	೩, ೧೬
ಪಗಿನ - ಗಿಡಗಳ ರಸ, ಅಂಟು	೨, ೪೨ ವ
ಪಗಿಲ್ತು - ಭಯಪಟ್ಟು	೩, ೧೫
ಪಗಿಲ್ತು - ಅಂಟಿಕೊಂಡು	೪, ೭೪
ಪಟ - ಗುಡಿ, ಪತಾಕೆ	೧, ೩೬
ಪಟಲ - ಸಮೂಹ	೨, ೪೨ ವ
ಪಟ್ಟಳಿ - ಪಟಾವಳಿ ? ರೇಶ್ಮೆ ?	೩, ೯
ಪಟ್ಟು - ಮಲಗಿ	೨, ೪೦
ಪಡಂಗು - ಹಡಗು	೧, ೩೪
ಪಡಲಿಡು - ಬೀಳು	೪, ೭
ಪಡಿ - (ಸಂ.) ಪ್ರತಿ	೪, ೯೭
ಪಡಿ - ಬಾಗಿಲ ಕದ	೪, ೧೧೨
ಪಣೆ - ಕಾಡಮ್ಮಗಗಳು ವಾಸಿಸುವ ಸ್ಥಾನ	೪, ೩೩ ವ
ಪಂಡಿತವಕ್ಕೆ - ಗಿಳಿ	೧, ೫೨
ಪತಂಗ - ಸೂರ್ಯ	೫, ೨೬
ಪತ್ತುಗೆ - ಒಟ್ಟುಗೂಡುವಿಕೆ, ಹೊಂದಿಕೆ ಯಾಗುವುದು	೧, ೮೧ ವ

ಪದ - ಪತಾಕೆ, ನಿಶಾನಿ	೨, ೬
ಪದವಿಲ್ - ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಿಲ್ಲು	೩, ೪
ಪದಂಗೊಳಿಸು - ಹದಮಾಡುವ	೨, ೪೨ ವ
ಪದವೆತ್ತು - ಸರಿಯಾದ	೧, ೭೬
ಪದೆದು - ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟು	೧, ೧೨
ಪನ್ನತಿಕ್ಕು - ಪರಾಕ್ರಮ	೪, ೧೦೪
ಪಯಶ್ಚರ - ಮೀನು	೪, ೧೧೦
ಪಯ್ಸರಿಸು - ಜಾರು	೪, ೭೩
ಪರದ - ವ್ಯಾಪಾರಿ	೨, ೪೨ ವ
ಪರಾಭೂತಿ - ಸೋಲು	೪, ೯೫
ಪರಿಕಲಿಸು - ವಿಸ್ತಾರವಾಗು	೨, ೪೨ ವ
ಪರಿಜು - ರೂಪು, ಆಕಾರ	೧, ೭೧ ವ
ಪಹುಮಹು - ಆನಂದ, ಸಂತೋಷ	೩ ೩೫ ವ
ಪರಿಸ - (ಸಂ.) ಪರುಷ	೩, ೩೦
ಪರಿಸರ - ಸಮೀಪ	೨, ೭೮ ವ
ಪರುಟವಿಸು - ಬಿತ್ತರಿಸು	೪, ೨೯
ಪಹಮೆ - ತುಂಬಿ	೩, ೩೫ ವ
ಪಲ್ಲಮಹು - ಆನೆ	೩, ೪೩
ಪಲ್ಲಣ - ಜೀನು	೨, ೩೮
ಪಳಂಜು - ತಾಕು	೧, ೪೭
ಪಜಿವಾತು - ನೇದ	೨, ೧೨
ಪಟಾಕೆಯ್ - ಕೀಳುಮಾಡು, ನಿಂದಿಸು	೧, ೧೯
ಪಾಂಡು - ಬಿಳಿಯ	೧, ೩೦
ಪಾರ್ - ಸಮಯನಿರೀಕ್ಷಣೆಮಾಡು	೧, ೬೫
ಪಾಣುಗೆಯ್ತು - ಚಂಚಲವೃತ್ತಿ	೧, ೩೧
ಪಾಣುಂಬಳೆ - ಚಕ್ರ	೨, ೫೯
ಪಾಸಣಿ - ಹಾಸುಗಲ್ಲು	೨, ೩೨
ಪಿಂಗಚಕ್ಷು - ದುರ್ಯೋಧನ	೩, ೨೯
ಪಿಡಿ - ಹೆಣ್ಣಾನೆ	೩, ೪೩
ಪಿಸುಣಾಡು - ಚಾಡಿಹೇಳು, ಪ್ರಕಟಮಾಡು	೧, ೫೦
ಪಿಹಿತ - ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು	೨, ೫೬
ಪೀಲಿ - ನವಿಲುಗರಿ	೩, ೯
ಪುಂಖ - ಬಾಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಕೆಯ್ಯಿಡೆ	೪, ೪೨

ಪುಂಗವ - ವೃಷಭ	೫, ೨೬
ಪುರುಡಿಸು - ಮಾರಿಸಬಗೆ	೪, ೪೧
ಪುಷ್ಕರ - ಆಕಾಶ	೫, ೨೯
ಪುಳಿಂದ - ಬೇಡ	೩, ೬೩ ನ
ಪುಟಾಲ್ (ಸಂ. ಪುಲಿನ) - ಉಸುಕು	೧, ೩೪
ಪುಟಾವಚ್ಛಿ - ಹುಳುವಿನ ಹಸುರುಬಣ್ಣದ	
ರೀಕ್ಕೆ	೩, ೯
ಪೂಣ್ - ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡು	೨, ೯೧ ನ
ಪೃಥು (ಳ) - ಬಹಳ, ದೊಡ್ಡ	೨, ೮೫
ಪೇಳು - ಹೆದರು	೧, ೩೯
ಪೇರಡಿ - ನಾಯಿ, ಸೋಣಗ	೩, ೨೩
ಪೊಗರ್ - ಪ್ರಕಾಶ	೪, ೧೯
ಪೊಂಗು - (ಮೆಯ್) ಹಿಗ್ಗಿಸು	೪, ೧೨
ಪೊಡರ್ - ಶೋಭಿಸು, ಸ್ಫುರಿಸು	೩, ೧೩
ಪೊಡರ್ಪು - ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ	೧, ೩೪; ಶಕ್ತಿ ೨, ೯೪
ಪೊಡೆ - ಹೊಟ್ಟೆ	೪, ೭೯
ಪೊಣರ್ - ಜೋಡು	೧, ೪೬
ಪೊಣರ್ಕೆ - ಹೋರಾಟ	೪, ೮೬
ಪೊದಲು - ಪ್ರಕಟವಾಗು, ಹುಟ್ಟು	೧, ೧೦
ಪೊರೆ (ಹೊರೆ) - ಸಮಾಪ	೫, ೧೨
ಪೊರೆಯೇಳು - ಅನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬು	

೧, ೭೯ ನ

ಪ್ರಕೃತಿ - ಸ್ವಭಾವ	೧, ೪೪
ಪ್ರಣಿಧಿ - ಗೂಢಚರ	೩, ೩೭
ಪ್ರತಿನಾಸ - ಅನೆಯ ದಂತವೆರಡರ	

ನಡುವಿನ ಭಾಗ ೩, ೪೨

ಪ್ರಸತ್ತಿಯಿಂ - ಶರಣಾಗತನಾಗಿ	೨, ೧೧೭
ಪ್ರಭಂಜನ - ಬಿರುಗಾಳಿ	೨, ೪
ಪ್ರಸ್ಫುರಿತ - ಚಿದರಿಸಿದ	೪, ೨೯
ಪ್ರಾಂಚತ್ - ಶೋಭಿಸುವ	೪, ೧೦೯

ಬ

ಬಂಕ - ಮೂಲೆ	೧, ೬೭
ಬಂಚರ - ನೀಡೆ, ತಂಬೂರಿ	೨, ೪೨ ನ
ಬರಿ - ಪಕ್ಕೆ	೪, ೧೫
ಬಣಿ - ಬತ್ತು, ಹಿಂಗು	೪, ೮೯

ಬರ್ಹ - ನವಿಲುಗರಿ	೨, ೬೫
ಬಲಾಹಕ - ಮೇಘ	೪, ೨೯
ಬವರಿವರಿ - ಸುತ್ತುವರಿ	೪, ೧೭ ನ
ಬಱಲ್ - ಜೋಲು, ಸಡಿಲು	೩, ೭
ಬಱಲ್ಪು - ಸೋರಿಸು, ಹಿಂಡು	೫, ೩
ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ - ಪುರದ್ವಾರ, ಗೋಪುರ	೧, ೬೧
ಬಾಯ್ಲೆರೆ - ತುಟಿ	೨, ೪೨ ನ
ಬಾಳೆ - ಮೀನು	೨, ೫೧
ಬಿದಿಚು - ಬಿಚ್ಚು, ತಪ್ಪಿಸು	೪, ೧೦
ಬಿನ್ನಣ - ಜಾಣತನ	೪, ೧೦
ಬಿಸಕಾಂಡ - ತಾವರೆಯ ದೇಟು	೩, ೪೪
ಬಿಟ್ಟು - ಬೀಜ	೨, ೪೨ ನ
ಬೀ - ತೀರು, ಒಣಗು	೪, ೮೯
ಬೀಡೆವಿರಿ - ಬಿರಿ	೨, ೪೨ ನ
ಬೂತಾಟ - ಮೋಸ	೪, ೯೭
ಬೆಕ್ಕಸಮುತ್ತು - ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು	೫, ೬೨
ಬೆಚ್ಚು - ಬೆಸೆದ	೨, ೧೦೨
ಬೆಸನ - ಅಜ್ಜಿ ೨, ೪೨ ನ; ವ್ಯಸನ ೨, ೯೦	
ಬೆಳ್ಳಳಿಸು - ಕಳವಳಿಸು	೪, ೧೧೩
ಬೆಳ್ಳಾರ - ಬಲೆ	೩, ೨೫
ಬೇವಸ - ಚಿಂತೆ, ದುಮ್ಮಾನ	೪, ೯೧

ಭ

ಭಂಗ - (೧) ಕೇಡು, ಅವಮಾನ (೨)

ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆ ೧, ೩೨

ಭರಿಕೆಯ್ - ಸೊಂಡಿಲು	೩, ೫೮
ಭರ್ಮ - ಭಂಗಾರ	೧, ೫೫
ಭವಾಮಯ - ಭವವೆಂಬ ರೋಗ	೫, ೨೨
ಭಾಜನ - ಪಾತ್ರ	೪, ೧೨೫
ಭುಜಂಗ - ವಿಟ	೨, ೪೨ ನ
ಭೃಂಗಾರ - ಕಲಶ	೧, ೭೯ ನ
ಭೃತ - ಧರಿಸಿದ ೧, ೫೮; ರಕ್ಷಿಸಿದ ೫, ೪೭	
ಭೇಕ - ಕಪ್ಪೆ	೧, ೧೩
ಭೋಗಿ (ಹೆಡೆಯುಳ್ಳದ್ದು) - ಸರ್ಪ	೧, ೮೨
ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣು - ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ	೧, ೧
ಭ್ರುಕುಟ - ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು	೪, ೨೧

ಮ

ಮಡಲ್ - ಪಸರಿಸು, ಹಬ್ಬ	೪, ೧೧೨
ಮನೋಗದ - ಚಿಂತೆ, ದುಃಖ	೪, ೧೧೩
ಮರಂದರಸ - ಮಕರಂದರಸ	೨, ೩೯
ಮರಲ್ - ಮರಳು, ಹಿಂದಿರುಗು	೪, ೧೨
ಮರುತ್ - ದೇವತೆಗಳು	೨, ೪೩
ಮರೆ-ಚಿಗರೆ	೩, ೨೮
ಮಹಿಜವಣೆ - ಸಂಜೀವನ ವನಸ್ಪತಿ	೩, ೩೦
ಮರ್ಚು - ಮೆಚ್ಚು	೨, ೪೭
ಮಲ್ಲಣಗೊಳ್ - ತಳಮಳಿಸು, ಬೆದರು	೨, ೨ ವ
ಮಶಕ - ನೊರಜು, ಸೊಳ್ಳೆ	೪, ೪೫
ಮಸಕ - ಪ್ರಭಾವ, ಪ್ರಬಲತೆ,	೨, ೨ ವ
ಸಿಟ್ಟು	೪, ೩೮
ಮಸಗು - ಆವರಿಸು	೧, ೪೦
ಮಹಿತ - ಯೋಗ್ಯವಾದ	೨, ೨೬
ಮಾಣಿಸು - ನಿಲ್ಲಿಸು	೧, ೨೯
ಮಾತಂಗ - ಅನೆ	೨, ೫೫
ಮಾಧವ - ವಸಂತ; ವಿಷ್ಣು	೧, ೨
ಮಾನ - ಅಳತೆ	೩, ೫೩
ಮಾಮಸಕ - ಸಂಭ್ರಮ	೩, ೫೫
ಮಾರ್ಗಣ - ಬಾಣ	೪, ೧೯
ಮಿಗದೇರ - ವಾಯು	೧, ೩೯
ಮಿಗಬೇರ (ಸಂ. ಮೃಗವೈರ = ವ್ಯಾಘ್ರ) - ವ್ಯಾಘ್ರಾಸುರ ೫, ೯	
ಮಿಡಿ - ಹಿಮ್ಮಡ	೪, ೧೭ ವ
ಮಿಹಿರ - ಸೂರ್ಯ	೨, ೬
ಮಿಳಿರ್ - ತೂಗಾಡು	೩, ೪೨
ಮಿಳ್ಳಿಣ - ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಚಲಿಸು	೩, ೬೨
ಮುಡುಪು - ಭುಜದ ಮೇಲ್ಪಾಗ	೪, ೭೯
ಮೂಡಿಗೆ - ಬತ್ತಳಿಕೆ	೪, ೨೪ ವ
ಮೃಗಮದ - ಕಸ್ತೂರಿ	೨, ೮೧
ಮೇಚಕಿತ - ಕಪ್ಪಾದ	೨, ೫೩
ಮೊಕ್ಕಳ - ಬಹಳ, ವೆಗ್ಗಳ	೪, ೧೧

ಯ

ಯಮಿ - ತಪಸ್ವಿ	೪, ೧೦೩
--------------	--------

ರ

ರಜನೀ - ಅರಸಿಣ	೨, ೪೨ ವ
ರತ್ನಗರ್ಭಿ - ಭೂದೇವಿ	೨, ೪೨ ವ
ರಥಂತರ - ನೇದದೊಳಗಿನ ಶಿವಸ್ತನನಮಂತ್ರ	೧, ೭೯ ವ
ರಥಾಂಗ - ಚಕ್ರವಾಕ ೧, ೫೩;	
ಚಕ್ರ ೫, ೨೬	
ರಸನೆ - ನಾಲಗೆ	೧, ೨೧
ರಸಾರುಹ - ಮರ	೨, ೪೨ ವ
ರಸಾಲ - ಮಾವು	೨, ೪೨ ವ
ರಾಕಾ - ಪೂರ್ಣ	೧, ೪
ರಿಂಗಣ - ನೃತ್ಯ	೫, ೩೭
ರುಕ್ - ಪ್ರಕಾಶ	೫, ೨೬
ರುರು - (೧) ಚಿಗರೆ (೨) ಮುಷಿಯು	
ಹೆಸರು ೩, ೨೯	
ರೇಶ - ಕುಬೇರ	೫, ೨೭
ರೋಮಶ - ಬಹಳ ಕೂದಲುಳ್ಳ	೧, ೬೬
ರೋಲಂಬ - ತುಂಬಿ	೨, ೫

ಱ

ಱಿಱಿಪ್ಪು - ಗರ್ಜಿಸು	೪, ೧೨
--------------------	-------

ಲ

ಲತಾಂತ - ಹೂ	೨, ೬೩
ಲಾಸ್ಯ - ನರ್ತನ	೨, ೪೬
ಲುಬ್ಧಕ - ಬೇಡ	೪, ೧೪
ಲುಲಾಯ - ಕೋಣ	೩, ೪೬
ಲುಳಿ - ಚಳಕ	೪, ೮೦

ವ

ವನ್ಯ - ಕಾಡಿನ	೨, ೪೨ ವ
ವಪ್ರ - ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲು	೧, ೭
ವಪ್ರಕ್ರೀಡೆ - ಅನೆ, ಹೋರಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ತಲೆಯಿಂದೆ ಹಾಯುವ ಆಟ ೧, ೭	
ವಲ್ಲಕಿ - ವೀಣೆ	೧, ೭೯ ವ
ವಸ್ತುಕ - ಚಂಪು	೫, ೫೯

ವಹಿತ್ರ - ಹಡಗ	೫, ೩೨
ವಳಕ್ಷ - ಬಿಳಿಯಬಣ್ಣ	೧, ೬೫
ವಾರ - ಸಮೂಹ	೫, ೨೦
ವಾರ್ಧರ - ನೋಡ	೧, ೩೫
ವಾಸಿ - ಪಂತ, ಪಣ	೪, ೩೬
ವಿಕಚ - ಅರಳಿದ	೨, ೪೨
ವಿತರ್ಧಿ - ಕಟ್ಟಿ, ಜಗಲಿ	೧, ೭೦
ವಿದ್ಯುಮಲತಾಭ - ಹವಳದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ	

ಶೋಭಿಸುವ ೫, ೨೯

ವಿಧುಂತುದ - ರಾಹು	೩, ೩೯
ವಿಶಿಖ - ಬಾಣ	೪, ೧೨೮
ವಿಸಟಂಬರಿ - ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಹರಿ	೧, ೭೭
ವಿಸರ - ಸಮೂಹ	೨, ೪೨ ವ
ವೃಂತ - ಬೀಸಣಿಕೆ	೩, ೬೪
ವೈಶ್ವಾನರ - ಅಗ್ನಿದೇವತೆ	೫, ೩೫

ಶ

ಶಣ - ಸಣಬು	೩, ೨೫
ಶಂಬ - ವಜ್ರ	೫, ೧೭
ಶಂಬರವಿಪಕ್ಷ - ಮದನ	೨, ೫
ಶರಭಂಗ - (೧) ಬಾಣದ ತುಣಕು (೨)	

ನೀರಿನತೆರೆ ೨ - ೫೨

ಶಾಖಾಚರ - ಕಪಿ	೪, ೭೫
ಶಾಖಾಮೃಗ - ಕಪಿ	೧, ೧೫
ಶಾಲ - ಕೋಟಿಯ ಗೋಡೆ	೧, ೫೪
ಶಿಖಾವಹ - ಬೆಂಕಿ	೨, ೪೨ ವ
ಶಿಳೀಮುಖ - (೧) ಬಾಣ (೨) ತುಂಬಿ	

೨, ೫೨

ಶೈಲಾದಿ - ನಂದೀಶ್ವರ	೨, ೨ ವ
ಶೈವಲ - ಹಾವಸೆ	೩, ೪೨
ಶ್ಮಶ್ರು - ಮೀಸೆ, ಗಡ್ಡ	೪, ೩೯

ಷ

ಷಂಡ - ಮೂಡ	೧, ೮೧
-----------	-------

ಸ

ಸಂರಂಭ (ಸೌರಂಭ) - ಸಂಭ್ರಮ, ರೋಷ	
	೪, ೧೫ ವ
ಸಂವರ್ತ - ಪ್ರಳಯ	೪, ೧೭ ವ
ಸಂಶ್ರಯ - ಅಶ್ರಯ	೫, ೧೬
ಸಂಕ್ರಂದನ (= ಇಂದ್ರ) ವೈರಿ - ರಾಕ್ಷಸ	

೪, ೨೦

ಸಂಗಳಿಸಿದ - ಕೂಡಿಕೊಂಡ	೨, ೪೨ ವ
ಸಂಚುವೆತ್ತ - ಕಲಾಪೂರ್ಣವಾದ	೩, ೩೫ ವ
ಸತ್ತ್ವ - ಪ್ರಾಣ	೪, ೭
ಸದರ - ಸುಲಭ	೪, ೬೧
ಸದ್ವೃತ್ತ - (೧) ದುಂಡಾದ (೨) ಒಳ್ಳೆಯ	

ವರ್ತನವುಳ್ಳ ೧, ೨೮

ಸಂದೃಪ್ತ - ಮತ್ತೆ	೩, ೫೭
ಸಪತ್ನ - ಹಗೆ	೪, ೬೯
ಸಬ್ಬನಕಾರ - ಮೇಳದವ	೩, ೨
ಸಮದಂಡಿಯೊಳ್ - ಸರಿಜೋಡಿಯಾಗಿ	೪, ೬೬

ಸರವಿ - ಹಗ್ಗ	೨, ೮೧
-------------	-------

ಸರಳಿಸು - ಜಿಗಿ, ಹಾರು	೩, ೪೮
---------------------	-------

ಸರಿ - ಮಳೆ	೪, ೬೨
-----------	-------

ಸವಗ - ಕವಚ	೨, ೧೦೮
-----------	--------

ಸವಿಧ - ಸಮೀಪದ	೨, ೬೬
--------------	-------

ಸಾಧ್ಯಸ - ಭಯ	೪, ೬೨
-------------	-------

ಸಾಮಜ - ಅನೆ	೨, ೪೬
------------	-------

ಸಾರಮೇಯ - ನಾಯಿ	೩, ೨೫
---------------	-------

ಸಾರಸಾರಸ - ಕಮಲ	೫, ೨೭
---------------	-------

ಸಾರ್ಕ - ಸಮೀಪ	೨, ೧೪
--------------	-------

ಸಿಡುಂಬು - ಮುಳ್ಳ ಕಂಟಿ	೪, ೨೩
----------------------	-------

ಸಿತಗ - ಹ್ವಲ್ಲಕ	೨, ೮೬
----------------	-------

ಸುಂಟಿಡು - ಸುತ್ತ	೨, ೬೮
-----------------	-------

ಸುತ್ತಾಮ - ಇಂದ್ರ	೫, ೨೫
-----------------	-------

ಸುಪರ್ವ - ದೇವತೆ	೪, ೨
----------------	------

ಸುಬಗ - ಸುಂದರ	೧, ೨೬
--------------	-------

ಸುಮನ (ಸಾ) - (೧) ದೇವತೆಗಳು	
--------------------------	--

(೨) ಹೂ ೧, ೨೮

ಸುರಾಧ್ಯ - ಆಕಾಶ	೨, ೩೮
----------------	-------

ಸುಸಿಲಾಸೆ - ಕಾಮೇಚ್ಛೆ	೧, ೨೭		
ಸೂಡು - ತಲೆಮೇಲೆ ಹಾಕು	೪, ೬೨		ಹ
ಸೂಱ್ - ಸರತಿ, ಸಮಯ	೧, ೭೯ ವ		
ಸೆಡೆ - ಅಕ್ಕು, ಭಯಪಡು	೪, ೪೫	ಹಮ್ಮದ - ಮೂರ್ಛಿ	೨, ೧೦
ಸೆಲಂದಿ - ಜೇಡರ ಹುಳ	೨, ೭೩	ಹರಿ - ಇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು	೩, ೪೦
ಸೈರಿಭ - ಕೋಣ	೩, ೨೮	ಹರಿನ್ಮಣಿ - ಪಚ್ಚ	೧, ೩೪
ಸ್ಪಟೆ - ಹೆಡೆ	೪, ೭೮	ಹಾಲಾಹಲ - ವಿಷ	೧, ೩೧
ಸ್ವರ್ಧುನೀ - ದೇವಗಂಗೆ	೫, ೨	ಹೃಷೀಕ - ಇಂದ್ರಿಯ	೨, ೯೦

ಶುದ್ಧಿ ಪತ್ರಿಕೆ

ಪುಟ	ಸಾಲು	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೬	೨೭	ನೀಡಿರಿ	ನೀಡಿಣಿ
೧೧	೬, ೭	ಚಂದ್ರಿಕೆ	ಚಂದ್ರಕಿ
೧೩	೩೦	ತೋರೆ	ತೋಣಿ
೧೮	೨೬	ತ್ರಯಾ	ತ್ರಯಾ
೨೨	೧೨, ೧೩	ಹೇರಂಭ	ಹೇರಂಬ
೨೯	೧೭	ಮಂಜರಿ	ಮಂಜರೀ
”	೨೫	ಕಾತೊಣಗುವ	ಕಾಯ್ತೊಣಗುವ
೩೦	೭	ಬೀಡೆವರಿ	ಬೀಡೆವಿರಿ
,,	೧೫	ಸರಿಯೂಡಿನ	ಸರಿಯೂಡಿನ
೪೩	೫	ಮರ್ತ್ಯಕಳ	ಮರ್ತ್ಯಕಳ
೬೧	೮	ಬಿಯದರ್	ಬಿಯದರ
೬೪	೨೨	ದೊಡಲನದರ	ದೊಡಲನದಣ
೬೮	೪	ಬಳಿಕಲರ್ದುದು	ಬಟಿಕಲರ್ದುದು
೮೨	೧೫	ತಿಳಿವೊಳ	ತಿಳಿವೊಳ
೮೫	೨೪, ೨೫	ಕೆಯ್ಗೆಟ್ಟುವ	ಕೆಯ್ಗೆಟ್ಟುವ
೯೫	೧೨	ನಂತರಿಂ	ನಂತಣಿಂ
೧೧೭	೩೦	ಸುಂಟಿಡು	ಸುಂಕಿಡು

